STRATEGIA
DE DEZVOLTARE DURABILĂ
A COMUNEI ȘTEFĂNEȘTI
2025–2030
JUDEȚUL VÂLCEA

Cuvânt înainte

Stimați cetățeni,

Într-un context global marcat de schimbări rapide, incertitudini și provocări complexe, administrația locală are o responsabilitate dublă: pe de o parte să răspundă prompt nevoilor imediate ale cetățenilor, iar pe de altă parte să construiască, cu echilibru și viziune, un drum sigur și sustenabil către viitor.

Strategia de Dezvoltare Durabilă a Comunei Ștefănești pentru perioada 2025–2030 exprimă acest angajament. Documentul propune o viziune clară și realistă asupra dezvoltării locale, fundamentată pe valorile europene, pe principiile bunei guvernări și pe respectul pentru oameni și pentru mediu.

Comuna Ștefănești dispune de un potențial autentic – natural, uman și istoric – și de o comunitate unită, activă și deschisă progresului. Tocmai această energie comunitară este resursa care ne permite să privim cu încredere către viitor. Strategia își propune să valorifice acest potențial prin proiecte și inițiative menite să aducă beneficii reale, durabile și echitabile pentru toți locuitorii.

În centrul acestei strategii se află cetățeanul. Nu doar ca beneficiar al serviciilor publice, ci ca partener activ în conturarea direcțiilor de dezvoltare. Nevoile, aspirațiile și dreptul fiecărei persoane la o viață demnă au reprezentat punctul de plecare pentru fiecare obiectiv și pentru fiecare acțiune propusă.

Acest document nu este doar un exercițiu de planificare administrativă. El reprezintă o alegere asumată și responsabilă, un drum pe care administrația locală și comunitatea îl parcurg împreună. Ne dorim să construim o comună în care toți cetățenii – indiferent de vârstă, statut social sau satul din care provin – să beneficieze de condiții de viață decente, sigure și echitabile.

Strategia pentru perioada 2025–2030 nu este un punct final, ci o etapă în evoluția comunei Ștefănești. Ea trasează direcții clare, dar rămâne deschisă adaptării la schimbările sociale, economice și de mediu care pot apărea. Astfel, Ștefănești își propune să fie o comunitate rezilientă, modernă și solidară, capabilă să valorifice oportunitățile și să facă față provocărilor viitorului.

Printre prioritățile strategice se află:

1. Modernizarea infrastructurii

Drumuri sigure, rețele de utilități eficiente, spații publice curate și bine întreținute – acestea nu sunt doar cerințe tehnice, ci expresia respectului administrației pentru cetățeni. Infrastructura este coloana vertebrală a oricărei dezvoltări durabile.

2. Investiția în oameni

Accesul echitabil la educație, servicii medicale și asistență socială este esențial pentru progres. Cadrele didactice, personalul medical, asistenții sociali sau bibliotecarii sunt piloni ai comunității și resurse vitale pentru viitor.

3. Protejarea mediului și tranziția verde

Ștefănești dispune de un patrimoniu natural valoros – păduri, ape, terenuri fertile – care trebuie protejat și valorificat responsabil. Tranziția verde nu este o opțiune, ci o necesitate pentru generațiile viitoare.

4. Susținerea economiei locale

Sprijinim inițiativa antreprenorială și economia locală. Producătorii locali, meșteșugarii, întreprinzătorii din turism și servicii vor găsi în administrația locală un partener de încredere. Dezvoltarea durabilă înseamnă și o economie vie, bazată pe energie, curaj și inovație locală.

5. Digitalizare și transparență

Administrația locală trebuie să fie modernă, eficientă și accesibilă. Digitalizarea serviciilor și o comunicare deschisă cu cetățenii sunt elemente-cheie ale unei guvernări responsabile.

6. Valorizarea identității locale

Cultura, tradițiile și memoria locurilor sunt mai mult decât trecut – sunt surse de coeziune și sens. Vom păstra specificul comunei Ștefănești, valorificând diversitatea culturală ca resursă strategică pentru viitor.

Primar, Uța Sergiu Adrian

CUPRINS

CAPITOLUL 1: CONTEXT STRATEGIC

1.1. Rolul strategiei integrate de dezvoltare teritoriala

1.2. Concepte cheie și tendințe internaționale, regionale și locale

1.2.1. Contextul internațional

1.2.2.Contextul european

1.3. Strategii relevante la nivel național, regional și local

1.3.1. Strategii relevante la nivel național

1.3.2. Propunerile de arhitectură pentru programele operaționale 2025-2030

1.3.3. Strategii relevante la nivel regional

1.3.4. Contextul la nivelul județului

1.3.5. Strategii relevante la nivel local

1.4. Procesul de consultare și implicare a factorilor interesați

1.4.1. Cercetarea sociologică

1.4.2. Colectarea de provocări și soluții

1.4.3. Consultări tematice

1.4.4. Bugetare participativă

1.5. Stadiul implementării documentațiilor existente

CAPITOLUL 2: ANALIZA SITUAȚIEI ACTUALE

2.1. Profil socio-demografic

2.2. Profil economic

2.3. Profil spațial și funcțional

2.4. Infrastructura de transport și mobilitate

2.5. Echiparea tehnico-edilitară

2.6. Servicii publice

2.7. Mediu și schimbări climatice

2.8. Profil și capacitate administrativă

2.9. Analiza SWOT

CAPITOLUL 3: VIZIUNEA ȘI OBIECTIVELE DE DEZVOLTARE

3.1. Fundamentarea formulării viziunii și obiectivelor strategice

3.1.1. Principii de planificare integrată

3.2. Concept de dezvoltare spațială

3.3. Viziunea 2030

3.4 Obiective strategice și specifice de dezvoltare

CAPITOLUL 4: DIRECȚII DE ACȚIUNE. POLITICI ȘI PROGRAME DE DEZVOLTARE

4.1 Aspecte cheie în formularea politicilor și programelor

4.2 Lista politicilor și programelor de dezvoltare

4.3 O abordare integrata care raspunde nevoilor de dezvoltare identificate si potentialul zonei

CAPITOLUL 5: PORTOFOLIUL DE PROIECTE

5.1. Lista completă a proiectelor (pe baza politicilor și programelor elaborate)

5.2. Mecanismul de prioritizare

5.3. Lista de proiecte prioritare și sursele de finanțare

CAPITOLUL 6: IMPLEMENTAREA, MONITORIZAREA ȘI EVALUAREA STRATEGIEI

6.1. Responsabilitățile și planul de acțiune pentru implementarea strategiei

6.2. Sistemul de monitorizare și evaluare

6.3. O analiza a riscurilor/un plan de diminuare a riscului in implementarea SDL/SDT

6.4. Comunicarea cu beneficiarii proiectelor și promovarea strategiei

6.5. Sinteza: Identificarea structurii de management si implementare a SDL/SIDT - prezentarea pe scurt a componentei acestei structuri/departament, prezentare atribuții cu privire la managementul si implementarea Strategiei, modalitatea/procedura de consemnare a progresului implementării SDL/SIDT

Capitolul 1: CONTEXT STRATEGIC

Introducere

În contextul european actual, caracterizat de schimbări accelerate și de nevoia tot mai mare de coeziune socială și echilibru teritorial, comuna Ștefănești din județul Vâlcea își asumă rolul de a deveni un exemplu de comunitate rurală care își construiește viitorul pe baze sustenabile. Administrația locală răspunde acestei responsabilități printr-o viziune strategică orientată spre buna guvernanță, utilizarea inteligentă a resurselor și implicarea activă a cetățenilor.

Provocările cu care se confruntă multe localități rurale din România – migrația, îmbătrânirea populației, infrastructura insuficient dezvoltată, vulnerabilitatea economică și accesul limitat la servicii publice – sunt realități prezente și la Ștefănești. Totuși, acestea nu sunt privite doar ca obstacole, ci ca puncte de plecare pentru soluții adaptate și pentru valorificarea oportunităților oferite de programele naționale și europene.

O viziune integrată asupra dezvoltării

Dezvoltarea durabilă nu se reduce la intervenții punctuale sau la proiecte izolate. Ea presupune o abordare integrată, în care dimensiunea economică, socială și de mediu se completează reciproc, construind un echilibru funcțional. În acest spirit, **Strategia de Dezvoltare Durabilă a Comunei Ștefănești 2025–2030** a fost concepută ca un instrument practic de planificare, menit să orienteze deciziile administrației și să răspundă specificului local.

Documentul este aliniat la prioritățile europene, naționale și județene: Politica de Coeziune, Pactul Verde European, Agenda pentru Digitalizare, Planul Național de Redresare și Reziliență, Programul Regional Sud-Vest Oltenia 2025-2030 și Strategia Județului Vâlcea. Aceste repere asigură coerență și deschid calea către surse de finanțare și parteneriate solide.

Participarea comunității – fundamentul procesului

Un aspect definitoriu al acestei strategii este caracterul participativ al elaborării sale. Administrația locală a înțeles că dezvoltarea reală nu se poate construi decât împreună cu oamenii care trăiesc și muncesc aici.

De aceea, întregul proces a fost marcat de consultări publice, întâlniri cu cetățenii din toate satele, chestionare și discuții cu reprezentanți ai diferitelor categorii sociale și profesionale – agricultori, antreprenori, cadre didactice, preoți, tineri și seniori. Acest dialog a conferit legitimitate documentului și a asigurat ca obiectivele propuse să reflecte nevoile și aspirațiile reale ale

comunității. În același timp, a consolidat încrederea reciprocă dintre administrație și cetățeni și a creat premise pentru o implicare activă și durabilă în viața comunității.

Obiectivul principal

Scopul fundamental al acestei strategii este crearea unui cadru coerent și aplicabil, care să ghideze procesul decizional și să ofere un instrument de lucru pentru:

- prioritizarea și coordonarea investițiilor publice;
- atragerea fondurilor europene și guvernamentale;
- sprijinirea inițiativei private și a asocierii locale;
- consolidarea parteneriatelor interinstituționale și intercomunitare;
- adaptarea la schimbările demografice, ecologice și digitale.

Strategia trasează direcții clare privind tipurile de intervenții necesare și modul în care acestea pot contribui la îmbunătățirea calității vieții, la valorificarea potențialului local și la creșterea rezilienței comunității.

Principii fundamentale

Documentul se sprijină pe câteva principii esențiale:

1. **Participare și transparență** – deciziile majore se iau prin consultarea cetățenilor și prin comunicare deschisă.
2. **Coerență teritorială** – proiectele locale sunt integrate în strategiile județene, regionale și europene.
3. **Sustenabilitate și reziliență** – măsurile propuse trebuie să aibă efecte pozitive pe termen lung și să ajute comunitatea să facă față schimbărilor viitoare.
4. **Eficiența utilizării resurselor** – fiecare investiție trebuie să aducă beneficii concrete și măsurabile pentru locuitori.

Direcții strategice și piloni de dezvoltare

Pentru a transpune viziunea în realitate, strategia definește următoarele priorități:

1. **Modernizarea infrastructurii publice**

- reabilitarea și extinderea drumurilor locale;
- dezvoltarea rețelelor de apă, canalizare și energie;
- investiții în digitalizare și conectivitate;
- crearea unui cadru modern și sigur pentru locuire și investiții.

2. **Revitalizarea agriculturii și a economiei rurale**

- sprijinirea fermierilor și a formelor asociative;
- promovarea agriculturii ecologice și sustenabile;
- facilitarea accesului la piețe;
- susținerea microîntreprinderilor și a antreprenoriatului local.

3. **Diversificarea economică și sprijin pentru inițiativă**

- atragerea investițiilor non-agricole;
- dezvoltarea de servicii locale;
- încurajarea antreprenoriatului tânăr și inovativ.

4. **Acces la servicii publice de calitate**

- modernizarea școlilor și a facilităților culturale;
- îmbunătățirea serviciilor medicale și sociale;
- sprijin pentru grupurile vulnerabile.

5. **Valorizarea patrimoniului cultural și spiritual**

- protejarea și promovarea lăcașurilor de cult, precum Schitul Flămânda;
- integrarea patrimoniului în circuite turistice;
- cultivarea identității locale ca resursă de coeziune.

6. **Tranziția ecologică și digitală**

- eficientizarea energetică a clădirilor publice;
- protejarea mediului și folosirea sustenabilă a resurselor;
- promovarea economiei circulare și a practicilor verzi;
- digitalizarea administrației pentru servicii mai rapide și accesibile.

Concluzie

Prin această strategie, comuna Ștefănești își propune să depășească limitele tradiționale ale dezvoltării rurale și să devină un spațiu modern, funcțional și atractiv, în care locuitorii beneficiază de condiții mai bune de viață, iar resursele locale sunt valorificate în mod inteligent și responsabil. Mai mult decât o listă de obiective, strategia reprezintă un angajament colectiv al administrației, cetățenilor și partenerilor locali pentru un model de dezvoltare bazat pe echilibru, incluziune și responsabilitate. Acest model transformă dezvoltarea într-un mijloc real de creare a oportunităților, de consolidare a comunității și de păstrare a identității locale într-o Europă diversă, inovatoare și solidară.

DEFINIȚII ȘI ABREVIERI

Dezvoltare durabilă.

Dezvoltarea durabilă este un proces de evoluție socio-economică care urmărește, în mod echilibrat și integrat, progresul economic, coeziunea socială și protecția mediului. Ea presupune utilizarea responsabilă a resurselor naturale, astfel încât nevoile generațiilor prezente să fie satisfăcute fără a compromite șansele generațiilor viitoare de a-și împlini propriile nevoi..

Strategia.

Strategia este cadrul general de orientare a deciziilor și acțiunilor unei comunități. Ea oferă direcție, claritate și coerență în definirea obiectivelor locale, susținând planificarea pe termen mediu și lung și fundamentând alocarea eficientă a resurselor. Prin strategie, o comunitate își exprimă viziunea, stabilește prioritățile și își organizează eforturile în vederea atingerii unui scop comun.

Strategia de Dezvoltare Durabilă.

Strategia de Dezvoltare Durabilă reprezintă un instrument participativ, elaborat prin implicarea directă a comunității și a actorilor locali relevanți. Aceasta are rolul de a orienta dezvoltarea economică, socială și teritorială a comunei Ștefănești, într-un mod coerent, echilibrat și adaptat realităților locale. Ea reflectă nevoile exprimate de cetățeni și oferă un cadru solid pentru decizii și investiții sustenabile.

Fundamentarea Strategiei.

Elaborarea Strategiei de Dezvoltare Durabilă se bazează pe o analiză temeinică a datelor statistice, a informațiilor colectate direct din teren și a documentelor oficiale relevante. Procesul presupune contribuția unor specialiști din domenii diverse și are la bază o evaluare atentă a nevoilor locale, a resurselor disponibile și a potențialului de dezvoltare pe termen lung.

Echitatea socială.

Echitatea socială este principiul prin care fiecare membru al comunității trebuie să aibă acces egal la oportunități, servicii și resurse esențiale, indiferent de statutul social, economic sau geografic. Acest principiu susține dreptul fiecărei persoane la un trai decent, la servicii publice accesibile și la participare activă în viața comunității.

Creșterea economică în context durabil

În viziunea dezvoltării durabile, creșterea economică nu se măsoară doar în indicatori financiari, ci și în capacitatea de a reduce decalajele teritoriale, de a crea locuri de muncă sustenabile și de a

asigura bunăstare echitabilă pentru toți cetățenii. Această creștere este strâns legată de valorificarea inteligentă a resurselor locale și de adaptarea la schimbările economice globale.

Protecția mediului.

Protejarea mediului înconjurător este o componentă esențială a dezvoltării durabile. Aceasta presupune conservarea resurselor naturale, utilizarea eficientă a energiei, reducerea poluării și adoptarea unor tehnologii prietenoase cu natura. Protecția mediului înseamnă, în același timp, responsabilitate față de generațiile viitoare și preocupare pentru calitatea vieții în prezent.

Planificarea strategică.

Planificarea strategică este un proces organizat, prin care o comunitate își definește identitatea, își stabilește obiectivele pe termen lung și formulează direcții de acțiune clare. Aceasta sprijină luarea deciziilor fundamentate și coordonarea eficientă a resurselor în vederea atingerii unei viziuni comune. În cazul comunei Ștefănești, planificarea strategică stă la baza întregii structuri a dezvoltării locale durabile.

Planificarea strategică de mediu.

Planificarea strategică de mediu este un proces continuu de definire, implementare și monitorizare a obiectivelor care vizează armonizarea dezvoltării economice cu protecția mediului. Acest proces implică colaborarea activă între autoritățile publice, mediul economic, organizațiile civice și cetățeni, în vederea identificării soluțiilor sustenabile pentru provocările de mediu locale. Prin acest demers, se asigură echilibrul dintre progres și conservare, într-un cadru partenerial transparent și adaptiv.

Demersul de planificare strategică pornește de la patru întrebări esențiale, care oferă direcție și claritate procesului de construcție strategică:

- Unde ne aflăm în prezent? – O evaluare a stării actuale a comunității și a resurselor disponibile;
- Unde ne dorim să ajungem? – Definirea viziunii, a obiectivelor generale și a rezultatelor așteptate;
- Cum putem ajunge acolo? – Stabilirea direcțiilor de acțiune, a instrumentelor și a parteneriatelor necesare;
- Cum vom ști dacă am reușit? – Crearea unui sistem de monitorizare și evaluare a progresului și a impactului.

Întregul proces este fundamentat pe principii clare: diversitate, echitate, deschidere, răspundere și transparență, toate contribuind la consolidarea încrederii civice și la susținerea unei administrații publice locale moderne, responsabile și orientate spre nevoile cetățenilor.

Reziliență locală.

Reziliența locală se referă la capacitatea unei comunități de a anticipa, de a răspunde și de a se adapta la schimbări și crize – fie ele economice, sociale, de mediu sau demografice – fără a compromite coeziunea internă și perspectivele de dezvoltare. O comunitate rezilientă reușește să transforme dificultățile în oportunități și să acționeze în mod solidar și adaptativ.

Guvernanță locală

Guvernanța locală reprezintă ansamblul proceselor prin care autoritățile publice, împreună cu cetățenii și alți actori locali, definesc priorități, iau decizii și implementează politici în folosul comunității. O guvernanță eficientă este transparentă, participativă, responsabilă și orientată către rezultate.

Coeziune socială

Coeziunea socială este nivelul de solidaritate și de încredere care există în interiorul unei comunități. Ea se reflectă în gradul de incluziune, în echilibrul între grupuri sociale și în capacitatea de a construi relații stabile, bazate pe respect și colaborare. Strategiile de dezvoltare durabilă urmăresc consolidarea acestei coeziuni, pentru a preveni excluziunea și polarizarea.

Teritoriu funcțional

Teritoriul funcțional este acea zonă în care activitățile sociale, economice și de mobilitate sunt interconectate, depășind uneori granițele administrative. În cazul comunei Ștefănești, relațiile cu municipiul Râmnicu Vâlcea sau cu alte localități din județ definesc un teritoriu funcțional care trebuie luat în considerare în planificare.

Tranziție verde

Tranziția verde presupune transformarea modului în care comunitățile produc, consumă și trăiesc, în direcția unui model sustenabil, cu emisii reduse de carbon, eficiență energetică crescută și protejarea resurselor naturale. Această tranziție implică investiții în infrastructură ecologică, tehnologii curate și schimbări în comportamentul colectiv.

Digitalizare

Digitalizarea reprezintă procesul prin care activitățile și serviciile sunt modernizate prin utilizarea tehnologiei digitale. În administrația publică locală, aceasta implică simplificarea procedurilor, creșterea transparenței, accesul facil la informații și îmbunătățirea interacțiunii cu cetățenii.

Participare publică

Participarea publică este procesul prin care cetățenii și actorii locali sunt implicați activ în luarea deciziilor care îi privesc. Aceasta se realizează prin consultări, dezbateri, chestionare, întâlniri și alte forme de dialog structurat și are ca scop întărirea democrației locale și creșterea relevanței politicilor publice.

Economie locală

Economia locală cuprinde ansamblul activităților economice desfășurate în interiorul unei comunități, incluzând agricultura, servicii, meșteșuguri, comerț și inițiative antreprenoriale. Consolidarea economiei locale este un obiectiv central al dezvoltării durabile, întrucât contribuie la ocupare, autonomie și creșterea calității vieții.

Abrevieri:

ADR Nord-Vest - Agenția pentru Dezvoltare Regionala Nord-Vest

A.P.D.R.P. – Agentia pentru Plăți pentru Dezvoltare Rurala si Pescuit;

F.E.A.D.R. – Fondul Europen Agricol pentru Dezvoltare Rurala;

F.E.D.R. – Fondul pentru Dezvoltare Regionala;

G.A.L. – Grup Actiune Locala;

P.D.R. - Planul de Dezvoltare Regională;

P.N.D.R. – Plan National de Dezvoltare Rurala;

POAT - Program Operațional Asistență Tehnică;

POCID - Programul Operațional Creștere Inteligență și Digitalizare;

POCIDIF - Programului Operațional Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare;

POCS - Program Operațional Combaterea Sărăciei;

POCU - Program Operațional Capital Uman;

PODD - Programul Operațional Dezvoltare Durabilă;

POEO - Programul Operațional Educație și Ocupare;

POIDS - Programul Operaţional Incluziune și Demnitate Socială;

P.O.R. - Program Operational Regional;

POS - Program Operațional Sănătate;

POTE - Program Operațional Tranziție Echitabilă;

POT - Program Operațional Transport;

RIS3 NV - Strategia de Specializare Inteligentă.

1.1. Rolul strategiei integrate de dezvoltare teritoriala

Dezvoltarea teritorială integrată – cadrul european și relevanța locală

În actuala viziune promovată de Uniunea Europeană pentru perioada de programare 2025–2030, dezvoltarea teritorială integrată pornește de la constatarea unor dezechilibre profunde și persistente între diferite categorii de teritorii. Comunele rurale, precum Ștefănești, resimt aceste decalaje sistemice față de mediile urbane, vizibile nu doar în dinamica economică, ci și în nivelul de trai, accesul la servicii publice și perspectivele reale de dezvoltare pe termen lung.

Conform **Ghidului Programului Regional Sud-Vest Oltenia 2025–2030**, spațiile rurale continuă să fie afectate de provocări structurale care le limitează capacitatea de adaptare și de valorificare a potențialului propriu. Aceste dificultăți nu mai pot fi tratate ca simple probleme locale, ci ca simptome ale unor dezechilibre teritoriale majore, ce reclamă intervenții direcționate și multisectoriale.

La Ștefănești, aceste provocări se manifestă concret și sunt confirmate atât de datele socio-demografice și economice, cât și de percepția constantă a cetățenilor asupra realității cotidiene. Printre vulnerabilitățile evidente se numără:

- dependența de o agricultură de subzistență, cu productivitate redusă și slab conectată la piețele externe;
- îmbătrânirea accelerată a populației, în paralel cu migrația tinerilor spre centre urbane sau în afara țării;
- dificultățile de atragere a investițiilor private și lipsa unei baze economice diversificate;
- infrastructura de bază insuficientă, accesul limitat la servicii publice și la rețele digitale moderne.

Aceste realități sporesc vulnerabilitatea comunei în fața schimbărilor climatice și a crizelor externe. Totuși, Ștefănești nu poate fi definită doar prin prisma acestor limitări. Comuna dispune de o identitate distinctă, construită pe un patrimoniu istoric și comunitar puternic, pe relația cu resursele naturale locale și pe un potențial încă insuficient valorificat. Actualele politici europene de dezvoltare pun accent tocmai pe aceste elemente – unicitatea teritoriilor, adaptarea la specificul local și implicarea comunității în procesele de transformare.

În acest cadru, rolul strategiei integrate de dezvoltare teritorială este de a crea un mecanism coerent care să transforme provocările în oportunități. Printr-o viziune clară și prin parteneriate

funcționale, administrația locală poate coordona resursele și inițiativele disponibile, orientând comuna Ștefănești către un model de dezvoltare sustenabil și incluziv, bine conectat la politicile regionale, naționale și europene.

Fundamente strategice și rolul documentului

Strategia de Dezvoltare Durabilă a Comunei Ștefănești are la bază o arhitectură solidă, construită în conformitate cu cadrul normativ și metodologic european pentru perioada 2025–2030. Legitimitatea și coerența sa derivă din **Regulamentul (UE) 2021/1060**, în special articolele 28–30, care stabilesc principiile intervențiilor teritoriale integrate: caracterul partenerial, orientarea spre rezultate și adaptabilitatea la nevoile locale. Totodată, documentul respectă cerințele **Ghidului solicitantului pentru Strategii Teritoriale Integrate (STI) – ediția 2025**, ce definește structura, metodologia și condițiile de eligibilitate pentru documentele strategice locale. Strategia reprezintă expresia unui angajament colectiv pentru viitorul comunei și funcționează ca un instrument aplicabil de planificare, conectat atât la realitățile locale, cât și la prioritățile europene privind coeziunea teritorială, tranziția ecologică, digitalizarea și dezvoltarea durabilă.
Documentul are un rol multiplu:

- **Cadru strategic de acțiune** – orientează politicile publice locale într-un sistem coerent, corelat cu strategiile naționale, regionale și europene;
- **Instrument analitic și prospectiv** – oferă o evaluare fundamentată a resurselor, vulnerabilităților și oportunităților, pe baza datelor statistice, prognozelor și consultațiilor publice;
- **Platformă operațională** – prioritizează investițiile, fundamentează deciziile și trasează jaloanele pentru proiectele de viitor;
- **Punct de referință pentru finanțare** – facilitează accesul comunei la fonduri europene și naționale (Programul Regional Sud-Vest Oltenia, PNRR, Programele Operaționale Naționale, AFM, parteneriate public-private).

Procesul de elaborare a strategiei a urmat o metodologie participativă, bazată pe principiile bunei guvernanțe și ale transparenței decizionale. Consultările au implicat cetățeni, agenți economici, instituții educaționale, unități de cult, organizații civice și ONG-uri, prin întâlniri directe, chestionare și dezbateri tematice. Astfel, documentul a fost validat de comunitate și reflectă în mod real aspirațiile și prioritățile acesteia.

Contribuțiile directe ale cetățenilor și ale mediului economic au permis formularea unor obiective concrete și adaptate situației din teren, evitând riscul ca strategia să rămână doar un exercițiu birocratic. În acest fel, ea devine o construcție colectivă, ancorată în realitate și orientată spre un viitor sustenabil.

Din perspectivă conceptuală și metodologică, strategia are un caracter **integrator, prospectiv și operațional**. Ea nu se limitează la descrierea prezentului, ci propune un set coerent de direcții de acțiune, care să asigure dezvoltarea comunei într-un mod echilibrat, rezilient și adaptabil la provocările secolului XXI.

Principiile care au stat la baza elaborării strategiei

Un prim principiu este cel al validității metodologice, prin aplicarea unor standarde riguroase de analiză, planificare și fundamentare strategică, conforme cu cerințele europene și bunele practici în domeniul dezvoltării durabile.

Al doilea principiu vizează coerența cu documentele de planificare existente la nivel național, regional și local, asigurând alinierea cu obiectivele și direcțiile strategice stabilite în documente precum Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă, Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană (SIDU) a Municipiului Râmnicu Vâlcea, Strategia de dezvoltare a județului Vâlcea, precum și cu alte instrumente de politică publică relevante.

De asemenea, întreaga construcție strategică s-a bazat pe principiul parteneriatului și participării publice, recunoscând faptul că implicarea comunității locale, a instituțiilor, mediului economic și organizațiilor neguvernamentale este esențială pentru validarea, asumarea și sustenabilitatea procesului de implementare.

Un alt principiu central a fost cel al transparenței și obiectivității, în special în definirea nevoilor, problemelor și priorităților locale. Procesul de elaborare s-a desfășurat într-un cadru deschis și documentat, oferind tuturor actorilor locali posibilitatea de a contribui și de a influența în mod real direcțiile strategice asumate.

Strategia a fost gândită și în spiritul continuității și adaptabilității, fiind prevăzute mecanisme de actualizare periodică, pe baza evoluțiilor din teritoriu, a noilor oportunități de finanțare și a schimbărilor în politicile publice. Această flexibilitate este esențială pentru menținerea relevanței documentului pe termen mediu și lung.

Nu în ultimul rând, procesul a respectat principiul integrării multisectoriale, în linie cu abordarea de guvernanță pe mai multe niveluri promovată de Uniunea Europeană. Strategia îmbină

intervenții din domenii diverse – infrastructură, economie, mediu, educație, coeziune socială – într-un cadru unitar și coerent, care reflectă complexitatea dezvoltării locale durabile.
Aceste principii nu doar că oferă fundamentul logic și tehnic al documentului, ci susțin și credibilitatea și legitimitatea sa, ca instrument strategic de orientare a procesului de transformare a comunei Ștefănești într-un spațiu rural modern, echilibrat și rezilient.

Direcții prioritare de dezvoltare pentru un viitor durabil

Procesul de elaborare a Strategiei de Dezvoltare Durabilă a comunei Ștefănești a fost construit pe un set de principii clare, care au asigurat coerența metodologică, relevanța teritorială și consistența strategică a documentului. Aceste principii nu au avut doar un rol orientativ, ci au reprezentat repere operaționale în toate etapele – de la analiză și consultare, până la formularea și validarea finală a strategiei.

Validitate metodologică. Documentul se sprijină pe standarde riguroase de analiză și planificare, în deplină concordanță cu cerințele Uniunii Europene pentru perioada de programare 2025–2030 și cu bunele practici în domeniul dezvoltării durabile și al planificării teritoriale. Utilizarea datelor statistice, aplicarea metodei SWOT, corelarea intervențiilor cu obiectivele de politică publică și consultarea actorilor locali au garantat fundamentarea obiectivă și profesională a fiecărei componente.

Coerență strategică. Strategia a fost permanent raportată la documentele programatice relevante la nivel național, regional și local – de la Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă 2030 și Strategia de Dezvoltare a Județului Vâlcea, până la Programul Regional Sud-Vest Oltenia 2025–2030. Această ancorare asigură compatibilitatea cu politicile de coeziune și complementaritatea intervențiilor.

Parteneriat și participare publică. Procesul de elaborare a pus accent pe implicarea activă a cetățenilor, a organizațiilor civice, a mediului economic și a instituțiilor publice. Această abordare participativă a consolidat legitimitatea strategiei și a permis conturarea unor soluții adaptate nevoilor reale ale comunității.

Transparență și obiectivitate. Identificarea problemelor și prioritizarea măsurilor au avut loc într-un cadru deschis, documentat și accesibil tuturor actorilor implicați. Publicarea rezultatelor

consultărilor și asumarea deciziilor într-un mod transparent au consolidat încrederea și responsabilitatea procesului.

Continuitate și adaptabilitate. Strategia a fost gândită ca un document dinamic, capabil să se adapteze schimbărilor legislative, evoluțiilor teritoriale sau apariției unor noi oportunități de finanțare. Mecanismele de monitorizare și evaluare prevăzute asigură relevanța sa pe termen mediu și lung.

Integrare multisectorială. În linie cu abordarea europeană a guvernanței pe mai multe niveluri, strategia acoperă un spectru larg de domenii – infrastructură, economie, mediu, educație, coeziune socială și cultură – integrate într-un cadru unitar, capabil să reflecte complexitatea și interdependențele dezvoltării locale contemporane.

Prin respectarea acestor principii, Strategia de Dezvoltare Durabilă a comunei Ștefănești dobândește legitimitate instituțională și consistență metodologică, devenind un instrument solid pentru orientarea transformării teritoriale într-o direcție sustenabilă, incluzivă și adaptată provocărilor actuale.

1.2. Concepte cheie și tendințe internaționale, regionale și locale

Conceptul de dezvoltare durabilă – cunoscut și sub denumirea de dezvoltare sustenabilă – s-a conturat în decursul ultimelor decenii ca o reacție la dezechilibrele tot mai evidente dintre creșterea economică accelerată și capacitatea limitată a planetei de a susține ritmurile consumului și ale producției. De la primele conferințe internaționale dedicate mediului și dezvoltării, precum cea de la Stockholm (1972), până la momentul de referință reprezentat de Raportul Brundtland (1987), ideea unui model alternativ de dezvoltare, în care progresul economic să nu vină în detrimentul resurselor naturale și al echității sociale, a dobândit o validare crescândă în plan politic și instituțional.

În prezent, dezvoltarea durabilă nu mai este doar o temă de dezbatere academică sau un deziderat teoretic, ci o direcție strategică fundamentală, integrată în politicile publice internaționale, europene, naționale și locale. În cadrul Uniunii Europene, această abordare este reflectată în Pactul Verde European, în Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă adoptată de ONU și în mecanismele de finanțare aferente perioadei de programare 2025-2030, în special în cadrul politicii de coeziune. În România, dezvoltarea durabilă este înțeleasă ca un proces echilibrat și integrator, care răspunde nevoilor societății actuale fără a compromite dreptul generațiilor viitoare de a-și satisface propriile

nevoi. Ea presupune o relație armonioasă între sistemele economic, social, ambiental și ecologic, în care valorificarea resurselor este realizată cu responsabilitate, iar progresul este măsurat nu doar în termeni de creștere economică, ci și prin prisma calității vieții, a incluziunii sociale și a protecției mediului.

Această viziune a fost asumată și la nivelul comunei Ștefănești, unde Strategia de dezvoltare durabilă a fost construită ca un răspuns articulat la provocările locale, dar și ca o conectare la direcțiile generale ale politicilor publice europene. Procesul de elaborare a strategiei a depășit simpla colectare de date și a integrat o componentă participativă importantă, prin consultări cu cetățeni, agenți economici, organizații non-guvernamentale și instituții locale. Acest dialog a fost esențial pentru conturarea unei înțelegeri clare și aplicate a conceptului de dezvoltare durabilă în contextul propriu al comunei.

Printre temele recurente identificate în cadrul consultărilor s-au regăsit problemele privind infrastructura deficitară, migrarea tinerilor, lipsa locurilor de muncă locale și dificultățile în accesarea serviciilor publice de calitate. Aceste provocări sunt binecunoscute și în plan regional: Ghidul Programului Regional Sud-Vest Oltenia 2025-2030 subliniază faptul că zonele rurale din regiune, inclusiv comune precum Ștefănești, se confruntă cu obstacole persistente în dezvoltare, generate de dependența de agricultura de subzistență, de un grad redus de diversificare economică și de vulnerabilități demografice și ecologice.

În comuna Ștefănești, aceste dificultăți se manifestă sub forme concrete și cuantificabile: infrastructura de bază necesită investiții urgente, multe gospodării nu dispun de rețele funcționale de apă, canalizare sau iluminat public, iar accesul la transport și servicii esențiale este limitat. În același timp, migrarea tinerilor continuă să afecteze structura demografică, reducând dinamica comunitară și afectând potențialul de inovare și inițiativă locală.

În fața acestor realități, Strategia de dezvoltare durabilă a fost concepută ca un instrument de transformare și adaptare, capabil să adreseze nu doar problemele curente, ci și să pregătească comuna pentru provocările viitoare. Dincolo de obiectivele tehnice, strategia reflectă o filosofie de guvernanță publică orientată spre viitor: una care pune în centru cetățeanul, care valorifică specificul local și care promovează echitatea, sustenabilitatea și participarea.

Într-un context în care modernizarea serviciilor publice devine esențială, administrația locală din Ștefănești este chemată să își consolideze capacitatea de planificare, furnizare și monitorizare a acestor servicii, astfel încât ele să fie livrate în mod echitabil, eficient și transparent. Din păcate, la nivel național nu există încă un sistem sistematic și funcțional de evaluare a calității serviciilor

publice locale, iar în mediul rural decalajele sunt și mai evidente. Tocmai de aceea, strategia propune măsuri care vizează digitalizarea administrației, creșterea transparenței și implicarea cetățenilor în procesul decizional.

Pornind de la analiza diagnostic realizată în cadrul prezentei strategii și pe baza consultărilor desfășurate cu actorii locali – reprezentanți ai administrației, cetățeni, antreprenori, organizații nonguvernamentale și profesioniști din domenii relevante –, comuna Ștefănești propune un set coerent și realist de soluții, concepute pentru a răspunde problemelor majore identificate. Aceste măsuri vizează intervenții cu caracter integrat, care traversează mai multe domenii-cheie: infrastructura publică, economia locală, serviciile de bază, valorificarea patrimoniului și creșterea capacității administrative.

Modernizarea infrastructurii publice și utilitare

Infrastructura rămâne unul dintre pilonii fundamentali ai dezvoltării durabile, iar în comuna Ștefănești necesitatea de intervenție este evidentă. Starea rețelelor de drumuri locale, lipsa acoperirii complete cu rețele de apă și canalizare sau gradul scăzut de iluminare publică afectează direct mobilitatea, sănătatea și calitatea vieții.

Astfel, se propune demararea unor programe etapizate de reabilitare a infrastructurii rutiere, începând cu sectoarele cu risc ridicat de accesibilitate redusă, urmărind îmbunătățirea conexiunilor între satele componente și facilitarea legăturii cu centrele urbane din apropiere. Totodată, extinderea și modernizarea rețelelor de alimentare cu apă și canalizare sunt esențiale pentru atingerea standardelor de sănătate publică și igienă.

Se vor promova soluții moderne de iluminat public, bazate pe tehnologie LED și sisteme de control inteligent al consumului, cu scopul reducerii cheltuielilor bugetare și sporirii siguranței în spațiile publice. În paralel, este avută în vedere crearea și extinderea infrastructurii verzi – piste pietonale și de biciclete, zone de recreere, perdele forestiere de protecție –, ca parte a tranziției către un mediu construit sustenabil.

Diversificarea bazei economice locale

Economia locală a comunei Ștefănești se bazează în continuare în mod majoritar pe agricultură, de multe ori practicată la nivel de subzistență. Această realitate limitează capacitatea comunității de a genera venituri durabile și de a păstra populația activă în teritoriu.

În acest context, strategia prevede stimularea inițiativelor antreprenoriale în sectoare alternative: procesarea produselor agricole, meșteșuguri tradiționale, servicii de turism rural și ecoturism, dar și domenii inovatoare precum economia digitală sau economia circulară. Vor fi încurajate proiecte

pilot și parteneriate între administrația locală, sectorul privat și societatea civilă, pentru crearea de incubatoare rurale de afaceri, spații de coworking sau centre de formare profesională.

Un accent important va fi pus pe atragerea de tineri întreprinzători, prin facilități fiscale locale și sprijin logistic. Strategia susține inclusiv dezvoltarea cooperativelor agricole moderne, care pot crește valoarea adăugată generată în teritoriu și pot asigura acces mai facil la piețele regionale.

Valorificarea patrimoniului cultural și turistic

Comuna Ștefănești dispune de resurse valoroase din punct de vedere cultural, spiritual și natural. Schitul Dobrușa, cu însemnătatea sa istorică și identitară, alături de alte biserici și monumente locale, reprezintă repere importante care pot fundamenta o ofertă turistică atractivă, în spiritul unui turism de proximitate, cu respect pentru patrimoniu.

Strategia propune dezvoltarea unei identități turistice coerente, susținută prin materiale de promovare, evenimente tematice și parteneriate cu asociații culturale. De asemenea, se preconizează crearea de centre de informare turistică și dezvoltarea de trasee tematice (spirituale, istorice, ecologice), care să includă și facilități de cazare în regim agroturistic.

Investițiile în patrimoniul construit vor avea un dublu obiectiv: conservarea valorilor locale și integrarea lor în circuite turistice sustenabile, generatoare de venituri și locuri de muncă.

Creșterea calității vieții pentru toți locuitorii

Un teritoriu nu poate fi considerat cu adevărat dezvoltat dacă nu oferă întreaga populație un nivel adecvat de calitate a vieții. În Ștefănești, atingerea acestui obiectiv presupune investiții susținute în regenerarea spațiilor publice – parcuri, locuri de joacă, piețe comunitare – și în modernizarea școlilor prin dotarea cu echipamente performante și acces la conectivitate digitală.

Pe plan sanitar, accentul va fi pus pe consolidarea serviciilor de medicină de familie și pe dezvoltarea unor centre de sănătate de proximitate, fixe sau mobile, cu rol preventiv, menite să răspundă mai ales nevoilor persoanelor vârstnice și celor care locuiesc în zone greu accesibile.

Sprijinul pentru categoriile vulnerabile – familii cu venituri reduse, tineri aflați la început de drum sau persoane cu dizabilități – va fi integrat cu măsuri de educație, ocupare și participare comunitară, pentru a facilita incluziunea socială și șanse egale la o viață demnă.

Implicare cetățenească și transparență administrativă

Strategia are la bază principiul participării, iar succesul implementării sale depinde de implicarea activă a comunității. În acest scop, administrația locală va dezvolta instrumente de dialog permanent: întâlniri periodice cu cetățenii, consultări tematice și platforme online de propuneri și feedback.

Un rol aparte îl va avea digitalizarea interacțiunii cu locuitorii printr-o aplicație dedicată, care să faciliteze comunicarea directă și rapidă. Totodată, se are în vedere implementarea unui sistem de bugetare participativă, care va permite comunității să decidă direcția unei părți din fondurile publice.

Consolidarea capacității administrative și accesarea fondurilor

Pentru ca viziunea strategiei să devină realitate, administrația locală trebuie să își dezvolte capacitatea instituțională. În acest sens, se propune înființarea unui compartiment tehnic specializat în atragerea de fonduri, planificare și monitorizare, format din personal pregătit să identifice oportunități și să elaboreze proiecte eligibile.

Colaborarea cu experți externi, apartenența la rețele intercomunale și formarea continuă a personalului administrativ vor contribui la creșterea eficienței actului de guvernare și la profesionalizarea procesului decizional.

Implementarea strategiei – de la viziune la realitate

Implementarea Strategiei de Dezvoltare Durabilă 2025–2030 marchează pentru comuna Ștefănești un pas esențial în transformarea sa dintr-un spațiu rural vulnerabil într-un teritoriu funcțional, atractiv și adaptat cerințelor contemporane. Strategia nu este o simplă colecție de proiecte, ci o viziune integrată, centrată pe cetățean și pe dreptul acestuia de a trăi într-o comunitate care oferă servicii publice de calitate, oportunități economice diversificate și un mediu sigur și prietenos.

Acest proces presupune un angajament ferm al administrației, dar și implicarea activă a cetățenilor, a mediului economic, a organizațiilor civice și a partenerilor instituționali. Fiecare etapă – de la planificare la execuție și evaluare – trebuie să reflecte nevoile reale ale comunității și să fie ghidată de transparență, eficiență și echitate.

Prin cooperare, dialog și responsabilitate, comuna Ștefănești își propune să devină un teritoriu competitiv și incluziv, capabil să atragă investiții, să rețină tinerii, să valorifice patrimoniul local și să stimuleze participarea civică. Strategia reprezintă cadrul prin care comunitatea se conectează la valorile europene ale dezvoltării durabile: coeziune teritorială, tranziție verde și digitală, inovare și solidaritate socială.

Fundamentarea strategică – baza deciziilor viitoare

Elaborarea acestei strategii s-a sprijinit pe o activitate complexă de colectare și analiză a datelor, menită să ofere o imagine detaliată și realistă asupra comunei. Analiza a vizat atât dimensiuni cantitative, cât și aspecte calitative, reflectând percepțiile cetățenilor și potențialul nevalorificat al teritoriului.

Au fost investigate domenii esențiale: structura demografică și tendințele migraționiste, locuințele și condițiile de trai, infrastructura edilitară și rutieră, serviciile sociale, educația și sănătatea, resursele naturale și factorii de mediu, precum și patrimoniul turistic și cultural. Datele au fost colectate din surse oficiale (INS, servicii descentralizate, administrația locală), dar și prin metode participative – chestionare, interviuri, observații directe și consultări publice.

Această abordare integrată a permis nu doar o radiografie fidelă a prezentului, ci și identificarea tendințelor, riscurilor și oportunităților de dezvoltare, pe baza cărora au fost fundamentate direcțiile strategice.

Provocări întâmpinate în colectarea și procesarea informațiilor

Elaborarea **Strategiei de Dezvoltare Durabilă a comunei Ștefănești** a fost un proces complex, marcat de numeroase provocări, în special în etapa de colectare și procesare a informațiilor necesare fundamentării strategice. Una dintre cele mai semnificative dificultăți a fost **fragmentarea datelor** și absența unui sistem unitar, digitalizat, care să permită arhivarea, agregarea și analiza coerentă a informațiilor la nivel local.

În lipsa unei baze de date integrate, colectarea informațiilor s-a desfășurat prin documentare manuală, cu consultarea registrelor fizice, a evidențelor disparate și a datelor parțial digitalizate, disponibile în instituțiile locale. **Lipsa interoperabilității** între structurile administrației și dificultățile legate de accesul la date actualizate au reprezentat obstacole importante în realizarea unei radiografii complete și precise a situației teritoriale.

De asemenea, **inexistența unor instrumente informatice avansate** – cum ar fi sistemele geospațiale (GIS) sau platformele de tip business intelligence – a restrâns posibilitățile de analiză comparativă și predictivă, impunând echipei o abordare mai laborioasă, dar necesară, pentru a asigura corectitudinea și relevanța rezultatelor.

Cu toate aceste constrângeri, echipa responsabilă a reușit – printr-un efort sistematic, susținut și colaborativ – să centralizeze, verifice și structureze un set robust de date, care a stat la baza diagnosticului teritorial. Acest demers a implicat dialog permanent cu administrația locală, mobilizarea resurselor disponibile și adaptarea metodologică la specificul comunității.

Rolul actorilor locali și al instrumentelor de analiză

Un element esențial pentru depășirea provocărilor a fost **implicarea activă a actorilor locali** – instituții publice, unități de învățământ, întreprinderi, organizații neguvernamentale, structuri religioase și inițiative comunitare informale – ca generatori și furnizori de informații relevante.

Aceștia au fost consultați prin metode variate: anchete sociologice, interviuri semi-structurate, chestionare tematice și discuții în grupuri focalizate.

Scopul acestor consultări nu a fost doar colectarea de date brute, ci și evaluarea percepțiilor comunității, gradului de implicare civică și viziunii actorilor asupra dezvoltării durabile a localității. Astfel, s-a identificat atât contribuția prezentă a acestora, cât și potențialul lor de a deveni parteneri activi în implementarea strategiei. Prin această abordare participativă, analiza a câștigat profunzime și legitimitate, facilitând o înțelegere nuanțată a complexității sociale, economice și teritoriale a comunei.

Rezultatul etapei de fundamentare

Datele colectate și interpretate au fost integrate într-o **analiză SWOT**, care a oferit o imagine clară a contextului local: punctele tari, punctele slabe, oportunitățile externe și amenințările care pot influența dezvoltarea comunității. Această evaluare a constituit baza pentru elaborarea **fișelor de proiect sectoriale**, instrumente operaționale ce reflectă măsurile propuse, nevoile identificate și obiectivele strategice ale comunei. Fișele au fost concepute astfel încât să fie compatibile cu cerințele de eligibilitate ale programelor de finanțare naționale și europene, oferind suport practic pentru implementarea coerentă a direcțiilor de dezvoltare asumate.

În concluzie, deși procesul de colectare și analiză a fost marcat de dificultăți și constrângeri, rezultatul a fost o **bază solidă pentru dezvoltarea strategică a comunei Ștefănești**, care permite trasarea unei traiectorii durabile, echilibrate și reziliente, în armonie cu politicile regionale, naționale și europene.

1. Declin demografic și îmbătrânirea populației

Fenomenul demografic negativ constituie una dintre **provocările centrale ale dezvoltării locale**. Reducerea constantă a populației, corelată cu procesul accelerat de îmbătrânire, afectează în mod direct dinamica socio-economică a comunei.

Datele oficiale arată că tinerii continuă să migreze către zone urbane sau în afara țării, motivați de accesul mai bun la educație, locuri de muncă și servicii moderne. În paralel, rata natalității rămâne scăzută, iar capacitatea de reînnoire demografică este insuficientă. Astfel, se creează un **desechilibru intergenerațional** care slăbește forța de muncă activă și pune presiune tot mai mare pe sistemele educaționale, sociale și medicale.

Îmbătrânirea populației are și consecințe indirecte: crește nevoia de servicii sociale și medicale de proximitate, dar și riscul de **izolare socială** pentru persoanele vârstnice, mai ales în contextul dispersiei locuințelor și al infrastructurii deficitare de transport.

În lipsa unor măsuri de revitalizare demografică și de atragere a tinerilor, comuna riscă să intre într-un cerc vicios: **populație activă redusă → economie slabă → atractivitate scăzută → accentuarea migrației**.

2. Economie locală slab diversificată și dependentă de agricultura de subzistență

Economia comunei este caracterizată printr-o **structură fragilă și monocentrică**, dominată de agricultura de subzistență sau semi-subzistență. Majoritatea gospodăriilor desfășoară activități agricole tradiționale, cu tehnologii limitate și cu o productivitate scăzută.

Această dependență de agricultura primară are mai multe vulnerabilități:

- lipsa infrastructurii de colectare și procesare face ca produsele locale să fie valorificate preponderent pe piața informală, la prețuri reduse;
- lipsa de asociere a producătorilor limitează accesul la finanțări, tehnologii moderne și piețe de desfacere competitive;
- integrarea redusă în lanțurile de distribuție regionale și naționale menține o **valoare adăugată minimă**;
- oportunitățile pentru activități non-agricole (turism rural, meșteșuguri, servicii, energie regenerabilă) sunt insuficient explorate și slab susținute instituțional.

În plus, nivelul scăzut al antreprenoriatului local și al investițiilor private menține o **dependență ridicată de resurse externe** și reduce capacitatea comunei de a genera locuri de muncă stabile și atractive pentru tineri.

Astfel, economia locală nu reușește să asigure suficientă diversificare și reziliență în fața schimbărilor de pe piața muncii sau a riscurilor climatice, ceea ce o face vulnerabilă la crize și la transformările structurale ale economiei globale.

Prioritizarea necesităților strategice pentru dezvoltare durabilă

Identificarea și ierarhizarea nevoilor strategice reprezintă un punct nodal în procesul de planificare a dezvoltării durabile a comunei Ștefănești. Acestea rezultă din coroborarea analizei diagnostic cu rezultatele consultărilor desfășurate în comunitate, oferind astfel un fundament solid pentru stabilirea direcțiilor de intervenție, a obiectivelor generale și a priorităților investiționale. Strategia

se articulează astfel în jurul unui nucleu de priorități esențiale, menite să răspundă provocărilor structurale existente și să pună în valoare resursele și potențialul local într-o manieră integrată, echilibrată și durabilă.

a. Creșterea atractivității comunei pentru tineri și familii

Un obiectiv strategic major vizează oprirea și, ulterior, inversarea declinului demografic. Acest lucru poate fi realizat doar prin transformarea comunei Ștefănești într-un spațiu atractiv pentru tineri și pentru familiile aflate la început de drum. Sunt avute în vedere măsuri multiple, precum:

- modernizarea infrastructurii educaționale și dezvoltarea serviciilor sociale de proximitate (grădinițe, after-school, centre comunitare);
- sprijin pentru integrarea profesională a tinerilor prin inițiative locale de angajare, reconversie și calificare;
- crearea de oportunități de locuire accesibilă pentru tineri;
- atragerea celor plecați prin mecanisme de reîntoarcere (granturi de repatriere, stimulente pentru antreprenoriatul de revenire).

b. Diversificarea bazei economice locale și stimularea antreprenoriatului

Ieșirea din logica unei economii bazate exclusiv pe agricultură de subzistență constituie o condiție necesară pentru modernizarea comunei. Se impune încurajarea unor sectoare economice cu potențial ridicat de dezvoltare, cum ar fi:

- agricultura sustenabilă și ecologică, procesarea agroalimentară locală;
- industrii creative și meșteșuguri tradiționale;
- servicii verzi și economie circulară;
- turism rural, cultural, religios și de agrement.

Strategia prevede, de asemenea, dezvoltarea unui ecosistem favorabil antreprenoriatului, prin infrastructuri de sprijin (incubatoare, centre de resurse), parteneriate cu ONG-uri, asistență tehnică și microfinanțare.

c. Îmbunătățirea infrastructurii publice și a conectivității

Accesul echitabil la infrastructură este o condiție prealabilă pentru orice demers de dezvoltare durabilă. Astfel, se urmărește:

- reabilitarea și modernizarea drumurilor locale;
- extinderea rețelelor de apă, canalizare și gaze;
- instalarea de sisteme moderne de iluminat public, eficiente energetic;

- dezvoltarea infrastructurii digitale și a rețelelor de comunicații;
- amenajarea de spații comunitare funcționale (piațete, parcuri, locuri de joacă).

Toate aceste investiții sunt orientate spre asigurarea coeziunii teritoriale și reducerea decalajelor intracomunitare.

d. Consolidarea capacității administrative și a serviciilor comunitare

O administrație locală performantă este pilonul de susținere al oricărei strategii de dezvoltare. Comunei Ștefănești îi revine sarcina de a:

- profesionaliza personalul din administrație prin formare continuă;
- digitaliza procesele interne și serviciile publice;
- crea centre comunitare multifuncționale, integrate, în care serviciile sociale, medicale și educaționale sunt livrate unitar și eficient;
- construi parteneriate cu actori publici și privați pentru furnizarea de servicii adaptate grupurilor vulnerabile.

e. Creșterea rezilienței la schimbări climatice și promovarea tranziției verzi

Strategia se aliniază ferm obiectivelor Pactului Verde European. În acest sens, comuna Ștefănești urmărește:

- amenajarea de infrastructuri verzi și albastre (spații verzi, perdele forestiere, gestionarea apelor);
- investiții în eficiență energetică și surse regenerabile de energie (panouri solare, iluminat LED);
- educație ecologică și campanii de conștientizare privind consumul responsabil și economia circulară;
- integrarea principiului „Nicio deteriorare semnificativă” (DNSH) în toate intervențiile planificate.

f. Activarea capitalului social și promovarea participării civice

Strategia recunoaște că dezvoltarea nu poate fi sustenabilă fără participarea activă a comunității. Se impun:

- încurajarea inițiativelor cetățenești și a acțiunilor de voluntariat;
- formarea civică și educația pentru democrație locală;
- susținerea ONG-urilor, grupurilor informale și a consiliilor consultative;
- instituirea unor mecanisme de consultare publică periodică, inclusiv prin platforme digitale și bugete participative.

g. Integrarea turismului ca vector de dezvoltare locală

Comuna Ștefănești dispune de resurse naturale și culturale valoroase, insuficient exploatate. Strategia propune transformarea turismului – în special cel cultural, religios și ecologic – într-un domeniu strategic, cu funcții multiple:

- conservarea și promovarea patrimoniului local;
- generarea de locuri de muncă;
- atragerea de investiții și dezvoltarea infrastructurii de primire turistică;
- conectarea cu trasee regionale și integrarea în circuite tematice (turism monahal, etnografic, gastronomic).

Această structurare a nevoilor prioritare, corelată cu viziunea strategică pe termen lung, oferă un cadru coerent și argumentat pentru formularea obiectivelor, axelor strategice și portofoliului de proiecte, susținând o dezvoltare durabilă, integratoare și adaptată specificului local până în orizontul anului 2030.

1.2.1. Contextul internațional

Anul 1987 a reprezentat o etapă importantă pentru dezvoltarea durabilă, deoarece în cadrul Raportului Brundtland[1] intitulat „Viitorul nostru comun", realizat de către Comisia Mondială pentru Mediu și Dezvoltare, s-au pus bazele reconcilierii dezvoltării economice și pentru protecția echilibrului social și ecologic.

Importantele schimbări demografice și climatice, combinate cu cele economice și sociale, au condus la necesitatea revizuirii obiectivelor de dezvoltare durabilă de la nivel mondial și actualizarea acestora.

La data de 25 septembrie 2015, Adunarea Generală a ONU a adoptat prin Rezoluția nr. 70/1 intitulată Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development[2] (A/RES/70/1) noul cadru de dezvoltare durabilă numit Agenda 2030, fixând 17 obiective de dezvoltare durabilă (ODD) și 169 de ținte aferente acestora, prin care integrează cele trei dimensiuni ale dezvoltării durabile: economică, socială și de mediu într-un mod echilibrat. Agenda 2030 prevede atingerea celor 17 ODD în următorii 15 ani pentru toate statele semnatare, în funcție de provocările specifice pe care fiecare țară le are. Cele 17 ODD sunt următoarele:

- Fără sărăcie – Eradicarea sărăciei în toate formele sale şi în orice context.

[1] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=LEGISSUM:sustainable_development
[2] https://sdgs.un.org/2030agenda#:~:text=The%20new%20Agenda%20recognizes%20the,on%20transparent%2C%20effective%20and%20accountable

- Foamete „zero” – Eradicarea foametei, asigurarea securităţii alimentare, îmbunătăţirea nutriţiei şi promovarea unei agriculturi durabile.
- Sănătate şi bunăstare – Asigurarea unei vieţi sănătoase şi promovarea bunăstării tuturor la orice vârstă.
- Educaţie de calitate – Garantarea unei educaţii de calitate şi promovarea oportunităţilor de învăţare de-a lungul vieţii pentru toţi.
- Egalitate de gen – Realizarea egalităţii de gen şi împuternicirea tuturor femeilor şi a fetelor.
- Apă curată şi sanitaţie – Asigurarea disponibilităţii şi managementului durabil al apei şi sanitaţie pentru toţi.
- Energie curată şi la preţuri accesibile – Asigurarea accesului tuturor la energie la preţuri accesibile, într-un mod sigur, durabil şi modern.
- Muncă decentă şi creştere economică – Promovarea unei creşteri economice susţinute, deschise tuturor şi durabile, a ocupării depline şi productive a forţei de muncă şi a unei munci decente pentru toţi.
- Industrie, inovaţie şi infrastructură – Construirea unor infrastructuri rezistente, promovarea industrializării durabile şi încurajarea inovaţiei.
- Inegalităţi reduse – Reducerea inegalităţilor în interiorul ţărilor şi de la o ţară la alta.
- Oraşe şi comunităţi durabile – Dezvoltarea oraşelor şi a aşezărilor umane pentru ca ele să fie deschise tuturor, sigure, reziliente şi durabile.
- Consum şi producţie responsabile – Asigurarea unor tipare de consum şi producţie durabile.
- Acţiune climatică – Luarea unor măsuri urgente de combatere a schimbărilor climatice şi a impactului lor.
- Viaţa acvatică – Conservarea şi utilizarea durabilă a oceanelor, mărilor şi a resurselor marine pentru o dezvoltare durabilă.
- Viaţa terestră – Protejarea, restaurarea şi promovarea utilizării durabile a ecosistemelor terestre, gestionarea durabilă a pădurilor, combaterea deşertificării, stoparea şi repararea degradării solului și stoparea pierderilor de biodiversitate.
- Pace, justiţie şi instituţii eficiente – Promovarea unor societăți pașnice și incluzive pentru o dezvoltare durabilă, a accesului la justiție pentru toţi şi crearea unor instituţii eficiente, responsabile şi incluzive la toate nivelurile.
- Parteneriate pentru realizarea obiectivelor – Consolidarea mijloacelor de implementare și revitalizarea parteneriatului global pentru dezvoltare durabilă.

Realizarea obiectivelor de dezvoltare durabilă presupune un efort coordonat între guverne, autorități locale, organizații neguvernamentale, sectorul privat și societatea civilă. România, ca stat membru al Organizației Națiunilor Unite (ONU), și-a asumat în mod oficial cele 17 Obiective de Dezvoltare Durabilă (ODD) prin adoptarea Agendei 2030 pentru Dezvoltare Durabilă, în cadrul Summit-ului ONU din septembrie 2015, prin Rezoluția Adunării Generale a ONU A/RES/70/1.

Ulterior, la nivelul Uniunii Europene, Concluziile Consiliului UE din 2017 – „Un viitor durabil al Europei: răspunsul UE la Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă" – au reprezentat documentul strategic prin care statele membre, inclusiv România, și-au reafirmat angajamentul față de implementarea Agendei 2030 în propriile politici publice.

În perioada mai 2018 – prezent, Comisia Europeană a consolidat acest angajament prin adoptarea unui Pachet legislativ pentru Politica de Coeziune 2025-2030, care cuprinde:

- Regulamentul privind prevederile comune (CPR);
- Regulamentele privind Fondul European de Dezvoltare Regională (FEDR), Fondul de Coeziune (FC), Fondul Social European Plus (FSE+);
- Regulamentele privind cooperarea teritorială și mecanismele de colaborare transfrontalieră.

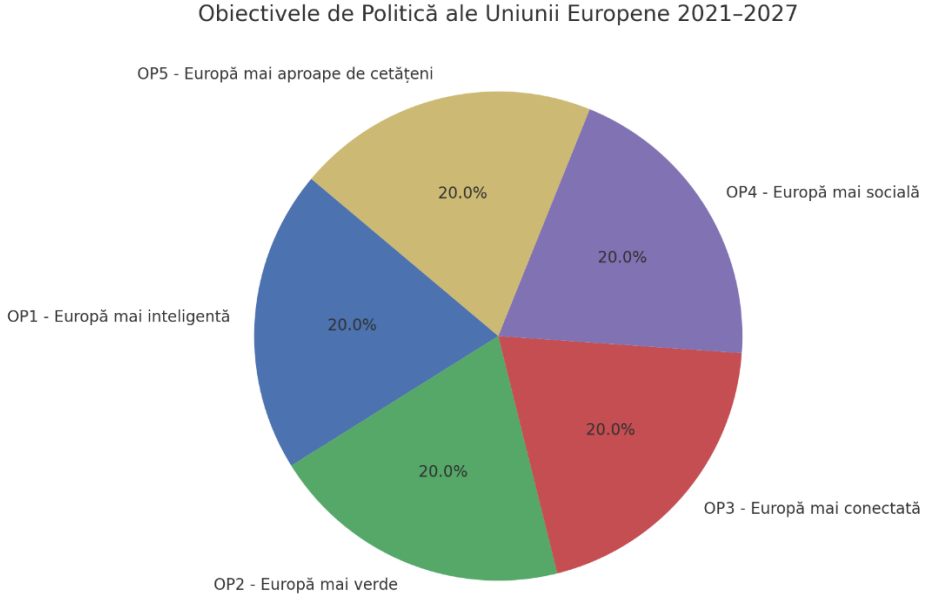
Pentru actualul cadru financiar multianual, Uniunea Europeană a propus o structurare strategică a intervențiilor în jurul a cinci Obiective de Politică (OP), cu scopul de a concentra investițiile europene în domenii-cheie:

- OP1 – O Europă mai inteligentă, prin inovare, digitalizare, sprijinirea IMM-urilor și transformare economică inteligentă;
- OP2 – O Europă mai verde, prin promovarea eficienței energetice, protecția mediului și tranziția către o economie cu emisii scăzute de carbon;

- OP3 – O Europă mai conectată, prin dezvoltarea infrastructurii de transport și extinderea conectivității digitale;
- OP4 – O Europă mai socială, prin investiții în educație, ocupare, incluziune socială și servicii de sănătate;
- OP5 – O Europă mai aproape de cetățeni, prin dezvoltarea Durabilă sustenabilă și integrată, atât în mediul urban, cât și în cel rural.

Aceste obiective sprijină realizarea celor trei piloni fundamentali ai dezvoltării durabile – economic, social și de mediu – care sunt reflectați în mod transversal în întreaga structură a **Strategiei de Dezvoltare Durabilă a comunei Ștefănești**. În acest context, alinierea viziunii locale cu principiile europene și internaționale ale durabilității reprezintă o condiție esențială, atât pentru **accesarea eficientă a fondurilor externe**, cât și pentru orientarea politicilor locale către un **viitor echilibrat, rezilient și sustenabil**.

.

Agenda 2030 – Cadru global și regional pentru implementarea dezvoltării durabile

În contextul angajamentelor internaționale asumate de România, Strategia de Dezvoltare Durabilă a comunei Ștefănești se aliniază principiilor și direcțiilor promovate de Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă, adoptată de Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite prin Rezoluția A/RES/70/1, în cadrul Summitului ONU din septembrie 2015. România, alături de toate statele membre ale Uniunii Europene, a aderat la cele 17 Obiective de Dezvoltare Durabilă (ODD),

recunoscând interdependența celor trei dimensiuni fundamentale ale dezvoltării: economică, socială și de mediu.

Ulterior, în octombrie 2018, Consiliul European a reafirmat angajamentul Uniunii Europene față de Agenda 2030, solicitând Comisiei Europene să elaboreze un document de reflecție strategică, care a stat la baza viitoarei strategii europene în domeniu. Acest document a fost urmat de Concluziile Consiliului Uniunii Europene privind „O Europă tot mai sustenabilă până în 2030", care conturează un cadru coerent pentru aplicarea Agendei la nivelul statelor membre și introducerea durabilității în nucleul politicilor publice europene.

În perioada ianuarie – iunie 2019, România a exercitat Președinția Consiliului Uniunii Europene, ocazie cu care a coordonat activitățile Grupului de lucru pentru Agenda 2030. Sub conducerea Departamentului pentru Dezvoltare Durabilă, au fost realizate progrese semnificative în consolidarea dimensiunii europene a dezvoltării durabile, culminând cu consolidarea poziției UE în cadrul Agendei Strategice a Comisiei Europene.

La nivel național, România a adoptat Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă 2030, având ca motto „Planificăm global, acționăm local". În cadrul Conferinței din 21 iulie 2020, organizată de Departamentul pentru Dezvoltare Durabilă al Guvernului României, s-a subliniat necesitatea corelării strategiilor locale cu direcțiile ODD și cu politicile europene de coeziune.

Pentru perioada 2025-2030, Uniunea Europeană a stabilit cinci Obiective de Politică (OP) care fundamentează alocările financiare și prioritățile strategice:

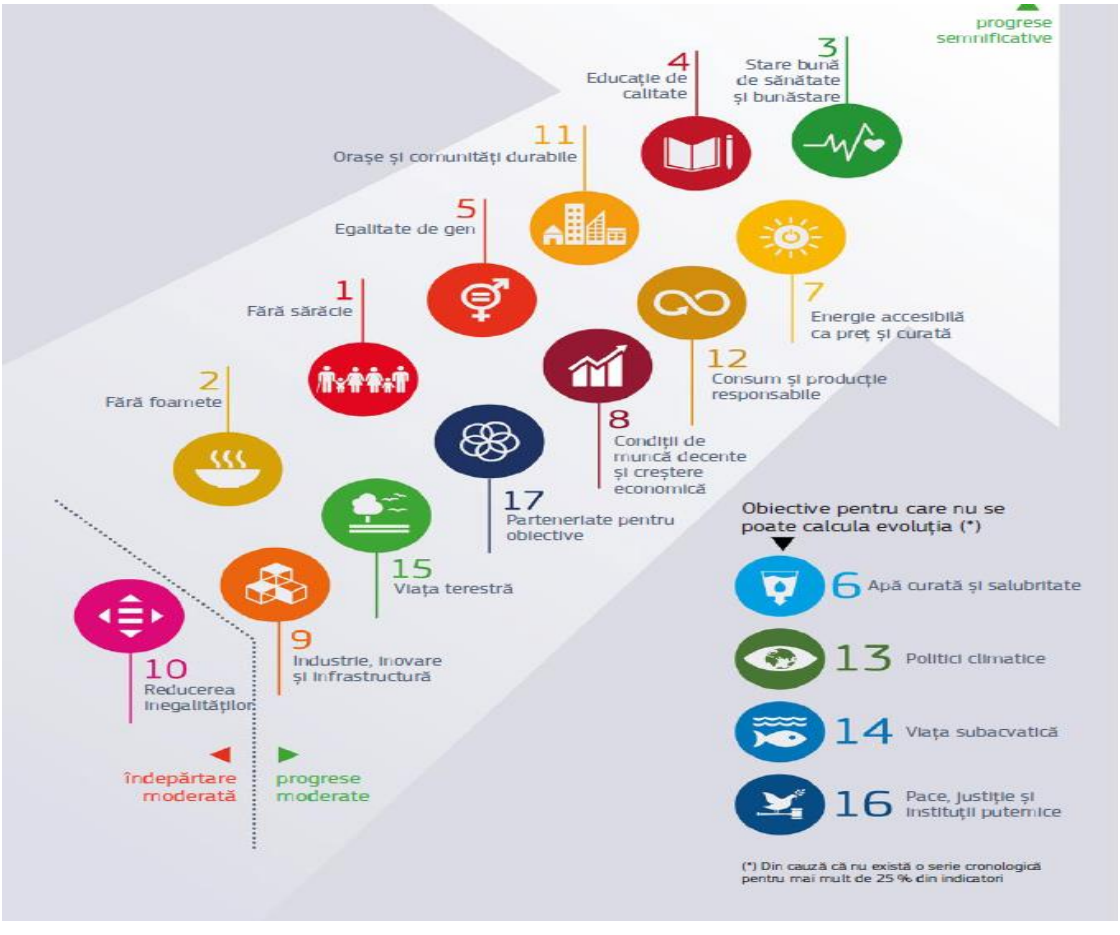
- O Europă mai inteligentă (OP1) – prin inovare, digitalizare, transformare economică și sprijin pentru IMM-uri;
- O Europă mai verde (OP2) – cu emisii scăzute de carbon, eficiență energetică și tranziție ecologică;
- O Europă mai conectată (OP3) – prin mobilitate sustenabilă și infrastructură digitală;
- O Europă mai socială (OP4) – bazată pe incluziune, educație, sănătate și ocupare;
- O Europă mai aproape de cetățeni (OP5) – prin dezvoltare teritorială integrată, Durabilă și urbană.

Pe această linie, Planul de Dezvoltare Regională (PDR) 2025-2030 elaborat de ADR Sud-Vest Oltenia servește ca instrument-cheie de planificare la nivel regional, reflectând nevoile și prioritățile teritoriului și asigurând un cadru coerent pentru Programul Operațional Regional destinat regiunii.

În acest cadru extins, comuna Ștefănești își propune integrarea coerentă a celor 17 Obiective de Dezvoltare Durabilă în viziunea sa strategică. Această integrare presupune:

- promovarea sinergiei între politicile locale și cele naționale/europene;
- accesarea fondurilor disponibile în cadrul politicii de coeziune 2025-2030;
- și asumarea unei guvernanțe durabile, bazate pe transparență, incluziune și eficiență administrativă.

Astfel, Strategia de Dezvoltare Durabilă a comunei Ștefănești se construiește ca o expresie locală a unei agende globale, în care transformarea comunității se bazează pe cooperare, reziliență și responsabilitate față de generațiile viitoare.

Deși toate cele 17 Obiective de Dezvoltare Durabilă (ODD) din Agenda 2030 sunt esențiale, Obiectivul 17 – „Parteneriate pentru realizarea obiectivelor” ocupă un loc aparte, întrucât oferă cheia de implementare a întregului cadru strategic. Acesta promovează ideea că atingerea progresului sustenabil nu este posibilă fără colaborare activă între toți actorii relevanți – autorități publice, instituții europene, organizații neguvernamentale, mediul privat, cetățeni și parteneri internaționali.

La nivelul Uniunii Europene, statele membre se află printre liderii mondiali în ceea ce privește angajamentul față de Agenda 2030 și punerea în aplicare a ODD. Cu toate acestea, nicio țară nu a reușit să atingă în totalitate toate obiectivele, iar analizele recente arată că eforturile trebuie consolidate în toate domeniile – de la combaterea sărăciei, la protecția mediului, coeziune socială și inovare.

În acest context global și european, Strategia de Dezvoltare Durabilă a Comunei Ștefănești pentru perioada 2025–2030 se aliniază explicit angajamentelor asumate de România în cadrul Summitului ONU din 2015. Documentul reflectă o viziune integratoare, în care dezvoltarea economică, echitatea socială, protecția mediului și guvernanța responsabilă se regăsesc într-un demers coerent și participativ.

Prin urmare, comuna Ștefănești își propune să:

- stimuleze parteneriatele locale și regionale, cu implicarea tuturor actorilor comunității;
- dezvolte proiecte în cooperare cu alte localități și instituții din regiune;
- accesibilizeze procesul decizional prin consultare publică și mecanisme de participare activă;
- încurajeze dialogul între sectorul public și cel privat, pentru atragerea investițiilor responsabile;
- colaboreze activ cu structurile județene, naționale și europene, pentru implementarea direcțiilor strategice.

Prin promovarea unor parteneriate strategice și sustenabile, comuna Ștefănești își construiește un cadru de dezvoltare durabilă realist, deschis și profund ancorat în valorile europene și în nevoile comunității locale. Această abordare participativă este esențială pentru transformarea durabilă a comunei până în 2030.

1.2.2 Contextul european

Dezvoltarea durabilă reprezintă, astăzi, un reper strategic al Uniunii Europene. Introducerea sa ca obiectiv politic a avut loc în 1992, prin Tratatul de la Maastricht, iar de atunci, acest concept a evoluat constant, fiind consolidat prin documente precum Tratatul de la Amsterdam (1999), Strategia de la Lisabona, Tratatul de la Lisabona (2007), precum și prin multiple inițiative europene privind economia verde, coeziunea socială și combaterea schimbărilor climatice.

Adoptarea Agendei 2030 pentru Dezvoltare Durabilă de către cele 193 de state membre ONU, inclusiv România, în cadrul Summitului din 2015, a marcat un nou punct de cotitură. Pentru prima

dată, obiectivele de dezvoltare durabilă (ODD) au fost formulate cu aplicabilitate universală, vizând deopotrivă statele dezvoltate și cele în curs de dezvoltare. Acestea promovează un echilibru integrat între dimensiunea economică, socială și ecologică a dezvoltării.

În perioada 2014–2020, Uniunea Europeană a susținut această direcție prin strategia „Europa 2020", axată pe o creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii. În noul cadru 2025-2030, accentul se deplasează spre o abordare personalizată, teritorială, prin cele 5 obiective politice (OP) fundamentale, ce orientează investițiile europene:

1. O Europă mai inteligentă

Se sprijină inovarea, digitalizarea și dezvoltarea competențelor pentru specializare inteligentă. IMM-urile sunt încurajate să acceseze fonduri pentru cercetare, tehnologii avansate și internaționalizare, iar regiunile – să creeze clustere de inovare și rețele economice locale.

2. O Europă mai verde

În centrul intervenției se află tranziția către o economie verde, cu măsuri pentru:

- eficiență energetică și surse regenerabile,
- infrastructură verde și protecția biodiversității,
- economie circulară și gestionarea sustenabilă a resurselor,
- adaptare la schimbările climatice.

3. O Europă mai conectată

Investițiile vizează infrastructura de transport durabilă și rețelele de bandă largă de mare viteză, vitale pentru incluziunea digitală și competitivitatea rurală.

4. O Europă mai socială

Se susține implementarea Pilonului european al drepturilor sociale, prin investiții în:

- educație de calitate și formare profesională,
- acces echitabil la piața muncii,
- servicii sociale și locuințe decente,
- combaterea excluziunii și sărăciei.

5. O Europă mai aproape de cetățeni

Se promovează dezvoltarea Durabilă integrată, cu accent pe participarea comunităților. Sunt susținute proiecte pentru regenerarea spațiilor publice, dezvoltarea turismului, protejarea patrimoniului cultural și consolidarea identității locale.

În această logică, Comisia Europeană a lansat inițiativa „Calea către excelență”, pentru a sprijini regiunile cu întârzieri în dezvoltare să își elaboreze strategii de specializare inteligentă și să își valorifice potențialul economic local.

Relevanța pentru România și comuna Ștefănești

România și-a asumat aplicarea Agendei 2030, elaborând Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă (SNDDR 2030) și consolidând structuri instituționale dedicate, precum Departamentul pentru Dezvoltare Durabilă din cadrul Guvernului. Sub deviza „Planificăm global, acționăm local”, au fost organizate consultări strategice pentru integrarea ODD în strategiile locale și regionale.

De asemenea, Planul de Dezvoltare Regională Sud-Vest Oltenia 2025-2030, document de referință pentru comuna Ștefănești, a fost construit în dialog cu autoritățile locale, societatea civilă și partenerii economici, în vederea unei abordări coerente și descentralizate a investițiilor europene.

În viitorul program de finanțare, resursele vor fi alocate pe baza unor criterii suplimentare – șomajul în rândul tinerilor, nivelul de educație, impactul schimbărilor climatice – ceea ce deschide oportunități reale pentru comune precum Ștefănești.

Principiile directoare ale dezvoltării durabile europene, asumate și de România:

- respectarea drepturilor fundamentale ale omului;
- solidaritate între generații;
- implicarea activă a cetățenilor și actorilor locali;
- coerența și integrarea politicilor publice;
- promovarea inovației și utilizarea eficientă a resurselor;
- aplicarea principiului „poluatorul plătește”.

În concluzie, comuna Ștefănești se angajează, prin această strategie, să contribuie activ la implementarea Agendei 2030 și a obiectivelor europene pentru dezvoltare durabilă, printr-o viziune locală adaptată, parteneriate funcționale și o guvernanță transparentă și incluzivă.

1.3. Strategii relevante la nivel național, regional și local

1.3.1. Strategii relevante la nivel național

România, ca stat membru al Organizației Națiunilor Unite (ONU) și al Uniunii Europene (UE), s-a angajat ferm în adoptarea și implementarea celor 17 Obiective de Dezvoltare Durabilă (ODD) incluse în Agenda 2030. Această aderare a fost formalizată prin participarea la Summit-ul ONU din septembrie 2015, unde liderii celor 193 de state membre au adoptat Agenda 2030 pentru

Dezvoltare Durabilă – un plan de acțiune globală care promovează echilibrul între cele trei dimensiuni ale dezvoltării durabile: economică, socială și de mediu. Spre deosebire de strategiile anterioare, Agenda 2030 vizează în mod egal statele dezvoltate și cele în curs de dezvoltare, promovând un set comun de obiective și responsabilități.

Obiectivele de Dezvoltare Durabilă reprezintă o evoluție naturală a Obiectivelor de Dezvoltare ale Mileniului (ODM), stabilite prin Declarația Mileniului din anul 2000. Acestea au constituit până în 2015 singura agendă globală convenită la nivel îngoalt privind dezvoltarea, cu obiective precum eradicarea sărăciei extreme, acces universal la educație primară, reducerea mortalității infantile, combaterea bolilor și asigurarea sustenabilității mediului.

Adoptarea Agendei 2030 a determinat necesitatea unei viziuni strategice în toate statele membre, inclusiv în România, care a răspuns prompt prin elaborarea și adoptarea Strategiei Naționale pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030 (SNDDR 2030), aprobată prin H.G. nr. 877/2018. Această strategie transpune în context național cele 17 obiective globale și creează un cadru coerent pentru implementarea lor, constituindu-se într-un reper pentru toate instituțiile publice și autoritățile locale.

Lansarea oficială a strategiei a avut loc în iulie 2020, prin inițiativa Departamentului pentru Dezvoltare Durabilă din cadrul Guvernului României, sub deviza „Planificăm global, acționăm local”. Rolul acestui departament este esențial pentru promovarea și susținerea SNDDR 2030, prin:

- promovarea activă a obiectivelor ODD în rândul autorităților publice locale;
- facilitarea armonizării obiectivelor locale de dezvoltare cu cele naționale;
- dezvoltarea unui ghid practic pentru elaborarea strategiilor de dezvoltare Durabilă în acord cu SNDDR 2030;
- fundamentarea unui cadru de acțiune coerent pentru implementarea obiectivelor la nivel teritorial.

SNDDR 2030 este structurata în jurul a trei piloni esențiali ai dezvoltării durabile:

a. Echitatea socială – asigurarea accesului echitabil la servicii de bază pentru toate categoriile de populație;
b. Creșterea economică sustenabilă – modernizarea economiei și reducerea decalajelor regionale;
c. Protecția mediului – utilizarea responsabilă a resurselor naturale și combaterea schimbărilor climatice.

Prin adoptarea acestei strategii, România se aliniază angajamentelor europene și globale, asumându-și o viziune integrată și pe termen lung pentru dezvoltare. SNDDR 2030 este orientată către cetățean, fiind construită pe principii de inovație, reziliență și eficiență instituțională.

Importanța strategiilor naționale devine cu atât mai evidentă în contextul programării europene 2025-2030, când România beneficiază de un buget de aproximativ 85 miliarde euro de la UE. Accesarea și implementarea acestor fonduri este condiționată de existența unor strategii bine fundamentate, integrate și coerente cu obiectivele europene.

Pe acest fundament, au fost definite următoarele programe operaționale naționale care sprijină implementarea politicii de coeziune în România:

- Programul Operațional Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare (POCIDIF);
- Programul Operațional Sănătate (POS);
- Programul Operațional Educație și Ocupare (POEO);
- Programul Operațional Incluziune și Demnitate Socială (POIDS);
- Programul Operațional Dezvoltare Durabilă (PODD);
- Programul Operațional Transport (POTT);
- Programul Operațional pentru Tranziție Justă (POTJ)
- Programul Operațional Regional (POR) – gestionat la nivelul fiecărei regiuni de dezvoltare;
- Programul Operațional Asistență Tehnică (POAT).

Statutul României de stat membru UE presupune alinierea politicilor publice naționale la strategiile europene. Această convergență influențează profund dezvoltarea Durabilă, impunând administrațiilor publice locale să-și revizuiască prioritățile și să-și construiască strategiile în acord cu obiectivele europene și naționale. Prin urmare, într-o comună precum Ștefănești, asumarea acestor orientări strategice este crucială pentru a accesa fonduri europene, pentru a susține dezvoltarea locală și pentru a îmbunătăți calitatea vieții locuitorilor.

Astfel, strategiile naționale nu sunt doar documente programatice, ci instrumente vitale pentru guvernanța locală eficientă, orientate spre viitor și aliniate la transformările globale.

1.3.2. Propunerile de arhitectură pentru programele operaționale 2025-2030

Perioada de programare 2025-2030 marchează un moment definitoriu pentru politica de coeziune a Uniunii Europene, reprezentând nu doar un nou ciclu de finanțare, ci și o schimbare profundă de

paradigmă în modul în care statele membre, inclusiv România, planifică, prioritizează și valorifică fondurile structurale și de investiții europene. Această etapă răspunde simultan unor provocări majore la nivel european – schimbările climatice, inegalitățile sociale, necesitatea creșterii rezilienței economice și coeziunea teritorială – și priorităților strategice ale Uniunii, cu accent pe tranziția verde și digitală.

În această perspectivă, Comisia Europeană a stabilit cinci obiective de politică majore, care constituie cadrul strategic unitar pentru toate intervențiile finanțate:

1. Europa mai inteligentă, prin promovarea inovării, digitalizării, transformării economice și susținerea IMM-urilor;
2. Europa mai verde, care favorizează tranziția ecologică, adaptarea la schimbările climatice și eficiența energetică;
3. Europa mai conectată, prin dezvoltarea infrastructurii de transport durabile și a rețelelor digitale de calitate;
4. Europa mai socială, prin promovarea incluziunii, echității sociale și consolidarea coeziunii teritoriale;
5. Europa mai aproape de cetățeni, prin dezvoltarea locală integrată, centrată pe nevoile reale ale comunităților.

Pornind de la aceste obiective strategice, România a reconfigurat fundamental arhitectura programelor operaționale, urmărind o corelare mai strânsă între prioritățile naționale și specificul teritorial regional. Reforma a inclus:

- specializarea tematică a intervențiilor, prin definirea clară a priorităților la nivel de obiective de politică;
- descentralizarea procesului decizional, prin acordarea unui rol activ autorităților regionale în planificarea și gestionarea fondurilor;
- orientarea către rezultate concrete și măsurabile, printr-o corelare riguroasă între diagnoză, priorități și alocarea resurselor.

Astfel, intervențiile europene în România pentru perioada 2025-2030 se desfășoară pe două niveluri complementare:

1. Nivel național – programe tematice gestionate central, adresând sectoare strategice fundamentale pentru dezvoltarea durabilă a țării, precum: inovare și digitalizare (POCIDIF), tranziție justă (PTJ), dezvoltare durabilă și protecția mediului (PDD),

infrastructură de transport (POT), sănătate (POS), educație și ocupare (POEO), incluziune socială și economie socială (POIDS) și întărirea capacității instituționale (POAT).

2. Nivel regional – opt Programe Operaționale Regionale (POR), câte unul pentru fiecare regiune de dezvoltare, gestionate de Agențiile pentru Dezvoltare Regională (ADR-uri), care permit o adaptare directă la specificul socio-economic și teritorial al fiecărei regiuni. Acestea sprijină intervenții cu impact local, precum modernizarea școlilor și a infrastructurii publice, dezvoltarea turismului și valorificarea patrimoniului cultural.

Noua arhitectură programatică este construită pe patru principii directoare:

- Coerență și complementaritate, pentru a evita suprapunerea finanțărilor și pentru a defini clar rolul programelor naționale și regionale;
- Descentralizare, prin responsabilizarea ADR-urilor în stabilirea priorităților regionale și implementarea apelurilor de proiecte;
- Flexibilitate și orientare pe rezultate, prin integrarea unor indicatori de performanță bine definiți și instrumente financiare diverse, inclusiv granturi combinate cu împrumuturi sau garanții;
- Tranziție verde și durabilitate, cu alocarea a cel puțin 30% din fondurile politicii de coeziune pentru obiective climatice, în conformitate cu Pactul Verde European.

Această arhitectură se aliniază cu principalele documente strategice naționale, inclusiv Planul Național de Redresare și Reziliență (PNRR), Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă 2030 și Planul Național de Investiții, creând sinergii între sursele de finanțare și maximizând impactul intervențiilor asupra dezvoltării teritoriale. Prin separarea clară între programele tematice naționale și cele regionale, se facilitează o abordare strategică, integrată și descentralizată, în care regiunile pot valorifica mai eficient potențialul local și răspunde în mod adaptat nevoilor comunităților.

Implementarea eficientă a acestei arhitecturi depinde de:

- capacitatea instituțională de gestionare a fondurilor;
- dezvoltarea parteneriatelor funcționale între autorități și comunități;
- promovarea unei guvernanțe transparente, profesioniste și orientate spre rezultate concrete și impact real în viața cetățenilor.

Astfel, structura programelor operaționale 2025-2030 este definită prin două componente principale:

- Programe naționale, cu aplicabilitate generală și rol strategic la nivel macro;

- Programe regionale, gestionate de ADR-uri, adaptate la specificul și nevoile teritoriale ale regiunilor de dezvoltare.

Această arhitectură oferă un cadru integrat, coerent și adaptabil, menit să susțină o dezvoltare durabilă, echitabilă și competitivă, aliniată obiectivelor Uniunii Europene și priorităților naționale, și creează premisele unui impact real și măsurabil asupra comunităților locale.

a) Programe Naționale Relevante pentru Mediul Rural

1. Programul Incluziune și Demnitate Socială (PIDS) 2025-2030 Acest program este esențial pentru sprijinirea comunităților rurale vulnerabile. PIDS susține:

- Servicii sociale integrate pentru grupurile vulnerabile;
- Centre comunitare multifuncționale;
- Infrastructură pentru educație timpurie, activități extrașcolare și recreative;
- Măsuri pentru reducerea abandonului școlar;
- Intervenții pentru persoane vârstnice sau cu dizabilități.

Comuna Ștefănești poate valorifica acest program prin investiții în infrastructură socială, servicii de consiliere, centre de zi pentru copii și vârstnici, precum și acțiuni de prevenție și incluziune activă.

2. Programul Tranziție Justă (PTJ) Aplicabil în județe afectate de tranziția către neutralitate climatică (inclusiv Vâlcea), PTJ sprijină:

- Reconversia forței de muncă;
- Sprijin pentru întreprinderile mici și mijlocii;
- Infrastructură publică verde;
- Investiții în energie regenerabilă și eficiență energetică.

Comuna Ștefănești, situată într-un județ eligibil, poate propune proiecte de eficiență energetică pentru clădiri publice, inițiative de ocupare și antreprenoriat local, dar și acțiuni de educație privind tranziția verde.

1. Programul Dezvoltare Durabilă (PDD) Vizează investiții în:

- Apă, canalizare, gestionarea deșeurilor;
- Protecția biodiversității și infrastructură verde;
- Prevenirea riscurilor naturale (secetă, inundații);
- Digitalizarea serviciilor publice.

Pentru o comună rurală precum Ștefănești, PDD poate sprijini proiecte de infrastructură ecologică, digitalizarea administrației locale sau modernizarea sistemelor de iluminat public cu LED și panouri solare.

2. Programul Sănătate și Programul Educație și Ocupare (PEO) Acestea permit:

- Modernizarea infrastructurii sanitare în mediul rural;
- Dezvoltarea competențelor digitale și profesionale;
- Programe de formare pentru tineri și adulți;
- Sprijin pentru școli și grădinițe.

Ștefănești poate propune dezvoltarea de unitati spitalicești/centre de permanență, dotarea școlii cu echipamente digitale sau programe de formare în meserii de viitor.

b) Programul Regional Sud-Vest Oltenia 2025-2030.

Acesta este un program dedicat exclusiv regiunii de dezvoltare Sud-Vest Oltenia, gestionat de Agenția pentru Dezvoltare Regională (ADR SVO), și include finanțări pentru:

- Infrastructură educațională, inclusiv în mediul rural (grădinițe, școli, dotări digitale);
- Modernizarea serviciilor publice locale și a infrastructurii rutiere de interes local;
- Regenerare urbană și rurală, inclusiv crearea de spații verzi, dotări comunitare, centre culturale sau sportive;
- Eficiență energetică în clădirile publice și înlocuirea sistemelor clasice cu surse de energie verde;
- Sprijin pentru IMM-uri rurale (inclusiv agro-turism, prelucrarea produselor locale, meșteșuguri);
- Promovarea turismului durabil, inclusiv valorificarea patrimoniului natural și cultural rural.

Pentru comuna Ștefănești, programul regional este o sursă importantă de finanțare pentru modernizarea infrastructurii de bază, dezvoltarea economică locală, crearea de locuri de muncă și îmbunătățirea calității vieții prin acces mai bun la educație, servicii și spații publice moderne.

Arhitectura programelor operaționale 2025-2030 este în mod clar orientată către o dezvoltare teritorială echilibrată, sustenabilă și incluzivă, în care satele și comunele rurale nu mai sunt tratate marginal, ci ca actori-cheie în tranziția verde, în consolidarea coeziunii sociale și în dezvoltarea economică locală. Comuna Ștefănești se poate încadra strategic în aceste direcții, pregătind proiecte coerente, bine fundamentate și corelate cu obiectivele fiecărui program operațional.

Programul Operațional Regional acoperă domenii diverse precum inovarea/cercetarea, transformarea tehnologica, digitalizarea în folosul cetățenilor, eficiența energetică, dezvoltarea urbană, mobilitatea și accesibilitatea, infrastructura verde și biodiversitatea, infrastructura educațională, turism și patrimoniu cultural si dezvoltare teritoriala integrata.

Viziunea strategică a POR Sud-Vest Oltenia 2025-2030 are la bază nevoile și oportunitățile de dezvoltare, identificate și prioritizate ca fiind cele mai relevante în contextul stadiului actual de dezvoltare socioeconomică a regiunii și complementare cu documentele regionale, naționale și europene prin care se stabilesc direcții de acțiune strategică: consolidarea capacităților și competențelor în materie de cercetare și inovare, precum și preluarea tehnologiilor avansate/ Intensificarea cooperarării intre universități/ instituțiile de cercetare și dezvoltare și mediul de afaceri.

Viziunea regiunii Sud-Vest Oltenia pentru perioada de programare 2025-2030 este aceea de a deveni un promotor al competitivității atât în domeniul industrial, cât și în agricultură, dar și al economiei digitale prin dezvoltarea unui mediu de afaceri performant bazat pe resurse umane competente, integrarea tehnologiilor inovative și promovarea dezvoltării durabile. Obiectivul strategic global pentru perioada 2025-2030 este dezvoltarea durabilă și echilibrată a Regiunii Sud-Vest Oltenia, în vederea reducerii disparităților existente între regiunea SV Oltenia și celelalte regiuni ale țării în scopul creșterii nivelului de trai al cetățenilor.

Pentru atingerea obiectivului general al PDR 2025-2030 au fost stabilite următoarele obiective specifice, corelate cu prioritățile de finanțare:

- Creșterea competitivității regionale prin accentuarea rolului cercetării-dezvoltării, promovarea inovării, a specializării inteligente și a digitalizării și modernizarea infrastructurii (Prioritățile 1, 2, 3, 4 și 5)
- Dezvoltarea resurselor umane, asigurarea accesului la piața muncii, acces egal la servicii sociale și combaterea sărăciei și a excluziunii (Prioritățile 1 și 5)
- Creșterea atractivității regionale și dezvoltarea durabilă a regiunii prin îmbunătățirea infrastructurii, valorificarea zonelor urbane și a potențialului touristic (Prioritățile 3 și 6).

Prioritățile regionale stabilite prin PDR SV Oltenia 2025-2030 și domeniile de intervenție corespunzătoare acestora, sunt prezentate mai jos:

Prioritatea regională 1: Creșterea competitivității economice a regiunii;

- DI 1.1: Consolidarea capacităților și competențelor în materie de cercetare și inovare, precum și preluarea tehnologiilor avansate

- DI 1.2: Consolidarea creșterii și competitivității întreprinderilor mici și mijlocii
- DI 1.3: Investiții prioritare pentru a valorifica avantajele digitalizării pentru cetățeni, societăți comerciale și guverne

Prioritatea regională 2: Modernizarea și dezvoltarea infrastructurii regionale;

- DI 2.1: Dezvoltarea de rețele transeuropene de transport durabile, mobilitatea națională, regională și transfrontalieră
- DI 2.2: Sprijinirea infrastructurii de sănătate (cu accent pe centrele de asistență medicală primară/ambulatorie și de îngrijire intermediară)
- DI 2.3: Îmbunătățirea infrastructurii educaționale
- DI 2.4: Modernizarea infrastructurii sociale
- DI 2.5: Modernizarea infrastructurii de mediu
- DI 2.6: Promovarea adaptării la schimbările climatice, prevenirea și gestionarea riscurilor

Prioritatea 3: Dezvoltare urbană durabilă;

- DI 3.1: Mobilitate urbană intermodală
- DI 3.2: Smart City o DI 3.3: Îmbunătățirea eficienței energetice în sectorul public și privat
- DI 3.4: Reabilitarea zonelor urbane degradate
- DI 3.5: Dezvoltarea capacității administrative

Prioritatea 4: Dezvoltare rurală durabilă și modernizarea agriculturii și a pescuitului;

- DI 4.1: Modernizarea și creșterea viabilității exploatațiilor agricole
- DI 4.2: Infrastructura rurală – servicii de bază și reînnoirea satelor
- DI 4.3: Promovarea creării și dezvoltării IMM
- DI 4.4: Promovarea anumitor sectoare cu nevoi specifice

Prioritatea 5: Dezvoltarea resurselor umane în sprijinul unei ocupări durabile și a incluziunii sociale;

- DI 5.1: Investiții în educație, competențe și învățământ bazat pe rezultate
- DI 5.2: Ocupare și mobilitate pe piața forței de muncă
- DI 5.3: Incluziune socială și combaterea sărăciei

Prioritatea 6: Dezvoltarea turismului, valorificarea patrimoniului natural și a moștenirii cultural-istorice;

- DI 6.1: Conservarea, protecția și valorificarea patrimoniului natural și cultural al regiunii
- DI 6.2: Crearea/modernizarea infrastructurii de turism în vederea creșterii atractivității regiunii.

În stabilirea obiectivelor strategice și domeniilor de intervenție care definesc SDL a comunei Ștefănești au fost avute în vedere obiectivele politice și tematice stabilite la nivel european, național și regional, astfel încât să se asigure o flexibilitate mărită pe întreaga perioadă de derulare a ciclului de programare/implementare a proiectelor de investiţii definite la nivelul comunei.

De asemenea, se mărește astfel substanțial capacitatea de reacţie la modificările/completările efectuate de structurile responsabile la nivel european şi regional, ceea ce conferă Strategiei caracteristicile de dinamism şi reacţie oportună, cu utilizarea eficientă a resursei timp la dispoziţie pentru promovarea proiectelor adecvate la noile condiţii rezultate şi maximizarea şanselor de eligibilitate a acestora.

Orientarea strategică privind utilizarea fondurilor europene este dată de Regulamentul privind prevederile comune (CPR) care conține un set unic de norme pentru 7 fonduri UE implementate în gestiune partajată, respectiv:

I. Fondul european de dezvoltare regională,

II. Fondul de coeziune,

III. Fondul social european+

IV. Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime (FEPAM)

V. Fondul pentru azil și migrație (FAMI)

VI. Fondul pentru securitate internă (ISF)

VII. Instrumentul pentru frontiere externe și vize (IBMF).

Comparativ cu perioada de programare 2014-2020, Regulamentul privind prevederile comune (CPR) nu mai acoperă Fondul european pentru agricultură și dezvoltare rurală (FEADR).

În acest context, propunerea de regulament comun vizează îmbunătățirea coordonării și armonizării implementării fondurilor care furnizează contribuții în temeiul politicii de coeziune, respectiv Fondul european de dezvoltare regională (FEDR), Fondul social european (FSE) și Fondul de coeziune, cu Fondul pentru sectorul maritim și al pescuitului și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime (FEPAM). Totodată, s-a avut în vedere asigurarea unui răspuns comun adecvat şi complementar la provocările generate de crizele în materie de migrație și securitate, respectiv guvernarea comună cu fondurile aferente domeniului afaceri interne, respectiv Fondul pentru azil și migrație, Fondul pentru securitate internă și Instrumentul pentru managementul frontierelor și vize.

1.3.3. Strategii relevante la nivel regional

In viziunea Parlamentului European, regiunea reprezintă un teritoriu bine delimitat geografic sau un ansamblu de teritorii învecinate, în care populația împărtășește elemente comune și dorește să-și păstreze și să-și valorifice specificitatea, având ca obiectiv stimularea progresului cultural, social și economic.

În România, pentru aplicarea Legii dezvoltării regionale și în concordanță cu obiectivele de coeziune economică și socială asumate la nivel național și european, au fost constituite opt regiuni de dezvoltare: Nord-Est, Sud-Est, Sud-Muntenia, Sud-Vest Oltenia, Vest, Nord-Vest, Centru și București-Ilfov. Acestea au rol de instrumente pentru planificarea, programarea și implementarea politicilor de dezvoltare regională, în special în ceea ce privește atragerea și gestionarea fondurilor structurale și de investiții ale Uniunii Europene.

Deși nu sunt unități administrativ-teritoriale și nu au personalitate juridică, regiunile de dezvoltare îndeplinesc un rol strategic în guvernanța multilevel. Ele:

- grupează teritoriile mai multor județe;
- constituie cadrul pentru elaborarea, implementarea și evaluarea politicilor de dezvoltare regională;
- funcționează ca unități statistice (NUTS 2), conform metodologiei EUROSTAT.

Structura instituțională a dezvoltării regionale este organizată pe două niveluri:

- Național: Consiliul Național pentru Dezvoltare Regională (decizional) și Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației (executiv);
- Regional: Consiliul pentru Dezvoltare Regională (decizional, format din reprezentanți ai consiliilor județene și ai municipiilor reședință de județ) și Agenția pentru Dezvoltare Regională (executiv, cu atribuții de planificare și implementare a programelor de finanțare).

Regiunea de Dezvoltare Sud-Vest Oltenia cuprinde județele Dolj, Gorj, Mehedinți, Olt și Vâlcea. Ea a fost creată prin asocierea consiliilor județene, iar coordonarea procesului de dezvoltare este asigurată de Agenția pentru Dezvoltare Regională Sud-Vest Oltenia, cu sediul la Craiova. Regiunea are o suprafață de 29.212 km² și se prezintă ca un cadrilater aproape simetric pe direcțiile nord-sud și est-vest.

Județul Vâlcea face parte integrantă din această regiune, beneficiind de oportunitățile de dezvoltare și de sprijinul strategic oferit prin fonduri europene și mecanismele naționale de coeziune teritorială.

Planificarea dezvoltării regionale pentru perioada 2025-2030 este detaliată în *Planul de Dezvoltare Regională al Regiunii Sud-Vest Oltenia*, document strategic aprobat în august 2022, în coordonarea Ministerului Investițiilor și Proiectelor Europene (MIPE). Elaborarea acestui plan s-a realizat pe baza orientărilor metodologice formulate de MIPE, care oferă linii directoare pentru programarea fondurilor nerambursabile, dar și în conformitate cu *Regulamentul-cadru pentru organizarea și funcționarea Comitetelor Regionale pentru elaborarea Planurilor de Dezvoltare Regională*.

Viziunea de dezvoltare a Regiunii Sud-Vest Oltenia 2025-2030 urmărește transformarea regiunii într-un motor al competitivității economice, prin consolidarea industriei, modernizarea agriculturii și accelerarea economiei digitale. Se pune accent pe dezvoltarea unui mediu antreprenorial performant, bazat pe o forță de muncă calificată, pe integrarea tehnologiilor inovatoare și pe promovarea principiilor durabilității.

Obiectivul strategic central este reducerea decalajelor economice și sociale față de alte regiuni ale țării, astfel încât calitatea vieții locuitorilor să crească într-un mod echilibrat și sustenabil.

Pentru planificarea coerentă la nivel local, este esențială cunoașterea **strategiilor și documentelor programatice** elaborate la nivel regional și județean, întrucât acestea definesc direcțiile de intervenție, stabilesc priorități de investiții și condiționează accesul la finanțare. Documentul de bază este **Strategia de Dezvoltare Regională a Regiunii Sud-Vest Oltenia 2025-2030**, realizată de Agenția pentru Dezvoltare Regională (ADR SV Oltenia). Aceasta oferă atât o platformă de

planificare strategică, cât și un cadru de aliniere la obiectivele Uniunii Europene și la Programul Operațional Regional aferent perioadei 2025-2030.

Strategia integrează cele cinci județe – Dolj, Gorj, Mehedinți, Olt și Vâlcea – într-o viziune comună, corelată cu obiectivele de politică europeană pentru 2025-2030 și orientată spre tranziția verde și digitală.

Analiza regională evidențiază principalele probleme:

- urbanizare redusă și localități slab conectate;
- atractivitate scăzută pentru investiții, din cauza infrastructurii și serviciilor insuficiente;
- mobilitate deficitară și acces dificil la rețelele mari de transport;
- populație vulnerabilă, mai ales în mediul rural;
- infrastructură educațională, medicală și socială insuficient dezvoltată;
- provocări demografice majore (îmbătrânire, scăderea natalității, migrație).

Pe de altă parte, regiunea dispune de **resurse și oportunități** importante:

- turism cultural, balnear și ecoturistic;
- agricultură tradițională și ecologică, cu potențial de procesare locală;
- resurse pentru energii regenerabile (hidro, solar, bio);
- industrii creative și patrimoniu cultural;
- o rețea urbană emergentă cu rol de motor de inovare.

Prioritățile strategice pentru 2025-2030 sunt:

1. Dezvoltarea unei economii competitive, inovatoare și digitalizate – sprijin pentru IMM-uri, infrastructuri moderne de afaceri, legături între cercetare și mediul productiv, promovarea digitalizării.
2. Creșterea coeziunii sociale și a calității vieții – modernizarea școlilor și spitalelor, extinderea serviciilor sociale, educație timpurie și formare profesională, sprijin pentru grupurile vulnerabile.
3. Tranziția verde și dezvoltarea durabilă – eficiență energetică, gestionarea deșeurilor și apelor, transport ecologic, protejarea biodiversității, agricultură sustenabilă.
4. Îmbunătățirea mobilității și a infrastructurii – modernizarea drumurilor și căilor ferate, conectarea zonelor rurale și turistice la rețelele mari de transport, dezvoltarea mobilității alternative.
5. Dezvoltarea teritorială integrată și urbană – proiecte comune între localități, mecanisme participative (DLRC, ITI), planificare teritorială durabilă.

Strategia este completată de documente județene și tematice: **Strategia de dezvoltare a județului Vâlcea 2025-2030**, Planul de Mobilitate Urbană Durabilă, Strategia județeană de gestionare a deșeurilor, Planul județean de amenajare a teritoriului, toate având rol de orientare pentru investiții locale.

Instrumentul financiar principal al regiunii este **Programul Operațional Regional Sud-Vest Oltenia 2025-2030**, care finanțează infrastructura educațională și medicală, mobilitatea urbană, regenerarea spațiilor publice, digitalizarea, sprijinul pentru IMM-uri și valorificarea patrimoniului cultural.

În plus, toate aceste documente sunt armonizate cu **Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă a României 2030**, ce promovează echilibrul între economie, mediu și coeziune socială. Astfel, strategiile regionale, județene și naționale oferă cadrul de referință pentru orice demers local de dezvoltare, garantând coerență, acces la finanțare și sustenabilitate pe termen lung.

În contextul arhitectural al programelor operaționale 2025-2030 și al priorităților de dezvoltare regională, analiza SWOT A Regiunii Sud-Vest Oltenia se evidentiaza astfel:

PUNCTE TARI (Strengths)

Regiunea Sud-Vest Oltenia se remarcă printr-o serie de atuuri structurale și funcționale care o recomandă pentru intervenții strategice cu impact regional. Poziționarea geografică favorabilă, în sudul țării, la granița cu Bulgaria și în apropierea culoarelor europene de transport (TEN-T), oferă perspective bune de conectivitate națională și transfrontalieră. În același timp, regiunea dispune de resurse naturale valoroase: terenuri agricole fertile, păduri întinse, resurse hidrologice și potențial energetic regenerabil (solar, eolian, hidro). Aceste elemente susțin dezvoltarea agriculturii durabile, a turismului ecologic și a unei economii verzi.

Regiunea are o moștenire culturală semnificativă, cu potențial turistic ridicat: mănăstiri istorice, situri arheologice, tradiții etnografice și meșteșuguri locale, toate integrate în identitatea regiunii. Prezența unor orașe-poli, cum ar fi Craiova, Râmnicu Vâlcea și Târgu Jiu, contribuie la dinamizarea economică și la consolidarea rețelei urbane. Aceste centre oferă acces la servicii publice, universități, forță de muncă calificată și infrastructură de transport în curs de modernizare. În ultimii ani, capacitatea instituțională a Agenției pentru Dezvoltare Regională Sud-Vest Oltenia s-a consolidat, devenind autoritate de management pentru POR 2025-2030, ceea ce oferă mai multă flexibilitate și autonomie în alocarea resurselor, adaptate la specificul regiunii.

- Grad relativ ridicat de accesibilitate rutieră la nivelul centrelor urbane principale din regiune (regiunea este traversată de axa prioritară 7 TEN-T de transport rutier, 5 drumuri europene și de axa prioritară 22 TEN-T de transport feroviar)
- Prezența Aeroportului Internațional Craiova (deservește traficului de pasageri, mărfuri și poștă, precum și mișcării aeronave în zonă)
- Grad ridicat de electrificare a rețelei de cale ferată comparativ cu celelalte regiuni aleței (51,21% din totalul de cale ferată era, în anul 2018, electrificată)
- Existența clusterelor funcționale la nivel regional axate pe diverse sectoare de activitate (clustere funcționale în domeniile construcții, automotive, turism, agricultură, IT, logistică, transport, etc.)
- Trend crescător al PIB-ului la nivel regional (PIB-ul înregistrat în anul 2018 avea o valoare cu 39,73% mai mare decât în anul 2014). Rata reală de creștere a PIB regional, pozitivă.
- Trend crescător al numărului de IMM-uri la nivel regional (creștere a numărului de unități economice din categoria întreprinderilor mici și mijlocii cu 11,27% în anul 2018 față de anul 2014)
- Volumul crescut al exporturilor din Regiunea Sud –Vest Oltenia, în special în județele Dolj și Olt (soldul exporturilor s-a situat la 1.212.963 mii euro în 2019)
- Soldul excedentar al balanței comerciale în perioada 2014 –2019 (sold excedentar înregistrat în fiecare județ al regiunii)
- Avantaje comparative la nivel de regiune pentru grupele de produse: XVII. Mijloace si materiale de transport (indice RCA=1,689),86. Vehicule si echipamente pentru caile ferate si de comunicatii (indice RCA=1,518),87. Automobile, tractoare si alte vehicule terestre (indice RCA=1,664), XV. Metale comune si articole din acestea (indice RCA=1,810) 73. Produse din fonta, fier si otel (indice RCA=2,934), 76. Aluminiu si articole din aluminiu (indice RCA=8,418), 68. Articole din piatra (indice RCA=3,079),XII. Incaltaminte, palarii, umbrele si articole similare(indice RCA=2,606),61. Articole si accesorii din imbracaminte din tricotaje (indice RCA=4,682),63. Alte articole textile (indice RCA=6,400),47. Pasta din lemn (indice RCA=3,477),IX. Produse din lemn, exclusiv mobilier (indice RCA=2,391),40. Cauciuc si articole din cauciuc (indice RCA=2,615),35. Substante albuminoide (indice RCA=1,456, Dolj),30. Produse farmaceutice (indice RCA=1,969, Dolj),28. Produse chimice anorganice, Vâlcea, III. Grasimi si uleiuri animale sau vegetele (indice RCA=2,476, Olt), II. Produse vegetale (indiceRCA=1,763),05. Alte produse de origine animala (indice RCA=1,785).

- Ponderea relativ mare a cheltuielilor de capital din activitatea de cercetare-dezvolatre (48,60% din totalul cheltuielilor de cercetare-dezvoltare în anul 2018)
- Existența unui număr ridicat de centre de cercetare în mediul academic (peste 25 de departamente de cercetare în mediul academic la nivel regional)
- Numărul ridicat al stațiunilor de cercetare din domeniul agricol (8 stațiuni de cercetare funcționale pe teritoriul regiunii)
- Poziționerea pe teritoriul regiunii a unor agenți economici importanți din perspectiva activităților de cercetare – dezvoltare derulate (care activează cu precădere în domeniul ingineriei și mecanicii).
- Instituții de învățământ implicate și dedicate dezvoltării activității de CDI la nivelul regiunii;
- Existenta a trei entitati de transfer tehnologic acreditate
- Existenta a doua Institute Nationale in regiune - Institutului Naţional de Cercetare-Dezvoltare pentru Tehnologii Criogenice şi Izotopice (ICSI) in Ramnicu Valcea si Institut National de Cercetare -Dezvoltare si Incercari pentru Electrotehnica (ICMET) in Craiova
- Existenta CNHPC (Centrul National de Hidrogen si Pile de Combustie)
- Existenta de instalatii de separari izotopice si a unor laboratoare de analize izotopice.

PUNCTE SLABE (Weaknesses)

Deși dispune de resurse importante, regiunea se confruntă cu o serie de slăbiciuni structurale care reduc atractivitatea investițională și afectează coeziunea socială. Principalele probleme se regăsesc în plan economic, demografic, infrastructural și instituțional.

1. Economie și piața muncii

- PIB/locuitor sub media națională și doar 49% din media UE (printre ultimele 10 regiuni europene).
- Rată ridicată a ocupării în agricultură (30,7% în 2018), deseori slab tehnologizată.
- Cel mai ridicat șomaj din țară (5,9% în 2018).
- Cel mai scăzut salariu mediu net lunar la nivel național (2.630 lei în 2019).
- Volum redus al exporturilor, în special în județele Gorj, Mehedinți și Vâlcea.
- Număr mic de firme active (7,08% din totalul național, în 2018).
- Nivel redus de investiții străine directe (2.478 mil. euro în 2018, penultimul loc național).
- Preponderența exporturilor de materii prime, cu o pondere foarte mică a produselor cu valoare adăugată mare (doar 0,24% exporturi high-tech în 2019).

2. Demografie și coeziune socială

- Îmbătrânirea populației, scăderea natalității și migrația tinerilor.
- Scădere accentuată a populației (–106.924 persoane în 2014–2019, locul 3 național ca pierdere).
- Zone rurale extinse (peste 80% din suprafață), cu infrastructură deficitară și acces limitat la servicii educaționale, medicale și culturale.

3. Infrastructură și conectivitate

- Lipsa autostrăzilor pe teritoriul regiunii.
- Rețele locale de drumuri degradate, conectivitate slabă.
- Grad scăzut de acces la tehnologie:
    - cel mai mic număr de conexiuni telefonice fixe (8% în 2017);
    - dotare modestă cu calculatoare (63,7% din gospodării în 2017);
    - acces redus la internet (70,7% din gospodării în 2017).
- Lipsa infrastructurii de fibră optică extinsă și a tehnologiilor specifice Smart City.

4. Capacitate instituțională și administrație publică

- Capacitate redusă a multor UAT-uri în pregătirea și implementarea proiectelor.
- Resurse umane limitate și slab calificate pentru atragerea fondurilor europene.
- Grad redus de digitalizare a administrației publice.
- Nivel scăzut de inovare în sectorul public.

5. Cercetare, dezvoltare și inovare (CDI)

- Număr redus de institute de cercetare (3 institute de interes național).
- Număr mic de entități de inovare și transfer tehnologic (3 centre acreditate).
- Pondere scăzută a firmelor inovatoare (1,95% din totalul național în 2016).
- Număr foarte mic de brevete și publicații științifice la nivel național.
- Investiții minime în CDI (0,2% din PIB în 2017, printre cele mai mici valori din țară).
- Doar 70 de firme desfășoară activități de CDI în regiune.
- Număr redus de angajați în cercetare (scădere de la 2.315 în 2010 la 2.132 în 2017, ultimul loc național).
- Lipsa sprijinului prin cercetare pentru industrii cheie (auto, textil).
- Infrastructură CDI uzată fizic și moral, colaborare redusă între mediul academic și cel economic.
- Lipsa unor platforme de tip „living labs” sau a rețelelor specifice orașelor inteligente.

OPORTUNITĂȚI (Opportunities)

Arhitectura programelor operaționale 2025-2030 deschide o fereastră strategică de oportunitate pentru Regiunea Sud-Vest Oltenia. Prin alocările financiare consistente din fonduri europene (FEDR, FSE+, Fondul pentru Tranziție Justă) și prin descentralizarea gestionării Programului Operațional Regional, regiunea are șansa de a implementa politici adaptate specificului local. În același timp, programele tematice (POCIDIF, Tranziție Justă, PEO, PDD) oferă un cadru de investiții în inovare, digitalizare, formare profesională, eficiență energetică, infrastructură verde, antreprenoriat și mobilitate durabilă.

Corelarea cu prioritățile europene privind tranziția verde și digitală poate transforma Oltenia într-o regiune competitivă. Agricultura ecologică, producția locală și lanțurile scurte de aprovizionare, energia regenerabilă, economia circulară sau valorificarea patrimoniului natural și cultural constituie direcții de specializare inteligentă. În paralel, turismul balnear, montan, cultural și religios poate fi consolidat prin proiecte integrate și o promovare coerentă.

Instrumentele de guvernanță teritorială precum Investițiile Teritoriale Integrate (ITI), Dezvoltarea Locală sub Responsabilitatea Comunității (DLRC) sau parteneriatele public-private pot contribui la dezvoltarea echilibrată a microregiunilor. Totodată, digitalizarea administrației, extinderea rețelelor de internet de mare viteză și dezvoltarea serviciilor online pentru cetățeni și mediul de afaceri pot sprijini modernizarea regiunii și atragerea tinerilor.

Cooperarea transfrontalieră cu Bulgaria, prin programe precum Interreg România–Bulgaria, aduce noi oportunități pentru proiecte comune în domenii precum infrastructura, turismul, protecția mediului și economia socială.

Direcții strategice și oportunități de finanțare:

- facilități fiscale pentru agenții economici activi în cercetare-dezvoltare;
- implementarea Strategiei Naționale de Cercetare, Dezvoltare și Inovare;
- investiții în infrastructura rutieră prin Programul Operațional Infrastructură Mare 2025-2030;
- fonduri nerambursabile prin POR 2025-2030, POCIDIF și PNDR;
- finanțări dedicate obiectivelor de politică europeană:
    - O Europă mai inteligentă – sprijin pentru transformarea industrială inovatoare;
    - O Europă mai verde – investiții în tranziția ecologică;
- noi oportunități pentru cercetare și inovare în domeniul sănătății;

- dezvoltarea mediului de afaceri prin incubatoare, acceleratoare și infrastructuri de sprijin;
- crearea de hub-uri de consultanță pentru atragerea finanțărilor în domeniul CDI;
- parteneriate între universități, IMM-uri și institute de cercetare pentru proiecte comune;
- baze de date și consorții europene pentru valorificarea potențialului CDI;
- investiții în transfer tehnologic și dezvoltarea de produse și servicii inovatoare;
- specializare inteligentă în transport electric și ecologic (feroviar, auto, transport urban inteligent).

Consolidarea ecosistemului de inovare:

- dezvoltarea de clustere inovative în jurul institutelor naționale de cercetare (ICMET Craiova, ICSI Rm. Vâlcea);
- atragerea forței de muncă tinere și înalt calificate în domeniul CDI;
- finanțarea resurselor umane și digitalizarea activităților de cercetare;
- promovarea competițiilor și parteneriatelor între institute, universități și IMM-uri;
- dezvoltarea de aplicații tehnologice pentru protecția mediului și calitatea vieții;
- avansarea cercetărilor privind hidrogenul ca alternativă energetică, în acord cu directivele europene.

AMENINȚĂRI (Threats)

În pofida avantajelor competitive și a oportunităților generate de programele operaționale 2025–2030, Regiunea Sud-Vest Oltenia se confruntă cu o serie de amenințări structurale și externe care pot diminua impactul investițiilor europene.

Un risc major îl reprezintă **absorbția scăzută a fondurilor europene**, cauzată de proceduri complexe, incoerențe între ghidurile de finanțare, întârzieri birocratice și capacitatea redusă a administrațiilor locale de dimensiuni mici.

Schimbările climatice constituie o amenințare sistemică, cu efecte directe asupra economiei și calității vieții: secete prelungite, incendii forestiere, alunecări de teren sau scăderea debitelor râurilor pun în pericol agricultura, infrastructura și comunitățile locale.

În plan demografic, **exodul forței de muncă** și **migrarea tinerilor** afectează grav sustenabilitatea pieței muncii, generând dezechilibre sociale și pierderi de capital uman calificat. Îmbătrânirea populației accentuează aceste tendințe, reducând potențialul de regenerare economică și socială.

La nivel economic, regiunea este vulnerabilă prin **dependența ridicată de agricultură** și prin lipsa unei diversificări reale. O cultură antreprenorială încă modestă și reticența investitorilor

străini limitează competitivitatea și expun regiunea la șocuri externe. Persistă și **inegalități teritoriale**, cu riscul ca marile orașe să atragă majoritatea investițiilor, în timp ce zonele rurale rămân marginalizate.

Pe dimensiunea instituțională, **instabilitatea legislativă**, lipsa unei viziuni coerente pe termen lung și birocrația excesivă reduc eficiența implementării politicilor publice. Mai mult, **necorelarea intervențiilor între programele naționale și cele regionale** poate conduce la suprapuneri inutile sau la goluri critice în finanțarea unor domenii strategice.

Factori specifici de risc:

- pondere scăzută a cheltuielilor publice pentru cercetare-dezvoltare la nivel național;
- experiență redusă în accesarea și gestionarea proiectelor CDI cu finanțare internațională;
- emigrarea masivă a cercetătorilor și a forței de muncă înalt calificate;
- nivel salarial redus al personalului implicat în activități CDI, mai ales în instituțiile publice;
- capacitate redusă de cofinanțare a cercetării din resurse publice și private;
- dificultăți ale IMM-urilor în stabilirea de parteneriate cu universități și institute de cercetare;
- preponderența programelor universitare orientate către domenii tehnice, cu risc de dezechilibru în piața muncii;
- reticența investitorilor străini față de regiune;
- tendința de scădere și îmbătrânire a populației;
- birocrația instituțiilor publice și lipsa de flexibilitate în managementul proiectelor.

Conform **PLANULUI REGIONAL DE ACȚIUNE PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNT (PRAI) 2016 - 2025 - REGIUNEA DE DEZVOLTARE SUD VEST OLTENIA**, analiza SWOT a corelării ofertei de formare profesională cu cererea arată în felul următor:

Puncte tari:

- Ofertă educaţională IPT care acoperă la nivel regional toate domeniile de pregătire cuprinse în nomenclatorul de calificări;
- Calificări profesionale apreciate de către elevi, care sunt în concordanță cu cerințele de pe piața muncii la nivel local: mecanic auto, mecanic agricol, bucătar, cofetar-patiser, electrician exploatare joasă tensiune, horticultor Număr în creștere pentru elevii cuprinși în învățământul profesional, începând cu anul școlar 2012-2013;

- Procent de abandon pentru învățământul primar și gimnazial, la nivelul regiunii Sud Vest Oltenia, sub nivelul național în perioada anilor școlari 2006/2007 - 2015/2016;
- Existenţa a 28 unităţi de învăţământ ÎPT beneficiare a Programului multianual TVET (dezvoltare instituţională, reabilitare şi dotare cu echipamente didactice);
- Buna funcţionare a structurilor parteneriale la nivel regional (CR) şi la nivel judeţean (CLDPS) Generalizarea sistemului de asigurare a calităţii;
- Existenţa reţelelor şcolare constituite în cadrul Programului Phare TVET cu rolul de a disemina bunele practici

Puncte slabe:

- Gradul de cuprindere în învăţământ al populaţiei de vârstă şcolară (3-23 ani), a scăzut constant în intervalul 2010-2016 de la 76,4% la 70,2%,
- Numărul de elevi cuprinşi în învăţământul liceal au cunoscut scăderi, începând din anul școlar 2011-2012,
- Finanțarea insuficientă a IPT determină calitatea slabă a pregătirii practice în ateliere, din cauza lipsei materiilor prime și materialelor pentru învățare,
- Neatractivitatea pentru elevi a unor calificări profesionale care oferă un număr mare de locuri de muncă (ex: sudor, calificările din construcții),
- Insuficiente parteneriate şcoală – agent economic care să fie reciproc avantajoase,
- Lipsa unei baze de date regională privind inserţia absolvenţilor din ÎPT,
- Consiliere și orientare deficitară în perioada gimnaziului, care să conducă la o alegere a traseului profesional în cunoștință de cauză a absolvenților,
- Lipsa unei strategii de dezvoltare a resurselor umane din educaţie la nivel de ISJ,
- Lipsa programelor de reconversie profesională în domenii cerute de piața munci

Oportunități:

- Creșterea numărului de unități locale active la nivelul majorității sectoarelor economice din regiune,
- Condiții favorabile dezvoltării agricole la nivel superior în zonă Infrastructura educaţională se poate dezvolta prin proiecte POR, PNDR,
- Dezvoltarea resurselor umane prin dezvoltarea de programe de formare în parteneriat cu universitățile din regiune.

Amenințări:

- Scădere semnificativă a populației totale, determinată, în principal, de manifestarea superioară a mortalităţii, comparativ cu natalitatea şi generarea unui spor natural negativ, precum şi de fenomenul migrator al populaţiei către alte zone,
- Scăderea accentuată populaţiei regiunii pentru grupa de vârstă 0-14 ani,
- Migraţia în creştere în afara regiunii şi a ţării având ca efect reducerea populaţiei de vârstă şcolară,
- Participarea scăzută a forţei de muncă în programe de formare continuă în contrast cu nevoia tot mai mare de formare a adulţilor

Regiunea Sud-Vest Oltenia se află într-un moment-cheie, în care arhitectura programelor 2025-2030 îi oferă cadrul și resursele necesare pentru a realiza un salt calitativ în dezvoltarea economică și socială. Valorificarea punctelor tari și a oportunităților depinde însă de capacitatea instituțională, cooperarea regională, implicarea comunităților și consolidarea mediului economic local. O strategie coerentă, construită pe baza unei diagnoze realiste și a unei analize SWOT riguroase, poate ghida investițiile și prioritățile regiunii în direcția unei dezvoltări echilibrate, inteligente și sustenabile.

1.3.4. Contextul la nivelul județului

Județul Vâlcea se remarcă printr-o configurație geografică, economică și demografică diversă, reflectând intersecția dintre influențe naturale și socio-economice complexe. Teritoriul cuprinde zone montane, subcarpatice, colinare și depresionare, ceea ce conferă un relief variat și favorabil unei palete largi de activități economice: silvicultură și turism în arealele montane, respectiv agricultură și zootehnie în zonele de deal și de câmpie.

Această diversitate se reflectă și în structura demografică: județul concentrează atât poli urbani de dezvoltare, cât și arii rurale întinse, dintre care unele rămân izolate și slab conectate din cauza infrastructurii deficitare.

Comuna Ștefănești, situată în partea sudică a județului, se află într-o zonă de contact între Subcarpații Vâlcii și unitățile colinare de tranziție spre sud. Poziția sa strategică – în proximitatea unor axe rutiere importante și a unor centre economice precum Râmnicu Vâlcea – favorizează interconectivitatea și deschide oportunități de integrare în dinamica economică și socială a regiunii.

Provocări teritoriale la nivel județean

Conform **Strategiei de dezvoltare durabilă a județului Vâlcea 2025–2030** și altor documente de planificare (PMUD, PATJ), principalele dificultăți structurale care afectează dezvoltarea județului – inclusiv a comunei Ștefănești – sunt:

- **Declin demografic și îmbătrânirea populației rurale**, mai ales în localitățile izolate. Migrarea tinerilor spre orașe mari sau în străinătate reduce capacitatea comunităților de a se regenera și de a dezvolta inițiative economice.
- **Conectivitate redusă la rețelele de transport județene și regionale**, care limitează accesul la servicii, piețe de desfacere și locuri de muncă.
- **Disparități urbane-rurale semnificative**, în special privind accesul la servicii publice esențiale (educație, sănătate, cultură, asistență socială). În mediul rural, dotările și personalul calificat sunt insuficiente.
- **Subdezvoltare economică a zonelor rurale**, unde predomină agricultura de subzistență și lipsesc lanțuri valorice funcționale care să adauge valoare produselor locale.
- **Infrastructură edilitară incompletă sau învechită**, cu deficiențe majore în rețelele de apă, canalizare, gaze naturale, iluminat public și internet de mare viteză – factori cruciali pentru atractivitatea locuirii și a investițiilor.

Direcții strategice stabilite de Consiliul Județean Vâlcea

Pentru a răspunde acestor provocări și a reduce decalajele urban–rural, Consiliul Județean Vâlcea propune, prin Strategia de Dezvoltare 2025–2030, cinci direcții prioritare:

1. **Modernizarea infrastructurii rutiere județene**, pentru conectarea localităților rurale la centrele urbane majore (Râmnicu Vâlcea, Drăgășani) și la coridoarele naționale și europene de transport.
2. **Extinderea utilităților publice** în mediul rural (apă, canalizare, gaze naturale, energie electrică fiabilă), ca bază pentru creșterea calității vieții, protecția mediului și atragerea investițiilor.
3. **Acces echitabil la servicii sociale, educaționale și medicale**, prin modernizarea infrastructurii existente, dotarea acesteia cu echipamente performante și asigurarea personalului calificat.
4. **Stimularea antreprenoriatului rural**, orientat spre domenii sustenabile: agricultură modernă și ecologică, turism verde, meșteșuguri tradiționale, economie digitală. Măsurile vizează formarea profesională, accesul la finanțare, digitalizarea și sprijinirea asocierii.

5. **Valorificarea patrimoniului natural și cultural**, prin turism rural integrat, rute tematice și protejarea peisajului tradițional vâlcean – cu beneficii atât economice, cât și identitare.

Comuna Ștefănești – potențial și oportunități în context județean

În **arhitectura strategică a județului Vâlcea**, comuna Ștefănești se conturează ca un teritoriu cu **reale perspective de valorificare**, beneficiind atât de resurse locale valoroase, cât și de o comunitate activă și receptivă la procesele de schimbare. Ștefănești nu trebuie privită doar ca un beneficiar pasiv al programelor județene sau naționale, ci ca un **actor implicat** și capabil să contribuie la dinamica dezvoltării teritoriale echilibrate, prin inițiative proprii, parteneriate interinstituționale și proiecte de investiții sustenabile.

Poziționată la intersecția dintre tradiție și modernitate, comuna dispune de un **capital socio-economic și natural** care îi conferă șansa de a se transforma într-un **pol de dezvoltare rurală coerentă**, ancorată în realitățile locale și adaptată cerințelor actuale de sustenabilitate și competitivitate. Prin valorificarea acestui potențial, Ștefănești poate deveni un reper al **bunelor practici de dezvoltare rurală** la nivel județean.

Într-o **analiză comparativă cu alte unități administrativ-teritoriale din județul Vâlcea**, comuna Ștefănești se diferențiază printr-o serie de **atuuri strategice**:

- **poziția geografică favorabilă**, care facilitează conexiuni rutiere cu centre urbane și piețe de desfacere;
- **resurse agricole și naturale diversificate**, cu potențial de valorificare în agricultură modernă, turism rural și economie verde;
- **patrimoniu cultural și tradițional autentic**, care poate fi transformat într-un vector de identitate și atractivitate turistică;
- **capital social activ**, reflectat în disponibilitatea comunității de a participa la proiecte de dezvoltare și în existența unor rețele de colaborare locale.

Consolidarea acestor atuuri și integrarea lor în cadrul direcțiilor strategice județene pot genera **efecte de multiplicare economică, socială și teritorială**, transformând comuna Ștefănești într-un exemplu de **reziliență rurală și dezvoltare sustenabilă**.

1. Resurse naturale cu potențial de valorificare durabilă

Comuna **Ștefănești** dispune de un fond agricol și silvic valoros, alcătuit din terenuri fertile, pajiști întinse și suprafețe forestiere consistente. Aceste resurse constituie nu doar o bază de subzistență,

ci și un fundament strategic pentru dezvoltarea unei economii rurale moderne, diversificate și reziliente, în acord cu tendințele europene privind sustenabilitatea și economia circulară.

Direcții de valorificare a resurselor locale:

- **Agricultură ecologică și cu valoare adăugată ridicată** – orientarea către culturi certificate bio, horticultură, pomicultură și produse tradiționale autentice, capabile să răspundă cererii crescânde pentru alimente sănătoase și de calitate.
- **Procesare locală a produselor agroalimentare** – înființarea de unități mici și mijlocii pentru lactate, conserve, produse apicole, plante medicinale sau derivate forestiere, promovate sub branduri locale care să consolideze identitatea comunei pe piețele regionale și naționale.
- **Agroturism și silvoturism** – valorificarea peisajului rural și a resurselor naturale pentru diversificarea veniturilor gospodăriilor și stimularea economiei locale; integrarea agriculturii cu turismul poate genera experiențe atractive pentru vizitatori (gastronomie tradițională, trasee tematice forestiere).
- **Lanțuri scurte de aprovizionare** – dezvoltarea unor parteneriate directe cu centrele urbane din proximitate (Râmnicu Vâlcea, Drăgășani), reducând rolul intermediarilor și crescând veniturile producătorilor locali.

Astfel, resursele agricole și forestiere ale comunei pot fi transformate dintr-un simplu mijloc de subzistență într-un motor al **diversificării economice**, cu efecte directe asupra creării de locuri de muncă, sporirii atractivității zonei și consolidării rezilienței comunității în fața provocărilor viitoare.

2. Comunitate activă și capital social ridicat

Comuna Ștefănești dispune de o populație atașată valorilor locale și implicată în viața civică, educațională, culturală și religioasă. Acest potențial comunitar poate fi transformat într-un motor de dezvoltare prin:

- crearea de structuri de guvernanță participativă și consilii consultative locale;
- rețele de sprijin pentru antreprenoriat rural și economie socială;
- proiecte de educație non-formală, voluntariat și incluziune socială.

3. Poziționare geografică avantajoasă și conectivitate regional

Situată în partea central-estică a județului Vâlcea, pe malul stâng al râului Olt, la 30 km sud de Râmnicu Vâlcea și 40 km nord de Drăgășani, comuna beneficiază de o localizare strategică. Aceasta creează oportunități pentru:

- dezvoltarea de micro-centre logistice și economice;
- atragerea de investitori în zone periurbane accesibile și mai puțin aglomerate;
- integrarea gospodăriilor și firmelor locale în rețele economice regionale;
- dezvoltarea mobilității inteligente și a serviciilor de navetă în parteneriat cu UAT-urile vecine.

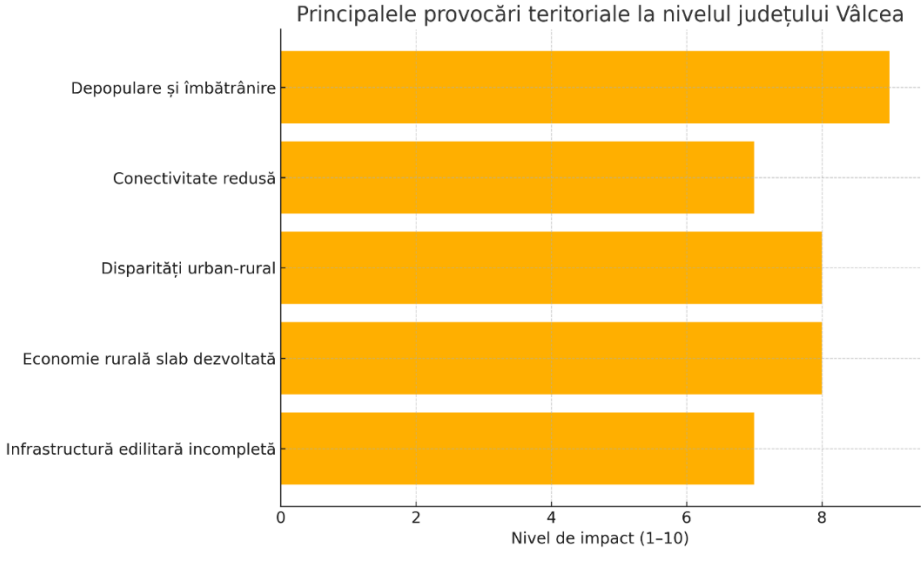
4. Patrimoniu natural și cultural favorabil turismului rural

Ștefănești păstrează un cadru natural atractiv și un patrimoniu cultural autentic – tradiții, meșteșuguri, arhitectură vernaculară, biserici de lemn, festivaluri rurale. Aceste resurse pot susține:

- crearea de trasee turistice tematice (ecologice, religioase, gastronomice);
- dezvoltarea infrastructurii de primire și informare turistică;
- promovarea comunei în circuite turistice regionale și naționale;
- proiecte de conservare și revitalizare culturală în parteneriat cu școli și ONG-uri.

Strategia de Dezvoltare Durabilă a comunei Ștefănești 2025–2030 depășește rolul unui document local, devenind un instrument de conectare la dinamica județeană și regională. Corelarea obiectivelor locale cu Strategia de Dezvoltare a Județului Vâlcea și cu Programul Regional Sud-Vest Oltenia 2025–2030 asigură un cadru real pentru atragerea investițiilor, reducerea decalajelor și creșterea calității vieții.

Prin integrarea în rețelele teritoriale de cooperare și valorificarea sinergiilor existente, Ștefănești își poate contura un model propriu de dezvoltare durabilă, fundamentat pe **identitate, eficiență, parteneriat și coeziune socială**.

1.3.5. Strategii relevante la nivel local

În acord cu obiectivele europene privind dezvoltarea teritorială echilibrată și reducerea disparităților rurale, comuna Ștefănești își asumă o **viziune strategică coerentă**, axată pe valorificarea resurselor proprii, modernizarea infrastructurii de bază și creșterea calității vieții pentru locuitori.

Deși portofoliul actual de proiecte europene este redus, administrația locală a inițiat **demersuri clare pentru consolidarea capacității de planificare și atragere de fonduri externe**. Lipsa unor documente de planificare anterioare transformă actuala **Strategie de Dezvoltare Durabilă 2025–2030** în instrument central de guvernanță locală, prin care prioritățile comunității sunt aliniate la politicile naționale, regionale și europene.

Administrația a făcut deja pași importanți în această direcție:

- **Consultări comunitare** cu cetățeni, profesori, medici, agricultori și mediul de afaceri, pentru identificarea nevoilor prioritare (infrastructură, educație, servicii publice, mobilitate, locuri de muncă);
- **Participare la instruiri și sesiuni de informare** organizate de ADR Sud-Vest Oltenia, Consiliul Județean Vâlcea și GAL-uri, pentru dezvoltarea capacității instituționale;
- **Colaborare cu experți și consultanți** pentru elaborarea documentațiilor tehnice privind proiecte de infrastructură rutieră, edilitară, școlară și digitală;
- **Analiza cadrului legislativ și procedural** necesar accesării fondurilor externe.

Programe strategice vizate

Comuna Ștefănești urmărește valorificarea oportunităților din:

- **Programul Regional Sud-Vest Oltenia 2025–2030** – investiții în infrastructură, mobilitate, digitalizare, eficiență energetică și educație;
- **Planul Național de Redresare și Reziliență (PNRR)** – proiecte pentru infrastructură verde, sănătate, digitalizare și modernizarea unităților școlare;
- **Planul Național Strategic PAC 2023–2027** – sprijin pentru agricultură durabilă și dezvoltarea rurală;
- **Programe de incluziune socială** – măsuri pentru combaterea sărăciei, integrarea categoriilor vulnerabile și crearea de centre comunitare.

Prin aceste inițiative, comuna face trecerea de la o abordare **reactivă**, limitată de lipsa resurselor, la un model **proactiv**, bazat pe planificare, parteneriate și profesionalism. Strategia de Dezvoltare Durabilă devine astfel nu doar un document orientativ, ci și expresia **maturizării instituționale** a administrației locale și a dorinței de a transforma Ștefănești într-un actor credibil al dezvoltării regionale.

Instrumente locale de planificare și reglementare spațială

Un pilon fundamental în arhitectura dezvoltării durabile la nivel local îl reprezintă planificarea urbanistică, ca instrument de guvernanță teritorială și de reglementare a utilizării resurselor spațiale. În comuna Ștefănești, Planul Urbanistic General (PUG) constituie cadrul normativ de bază pentru orientarea dezvoltării spațiale în mod coerent, funcțional și predictibil, adaptat specificului rural și valorilor de patrimoniu natural.

PUG-ul aflat anterior în vigoare a acoperit perioada până în anul 2019, fiind prelugit pe o perioada nelimitată de timp prin Hotărâre de consiliu local, iar în prezent se află în proces de actualizare, în conformitate cu noile cerințe legislative și metodologice impuse de cadrul național de urbanism. Această etapă este esențială pentru adaptarea planificării teritoriale la realitățile sociale, economice și ecologice actuale, dar presupune și o serie de provocări considerabile.

Rolul PUG-ului în gestionarea durabilă a teritoriului

Un element esențial al dezvoltării durabile la nivel local este planificarea urbanistică, care funcționează atât ca instrument de guvernanță teritorială, cât și de reglementare a utilizării resurselor spațiale. În comuna Ștefănești, Planul Urbanistic General (PUG) reprezintă cadrul normativ principal pentru orientarea dezvoltării spațiale într-un mod coerent, funcțional și adaptat specificului rural și valorilor de patrimoniu natural.

PUG-ul anterior a fost valabil până în 2019 și a fost prelungit pe termen nelimitat prin hotărâre a consiliului local. În prezent, documentul se află în proces de actualizare, pentru a se alinia noilor cerințe legislative și metodologice. Această etapă este crucială pentru adaptarea planificării teritoriale la condițiile sociale, economice și ecologice actuale, însă implică și provocări semnificative.

Rolul PUG în dezvoltarea durabilă

Planul Urbanistic General are un rol strategic în asigurarea unei dezvoltări teritoriale echilibrate. Funcțiile principale ale PUG includ:

- **Stabilirea regimului juridic al terenurilor**: delimitarea zonelor intravilane și extravilane, atribuirea funcțiunii terenurilor (locuire, servicii, agricultură, agrement, infrastructură etc.) și facilitarea emiterii autorizațiilor de construire.
- **Planificarea infrastructurii**: identificarea și propunerea de soluții pentru alimentarea cu apă, canalizare, electricitate, gaze naturale și drumuri, pentru a asigura condiții de trai decente și acces echitabil la utilități.
- **Delimitarea funcțională a zonelor**: organizarea zonelor de locuire, agricultură, servicii și activități economice pentru a evita urbanismul necontrolat și incompatibil.
- **Protecția mediului și peisajului rural**: conservarea cursurilor de apă, pădurilor, zonelor verzi și terenurilor agricole de calitate, consolidând funcțiile ecologice și recreative ale teritoriului.
- **Crearea unui cadru pentru investiții**: oferirea clarității și predictibilității investitorilor, în special în domenii precum agroturismul, producția alimentară locală, meșteșugurile și economia circulară.

Provocările actualizării PUG

Actualizarea PUG-ului se confruntă cu obstacole legislative și procedurale, printre care:

- **Lipsa de coerență între legislațiile sectoriale** (urbanism, mediu, patrimoniu, agricultură), generând suprapuneri și întârzieri în procesul de avizare.
- **Întârzierea avizelor de specialitate**, ceea ce blochează aprobarea finală a documentației.
- **Costuri ridicate** asociate elaborării și actualizării documentației, care depășesc adesea bugetele locale.
- **Deficit de personal specializat** pentru gestionarea tehnică a planificării și relația cu proiectanții și instituțiile avizatoare.

Necesitatea PUZ-urilor

Planurile Urbanistice Zonale (PUZ) reprezintă instrumente complementare PUG-ului, esențiale pentru zonele cu potențial de dezvoltare accelerată:

- Extinderea zonelor de locuire, pentru tineri, familii întoarse din diaspora sau noi rezidenți.
- Crearea de spații pentru activități economice nepoluante, ateliere artizanale, unități de procesare și cooperative locale.

Proiectul de înregistrare sistematică a proprietăților

Un sprijin important pentru reglementarea urbanistică îl constituie implementarea cadastrului sistematic, în cadrul proiectului „Creșterea gradului de acoperire și de incluziune a sistemului de înregistrare a proprietăților în zonele rurale din România”. Principalele obiective sunt:

- Organizarea lucrărilor de cadastru și întocmirea raportului preliminar.
- Informarea și consultarea proprietarilor.
- Delimitarea clară a imobilelor în intravilan și extravilan.
- Pregătirea fișelor tehnice și actualizarea registrelor cadastrale.

Această inițiativă contribuie la consolidarea bazei de date pentru planificarea urbanistică, facilitează investițiile, crește transparența și legalitatea utilizării terenurilor și eficientizează economia locală.

Politici și inițiative locale cu caracter strategic

Comuna Ștefănești a demonstrat un angajament constant față de dezvoltarea durabilă, consolidându-și experiența în planificarea strategică. În perioada 2014–2020, administrația locală a elaborat o strategie de dezvoltare care, deși mai puțin complexă în raport cu standardele actuale, a constituit un prim pas esențial în consolidarea culturii instituționale de planificare. Această strategie a oferit direcții orientative de acțiune, a sprijinit prioritizarea investițiilor și a contribuit la atragerea resurselor financiare, în special pentru infrastructura de bază, modernizarea serviciilor publice și îmbunătățirea calității educației.

Pe baza acestei experiențe, administrația locală a elaborat noua Strategie de Dezvoltare Durabilă 2025–2030, care își propune să facă un pas decisiv înainte prin:

- Valorificarea lecțiilor învățate din implementarea documentului anterior;
- Corectarea disfuncționalităților și lacunelor identificate;
- Alinierea la prioritățile și oportunitățile politicilor europene și naționale actuale, care cer o abordare integrată, multisectorială și participativă;
- Consolidarea capacității instituționale și implicarea activă a comunității, pentru ca strategia să devină un instrument operațional real, nu doar un document tehnic.

Această maturizare strategică este susținută de o serie de proiecte și inițiative realizate în ultimii ani, care demonstrează capacitatea administrației de a răspunde provocărilor și de a acționa proactiv:

- Modernizarea infrastructurii rutiere locale, prin asfaltarea și reabilitarea drumurilor comunale și sătești, îmbunătățind conectivitatea cu municipiul Râmnicu Vâlcea;

- Reabilitarea și dotarea unităților de învățământ, în paralel cu lucrări de eficientizare energetică și consolidare a siguranței clădirilor;
- Extinderea rețelei de alimentare cu apă și demararea procedurilor pentru realizarea rețelei de canalizare;
- Punerea în valoare a patrimoniului cultural și comunitar, prin reabilitarea căminelor culturale și sprijinirea tradițiilor locale;
- Inițiative pentru tranziția verde și eficiență energetică, precum iluminatul public cu LED și pregătirea proiectelor pentru panouri solare și clădiri eficiente energetic;
- Implicarea activă în cadrul GAL Horezu, care a facilitat accesul la finanțări pentru dezvoltare rurală, sprijinirea antreprenoriatului și extinderea serviciilor sociale;
- Digitalizarea administrației locale, prin informatizarea proceselor, acces online la documente și pregătirea pentru introducerea semnăturii electronice.

Aceste realizări confirmă angajamentul constant al administrației locale pentru dezvoltare și arată o capacitate adaptativă importantă în fața schimbărilor socio-economice și de politici. Ele constituie fundamentul pe care se construiește noua strategie, ce își propune să extindă și să aprofundeze aceste direcții printr-o viziune multisectorială, sustenabilă și coordonată.

Pe termen mediu și lung, aceste eforturi vor contribui la:

- Reducerea disparităților dintre mediul rural și urban;
- Consolidarea capacității instituționale a administrației locale;
- Crearea unui cadru favorabil reîntoarcerii tinerilor;
- Atragerea investițiilor productive și sociale;
- Poziționarea comunei Ștefănești ca un teritoriu rural competitiv, funcțional și rezilient în județul Vâlcea.

Interacțiunea cu strategiile județene și regionale

Strategia de Dezvoltare Durabilă a comunei Ștefănești pentru perioada 2025–2030 nu este un document izolat, ci parte a unui ecosistem de politici publice articulat pe mai multe niveluri – județean, regional, național și european. Această abordare multi-nivel asigură coerența procesului de dezvoltare și transformă inițiativele locale într-un demers convergent cu prioritățile teritoriale și cu tendințele europene.

Prin aplicarea principiului „bottom-up”, strategia funcționează simultan ca:

- **document de programare locală**, care definește prioritățile și acțiunile specifice comunității;
- **instrument de conectare**, ce pune în relație inițiativa locală cu oportunitățile naționale și europene;
- **mecanism de integrare**, care consolidează coeziunea teritorială, convergența și durabilitatea.

În acest cadru, strategia locală se aliniază și contribuie la obiectivele unor documente majore de planificare:

- **Strategia de Dezvoltare a Județului Vâlcea 2025-2030**, axată pe infrastructură, servicii publice rurale, educație și diversificare economică sustenabilă;
- **Planul de Dezvoltare Regională Sud-Vest Oltenia**, care urmărește reducerea disparităților sociale, creșterea conectivității și consolidarea competitivității regionale;
- **Strategia de Specializare Inteligentă a Regiunii**, ce promovează bioeconomia, turismul sustenabil, energiile regenerabile, digitalizarea și economia circulară;
- **Planul Național Strategic PAC** , ce sprijină agricultura durabilă, lanțurile scurte de aprovizionare și economia socială.

Direcții de acțiune pentru integrarea strategică a comunei Ștefănești:

1. Valorificarea identității locale prin turism cultural și rural, ca parte a unor circuite intercomunale.
2. Dezvoltarea de proiecte comune cu localitățile vecine (infrastructură, educație, servicii medicale, agricultură).
3. Exploatarea responsabilă a resurselor agricole și forestiere prin produse cu valoare adăugată și lanțuri scurte.

Această abordare permite comunei Ștefănești:

- să acceseze mai eficient fondurile europene și naționale;
- să maximizeze impactul investițiilor publice și private;
- să își afirme rolul de actor activ în rețeaua județeană și regională;
- să creeze premise pentru o dezvoltare durabilă, echilibrată și competitivă.

Documentul nu trebuie privit doar ca un plan tehnic, ci ca o **declarație de responsabilitate și voință politică locală**. Prin adoptarea strategiei, Ștefănești își reafirmă angajamentul de a contribui la construcția unui județ și a unei regiuni mai echilibrate, prospere și reziliente.

1.4. Procesul de consultare și implicare a factorilor interesați

Procesul de elaborare a Strategiei de Dezvoltare Durabilă a comunei Ștefănești pentru perioada 2025–2030 s-a bazat pe un demers participativ autentic, centrat pe comunitate și pe actorii relevanți din teritoriu. Într-o localitate rurală cu tradiții puternice și cu experiență în planificare strategică (strategia 2014–2020), implicarea cetățenilor și a instituțiilor locale a fost nu doar o cerință formală, ci o alegere strategică și o expresie a respectului față de realitățile și aspirațiile locuitorilor.

Într-un context în care mecanismele participării publice sunt încă în curs de consolidare, administrația locală a încurajat un dialog deschis și incluziv, creând un cadru de consultare adaptat specificului rural. Metodele utilizate au inclus: întâlniri față în față, discuții comunitare, chestionare tipărite și canale informale de transmitere a opiniilor prin lideri locali – preoți, cadre didactice, antreprenori, funcționari sau persoane active în viața comunitară.

Campania de consultare a început cu o informare amplă a populației, prin afișe și anunțuri în spații accesibile – primărie, dispensar, școli, magazine sătești – și s-a completat cu diseminarea informațiilor prin canale digitale și informale. Grupuri reprezentative din rândul cetățenilor – agricultori, meșteșugari, tineri întorși din diaspora, cadre medicale sau pensionari activi – au fost implicate direct în discuțiile tematice.

Întâlnirile desfășurate în mai multe sate au abordat teme esențiale pentru comunitate: starea drumurilor, calitatea educației, perspectivele pentru agricultură, funcționarea serviciilor publice, oportunitățile pentru tineri și potențialul turistic. În paralel, chestionarele comunitare au colectat date calitative privind percepția locuitorilor asupra nevoilor și priorităților comunei.

Toate opiniile au fost centralizate, analizate și integrate în direcțiile strategice ale documentului final, transformând procesul participativ într-un mecanism de învățare colectivă și de asumare a unui proiect comun de dezvoltare.

Nevoi strategice exprimate de comunitate

Dialogul cu cetățenii a evidențiat prioritățile reale ale comunei:

- Infrastructură rutieră și edilitară: reabilitarea drumurilor comunale, asfaltarea căilor de acces spre gospodării izolate, extinderea rețelelor de apă, canalizare și gaze, considerate imperative pentru calitatea vieții.
- Educație: investiții în spații moderne, sigure și bine echipate pentru copii, sprijinirea cadrelor didactice, incluziunea elevilor din medii vulnerabile și dezvoltarea de activități complementare pentru tinerii aflați la granița școlă-piața muncii.

- Agricultură: trecerea de la agricultura de subzistență la una modernă și asociativă, cu sprijin pentru utilaje, centre de colectare, promovarea produselor locale și consiliere tehnică, precum și accesarea fondurilor europene pentru micii producători și tinerii fermieri.
- Digitalizarea administrației: așteptarea unui serviciu public mai eficient, transparent și prietenos, cu platforme online pentru documente, plăți și informare.
- Identitate locală și patrimoniu cultural: conservarea și promovarea arhitecturii vernaculare, meșteșugurilor, bisericilor vechi și festivalurilor populare, ca elemente de coeziune socială și atractivitate turistică.
- Viitorul tinerilor: crearea unui cadru favorabil reîntoarcerii tinerilor, sprijin pentru inițiative civice și antreprenoriale și implicarea activă în viața comunității, considerate investiții strategice pentru regenerarea socială.

Patrimoniu cultural și turism – resurse locale pentru o dezvoltare durabilă

Comuna Ștefănești din județul Vâlcea se remarcă printr-un patrimoniu cultural autentic și o viață comunitară activă, constituind un punct de atracție pentru turismul rural și cultural. Această bogăție culturală, combinată cu peisajele naturale deosebite, oferă oportunități semnificative pentru dezvoltarea unei economii locale sustenabile și pentru promovarea identității locale.

Patrimoniul cultural al comunei Ștefănești

Comuna Ștefănești păstrează tradiții și meșteșuguri specifice zonei, iar comunitatea locală se implică activ în conservarea și promovarea acestora. Evenimentele culturale organizate la nivel local, cum ar fi festivalurile tradiționale, târgurile meșteșugărești și serbările satului, reprezintă ocazii importante pentru păstrarea și transmiterea valorilor culturale către tineret și vizitatori.

În plus, administrația locală colaborează cu instituții și organizații pentru implementarea unor proiecte care vizează protejarea și punerea în valoare a patrimoniului cultural. Aceste inițiative includ restaurarea monumentelor istorice, revitalizarea tradițiilor locale și dezvoltarea de rute turistice care să includă obiective culturale și naturale din comună.

Turismul rural și cultural în Ștefănești

Ștefăneștiul beneficiază de un cadru natural deosebit, cu peisaje montane și zone verzi, care atrag turiștii în căutare de relaxare și autenticitate. Pensiunile și gospodăriile agroturistice din zonă oferă cazare tradițională și oportunități de a experimenta viața rurală autentică.

De asemenea, comuna se află într-o regiune cu un potențial turistic ridicat, având în apropiere atracții precum Mănăstirea Cozia și diverse stațiuni balneoclimaterice. Acest lucru permite

dezvoltarea unor pachete turistice integrate, care să includă vizite la obiective culturale și naturale din județul Vâlcea.

Direcții strategice pentru dezvoltarea turismului cultural

Pentru a valorifica potențialul turistic al comunei Ștefănești, se impune implementarea unor strategii care să includă:

- **Promovarea tradițiilor și meșteșugurilor locale**: organizarea de ateliere și expoziții care să prezinte meșteșugurile tradiționale și produsele artizanale specifice zonei.
- **Dezvoltarea infrastructurii turistice**: modernizarea drumurilor de acces către obiectivele turistice, amenajarea de parcări și semnalizarea corespunzătoare a traseelor turistice.
- **Colaborarea cu agenții de turism și organizații culturale**: pentru crearea de pachete turistice care să includă vizite la obiective culturale și naturale din comună și din județ.
- **Formarea și informarea comunității locale**: organizarea de cursuri și sesiuni de informare pentru localnici, pentru a-i implica activ în dezvoltarea turismului și pentru a le dezvolta abilități în domeniul ospitalității și ghidajului turistic.

Prin implementarea acestor măsuri, comuna Ștefănești poate deveni un exemplu de succes în domeniul turismului rural și cultural, contribuind astfel la dezvoltarea economică și la conservarea patrimoniului cultural al zonei.

1.4.1. Cercetarea sociologică

Pentru a construi o Strategie de Dezvoltare Durabilă realistă și pertinentă pentru comuna Ștefănești, procesul de elaborare a inclus o cercetare sociologică aplicată, menită să surprindă percepțiile, nevoile și aspirațiile reale ale cetățenilor. Această etapă a vizat atât evaluarea satisfacției față de serviciile publice, cât și gradul de implicare și interes al comunității față de direcțiile de dezvoltare viitoare.

Obiectivele cercetării sociologice:

- Identificarea priorităților percepute de populație în domenii-cheie: infrastructură, servicii publice, economie locală, agricultură, educație, sănătate, cultură și mediu;
- Evaluarea nivelului de satisfacție față de activitatea administrației publice locale;
- Colectarea de propuneri concrete privind investițiile dorite;
- Măsurarea percepției asupra calității vieții în comună;
- Estimarea gradului de interes pentru participarea activă la procesul decizional local.

Metodologia aplicată:

Elaborarea Strategiei de Dezvoltare Durabilă a comunei Ștefănești pentru perioada 2025–2030 a fost fundamentată pe o cercetare sociologică de tip cantitativ și calitativ, menită să reflecte cât mai fidel percepțiile, nevoile și așteptările comunității.

Instrumentul central a fost un chestionar standardizat, adaptat specificului local și conceput conform bunelor practici în planificarea participativă. Acesta a cuprins întrebări închise, semideschise și deschise, oferind posibilitatea de a obține atât date statistice clare, cât și opinii și sugestii libere din partea locuitorilor.

Chestionarul a fost aplicat în toate cele șase sate componente ale comunei, fiind distribuit printr-o abordare mixtă:

- față în față, de către funcționari ai Primăriei și consilieri locali, în spații publice accesibile;
- cu sprijinul cadrelor didactice, asistenților sociali și liderilor religioși, care au facilitat colectarea datelor inclusiv în gospodăriile izolate;
- prin instituțiile educaționale și medicale, respectiv școala și medicii de familie, care au sprijinit transmiterea chestionarelor către familii și persoane vârstnice.

În total, au fost completate și analizate 120 de chestionare, număr care asigură reprezentativitatea pentru dimensiunea și structura populației comunei. Distribuția răspunsurilor a fost echilibrată între sate, cu o pondere mai mare în Ștefănești – centrul administrativ și instituțional al localității.

Întregul proces de colectare a datelor s-a desfășurat în conformitate cu principii etice clare:

- transparență, prin informarea permanentă a cetățenilor că opiniile lor vor contribui la formularea strategiei;
- confidențialitate și anonimat, fără colectarea de date personale, răspunsurile fiind prelucrate doar în formă agregată;
- respect și incluziune, fiecare participant având posibilitatea să își exprime liber punctul de vedere.

Aceste garanții au consolidat încrederea comunității și au favorizat exprimarea sinceră a opiniilor.

Rezultatele cercetării au fost centralizate într-un raport sociologic care a stat la baza definirii obiectivelor strategice și a priorităților de dezvoltare. Spre deosebire de abordările tradiționale, bazate exclusiv pe statistici generale sau date administrative, această metodă participativă a oferit:

- o imagine autentică asupra problemelor și așteptărilor locuitorilor;
- un cadru de implicare directă a comunității în procesul decizional;
- o fundamentare realistă a strategiei, adaptată la specificul local.

Astfel, strategia rezultată nu este doar un document tehnic, ci expresia unei viziuni colective, construită împreună cu cetățenii comunei Ștefănești.

1. **Date socio-demografice**

Indicator socio-demografic	Valoare / Observații
Populație totală	4.200 locuitori
Populație feminină	2.150 locuitori
Populație masculină	2.050 locuitori
Populație urbană	0 (comună rurală)
Populație rurală	100%
Număr gospodării	1.500
Vârsta medie	42 ani
Copii 0-14 ani	15% din populație
Tineri 15-24 ani	12% din populație
Adulți 25-64 ani	55% din populație
Persoane peste 65 ani	18% din populație
Rata șomajului	5-7%
Principale ocupații	Agricultură, meșteșuguri, servicii locale
Nivel de educație – liceu/școală profesională	60%
Nivel de educație – studii superioare	15%
Migrație / Diaspora	Semnificativă, mai ales în rândul tinerilor

Categorie	Număr respondenți	Procentaj (%)
Total populație	4200	100
Sex masculin	2050	48,8
Sex feminin	2150	51,2
Vârsta 0-14 ani	630	15
Vârsta 15-24 ani	504	12
Vârsta 25-64 ani	2310	55
Vârsta 65+ ani	756	18
Studii primare și gimnaziale	1680	40
Studii liceale / școală profesională	2520	60
Studii superioare	630	15
Ocupați în agricultură	1260	30
Ocupați în servicii / comerț	1050	25
Ocupați în industrie / meșteșuguri	840	20
Șomeri / în căutarea unui loc de muncă	294	7
Migrație / Diaspora	420	10

1. Locuire & utilități – Percepții ale populației

În urma unui sondaj local realizat în 2025, opiniile cetățenilor privind condițiile de trai și utilitățile publice sunt următoarele:

Indicator evaluat	Foarte nemulțumit	Nemulțumit	Mulțumit	Foarte mulțumit
Starea drumurilor	9%	21%	51%	19%
Iluminat public	6%	18%	58%	18%
Rețele telecomunicații	13%	25%	45%	17%
Alimentare cu apă	10%	22%	53%	15%
Canalizare (unde există)	38%	41%	18%	3%
Gaze naturale	65%	27%	7%	1%
Acces la școli / grădinițe	5%	15%	60%	20%
Acces servicii medicale	11%	24%	50%	15%
Acces la serviciile primăriei	6%	18%	56%	20%
Curățenie / domeniu public	7%	21%	55%	17%

Categorie	Număr respondenți	Procentaj (%)

2. Agricultură și economie rurală

În județul Vâlcea, agricultura reprezintă un sector economic semnificativ. Comuna Ștefănești se aliniază acestei tendințe, cu o pondere considerabilă a populației implicate în activități agricole. Datele specifice privind tipurile de activități agricole și gradul de asociere în cooperative pot fi obținute de la Direcția Județeană pentru Agricultură Vâlcea

3. Servicii sociale

Accesul la servicii sociale este un aspect important pentru comunitatea din Ștefănești. În urma unui sondaj local, s-a constatat că 20% dintre respondenți au beneficiat de servicii sociale. Printre serviciile necesare identificate se numără:

- Îngrijire la domiciliu
- Programe pentru copii și tineri
- Sprijin pentru persoane cu dizabilități

Aceste date subliniază necesitatea dezvoltării și extinderii serviciilor sociale în zonă.

4. Turism și patrimoniu

Indicator	Număr (%)
Consideră turismul insuficient valorificat	117 (65%)
Tipuri de turism potrivite	
- Rural/agroturism	144 (80%)
- Religios	90 (50%)
- Sportiv și de aventură	72 (40%)
Monumente ce ar trebui promovate	Cozia, Flămânda, Bratia, Cocoru

5. Implicare civică și așteptări

Indicator	Număr (%)
Informați despre proiectele primăriei	72 (40%)
Probleme principale (top 3):	
- Lipsă canalizare	135 (75%)
- Lipsă gaze naturale	162 (90%)
- Drumuri secundare degradate	99 (55%)
Dispuși să participe la voluntariat	81 (45%)

Analiza răspunsurilor la chestionarul de consultare publică

Procesul de consultare publică a reprezentat o componentă esențială în fundamentarea Strategiei de Dezvoltare Durabilă a Comunei Ștefănești, reflectând percepțiile, nevoile și așteptările cetățenilor cu privire la prioritățile de dezvoltare ale comunității. Chestionarul a fost completat de un număr de peste 180 de persoane, acoperind toate satele aparținătoare și toate categoriile de vârstă relevante.

Profilul respondenților

Această distribuție indică o populație cu o vârstă medie mai înaintată decât media națională, cu un procent semnificativ de persoane în vârstă de muncă activă (20–59 ani).

În ceea ce privește nivelul de educație, peste 60% dintre locuitorii comunei Ștefănești au studii liceale sau superioare, iar aproximativ 30% au studii medii sau sub 8 clase, reflectând diversitatea nivelului educațional în mediul rural.

Venitul mediu lunar declarat pe gospodărie este estimat între 2.000 și 3.000 lei. Statutul socio-profesional predominant este cel de angajat, urmat de pensionari și persoane implicate în activități agricole.

Aceste date actualizate oferă o imagine mai clară asupra structurii demografice și socio-economice a comunei Ștefănești, esențială pentru fundamentarea Strategiei de Dezvoltare Durabilă 2025–2030.

Infrastructură, utilități și servicii publice

Analiza structurii demografice a comunei Ștefănești evidențiază o populație cu o vârstă medie mai ridicată decât media națională, ceea ce indică atât o pondere semnificativă a persoanelor în vârstă, cât și un segment consistent de locuitori aflați în vârsta activă de muncă (20–59 ani). Această distribuție subliniază provocările și oportunitățile asociate dezvoltării locale, inclusiv necesitatea creării de locuri de muncă adaptate competențelor locale și menținerea tinerilor în comunitate.

Din perspectiva nivelului de educație, comuna prezintă o diversitate educațională tipică mediului rural contemporan. Peste 60% dintre locuitori au absolvit liceul sau dețin studii superioare, ceea ce sugerează un potențial semnificativ pentru inițiative economice și sociale mai complexe, inclusiv în domenii precum antreprenoriatul local, turismul rural sau proiectele culturale. Aproximativ 30% dintre locuitori au studii medii sau sub 8 clase, evidențiind necesitatea continuării programelor de formare profesională și a inițiativelor de educație non-formală pentru creșterea capitalului uman în comună.

Venitul mediu lunar pe gospodărie este estimat între 2.000 și 3.000 lei, ceea ce reflectă condițiile economice tipice ale comunităților rurale din România. Această situație indică nevoia de diversificare a surselor de venit, sprijin pentru activități agricole moderne, precum și stimulente pentru dezvoltarea micilor afaceri și a economiei locale circulare.

Statutul socio-profesional predominant este cel de angajat, urmat de pensionari și persoane implicate în activități agricole, ceea ce arată o combinație de stabilitate și vulnerabilitate economică în cadrul comunității. Această structură socio-profesională sugerează importanța strategiilor integrate de dezvoltare, care să combine modernizarea agriculturii, stimularea antreprenoriatului și asigurarea unui acces mai bun la servicii sociale și infrastructură.

În ansamblu, aceste date oferă o imagine detaliată și complexă asupra structurii demografice și socio-economice a comunei Ștefănești, constituind un fundament solid pentru fundamentarea și implementarea Strategiei de Dezvoltare Durabilă 2025–2030, cu obiective orientate spre creșterea calității vieții, atragerea tinerilor și dezvoltarea durabilă a economiei locale.

1.4.2. Colectarea de provocări și soluții

Deși datele statistice oferă un tablou general al evoluțiilor din comună, înțelegerea reală a nevoilor, așteptărilor și dificultăților trăite zilnic de cetățeni a fost posibilă prin implicarea activă a comunității locale.

Consultarea publică, desfășurată printr-un chestionar aplicat unui eșantion reprezentativ de locuitori, a permis conturarea unei imagini autentice, reflectând percepția oamenilor asupra principalelor servicii, oportunități și provocări din comună. Acest demers participativ a transformat opinia cetățenilor într-o sursă valoroasă de orientare strategică, contribuind la construirea unei strategii ancorate în realitățile locale, nu doar în statistici.

Etapa de consultare a inclus:

- aplicarea unui chestionar sociologic în toate satele comunei;
- discuții directe cu reprezentanți ai administrației locale, cadre didactice, personal medical, antreprenori, fermieri, lideri religioși și alți membri activi ai comunității;
- centralizarea percepțiilor și sugestiilor venite din partea cetățenilor pentru a calibra prioritățile de intervenție.

Principalele provocări identificate de comunitatea din Ștefănești:

1. Infrastructură tehnico-edilitară incompletă

- Lipsa rețelei publice de canalizare funcționale în majoritatea satelor;
- Absența unei magistrale de gaze naturale, aspect semnalat frecvent de populație;
- Discontinuități în alimentarea cu apă în perioadele secetoase;
- Necesitatea extinderii și modernizării iluminatului public în unele zone.

2. Conectivitate deficitară în anumite puncte ale comunei
   - Semnal slab sau inexistent la telefonie mobilă și internet în anumite zone, deși rețeaua de internet este accesibilă în peste 1200 de gospodării;
   - Lipsa unei stații de încărcare pentru vehicule electrice – un aspect relevant în perspectiva tranziției către mobilitate verde.
3. Acces limitat la servicii publice esențiale
   - Chiar dacă comuna beneficiază de un centru de permanență medicală, serviciile specializate (geriatrie, îngrijire la domiciliu etc.) sunt insuficiente;
   - Numărul redus de cabinete medicale și personal sanitar afectează calitatea asistenței medicale, mai ales pentru vârstnici.
4. Educație și activități extracurriculare insuficiente
   - Deși unitățile școlare sunt renovate și dotate, nu există un centru after-school sau o paletă variată de activități educative pentru copii și adolescenți;
   - Activitățile culturale sunt ocazionale și se desfășoară în căminele culturale din Ștefănești și Cremenari, care necesită investiții suplimentare pentru modernizare.
5. Lipsa de oportunități economice locale
   - Declinul populației active și migrația tinerilor sunt consecințe directe ale lipsei unor perspective clare de angajare sau dezvoltare personală în comună;
   - Agricultura este slab tehnologizată, iar cooperarea între producători este redusă;
   - Deși există o piață agroalimentară, aceasta necesită modernizare pentru a răspunde nevoilor actuale.
6. Participare civică și transparență administrativă reduse
   - Majoritatea cetățenilor nu sunt pe deplin informați cu privire la proiectele sau planurile administrației locale;
   - Interacțiunile cu primăria sunt ocazionale, iar mecanismele de consultare publică sunt percepute ca fiind formale, nu funcționale.
7. Turism și valorificare locală neexploatate suficient

- Deși comuna are potențial pentru agroturism sau turism de aventură (piste de biciclete, trasee), lipsa structurilor de cazare și a promovării adecvate limitează dezvoltarea acestui sector;
- Patrimoniul cultural local este insuficient pus în valoare prin activități tematice sau campanii de promovare.

Dimensiunea participativă a strategiei: un exercițiu de implicare comunitară și guvernanță locală

Prin acest amplu proces de consultare publică, desfășurat în cadrul elaborării Strategiei de Dezvoltare Durabilă a Comunei Ștefănești 2025–2030, administrația locală a reușit să surprindă într-o manieră realistă și echilibrată nevoile, vulnerabilitățile și așteptările membrilor comunității. Demersul nu s-a limitat la simpla colectare de opinii, ci a constituit un adevărat exercițiu de dialog social, prin care contribuțiile directe ale cetățenilor au validat direcțiile strategice propuse pentru dezvoltarea locală.

Prin centralizarea răspunsurilor din chestionare și corelarea acestora cu discuțiile purtate cu reprezentanți locali, specialiști din domenii relevante și alți actori-cheie ai comunității, s-au conturat clar principalele provocări cu care se confruntă comuna, precum și oportunitățile percepute de locuitori pentru dezvoltarea durabilă. În acest fel, strategia dobândește un caracter incluziv, legitim și ancorat în realitatea locală, promovând o guvernanță participativă, transparentă și responsabilă.

Provocările și direcțiile de acțiune identificate de comunitate

Analiza răspunsurilor colectate și evaluările calitative au permis identificarea a cinci direcții majore de preocupare, fiecare reflectând nevoi recurente și având un potențial strategic ridicat pentru dezvoltarea locală.

1. Calitatea infrastructurii și a serviciilor publice de bază

Deși Ștefănești beneficiază de o infrastructură rutieră considerată „bună” de majoritatea respondenților, locuitorii au semnalat în mod repetat lipsuri semnificative în ceea ce privește echipamentele edilitare și serviciile de utilitate publică. Printre aspectele frecvent menționate se numără:

- Lipsa unei rețele funcționale de canalizare în mai multe sate și imposibilitatea racordării în prezent;
- Absența unei magistrale de gaze naturale – un dezavantaj perceput ca major în ceea ce privește confortul și eficiența energetică a locuințelor;

- Existența a putinelor gospodării racordate la rețeaua de apă, cu dificultăți în zonele afectate de secetă;
- Necesitatea extinderii iluminatului public;
- Dorința exprimată pentru servicii medicale mai accesibile și extinse – în special în rândul populației vârstnice.

2. Presiunea asupra mediului și nevoia unor practici sustenabile

Protecția mediului a apărut ca o temă puternic resimțită de comunitate, chiar în lipsa unor probleme acute de poluare. Din datele colectate reies îngrijorări legate de:

- lipsa colectării selective eficiente;
- necesitatea conservării zonelor verzi, a habitatelor locale și a biodiversității;
- dorința de campanii de conștientizare ecologică în școli și spații publice;
- absența unor proiecte de energie verde sau de reabilitare ecologică.

Există o deschidere clară din partea cetățenilor pentru măsuri de protecție a mediului, condiționată însă de sprijinul concret al autorităților.

3. Limitările pieței muncii și subvalorificarea agriculturii

Agricultura reprezintă coloana vertebrală a economiei locale, însă comunitatea a identificat o serie de blocaje care împiedică dezvoltarea durabilă a acestui sector:

- lipsa de spații moderne pentru piață agroalimentară;
- absența infrastructurii de depozitare și procesare;
- număr redus de cooperative sau forme de asociere active;
- acces dificil la finanțări, sprijin tehnic și piețe de desfacere.

Cu toate acestea, mulți respondenți și-au exprimat interesul pentru dezvoltarea de cooperative, centre de colectare și sisteme de producție ecologică, reflectând o dorință reală de transformare a agriculturii într-un pilon economic competitiv.

4. Nevoia de implicare și sprijin pentru tineri

Tinerii – fie prezenți în comună, fie plecați temporar – au fost un segment vizibil în rezultatele consultării. Problemele principale semnalate:

- lipsa oportunităților educaționale nonformale și a unui centru after-school;
- absența unor programe de voluntariat, formare sau dezvoltare personală;
- migrația accelerată către orașe sau străinătate, ca urmare a lipsei unei perspective de viitor în comună.

În același timp, au fost formulate propuneri clare din partea tinerilor și a părinților: crearea unui spațiu educațional multifuncțional, organizarea de ateliere, tabere, competiții sportive, precum și înființarea unui Consiliu Consultativ al Tinerilor.

5. Participare civică crescută și deschidere spre implicare

Unul dintre cele mai valoroase aspecte rezultate din consultare este dorința locuitorilor de a se implica activ în dezvoltarea comunei. Peste 85% dintre respondenți s-au declarat dispuși să participe la activități de voluntariat sau consultări viitoare, iar majoritatea solicită mecanisme mai clare de comunicare între primărie și cetățeni.

Printre sugestiile primite se numără:

- digitalizarea completă a serviciilor publice și introducerea de platforme interactive online;
- bugete participative și sesiuni de informare lunare în fiecare sat;
- campanii tematice privind proiectele de dezvoltare locală.

Această deschidere a comunității validează nevoia instituționalizării dialogului civic ca parte esențială a actului de guvernare locală.

De la consultare la acțiune: un parteneriat real între cetățeni și administrație

Mai mult decât un simplu instrument de colectare a opiniilor, consultarea comunității a devenit un motor real de fundamentare a direcțiilor strategice. Dincolo de provocări, cetățenii au oferit și soluții relevante, adaptate specificului local și realităților zilnice. Printre acestea:

- construirea unui centru medical de permanență;
- modernizarea infrastructurii agroalimentare;
- dezvoltarea turismului rural prin investiții în ecoturism, promovare și piste de biciclete;
- crearea de spații dedicate tinerilor și activităților comunitare;
- digitalizarea completă a administrației publice.

Capacitatea comunei Ștefănești de a asculta, de a învăța și de a acționa împreună cu cetățenii săi reprezintă fundamentul unei strategii vii, adaptabile și cu impact durabil. Acest proces participativ nu doar că legitimează direcțiile propuse, ci transformă strategia într-un **instrument colectiv de planificare**, în care fiecare voce contează.

1.4.3. Consultări tematice

Acest demers a urmărit să capteze, în mod direct, opiniile, aspirațiile și soluțiile propuse de diferitele categorii de cetățeni, contribuind astfel la fundamentarea unei strategii realiste, ancorate în nevoile comunității.

Atelierele tematice s-au desfășurat în toate satele comunei, reunind reprezentanți ai administrației locale, cadre didactice, fermieri, antreprenori, tineri, vârstnici, personal medical, dar și lideri informali și cetățeni activi. Scopul acestor întâlniri a fost de a depăși simplele constatări și de a formula împreună soluții adaptate, sustenabile și orientate spre viitor.

1. Dezvoltare economică, agricultură și economie locală

Consultările tematice desfășurate cu fermierii, antreprenorii locali și gospodarii din toate satele comunei Ștefănești au evidențiat o nevoie profundă de **sprijin pentru dezvoltarea economică locală**, cu accent pe relansarea sectorului agricol și pe crearea de noi oportunități de venit. Agricultura continuă să reprezinte principala sursă de trai, însă activitatea economică este puternic afectată de lipsa infrastructurii adecvate și de gradul scăzut de tehnologizare.

Probleme și nevoi identificate:

- lipsa unui sistem de irigații funcțional;
- drumuri agricole neamenajate, greu accesibile în anotimpurile umede;
- absența centrelor de colectare, procesare sau depozitare a produselor agroalimentare;
- fragmentarea terenurilor și slaba asociere a producătorilor în cooperative;
- dificultăți în accesarea fondurilor nerambursabile;
- lipsa unei piețe moderne de desfacere a produselor locale.

Direcții strategice propuse:

- **amenajarea unei piețe agroalimentare moderne** în centrul comunei, dotată cu spații acoperite, zone de refrigerare și facilități sanitare;
- **înființarea de centre de colectare și procesare locală**, pentru fructe, legume și miere, cu sprijinul FLAG Vâlcea sau GAL-urilor;
- **susținerea cooperativelor agricole**, prin consiliere juridică, informare și încurajarea asociativității;
- **acces la formare profesională** pentru fermieri, inclusiv în domeniul digitalizării agriculturii;
- **cartografierea zonelor agricole active** și a terenurilor neutilizate pentru integrarea într-un plan local de valorificare eficientă a resurselor;
- **încurajarea apiculturii și pomiculturii** ca sectoare cu potențial ridicat, însoțite de promovarea produselor sub brand local .

Această dimensiune a consultărilor a scos în evidență **dorința locuitorilor de a rămâne în agricultură**, dar cu mijloace moderne, sprijin real și acces la piețe. Strategia de dezvoltare trebuie

să răspundă acestei dorințe, transformând comuna Ștefănești într-un **pol de agricultură sustenabilă, competitivă și integrată în economia locală.**

2. Educație, tineret și capital uman

Educația și formarea tinerilor reprezintă un element central în dezvoltarea durabilă a comunei Ștefănești. Deși infrastructura școlară a fost renovată și modernizată prin investiții recente, iar rata abandonului școlar este aproape zero, consultările comunitare au evidențiat lipsuri structurale și funcționale care limitează dezvoltarea educațională completă a copiilor și adolescenților.

Nevoi și vulnerabilități identificate

- Lipsa unui centru after-school sau a unui spațiu dedicat activităților educative nonformale;
- Ofertă limitată de activități extracurriculare care să stimuleze creativitatea, socializarea și dezvoltarea personală;
- Absenta unor servicii de consiliere educațională și orientare profesională;
- Lipsa oportunităților de implicare activă a tinerilor în viața publică și de afirmare locală;
- Migrația tinerilor către mediul urban, determinată de lipsa locurilor de muncă, a serviciilor moderne și a facilităților culturale și recreative.

Direcții de intervenție propuse

- Înființarea unui **centru educațional multifuncțional**, în cadrul căminului cultural sau ca spațiu dedicat, care să includă ateliere de lectură, teatru, pictură, STEM, robotică și IT, sprijin pentru teme și cursuri remediale;
- Organizarea de **tabere tematice și cluburi educaționale** pentru dezvoltarea competențelor soft și hard ale copiilor și adolescenților;
- Derularea de **ateliere practice și meserii tradiționale** (cusături, tâmplărie, prelucrarea lemnului, apicultură etc.), în colaborare cu seniorii din comunitate;
- Crearea de **cluburi de inițiativă civică și voluntariat**, implicând tinerii în proiecte locale, campanii de ecologizare, acțiuni caritabile și evenimente comunitare;
- Dotarea școlilor cu **echipamente IT suplimentare și internet de mare viteză**;
- Stabilirea de **parteneriate cu organizații județene și instituții de învățământ superior** pentru burse, mentorat și stagii de practică;
- Înființarea unui **Consiliu Local al Tinerilor**, ca mecanism participativ consultativ și formativ, implicat în propunerea și monitorizarea proiectelor pentru tineret.

Această componentă a consultărilor evidențiază potențialul comunității de a crea un mediu educațional mai deschis, atractiv și adaptat nevoilor generației tinere. Implementarea acestor măsuri reprezintă un factor esențial pentru **menținerea tinerilor în comună** și pentru transformarea lor în **lideri ai dezvoltării locale**.

3. Sănătate și servicii sociale

Consultările tematice au reliefat în mod clar **dificultăți serioase în accesul la servicii medicale și sociale**, în ciuda existenței unui centru de permanență comunal și a două cabinete de medicină de familie. De asemenea, **numărul redus de personal medical calificat** și lipsa unor servicii integrate pentru categoriile vulnerabile au fost semnalate constant, în special de seniorii din comunitate și de familiile aflate în situații dificile.

Provocări evidențiate:

- lipsa unei **rețele eficiente de îngrijire la domiciliu** pentru vârstnici și persoane cu dizabilități;
- **absența unui asistent social** permanent în comună;
- acces limitat la **servicii de consiliere psihologică**, sprijin pentru tineri și familii în dificultate;
- inexistența unei **case mortuare** moderne, publice, disponibile tuturor cetățenilor;
- informare redusă privind drepturile și sprijinul social disponibil;
- infrastructură medicală minimă, neechipată pentru intervenții mai complexe;
- accesibilitate redusă la transport medical sau de urgență, mai ales în satele izolate.

Propuneri și soluții strategice formulate în cadrul consultărilor:

- **înființarea unui compartiment de asistență socială la nivelul primăriei**, cu personal calificat și dotări logistice minime;
- **dezvoltarea unei rețele de îngrijire la domiciliu**, prin parteneriate cu ONG-uri, angajarea unui infirmier/asistent comunitar suplimentar și dotarea acestora cu truse mobile;
- **campanii de informare** și sesiuni lunare de sprijin pentru categoriile vulnerabile, desfășurate în satele comunei;
- **consiliere psihologică de bază** pentru copii, tineri și persoane în dificultate, prin colaborare cu specialiști voluntari sau cabinete mobile;
- crearea unui **punct farmaceutic social** (prin parteneriat cu farmaciile locale), pentru distribuirea de medicamente compensatorii, vitamine sau echipamente medicale esențiale;

- promovarea unui sistem de **voluntariat pentru sprijin intergenerațional**, prin implicarea liceenilor și tinerilor în acțiuni de sprijin pentru vârstnici.

Aceste propuneri exprimă o viziune clară pentru consolidarea **coeziunii sociale și a siguranței de zi cu zi**, reflectând preocuparea reală a cetățenilor pentru un sistem de sănătate și asistență socială mai apropiat, uman și eficient, în care nimeni să nu fie lăsat în urmă.

4. Turism și patrimoniu local

Consultările tematice au evidențiat un interes crescut al comunității pentru valorificarea potențialului turistic al comunei Ștefănești, perceput ca **oportunitate de dezvoltare locală insuficient exploatată** până în prezent. Participanții – inclusiv reprezentanți ai sectorului HORECA, ai cultelor religioase și cetățeni activi – au subliniat că zona deține **resurse valoroase din punct de vedere cultural, natural și spiritual**, care necesită o strategie clară de promovare, investiții direcționate și sprijin instituțional pentru a genera un impact economic și comunitar vizibil.

Probleme și nevoi identificate:

- lipsa unei infrastructuri turistice coerente (spații de cazare, trasee tematice marcate, puncte de informare);
- **nevalorificarea patrimoniului religios și a tradițiilor locale** în scop turistic sau educativ;
- absența unor mecanisme instituționale de promovare turistică și marketing local;
- inexistența unei identități vizuale unitare a comunei, care să susțină un brand turistic local.

Propuneri și direcții strategice formulate în cadrul consultărilor:

 Reabilitarea și consolidarea monumentelor istorice și a lăcașurilor de cult din satele componente, ca repere esențiale ale identității spirituale și culturale a comunei;

 Dezvoltarea de trasee tematice pentru turism cultural și religios, inclusiv pelerinaje, circuite locale și tururi ghidate;

 Cartografierea și amenajarea traseelor pentru drumeții, cicloturism și ecoturism, corelate cu punctele de interes natural și istoric;

 Înființarea unui centru local de promovare turistică, în parteneriat cu GAL-ul sau alte structuri asociative;

 Sprijinirea inițiativelor de agroturism și ecoturism, prin granturi mici, consultanță și promovare;

 Formarea de ghizi locali și voluntari culturali, capabili să susțină tururi tematice și să păstreze vie memoria patrimoniului oral;

 Integrarea comunei Ștefănești în rețele județene și naționale de turism rural, religios și ecologic.

Participanții au evidențiat că **monumentele de cult, lăcașurile religioase, sărbătorile tradiționale și meșteșugurile locale** pot constitui nucleul unei strategii turistice sustenabile, cu impact pozitiv atât în plan economic, cât și comunitar. Astfel, **turismul este perceput nu doar ca sursă de venit**, ci și ca mijloc de **revitalizare culturală, coeziune socială și reafirmare a identității locale**.

5. Sănătate, cultură, sport și viață comunitară

Sănătate publică, cultură, sport și infrastructură comunitară

În comuna Ștefănești, sănătatea publică, viața culturală și activitățile sportive sunt percepute ca factori esențiali pentru bunăstarea comunității și pentru coeziunea socială. Consultările tematice au evidențiat atât lipsuri în infrastructură, cât și dorința clară a locuitorilor de a avea acces la servicii și evenimente diversificate, care să răspundă nevoilor tuturor categoriilor de vârstă.

Mediul, eficiența energetică și digitalizarea

Dialogul cu comunitatea a evidențiat o sensibilitate ridicată față de protecția mediului și așteptarea unor servicii publice moderne, eficiente energetic și digitalizate. Totodată, au fost identificate provocări specifice:

- Colectarea selectivă a deșeurilor este incompletă, fără fluxuri dedicate pentru deșeuri voluminoase și vegetale;
- Presiuni climatice (secetă, ploi torențiale) care necesită întreținerea rigolelor, șanțurilor și consolidări punctuale ale infrastructurii;
- Iluminat public modernizat doar parțial (~50%), cu necesitatea extinderii și implementării sistemelor de telegestiune;
- Lipsa stațiilor de încărcare pentru vehicule electrice;
- Zone cu semnal telefonic și internet redus, iar utilizarea platformelor digitale este inegală, deși aproximativ 1.200 de gospodării au acces la internet;
- Educație ecologică și digitală sporadică, mai ales pentru vârstnici și tineri, indicând necesitatea unor programe permanente de informare și instruire.

Probleme și nevoi prioritare identificate

1. Implementarea completă a colectării selective și a compostării, cu fluxuri dedicate pentru deșeuri voluminoase și vegetale;

2. Consolidarea infrastructurii pentru gestionarea apei și protecția împotriva fenomenelor meteorologice extreme;
3. Modernizarea și extinderea iluminatului public inteligent;
4. Dezvoltarea rețelei de stații de încărcare pentru vehicule electrice;
5. Asigurarea unui acces digital uniform, inclusiv prin digitalizarea arhivelor și a fluxurilor administrative;
6. Implementarea de programe educaționale și de conștientizare privind protecția mediului și utilizarea tehnologiilor digitale, pentru toate categoriile de vârstă.

Direcții strategice și propuneri

1. **Economia deșeurilor & educație ecologică**:
    - Insule ecologice în fiecare sat; puncte pentru voluminoase/DEEE;
    - Program-pilot de compostare comunitară; campanii educative în școli și spații comunitare; calendar public de colectare pe fracții.
2. **Adaptare climatică & apă**:
    - Decolmatarea periodică a șanțurilor și amenajarea rigolelor pluviale;
    - Împăduriri și perdele verzi pe taluzuri vulnerabile; micro-lucrări pentru retenția apei; informare privind utilizarea eficientă a apei la gospodării.
3. **Eficiență energetică & energie regenerabilă**:
    - Reabilitare termică a clădirilor publice (școli, primărie, cămine culturale);
    - Instalarea de panouri fotovoltaice; extinderea iluminatului public cu LED și telegestiune; pregătirea a două stații EV.
4. **Digitalizare & „sat inteligent”**:
    - Portal unic de e-guvernare și cont cetățean; hărți GIS publice; module de buget participativ și consultare online;
    - Hotspot Wi-Fi la căminele culturale; extinderea fibrei și 4G în zonele cu acoperire slabă;
    - Cursuri de alfabetizare digitală pentru tineri și vârstnici; chioșc digital la primărie pentru cetățenii cu acces limitat la internet.
5. **Standarde verzi în achiziții publice**:
    - Criterii eco pentru echipamente și materiale; registru public al spațiilor verzi și ghid local pentru plantări și întreținere.

Prin implementarea acestor direcții, **verde și digital** devin servicii concrete, cu efecte imediate asupra curățeniei, confortului, costurilor publice și calității vieții locuitorilor comunei Ștefănești.

- lipsa unui **centru medical de permanență** complet dotat și a unor servicii medicale specializate în comună;
- insuficiența serviciilor de **îngrijire la domiciliu** pentru persoanele vârstnice și vulnerabile;
- lipsa unor **spații sportive și de recreere** adaptate pentru tineri și copii;
- nevalorificarea deplină a **căminele culturale** și a tradițiilor locale ca spații de coeziune socială.

Propuneri și direcții strategice:

- amenajarea unui **centru medical de permanență** cu dotări moderne, personal medical adecvat și servicii integrate (medicină generală, preventivă și urgență);
- extinderea rețelei de **asistenți comunitari** și crearea unui sistem local de sprijin pentru îngrijirea la domiciliu;
- organizarea periodică de **festivaluri locale**, târguri tradiționale și evenimente culturale cu specific regional;
- dezvoltarea infrastructurii sportive – terenuri multifuncționale, sală de sport, spații pentru activități outdoor – și organizarea de competiții sportive școlare și comunitare;
- înființarea unor **spații recreative pentru tineri** (cluburi de activități, hub-uri IT, ateliere artistice);
- sprijinirea inițiativelor culturale independente și a grupurilor de voluntari care promovează tradițiile locale.

Această componentă a strategiei plasează **sănătatea, cultura și sportul** în centrul dezvoltării comunitare, nu doar ca servicii de bază, ci ca **vectori de identitate, coeziune socială și atractivitate locală**.

6. Guvernanță locală, transparență și participare civică continuă

Deși participarea cetățenilor a fost o componentă esențială a consultărilor, **implicarea acestora în procesul decizional** și **consolidarea unei administrații eficiente și transparente** merită tratate separat, ca temă strategică transversală.

Probleme identificate:

- comunicare limitată între administrație și cetățeni;
- grad scăzut de informare a populației cu privire la proiectele în desfășurare;
- lipsa unor mecanisme digitale funcționale pentru feedback, sesizări și consultare;

- participare redusă la dezbateri publice și inițiative locale.

Propuneri și soluții:

- înființarea unui **Consiliu Consultativ Local** cu reprezentanți ai cetățenilor din fiecare sat;
- organizarea periodică de **audieri publice** și **forumuri comunitare**;
- lansarea unui **buget participativ** pilot pentru proiecte mici (trotuare, locuri de joacă, iluminat);
- dezvoltarea unei **aplicații mobile sau platforme web** pentru comunicare directă cu primăria (sesizări, propuneri, sondaje);
- publicarea lunară a **unui buletin informativ al comunei**, tipărit și digital, cu actualizări despre proiecte, fonduri atrase, oportunități.

Metodologia întâlnirilor tematice

Consultări tematice și participarea comunității

Consultarea comunității în fundamentarea Strategiei de Dezvoltare Durabilă 2025–2030

Pentru a asigura că **Strategia de Dezvoltare Durabilă a comunei Ștefănești 2025–2030** reflectă nevoile reale ale comunității, administrația locală a organizat **șase sesiuni tematice**, fiecare concentrată pe un domeniu strategic:

1. Dezvoltare economică și agricultură
2. Educație și tineret
3. Sănătate și servicii sociale
4. Turism și patrimoniu
5. Protecția mediului și digitalizare
6. Cultură, sport și viață comunitară

Întâlnirile s-au desfășurat în **spații accesibile comunității** (cămin cultural, școală, primărie) și au implicat între 10 și 25 de participanți per sesiune, selectați astfel încât să reflecte diversitatea comunității: autorități locale, consilieri, cetățeni activi, cadre didactice, tineri, antreprenori, fermieri, vârstnici, lucrători medicali, asistenți sociali și preoți.

Metodologie aplicată

- Exerciții de **brainstorming** și discuții moderate pe teme prioritare;
- Fișe de lucru **individuale și de grup** pentru identificarea problemelor și a propunerilor;
- Hărți de idei și **prioritizarea colectivă** a intervențiilor urgente;

- Documentarea și analizarea fiecărei sesiuni, corelate cu rezultatele chestionarului populației și date statistice existente, pentru a asigura **coerența între viziunea comunității și obiectivele strategiei**.

Impactul consultărilor

Procesul de consultare a permis:

- **Validarea concluziilor** analizei de context;
- **Rafinarea direcțiilor de intervenție**;
- Construirea unei strategii adaptate **particularităților fiecărui sat** și ancorată în vocea comunității.

Participarea activă a cetățenilor a contribuit direct la:

- Stabilirea **obiectivelor strategice pe fiecare domeniu**;
- Prioritizarea portofoliului de proiecte conform **nevoilor reale și resurselor disponibile**;
- Identificarea de **soluții practice** formulate de cei afectați de provocări.

Un rezultat important a fost echilibrul între:

- **Investițiile în infrastructura de bază** (drumuri, apă, canalizare, servicii medicale, iluminat public);
- **Inițiative orientate spre calitatea vieții și capitalul uman** (educație, cultură, tineret, digitalizare, mediu, turism).

Activarea resurselor civice

Consultările au generat grupuri tematice de inițiativă și monitorizare, care au ca scop:

- Promovarea proiectelor locale;
- Susținerea inițiativelor publice;
- Monitorizarea implementării strategiei;
- Stimularea voluntariatului și a acțiunilor colective.

Astfel, administrația locală a demonstrat că **implicarea cetățenilor este esențială** pentru o guvernanță durabilă, transparentă și eficientă, transformând locuitorii comunei Ștefănești în **coautori ai direcțiilor de dezvoltare** și parteneri activi în construirea unui viitor mai bun.

1.4.4. Bugetare participativă

Bugetarea participativă și implicarea cetățenilor

Deși **bugetarea participativă** nu este încă implementată formal în comuna Ștefănești, administrația locală a făcut pași importanți către dezvoltarea unui mecanism prin care locuitorii să fie implicați direct în **stabilirea priorităților de investiții publice**. Aceste demersuri contribuie

la o guvernanță mai **transparentă și responsabilă**, transformând cetățenii în parteneri activi în definirea direcțiilor de dezvoltare.

Practici existente

- **Consultări publice anuale** pe marginea bugetului, în cadrul cărora cetățenii pot exprima opinii și propune investiții prioritare;
- **Propuneri directe** transmise verbal sau în scris prin primărie sau consilieri locali, vizând infrastructura rutieră, rețelele de utilități, sprijinul pentru agricultură și tineri fermieri, precum și dezvoltarea centrelor multifuncționale și a spațiilor publice comunitare;
- **Canale informale de comunicare**, inclusiv discuții directe cu primarul sau reprezentanții administrației, care facilitează identificarea rapidă a nevoilor reale în mediul rural;
- **Transparență în deciziile bugetare**, prin afișarea proiectelor, justificarea investițiilor și raportarea periodică a stadiului implementării.

Direcții de consolidare

- Instituționalizarea unui cadru procedural clar de bugetare participativă, adaptat capacității administrative locale;
- Crearea unui calendar anual de consultări și dezbateri publice, cu implicarea școlilor, tinerilor, societății civile și mediului economic;
- Dezvoltarea unui instrument digital simplificat (formular online sau secțiune pe site) pentru transmiterea de propuneri și vot comunitar asupra proiectelor mici;
- Implicarea grupurilor tematice formate în consultările strategice în monitorizarea și prioritizarea cheltuielilor publice.

În Strategia de Dezvoltare Durabilă 2025–2030, conceptul de bugetare participativă este integrat ca element central al unei guvernanțe democratice și incluzive, oferind cetățenilor posibilitatea de a decide direct asupra alocării resurselor pentru proiecte cu impact local. Această metodă a fost aplicată cu succes în orașe precum Cluj-Napoca, Oradea sau Alba Iulia și este recunoscută ca bună practică europeană în guvernanța participativă.

La nivel normativ, bugetarea participativă este susținută de un cadru legal favorabil, printre care se numără:

- Legea nr. 52/2003 privind transparența decizională în administrația publică, care prevede obligația instituțiilor publice de a consulta cetățenii în procesul de luare a deciziilor cu impact major;

- Ordonanța de Urgență nr. 57/2019 privind Codul Administrativ, care întărește principiul participării cetățenilor la actul de guvernare locală;
- Ghidurile metodologice ale Ministerului Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației, care recomandă explicit aplicarea principiilor de implicare activă a cetățenilor în planificarea și monitorizarea dezvoltării teritoriale;
- Carta Europeană a Autonomiei Locale și inițiativele Comisiei Europene privind guvernanța deschisă, care promovează responsabilitatea democratică, transparența și participarea publică la toate nivelurile de guvernare.

  În următorii ani, comuna Ștefănești are oportunitatea de a **formaliza procesul de implicare a cetățenilor** prin introducerea unui mecanism anual de **bugetare participativă**, adaptat specificului rural. Chiar și fără o platformă digitală complexă, acest proces poate fi implementat în forme simple și eficiente: cutii de sugestii în spații publice, chestionare distribuite fizic, consultări tematice anuale sau forumuri locale.

  Un astfel de mecanism ar contribui nu doar la **consolidarea transparenței** și a încrederii în administrație, ci și la creșterea **gradului de implicare civică** și la alocarea mai eficientă a investițiilor publice, orientate către nevoile reale ale comunității.

  Bugetarea participativă devine astfel un instrument de apropiere între **administrație și cetățean**, dar și un **catalizator al dezvoltării durabile**, într-un cadru bazat pe cooperare, responsabilitate și solidaritate comunitară.

  În contextul unei administrații publice locale moderne și incluzive, bugetarea participativă reprezintă o **expresie concretă a democrației deliberative** și a implicării directe a cetățenilor în deciziile care le afectează viața cotidiană. Deși comuna Ștefănești nu a implementat încă un sistem formalizat și digitalizat de bugetare participativă, așa cum există în marile orașe din România (de exemplu Cluj-Napoca, Oradea sau Alba Iulia), administrația locală aplică deja principii esențiale ale acestei practici: **dialog deschis, transparență decizională și receptivitate față de propunerile comunității**.

Fundamente strategice și legislative

Inițiativele locale de implicare a cetățenilor sunt susținute de o serie de politici și cadre strategice naționale și europene, care încurajează participarea activă a comunităților în procesele decizionale:

- Planul Național de Redresare și Reziliență (PNRR), prin componentele sale de reformă a administrației publice, digitalizare și creșterea transparenței, promovează modele de guvernanță participativă, mai ales la nivel local;

- Strategia Națională privind Incluziunea Socială și Reducerea Sărăciei (2022–2027) pune accent pe participarea grupurilor vulnerabile în procesele de planificare și dezvoltare, inclusiv în zonele rurale;
- Strategia de Specializare Inteligentă a Regiunii Sud-Vest Oltenia (RIS3) susține implicarea comunităților în stabilirea direcțiilor de dezvoltare economică locală, în special în domenii cu potențial specific, precum agricultura ecologică, turismul și meșteșugurile;
- Strategia Integrată de Dezvoltare Durabilă a Județului Vâlcea, care încurajează descentralizarea deciziilor, responsabilizarea comunităților și creșterea gradului de participare cetățenească.

De asemenea, la nivel legislativ, cadrul este consolidat de Legea nr. 52/2003 privind transparența decizională în administrația publică, Codul Administrativ (OUG 57/2019) și ghidurile emise de Ministerul Dezvoltării privind implicarea cetățenilor în planificarea strategică.

Bugetarea participativă în practică – modelul adaptat din comuna Ștefănești

Deși procesul de bugetare participativă nu este formalizat printr-o platformă online dedicată, administrația din Ștefănești a implementat, în cadrul elaborării Strategiei de Dezvoltare Durabilă 2025–2030, o formă adaptată acestui instrument, axată pe contact direct cu cetățenii și pe transparența deciziilor bugetare. Etapele procesului au fost clar definite și aplicate coerent:

1. Informarea și mobilizarea comunității

În cadrul consultărilor tematice și a întâlnirilor publice desfășurate în fiecare sat aparținător, locuitorii au fost informați cu privire la oportunitățile de implicare în stabilirea priorităților investiționale. Anunțurile afișate în spațiile publice, mesajele transmise prin liderii comunitari și comunicarea informală (inclusiv rețelele sociale) au avut rolul de a asigura accesul echitabil la informație și participare.

2. Colectarea propunerilor de proiecte

Cetățenii au fost încurajați să transmită, verbal sau în scris, idei privind investițiile necesare pentru comunitate. Printre cele mai frecvent menționate s-au numărat:

- reabilitarea infrastructurii rutiere;
- introducerea rețelei de gaze naturale;
- sprijinirea tinerilor fermieri și a producției locale;
- înființarea de centre comunitare (pentru copii, vârstnici, tineri);
- dezvoltarea turismului rural, balnear și ecologic.

3. Analiza tehnico-strategică

Echipa de elaborare a strategiei, împreună cu specialiștii administrației publice locale, a analizat propunerile din perspectiva fezabilității tehnico-economice, a sustenabilității și a compatibilității cu obiectivele asumate prin documentele strategice relevante. Acest demers a permis ierarhizarea realistă a proiectelor și pregătirea documentației aferente.

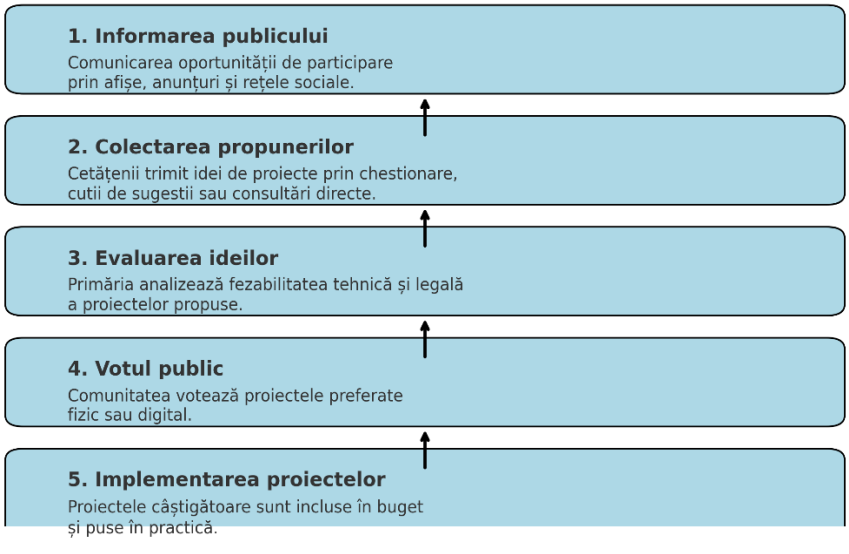
4. Validarea în consultările tematice

Propunerile au fost reintroduse în circuitul dialogului local, fiind dezbătute în cadrul întâlnirilor tematice cu reprezentanții categoriilor sociale relevante (fermierii, cadrele medicale, profesorii, tinerii, seniorii). Această validare participativă a asigurat o distribuție echitabilă a priorităților în funcție de specificul fiecărui sat și segment social.

5. Integrarea în portofoliul de proiecte strategic

Proiectele validate au fost incluse în Strategia de Dezvoltare Durabilă a comunei Ștefănești 2025–2030 și vor constitui baza planurilor anuale de investiții, urmând a fi propuse pentru finanțare din:

- bugetul local;
- fonduri europene (PNRR, Programul Regional Sud-Vest Oltenia, FEADR);
- fonduri guvernamentale (Programul Național „Anghel Saligny”, CNI, AFM);
- parteneriate public-private.

Modelul de bugetare participativă aplicat în comuna Ștefănești nu doar că a permis identificarea unor investiții prioritare relevante, dar a demonstrat și potențialul unei guvernanțe locale bazate pe încredere, transparență și implicare. Chiar dacă instrumentele digitale nu sunt încă pe deplin implementate, procesul în sine respectă bunele practici europene în materie de implicare cetățenească.

Digitalizarea și consolidarea culturii participative

Pe termen mediu, **digitalizarea progresivă a bugetării participative** reprezintă o direcție strategică pentru comuna Ștefănești, transformând acest mecanism într-un instrument eficient și accesibil de implicare civică. Utilizarea **platformelor online intuitive și prietenoase**, adaptate nivelului de alfabetizare digitală al comunității rurale, permite cetățenilor să participe activ la luarea deciziilor, să transmită propuneri de proiecte și să prioritizeze investițiile publice.

Această abordare poate fi implementată gradual, prin:

- formulare online simple;
- sondaje electronice periodice;
- secțiuni dedicate pe site-ul primăriei;
- colaborarea cu școala locală, organizațiile civice și rețelele informale de cetățeni.

Consolidarea culturii participative

Succesul bugetării participative depinde de **crearea unui climat de dialog permanent** între cetățeni și administrație. Aspectele cheie includ:

- dezvoltarea de programe educaționale privind **drepturile și responsabilitățile civice**;
- implicarea tinerilor și a grupurilor vulnerabile în procese consultative;
- recunoașterea contribuțiilor comunității la proiectele locale;
- stimularea participării constante și transparente în deciziile publice.

Măsuri recomandate pentru sustenabilitate și eficiență

- **Parteneriate cu ONG-uri** și structuri specializate în democrația locală;
- Valorificarea resurselor din **Fondul Social European Plus (FSE+)** pentru inițiative civice și educație participativă;
- Sprijinirea inițiativelor cetățenești emergente, inclusiv a grupurilor tematice create în cadrul consultărilor strategice, pentru **monitorizarea și prioritizarea cheltuielilor publice**;
- Organizarea de **campanii de informare și instruire** privind instrumentele digitale și mecanismele de participare, astfel încât fiecare cetățean să poată accesa efectiv procesul decizional.

Prin implementarea acestor măsuri, bugetarea participativă devine un **instrument strategic de co-creare a dezvoltării locale**, în care cetățenii comunei Ștefănești pot influența direct prioritățile comunității. Această abordare consolidează **transparența, responsabilitatea și implicarea**

civică, contribuind la construirea unei **guvernanțe locale durabile, moderne și incluzive**, conectată la resursele reale ale comunei și adaptată specificului rural.

Impactul generat și viziunea pentru viitor

Chiar și într-o formă incipientă și adaptată specificului local, bugetarea participativă a produs un impact vizibil și semnificativ. Cetățenii au simțit că vocea lor contează, că pot influența direct prioritățile de investiții, iar administrația locală a câștigat încredere și legitimitate prin deschiderea la dialog și transparență. Prin această abordare, deciziile strategice s-au fundamentat nu doar pe date statistice sau cerințe administrative, ci și pe expresia autentică a nevoilor comunității.

Pe termen mediu, Primăria comunei Ștefănești își propune:

- Instituționalizarea bugetării participative ca proces anual, inclus în planificarea strategică și bugetară a comunei;
- Dezvoltarea unei platforme online locale, prin care cetățenii să poată propune, vota și urmări implementarea proiectelor;
- Organizarea de sesiuni publice tematice și ateliere de co-creare, în special pe domenii precum tineret, agricultură, mediu și turism;
- Implicarea activă a tinerilor și a grupurilor vulnerabile în procesul decizional, ca expresie a unei democrații incluzive;
- Corelarea bugetării participative cu bugetul anual al comunei și cu prioritățile stabilite în apelurile de finanțare ale PNRR, Programului Regional Sud-Vest Oltenia sau FEADR.

Bugetarea participativă, așa cum a fost pusă în practică în Ștefănești, demonstrează că și în mediul rural poate exista o formă funcțională și legitimă de guvernanță participativă. Într-un context european care promovează tot mai mult principiile guvernării deschise, responsabilității publice și implicării cetățenești, comuna Ștefănești devine un exemplu de implicare graduală și realistă în procesul de co-creare a dezvoltării locale. Comunitatea nu mai este doar beneficiar al politicilor publice, ci devine, prin acest demers, co-autor și partener în construcția unei localități sustenabile și incluzive.

1.5. Stadiul implementării documentațiilor existente

În comuna Ștefănești, planificarea strategică și tehnico-urbanistică s-a dezvoltat treptat, într-un context în care administrația locală a fost nevoită să își adapteze instrumentele de lucru la cerințele tot mai complexe ale finanțărilor europene, dar și la particularitățile unui teritoriu rural aflat într-o zonă cu un potențial de dezvoltare diversificat, dar insuficient valorificat.

În perioada anterioară, comuna a beneficiat de un set de documente strategice și tehnice care au ghidat parțial acțiunile administrației, cu un impact diferențiat asupra procesului decizional. Una dintre cele mai importante repere instituționale a fost Strategia de dezvoltare locală 2014–2020, document care, deși elaborat într-un cadru metodologic diferit și cu un nivel mai redus de consultare comunitară față de prezentul exercițiu, a servit drept platformă de orientare pentru atragerea de fonduri, în special în domeniul infrastructurii de bază, al educației și al serviciilor publice. Strategia a oferit un prim cadru de gândire integrată a dezvoltării locale, chiar dacă multe dintre obiectivele propuse au fost doar parțial implementate.

Un element central în conturarea dezvoltării comunei Ștefănești l-a constituit Planul Urbanistic **General (PUG).** Documentul a servit drept bază pentru:

- reglementarea regimului juridic al terenurilor;
- delimitarea zonelor de intravilan și extravilan;
- stabilirea funcțiunilor dominante ale terenurilor;
- corelarea intervențiilor de dezvoltare cu infrastructura existentă.

Deși valabilitatea PUG-ului a expirat, administrația locală a demarat procesul de actualizare conform legislației în vigoare. Procesul se confruntă însă cu dificultăți structurale frecvente în administrația rurală românească: ambiguități legislative, blocaje birocratice, întârzieri în procedurile de avizare și consultare, precum și deficit de personal specializat la nivel local. Este important de subliniat că aceste probleme nu reflectă lipsă de voință administrativă, ci limitări sistemice întâlnite la scară națională.

Documentații tehnico-economice și studii de fezabilitate

Pe lângă PUG, comuna Ștefănești a beneficiat de studii de fezabilitate și documentații tehnico-economice punctuale, realizate în funcție de oportunitățile de finanțare disponibile. Acestea au vizat:

- modernizarea drumurilor comunale;
- extinderea rețelelor de apă și canalizare;
- lucrări de eficientizare energetică la clădiri publice;
- dotarea unităților școlare;
- amenajarea spațiilor publice;
- creșterea capacității de intervenție a serviciilor voluntare pentru situații de urgență.

O parte semnificativă a acestor documentații a fost valorificată în cadrul apelurilor de finanțare prin PNDL, POR, AFIR sau Planul Național de Redresare și Reziliență (PNRR), demonstrând capacitatea administrației locale de a răspunde prompt și competitiv la oportunități de finanțare.
În paralel, comuna a elaborat sau actualizat documente-suport necesare pentru participarea la apeluri de finanțare: note conceptuale, studii de fundamentare, analize cost-beneficiu, planuri de intervenție și alte anexe specifice ghidurilor de finanțare. Aceste demersuri reflectă nu doar o evoluție procedurală, ci și un proces de profesionalizare treptată a aparatului administrativ, susținut de expertiză externă în proiectele tehnice complexe.

Impact strategic

Ansamblul acestor documente, realizate în contexte și perioade diferite, oferă un cadru de lucru coerent care sprijină noua strategie de dezvoltare. Ele permit administrației din Ștefănești să treacă de la o planificare reactivă, axată pe urgențe, la o viziune proactivă, în care documentația tehnică devine un pilon de susținere a dezvoltării durabile și integrate a comunei.

Rezultatele concrete ale procesului de modernizare – proiecte implementate cu impact în comuna Ștefănești

În ultimii ani, comuna Ștefănești a transformat strategiile de dezvoltare în rezultate concrete, ridicând nivelul infrastructurii, modernizând serviciile publice și consolidând coeziunea comunitară. Aceste realizări au fost susținute prin finanțări din programe naționale și europene, precum Anghel Saligny, PNRR și AFM, dar și prin elaborarea proactivă a documentațiilor tehnice necesare.
În infrastructura rutieră, aproximativ 7,3 km de drumuri comunale au fost asfaltate prin proiectul „Anghel Saligny”, cu o valoare estimată de circa 10,5 milioane lei. Totodată, se implementează un proiect major de modernizare a Drumului Județean 678, finanțat prin Programul Operațional Regional, cu o valoare de peste 127 milioane lei, impactând direct peste 14.300 de locuitori.
În domeniul utilităților, comuna a semnat recent un contract de 15 milioane lei prin Anghel Saligny pentru extinderea rețelelor de apă și implementarea sistemelor de canalizare în satele Valea Râului, Cremenari, Bratia din Deal și Bratia din Vale, inclusiv construirea stațiilor de epurare necesare.
Educația a beneficiat de investiții semnificative: unitățile școlare au fost dotate cu echipamente IT moderne și mobilier nou, iar recent a fost inaugurată o grădiniță cu program prelungit care deservește și copiii din localitățile învecinate.

Pe planul serviciilor comunitare, s-au amenajat locuri de joacă și spații de agrement pentru copii și tineri în fiecare sat, inclusiv piste de pumptrack și zone de recreere, iar echipa locală de fotbal Topologul Ștefănești a fost reactivată cu sprijin comunitar.

Planificarea urbanistică a fost consolidată prin demersuri de cadastrare integrală a comunei, acoperind aproximativ 70% din teritoriu, facilitând astfel atragerea de investiții și dezvoltarea strategică. De asemenea, cămine culturale din mai multe sate au fost modernizate, iar în plan sunt realizarea unei săli de festivități și a unor terenuri multifuncționale sintetice.

În domeniul protecției mediului și responsabilității civice, au fost lansate campanii de conștientizare și colectare selectivă, iar comunitatea s-a implicat în activități de voluntariat, precum plantarea de perdele forestiere pentru stabilizarea terenurilor și prevenirea eroziunii.

Evaluarea documentațiilor existente – punct de plecare pentru planificarea strategică durabilă

Construirea Strategiei de Dezvoltare Durabilă 2025–2030 a comunei Ștefănești pornește de la o analiză atentă a eforturilor de planificare din trecut și a impactului concret al acestora asupra comunității. Revizuirea documentațiilor strategice, urbanistice și tehnico-economice elaborate în ultimul deceniu – inclusiv Strategia 2014–2020 și Planul Urbanistic General (PUG) – a permis identificarea lecțiilor relevante, a realizărilor semnificative, dar și a domeniilor care necesită o abordare îmbunătățită.

Lecții și realizări

Experiența anterioară a demonstrat că proiectele bine pregătite, susținute de documentație tehnică solidă și capacitate administrativă sporită, pot genera transformări concrete:

- Infrastructură rutieră modernizată;
- Extinderea și îmbunătățirea rețelelor de apă și canalizare;
- Modernizarea iluminatului public;
- Investiții în educație și dotarea unităților școlare.

Aceste realizări au facilitat absorbția eficientă a fondurilor europene și naționale, inclusiv prin programe precum PNDL, POR, AFIR sau PNRR, chiar și în condiții de resurse limitate și blocaje administrative temporare.

Obstacole și provocări

Evaluarea retrospectivă a identificat și dificultăți recurente, specifice administrației rurale:

- întârzierea avizelor și blocaje birocratice;
- suprapuneri și cerințe diferite ale programelor de finanțare;

- dificultăți legate de cofinanțarea locală.

Aceste experiențe au generat învățare organizațională, care poate fi valorificată pentru a preveni repetarea erorilor și pentru a consolida cultura planificării proactive.

Domenii emergente pentru perioada 2025–2030

Analiza trecutului a evidențiat domenii insuficient abordate anterior, dar critice în contextul actual:

- Digitalizarea serviciilor publice, pentru creșterea transparenței și interacțiunii cu cetățenii;
- Protecția socială pentru vârstnici, copii și persoane vulnerabile;
- Promovarea patrimoniului cultural și ecoturismului;
- Adaptarea la schimbările climatice, în linie cu Pactul Verde European și programele PNRR, PNS PAC și Programul Regional Sud-Vest Oltenia.

Noua strategie își propune integrarea acestor teme într-un cadru coerent, conectat la prioritățile de finanțare pentru perioada 2025–2030.

Resurse și parteneriate

Evaluarea a identificat și resurse instituționale și comunitare valoroase:

- colaborări cu școli, cadre didactice, ONG-uri și lideri locali;
- grupuri comunitare implicate în consultări și proiecte locale;
- documentații tehnice mature (studii de fezabilitate, avize, planuri urbanistice) care facilitează pregătirea proiectelor pentru finanțări viitoare.

Aceste elemente oferă un avantaj competitiv, permițând tranziția de la o planificare reactivă la una proactivă și durabilă.

Analiza experienței trecute oferă o bază solidă pentru fundamentarea strategiei 2025–2030, permițând:

- evitarea repetării erorilor;
- recunoașterea și valorificarea succeselor;
- integrarea noilor domenii strategice emergente;
- consolidarea capacității instituționale și a cooperării comunitare.

Astfel, noua strategie se construiește pe lecțiile trecutului și pe potențialul nevalorificat, cu scopul de a genera dezvoltare durabilă și beneficii concrete pentru întreaga comunitate.

Recomandări strategice pentru perioada 2025–2030

Analiza proiectelor implementate și a documentațiilor existente evidențiază că viitorul comunei Ștefănești poate fi modelat printr-o abordare strategică integrată, care combină consolidarea investițiilor funcționale cu extinderea acțiunilor către domenii esențiale pentru coeziunea teritorială și reziliența comunității.

În centrul acțiunii publice trebuie menținută continuitatea investițiilor în sectoarele care au demonstrat impact direct asupra vieții cotidiene – infrastructura rutieră și edilitară, iluminatul public, accesul la apă potabilă și modernizarea unităților școlare. Aceste investiții nu doar îmbunătățesc confortul locuitorilor, ci creează și baza pentru atragerea de noi inițiative economice și locuitori, într-un context marcat de dezechilibre demografice în mediul rural.

În paralel, dezvoltarea trebuie să se extindă tematic și să se adapteze noilor realități. Comuna are nevoie de instrumente moderne de guvernanță, care să asigure servicii eficiente, accesibile și transparente – inclusiv prin digitalizarea relației cu administrația locală și extinderea funcționalităților online. Astfel de transformări, deși tehnice la prima vedere, au un impact social semnificativ, sporind încrederea cetățenilor în instituții și calitatea interacțiunii cu autoritățile.

Echitatea socială și incluziunea trebuie să fie principii fundamentale în proiectele viitoare. Grupurile vulnerabile – persoane vârstnice, familii cu venituri reduse, copii în risc educațional – au nevoie de măsuri adaptate, de la servicii de sprijin la domiciliu și consiliere, până la activități educative și recreative. Aceste inițiative nu reprezintă doar obligații legale, ci și expresia unei comunități care nu lasă pe nimeni în urmă.

Relansarea economică poate fi stimulată prin inițiative sustenabile bazate pe valorificarea resurselor locale. Agricultura de subzistență trebuie completată cu forme asociative, mici afaceri rurale, lanțuri scurte de aprovizionare și puncte locale de comercializare. Sprijinul acordat tinerilor antreprenori, meșteșugarilor sau inițiatorilor de agroturism poate genera efecte multiplicatoare asupra economiei locale și pieței muncii.

Proiectele intercomunale reprezintă o oportunitate de dezvoltare strategică. Colaborarea în rețele funcționale – conectarea drumurilor secundare, crearea de rute turistice culturale sau ecologice, gestionarea comună a serviciilor de salubritate sau organizarea de campanii educative și culturale regionale – poate spori capacitatea de atragere a fondurilor externe și vizibilitatea teritorială a comunei.

Experiența acumulată arată că succesul în atragerea fondurilor nerambursabile depinde nu doar de idei, ci și de alinierea proiectelor la criteriile programelor existente. În acest context, o planificare

strategică flexibilă, susținută de documentații tehnice solide, parteneriate stabile și mecanisme participative, reprezintă un avantaj competitiv esențial.

Strategia de dezvoltare nu trebuie să fie doar o colecție de proiecte, ci un instrument de orientare coerentă pentru administrație și comunitate, care să faciliteze luarea deciziilor, evaluarea progresului și adaptarea continuă la contextul extern. Perioada 2025–2030 se conturează astfel ca un interval-cheie pentru consolidarea capacității administrative și repoziționarea comunei Ștefănești în cadrul regional, printr-un proces planificat, realist și orientat către rezultate concrete și măsurabile.

Capitolul 2: ANALIZA SITUAȚIEI ACTUALE

Context actual la nivelul judetului Valcea

Strategia de Dezvoltare Durabilă a comunei Ștefănești pentru perioada 2025–2030 se fundamentează pe o abordare integrată, coerentă cu direcțiile majore de dezvoltare ale județului Vâlcea și ale regiunii Sud-Vest Oltenia. În acest context, este esențială înțelegerea profilului general al județului Vâlcea – ca unitate administrativ-teritorială în care se înscrie comuna Ștefănești – din perspectiva resurselor naturale, infrastructurii, demografiei, patrimoniului cultural și potențialului economic.

Județul Vâlcea, situat în partea central-sudică a României, reprezintă o unitate administrativ-teritorială cu un relief divers, resurse naturale importante și un patrimoniu cultural bine conturat, fiind parte integrantă a Regiunii Sud-Vest Oltenia – una dintre cele opt regiuni de dezvoltare ale țării. Poziționarea geografică avantajoasă, între Carpații Meridionali și Lunca Dunării, conferă județului o deschidere atât spre zona montană, cât și spre bazinul economic și agricol al sudului țării, consolidându-i rolul de verigă strategică în rețelele regionale de transport, turism și dezvoltare rurală.

În ceea ce privește structura sa administrativă, județul este compus din două municipii – Râmnicu Vâlcea (reședința de județ) și Drăgășani, orașe de dimensiuni mici și medii (inclusiv Băile Olănești, Călimănești, Horezu, Berbești, Băbeni și Ocnele Mari), precum și un număr de 78 de comune, printre care și comuna Ștefănești. Această predominanță a unităților rurale reflectă caracterul preponderent agrar și tradițional al județului, dar și nevoia unei politici de dezvoltare echilibrate, care să reducă decalajele urban-rural și să susțină inițiativele locale în teritoriu.

Din punct de vedere demografic, Vâlcea se confruntă cu fenomene similare altor județe din regiune: scăderea naturală a populației, îmbătrânirea demografică și migrarea forței de muncă,

inclusiv a tinerilor. Aceste realități accentuează nevoia unor politici locale și județene coerente privind serviciile sociale, accesul la educație, ocuparea forței de muncă și reactivarea economică în zonele rurale. Comuna Ștefănești se înscrie în această tendință, confruntându-se cu provocări similare în ceea ce privește păstrarea populației active și asigurarea unor condiții de trai competitive.

Resursele naturale ale județului sunt semnificative, incluzând păduri întinse, ape minerale și termale, zăcăminte de sare și hidroenergie. Parcurile naționale și ariile protejate (Parcul Național Cozia, Munții Căpățânii, Oltul mijlociu) reprezintă nu doar o valoare ecologică, ci și un potențial important pentru dezvoltarea turismului durabil și a educației de mediu. Comuna Ștefănești,este la cca **50 km** de reședința de județ, Râmnicu Vâlcea si la o distanța foarte mică (≈7 km) față de orașul Drăgășan

În ceea ce privește infrastructura, județul beneficiază de axe de transport rutier și feroviar de importanță națională – în special DN7 (E81), care leagă Bucureștiul de Sibiu și trece prin Râmnicu Vâlcea, precum și coridoarele feroviare ce traversează Valea Oltului. Cu toate acestea, multe zone rurale, inclusiv Ștefănești, resimt în continuare un grad redus de conectivitate și accesibilitate, ceea ce justifică investiții susținute în modernizarea rețelelor rutiere secundare, digitalizare și transport alternativ.

La nivel economic, județul Vâlcea este caracterizat de o structură mixtă: industrie chimică și energetică concentrată în Râmnicu Vâlcea, meșteșuguri tradiționale în Horezu și zonele limitrofe, agricultură și pomicultură în sudul și centrul județului. Deși aportul economic al comunelor este limitat din perspectiva cifrelor macroeconomice, ele joacă un rol esențial în menținerea coeziunii sociale, în conservarea patrimoniului rural și în susținerea lanțurilor scurte de aprovizionare – aspecte tot mai valorizate în strategiile europene privind dezvoltarea teritoriilor rurale.

În cadrul regional, județul Vâlcea este parte a Regiunii Sud-Vest Oltenia, alături de județele Dolj, Olt, Gorj și Mehedinți. Această regiune este vizată de priorități de dezvoltare strategică în cadrul Programului Regional Sud-Vest Oltenia 2025-2030, cu accent pe reducerea disparităților teritoriale, tranziția verde și digitală, mobilitate sustenabilă, turism durabil și inovare în mediul rural. Strategia comunei Ștefănești se aliniază acestor direcții, beneficiind de complementaritate cu axele regionale și județene și de oportunitatea integrării în proiecte teritoriale extinse.

JUDEȚUL VÂLCEA,

Scurt istoric. Date generale

Județul Vâlcea se întinde pe o suprafață de 5.765 km² și se învecinează cu județele Alba și Sibiu la nord, județul Argeș la est, județul Olt la sud și sud-est, județul Dolj la sud-vest, județul Gorj la vest și județul Hunedoara la nord-vest. Din punct de vedere administrativ, județul Vâlcea este împărțit în 2 municipii, 9 orașe și 78 de comune. Râmnicu Vâlcea este municipiul de reședință al județului Vâlcea, Oltenia, România, format din localitățile componente Aranghel, Căzănești, Copăcelu, Dealu Malului, Poenari, Priba, Râmnicu Vâlcea (reședința), Râureni, Stolniceni și Troian, și din satele Fețeni, Goranu, Lespezi și Săliștea.

Evoluția istorică a județului Vâlcea – repere fondatoare ale identității teritoriale

Județul Vâlcea, unul dintre cele mai încărcate de istorie din spațiul românesc, își trage denumirea dintr-un termen de origine slavă, ce se traduce prin „ținutul lupilor” – o metaforă ce evocă natura sălbatică, dar și vechimea comunităților umane care au populat aceste meleaguri. În secolul al XIII-lea, zona actualului județ era organizată în formațiuni teritoriale proto-statale cunoscute sub denumirea de cnezate, printre care s-a remarcat cnezatul lui Farcaș. Numele său, tradus în slavonă, a stat la baza denumirii „Vâlcea”, semn al continuității istorice și al influențelor culturale multiple care au marcat acest teritoriu.

Unul dintre cele mai marcante episoade din trecutul județului este legat de bătălia de la Posada, desfășurată între 9 și 12 noiembrie 1330, când domnitorul Basarab I al Țării Românești a obținut o victorie decisivă asupra regelui Carol Robert de Anjou al Ungariei. Cercetările istorice plasează una dintre ipotezele locului desfășurării bătăliei chiar în zona Țării Loviștei, la Perișani, în actualul județ Vâlcea – fapt ce conferă regiunii o importanță simbolică în nașterea statalității românești și în afirmarea independenței politice a Țării Românești.

Primul act oficial care atestă existența județului Vâlcea datează din 8 ianuarie 1392, fiind emis de voievodul Mircea cel Bătrân. Acesta constituie nu doar cel mai vechi document de acest tip din istoria administrativă a României, ci și dovada că Vâlcea a fost printre primele teritorii organizate într-o structură județeană clar definită. Sub domnia lui Radu cel Mare, în anul 1504, a fost înființată la Râmnicu Vâlcea Episcopia Râmnicului – Noul Severin, eveniment remarcat și de cronicarul Paul de Alep, care o menționa ca pe o reședință ecleziastică importantă a vremii.

Vâlcea este strâns legată și de figura emblematică a Mihai Viteazul, domn al primei uniri a românilor din cele trei provincii istorice. Potrivit unor documente păstrate în arhivele Academiei Române, se consideră că acesta s-a născut în satul Drăgoești. Tot în județ, la biserica din Proieni, pe malul drept al Oltului, a avut loc nunta sa cu Doamna Stanca, moment de o mare însemnătate simbolică, ce întărește legăturile istorice ale locului cu destinul național al românilor.

Religia și cultura s-au dezvoltat de timpuriu în județ, o serie de mănăstiri și așezăminte monahale devenind centre ale spiritualității, educației și culturii românești. Printre acestea, Mănăstirea Cozia, ctitorie a lui Mircea cel Bătrân, rămâne un reper fundamental al istoriei medievale. Tot aici, în anul 1415, a fost atestată documentar o școală mănăstirească, una dintre cele mai vechi instituții de învățământ din Țările Române. Părintele Sofronie, starețul mănăstirii, a fost primul dascăl cunoscut, iar logofătul Filos, poet religios de curte, este considerat primul poet român, activ în cadrul acestui centru cultural.

În secolul al XVII-lea, Mardarie Cozianul a realizat celebrul „Lexicon slavo-românesc", un instrument educațional de referință pentru epoca respectivă. Mărturii ulterioare, precum cea a arhimandritului Ghenadie din 1772, confirmă funcționarea continuă a școlii de la Cozia. Alte centre de învățământ monahal, precum Mănăstirea Govora și Mănăstirea Bistrița, au avut un rol esențial în promovarea culturii scrise. Sub domni precum Matei Basarab și Radu cel Mare, învățământul religios a fost dublat de inițiative tipografice timpurii, care au permis circulația de texte religioase și juridice în limba română.

În secolul al XIX-lea, județul Vâlcea devine loc de tranzit și popas pentru Tudor Vladimirescu, liderul revoluției din 1821. Acesta a trecut prin satele județului în drumul său către București, poposind la școala sătească din Benești, fondată în 1750. Tot din Benești provenea și Petrache Poenaru, intelectual vâlcean de excepție, colaborator apropiat al lui Tudor Vladimirescu. Poenaru a obținut la Paris, în 1827, brevetul pentru „condeiul portăreț fără sfârșit" – primul stilou, și a fost inițiatorul primului ziar românesc, „Foaia de propagandă", publicat în slujba armatei de panduri. Ulterior, el avea să contribuie la organizarea învățământului național și să devină membru al Academiei Române.

Patrimoniul religios și cultural al Vâlcii este impresionant. Mănăstirea Hurezi, ctitorie a lui Constantin Brâncoveanu, inclusă în Patrimoniul Mondial UNESCO, este un simbol al artei brâncovenești și al rafinamentului religios din Țara Românească. Antim Ivireanul, personalitate marcantă a spiritualității românești, a contribuit la dezvoltarea tipografiei și la răspândirea culturii scrise în limba română în această zonă.

Toate aceste repere istorice, culturale și spirituale demonstrează că județul Vâlcea a fost, de-a lungul secolelor, un spațiu fondator al identității românești, un teritoriu în care valorile educației, credinței, demnității și independenței s-au împletit într-un mod exemplar. Pentru comuna Ștefănești, care se înscrie în această tradiție, valorificarea moștenirii istorice și culturale a județului reprezintă nu doar un act de respect față de trecut, ci și un pilon strategic în procesul de dezvoltare durabilă.

Cadrul natural

Prin așezarea sa geografică, județul Vâlcea beneficiază de aproape toate formele majore de relief: munți, dealuri subcarpatice, podiș și lunci cu aspect de câmpie, dispuse în trepte de la nord la sud, întregite de defileele ale Oltului și Lotrului, străjuite de munții Cozia, Căpățânii, Făgăraș, Lotru și Parâng. Aici între masivele de munți se află una din cele mai mari depresiuni intramontane din județ, cunoscută sub numele de Țara Loviștei. Două treimi din suprafața județului sunt ocupate de Podișul Getic și Subcarpații Getici, cu altitudini între 400–800 m. Râul Olt străbate județul pe o distanță de 135 km, primind apele a numeroși afluenți din care cel mai important este Lotrul. Acest bazin hidrografic, care se află în partea dreaptă a Oltului, cuprinde aproape toată suprafața județului. Această rețea hidrografică este întregită de numeroase lacuri: Gâlcescu, Zănoaga Mare, Iezerul Latoriței (lacuri glaciare), Vidra, Brădet, Cornet, Călimănești, Dăești, Râmnicu Vâlcea, Râureni, Govora, Slăvitești, Ionești Zăvideni Drăgășani (lacuri artificiale pe Lotru și Olt pentru hidrocentrale) și lacurile sărate de la Ocnele Mari. Munții cu vaste păduri de conifere și foioase unde trăiesc urși, capre negre, cerbi, căprioare. De asemenea pășuni alpine unde oieritul este ocupația ancestrală a oamenilor locului. Către dealuri, plantațiile pomicole oferă fructe: mere, pere, prune, nuci, cireși, vișini. Din prelucrarea prunelor, în județ se produce țuica de Horezu și țuica de Vâlcea. Tot pe dealuri, mai spre sudul județului, se cultivă vița de vie din care se produc vinurile de Drăgășani. Spre granița de sud a județului, câmpia asigură terenuri fertile practicării agriculturii, cultivându-se cerealele (grâu, secară, porumb) sau culturi tehnice. Bogăția județului Vâlcea este întregită de importante resurse minerale, importante atât pentru economia județului cât și pentru economia națională. De la Cataracterele Lotrului, lângă Voineasa, se exploatează mică, pegmatite de cuarț și fedspat; calcar de la cariera Bistrița din comuna Costești: sare (clorură de sodiu) de la Ocnele Mari; cărbune brun de la Berbești, Alunu, Copăceni; țiței și gaze naturale de la Băbeni, Mădulari, Făurești; izvoare de ape minerale de la Călimănești, Băile Olănești, Băile Govora; hidrocentrale (17 la număr). În sudul munţilor, după depresiunea subcarpatică a Horezului, este un

fel se prispă înaltă, care coboară de la peste 800 m şi trecând pe nesimţite în platforma deluroasă olteană. Afluenţii Oltului şi Olteţului taie atât prispa de sub munte cât şi platforma mai joasă, în numeroase culmi strâmte şi cu spinarea netedă, dispuse pieziş faţă de axa Oltului în nord, (muscelele) şi aproape paralele cu ea, în sud. Din cauza acestei dispoziţii a culmilor deluroase, circulaţia în regiunea colinară şi de muscele a judeţului Vâlcea e foarte anevoioasă în curmeziş şi mult mai înlesnită pe văi şi pe culmi. În regiunea deluroasă clima este de tranziţie între cea aspră şi foarte umedă (800 - 1.000 mm precipitaţiuni anual) de la munte, şi cea secetoasă din câmpia Dunării. Astfel, nicăieri în acest judeţ precipitaţiunile nu scad sub 500 mm. Oltul, care face limita judeţului către răsărit, primeşte pe cuprinsul acestui ţinut, numeroşi afluenţi, dintre care putem menţiona: Lotrul, Bistriţa, Luncavăţul şi Olteţul cu Cerna.

Evoluția demografică și contextul social al județului Vâlcea

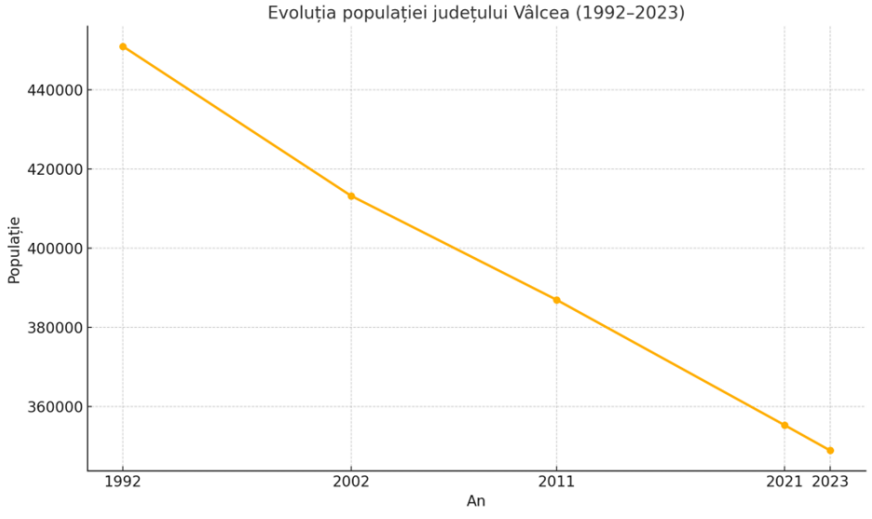
În contextul Strategiei de Dezvoltare Durabilă a comunei Ștefănești pentru perioada 2025–2030, înțelegerea evoluției populației județului Vâlcea și a implicațiilor sale sociale este esențială pentru definirea obiectivelor de dezvoltare adaptate la realitățile demografice actuale. Tendințele demografice la nivel județean influențează capacitatea de dezvoltare a localităților rurale, accesul la forță de muncă, sustenabilitatea serviciilor publice și cererea pentru investiții în infrastructură, educație și servicii sociale.

Evoluția populației

Datele furnizate de Institutul Național de Statistică (INS) indică o scădere constantă a populației județului Vâlcea în ultimele trei decenii:

An	**Populație totală (persoane)**
1992	451.000
2002	413.247
2011	387.000
2021	355.320
2023 (estimare INS)	348.900

Fig. Evoluția populației județului Vâlcea (1992–2023)

Această scădere este generată de:

- migrația externă și internă (în special spre zonele metropolitane și diaspora);
- sporul natural negativ (natalitate scăzută și mortalitate ridicată);
- îmbătrânirea populației rurale.

Ștefănești, ca și alte comune din zona subcarpatică a județului, resimte din plin acest declin demografic. Potrivit datelor Recensământului Populației și Locuințelor 2021, comuna a înregistrat o scădere față de recensămintele anterioare și un raport îngrijorător între populația activă și cea vârstnică, ceea ce impune măsuri de adaptare a politicilor sociale și educaționale.

Structura demografică actuală

La nivel județean, structura populației pe grupe de vârstă arată astfel (date INS 2021):

Grupă de vârstă	**Pondere (%)**
0–14 ani	13,8%
15–64 ani	63,5%
65+ ani	22,7%

Se observă o pondere ridicată a populației vârstnice, cu implicații directe asupra:

- presiunii pe sistemul de sănătate și servicii sociale;
- deficitului de forță de muncă;
- scăderii numărului de copii din școli și grădinițe.

În mediul rural (inclusiv în Ștefănești), ponderea persoanelor peste 65 de ani este mai mare decât media județeană, iar declinul populației școlare impune reconfigurări ale rețelei educaționale și dezvoltarea de servicii de tip after-school, transport educațional sau digitalizare.

Învăţământ şi educaţie

În anul şcolar 1985-1986, în minicipiul Râmnicu Vâlcea erau: 30 de grădiniţe cu 5.200 de copii, 13 şcoli primare cu 200 de clase, 15.214 elevi, 553 cadre didactice, 170 săli de clasă, 20 laboratoare, 18 ateliere şcolare, 5 săli de sport, 8 licee industriale cu 10 secţii, 10.173 elevi, 354 cadre didactice, 179 săli de clasă, 42 laboratoare şi 61 de ateliere şcolare, un liceu agroindustrial şi silvic, cu 14 clase şi 310 elevi, un liceu economic cu 28 clase, 947 elevi, 38 de cadre didactice, 3 laboratoare şcolare, un liceu sanitar cu 9 clase, 325 elevi, 11 cadre didactice, 3 laboratoare, un liceu de matematică-fizică cu 17 clase, 350 de elevi, 64 cadre didactice, 4 laboratoare, un liceu pedagogic cu 40 elevi şi un liceu de filologie-istorie cu 38 de elevi.

În anul 2020 se numărau 14 grădinițe.

În anul școlar 2020-2021 – 2 colegii, 14 licee, 54 școli gimnaziale, 2 școli profesionale.

Economia și Mediul de afaceri

Principalele ramuri economice ale județului Vâlcea sunt agricultura, industria chimică, industria lemnului, industria alimentară, etc.:

- Industria chimică este reprezentată de fabrici și combinate precum Oltchim S.A., Uzinele Sodice Govora, ambele aflate la distanță de 10 km față de Râmnicu Vâlcea.
- Industria energetică: hidrocentrale construite de-a lungul râurilor Olt și Lotru (Barajul Lotru-Ciunget).
- Industria lemnului este prezentă la Râmnicu Vâlcea și Brezoi.
- Industria morăritului și panificației: la Râmnicu Vâlcea,reprezentată de firmele Boromir și Vel Pitar;
- Industria cărnii: la Râmnicu Vâlcea, reprezentată de Fabrica de Carne Diana;
- Industria de vinificație: la Drăgășani;
- Industria alimentară: de conserve din legume și fructe, bere: la Râmnicu Vâlcea.

Judeţul Vâlcea se relevă prin vastele sale posibilităţi economice. Exploatările de păduri, de zăcăminte de sare – cele mai bogate din ţară – izvoare minerale renumite, podgoriile de la Drăgăşani şi cultura pomilor, care deţine un loc de frunte printre judeţele ţării, au imprimat acestui judeţ un ritm economic foarte viu. Valea Oltului de un pitoresc neîntrecut, posedă numeroase staţiuni balneo-climatice la Govora, Călimăneşti, Căciulata, Olăneşti, care sporesc considerabil bogăţia judeţului.

Agricultura

Judeţul are o suprafaţă totală de 408.100 ha. Suprafaţa arabilă este de 90.854 ha, adică 22,26% din suprafaţa judeţului şi 0,31% din suprafaţa totală a ţării. Din suprafaţa arabilă a judeţului, marea proprietate deţine 4.478 ha, adică 4,93% iar mica proprietate 86.376 ha, adică 95,07%.

Din totalul suprafeţei arabile, cerealele ocupă 81.216 ha, astfel repartizate:

- Porumbul ocupă 63.068 ha, cu o producţie de 504.613 chint. (prod. medie la ha 8,1 chint.).
- Grâul ocupă 14.775 ha, cu o producţie de 59.331 chint. (prod. medie la ha 4,0 chint.).
- Ovăzul ocupă 2.822 ha, cu o producţie de 11.514 chint. (prod. medie la ha 4,1 chint.).
- Orzul ocupă 404 ha, secara ocupă 75 ha, măturile 70 ha şi meiul ocupă 2 ha.
- Fâneţele cultivate şi alte culturi furajere ocupă 1.923 ha. Din această suprafaţă lucerna ocupă 1.634 ha, cu o producţie de 49.655 chint. fân (media la ha 30,3 chint.) şi 25 chint. sămânţă.
- Plantele alimentare ocupă 1.372 ha. Din această suprafaţă varza ocupă 410 ha, cu o producţie de 24.545 chint. (media la ha 59,8 chint.). Ceapa ocupă 313 ha, cu o producţie de 6.454 chint. (media la ha 20,6 chint.).
- Plantele industriale ocupă 411 ha. Din această suprafaţă cânepa ocupă 278 ha, cu o producţie de 653 chint. fuior (media la ha 2,3 chint.) şi 1.000 chint. sămânţă.

Vegetaţie şi culturi diverse

Din suprafaţa totală a judeţului (408.100 ha) , ogoanele sterpe ocupă 5.932 ha. Fâneţele naturale ocupă 27.162 ha, cu o producţie de 285.201 chint. (prod. medie la ha 10,5 chint.). Păşunile ocupă 34.716 ha. Pădurile ocupă 115.561 ha. Livezile de pruni ocupă 9.777 ha. Alţi pomi fructiferi 1.076 ha. Viţa de vie ocupă 9.018 ha, cu o producţie de 242.845 hl (prod medie la ha 30,2 hl). Suprafaţa ocupată de livezile de pruni în acest judeţ este clasată pe locul al doilea pe ţară. Industrie: 6 mori sistematice, 1 fabrică de şampanie, 1 de sulfat de cupru, 6 de tăbăcărie şi încălţăminte, 10 de cherestea, 1 de cuie de lemn, 1 de dopuri de plută, 2 exploatări forestiere, 1 exploatare de mică, 1 mină de aur şi argint, 1 mină de sare, 1 carieră de piatră. Din întreprinderile de mai sus, următoarele au un capital social sau un capital investit de 5.000.000 lei şi peste. Moara A. Geltsch, Râmnicu-Vâlcea, Moara « Sarpim » Drăgăşani, Fabrica de şampanie « Drăgăşani » din Drăgăşani, Fabrica de tăbăcărie şi încălţăminte Oprea Simion & Fiii din Râmnicu-Vâlcea, Fabrica de tăbăcărie « Crângaş » din Râmnicu-Vâlcea, Fabrica de cherestea « Carpatina » Brezoiu şi mina de sare C.A.M. de la Ocnele-Mari, Mina de aur şi argint a Soc. « Minele de aur din România » din Brezoiu. Comert Judeţul Vâlcea alimentează cu sarea exploatată la Ocnele-Mari 16 judeţe din ţară. Comerţ dezvoltat

cu lemn brut şi prelucrat; comerţ cu animale şi produse animale, mai ales cu lână. De la Drăgăşani se vând mari cantităţi de vin în toată ţara. Un important venit aduce judeţului şi vânzarea apelor minerale, exploatate în mai multe staţiuni.

Credit şi cooperaţie

În cuprinsul judeţului funcţionează 15 societăţi anonime.

- Cooperative de credit (bănci populare) 134, cu 18.777 membri şi cu un capital social vărsat de 76.666.207 lei.
- Cooperative de producţie diversă 2, cu 44 membri şi cu un capital social vărsat de 96.297 lei.
- Cooperative foretiere 4, cu 341 membri.
- Cooperative agricole de aprovizionare şi vânzare în comun 3, cu 519 membri.
- Coopertive de consum 11, cu 1288 membri şi cu un capital social vărsat de 1.920.338 lei.

Camera de Comerț și Industrie a județului Vâlcea a scos în evidență lipsa cronică a unor investiții majore în dezvoltarea economică a județului. Dacă în foarte multe zone din țară a existat o expansiune a dezvoltării de întreprinderi din industria construcțiilor de masini, din înalta tehnologie, din IT, practic din toate domeniile economiei, în județul nostru acest lucru nu s-a întâmplat, acest lucru având câteva cauze majore:

- Lipsa unor parcuri industriale care să atragă investiții importante;
- Lipsa de profesionalism în administrarea unui complex de factori economici legați de CET Govora și de exploatarea cărbunelui din Berbești și Alunu, care au dus la falimentul singurului producator de abur tehnologic pentru platforma industrială;
- Utilizarea pentru organizarea de nunți și botezuri a unei investiții europene de cca 15 mil euro, centrul de expozitii de la Călimănești, al doilea ca mărime din România, care poate aduce beneficii de neestimat pentru marketingul produselor vâlcene și românești;
- Lipsa de implicare a autorităților locale în rezolvarea unor probleme ale unor societăți comerciale cu impact major în economia valceană și românească, care valorifică la nivel înalt resursele locale, precum Ciech Sodă România S.A.;
- Neimplicarea factorilor de decizie locali în rezolvarea infrastructurii de transport, care aduce prejudicii majore economiei locale, prin întarzierea nejustificată a începerii autostrăzii care ar trebui să lege Oltenia cu Transilvania.

Camera de Comerț și Industrie Vâlcea își exprimă convingerea că având în vedere poziția de invidiat a județului, resursele sale turistice inestimabile și nu în ultimul rând valoarea de

necontestat a oamenilor care trăiesc pe aceste meleaguri, vor fi argumente suficiente pentru revenirea economiei noastre și în același timp a bunăstării la locul pe care îl merită.

Transportul

Judeţul Vâlcea este străbătut de o reţea totală de drumuri de 1.466 km 402 m împărţită astfel:

- Drumuri naţionale 189 km 545 m din care 169 km 053 m (pietruiţi) sunt întreţinuţi de Direcţiunea Generală a Drumurilor iar 20 km 492 m (pavaţi şi pietruiţi) de comunele urbane.
- Drumuri judeţene 671 km 959 m din care administraţia judeţului întreţine 365 km 828 m (pietruiţi), iar comunele urbane 5 km.
- Drumuri comunale 604 km 898 m.

Lungimea podurilor este de 13.309,93 m, repartizată astfel : poduri naţionale 3.101, 13 m, judeţene 6.081,50 m, comunale 4.127,30 m. Prin judeţ trec 3 drumuri naţionale, legând următoarele localităţi :

• Caracal – Râmnicu-Vâlcea – Tălmaciu

• Piteşti – Rm. Vâlcea - Tg-Jiu

• Piteşti – Dobroteasa – Drăgăşani

Calea ferată

Reţeaua totală de cale ferată a judeţului este de 76 km repartizată astfel: 70 km linii principale şi 6 km linii secundare simple.

Itinerarii principale: Accelerate: Bucureşti – Piatra Olt – Sibiu

Staţii importante: Rm.-Vâlcea, Drăgăşani, Călimăneşti, Râureni, Ocniţa.

Poştă, telegraf, telefon

În judeţul Vâlcea sunt 6 oficii P.T.T. de stat din care 2 oficii autorizate (la Bălceşti şi Brezoi) ; 5 agenţii specializate la Băbeni, Lădeşti, Grădiştea, Măciuca şi Zătreni, 1 oficiu balnear (Olăneşti) şi 5 gări cu serviciu poştal la Cornet, Govora, Ioneşti, Râureni, Zăvideni. Oficii telefonice la Râmnicu-Vâlcea, Ocnele-Mari, Călimăneşti, Drăgăşani, Băile Govora, Băbeni, Bălceşti, Brezoi, Câineni, Horezu, Olăneşti.

Cultură

Monumente istorice

- Mânăstirea Horezu, Ctitorie a lui Constantin Brâncoveanu, la 1692
- Biserica din Hurezu, cu frumoase fresce în stil popular

- Mânăstirea Arnota, înălţată de Matei Basarab, la 1640, pentru odihna trupului tatălui său, Vornicul Danciul, adus de la Alba-Iulia. Sub o lespede mormântală, minuţios sculptată cu armele Ţării Româneşti, este înmormântat însuşi ctitorul.
- Mânăstirea Bistriţa. Ctitorie a boierilor Craioveşti Barbu, Danciu, Radu, Preda şi Mircea, din 1518.
- Mânăstirea Cozia, înălţată de Mircea cel Bătrân, în 1386. Biserica principală are liniile caracteristice arhitecturii din epoca lui Nicodim. Cadrul uşii aparţine epocii lui Constantin Brâncoveanu, când se adause nartexul şi se repară pictura. Ferestrele poartă încă florile şi vulturul epocii de construcţie. Are o singură cupolă. În epoca lui Neagoe, la începutul sec al XVI-lea, i se făcură noi reparaţiuni, atestate de inscripţiile de pe zidul lateral din stânga. De atunci datează marile fresce, de o vădită influenţă veneţiană, din cuprinsul naosului.
- În 1605-1606 lângă Mircea, a fost înmormântată călugăriţa Teofania, mama lui Mihai Viteazul. Biserica din cimitir a fost înălţată în 1542-1543 de către Radu Paisie în stil moldovenesc. Mânăstirea dintr-un lemn a fost ridicată în sec al XVI-lea sub Alexandru Voievod şi terminată de Matei Basarab. A fost reparată de Ştefan Cantacuzino în 1715.
- Mânăstirea Govora, înălţată în 1491-1492 de Radu, numit cel Mare pentru dărnicia sa.
- Mânăstirea Surupatele, azi în ruină, fundată în 1706 de către doamna Maria, soţia lui Brâncoveanu, ca o mărturie a ruinei întregii familii martirizate la Constantinopol.
- Biserica episcopiei din Râmnicul-Vâlcii, înălţată în sec XVI de către Arhiepiscopul Eftimie al Severinului împreună cu Episcopul Mihail.
- Mânăstirea Cetăţuia din Râmnicul-Vălcii, fondată la 1680 de Mitropolitul Teodosie şi restaurată în 1853 de Mitropolitul Nifon. Pe locul acestei mânăstiri exista un schit, unde a fost decapitat de boieri Radu de la Afumaţi.
- Schitul Cornetul, construit de Mareş Băjescu, banul Craiovei, la 1666.
- Biserica fostei mânăstiri Mamul, ctitorie a lui Constantin Brâncoveanu la 1696.
- Biserica « Maica Domnului » din Râmnicul-Vâlcii, ctitorie a lui Mircea Ciobanul, domnul Ţării Româneşti, arsă de turci la 1738, restaurată în 1747.
- Biserica « Toţi Sfinţii » din Râmnicul-Vâlcii înălţată între 1762-1764, cu frumoase săpături în piatră a Popei Ioan Pietrarul.
- Biserica « Buna Vestire » din Râmnicul-Vâlcii ctitorie a lui Mircea cel Bătrân la 1388.
- Biserica « Cuvioasa Paraschiva » din Râmnicul-Vălcii, fondată de Pătraşcu cel Bun la 1557 şi terminată de fiul său Mihai la 1598.

- Crucea zisă « a Mişeilor », ridicată la 1656 de Constantin Şerban voievod pe dealul Troian din marginea oraşului.

Turismul

- Călimăneşti, comună urbană situată pe valea Oltului, în regiunea muntoasă. Staţie c.f. pe linia principală Bucureşti-Sibiu. Staţiune balneo-climatică de întâi ordin.
- Ocnele-Mari, comună urbană, aşezată în apropierea oraşului Râmnicu-Vâlcea. Staţiune balneo-climatică, cunoscută şi prin exploataţiuni de sare. Staţie c-f pe linia R.-Vâlcea - Râureni, Ocniţa, la depărare de 130 km de Craiova şi 184 km de Bucureşti.
- Băile Govora, comună urbană, aşezată într-o regiune deluroasă, spre mijlocul judeţului. Staţiune balneară de prim ordin, situată la 17 km de R.-Vâlcea şi la 12 km de staţia c.f. Govora (linia Bucureşti – Sibiu).

Situația Socială

Conform informațiilor Direcţiei Judeţene de Statistică Vâlcea, beneficii de asistență socială au fost acordate astfel:

	2014	2015	2016	2017	2018
	NUMĂR BENEFICIARI[1)]				
I. Beneficii de asistenţă socială finanţate din bugetul MMPS [2)]					
I.1. Beneficii de asistenţă socială					
Alocaţia de stat pentru copii	66666	65245	63862	62461	61309
Alocaţia pentru susţinerea familiei	6592	7367	6907	5961	4970
Indemnizaţie pentru creşterea copilului	2878	2807	2740	2951	3180
Stimulent lunar pentru creşterea copilului	534	539	605	952	1124
Ajutoare sociale pentru asigurarea VMG (venitului minim garantat)	4416	4576	4525	4193	3668
Beneficii de asistenţă socială acordate persoanelor cu dizabilităţi					
Indemnizatia lunara pentru insotitorii persoanelor cu handicap vizual grav	1292	1308	1269	1230	1214
Indemnizatia lunara pentru adultii cu handicap grav si accentuat	17956	19805	20405	20869	21648
Buget personal complementar lunar pentru adultii cu handicap grav, accentuat sau mediu	21136	23011	23591	23856	23030
Indemnizaţia lunară pentru persoanele infectate cu HIV sau bolnave de SIDA	100	101	101	104	107

La data de 31.12.2020, 264 de asistenţi maternali profesionişti aveau în plasament copii, iar după mediul de proveniență erau distribuiţi astfel:

- urban: 90;
- rural: Fiecare asistent maternal profesionist are în plasament unul, doi, trei sau mai mulţi copii.

Situaţia privind copiii/tinerii cu măsură de protecţie specială în centrele rezidenţiale publice pentru protecţia copilului, la data de 31.12.2020, este următoarea:

Nr. Crt.	Denumire serviciu social	Nr. copii la 31.12.2020
1.	Centrul de plasament „Ana", Rm. Vâlcea	15
2.	Centrul de primire în regim de urgenţă pentru copilul abuzat, neglijat, exploatat, Rm. Vâlcea	0
3.	Complex de apartamente - Locuințe de tip familial Rm. Vâlcea	25
4.	Complex familial pentru recuperarea copilului cu dizabilităţi Goranu	20
5.	Centrul pentru copilul cu dizabilităţi, Rm. Vâlcea	20
6.	Serviciul Casa „Pinocchio", Băbeni	17
7.	Serviciul Căsuţă de tip familial „Nicoleta", Băbeni	12
8.	Serviciul Casa Materna Troianu	7
	TOTAL	116

Proiecte finalizate în anul 2020 de către D.G.A.S.P.C Vâlcea:

- "ASSIST - Alternative for Social Support Inspiring Transformation" dincadrul Cererii de propuneri: REC-RCHI-PROF-AG-2017 - Dezvoltarea capacităţilor în domeniul drepturilor copilului. Valoarea proiectului aferentă D.G.A.S.P.C. Vâlcea: 53.104,48 euro, din care: 10.620,90 euro, cofinanţare D.G.A.S.P.C. Vâlcea 10.620,90 euro.
- Dezvoltarea unui sistem unitar de management al calităţii la nivelul Consiliului Judeţean Vâlcea si al instituţiilor subordonate, Cod SMIS119720, Cod SIPOCA 481. Proiecte în parteneriat, în curs de implementare: 1. "TEAM-UP: Progres în calitatea îngrijirii alternative a copiilor", IDMySMIS 127169. Valoarea proiectului: 54.334.784,46 lei, din care: 1.086.702,46 lei, cofinanţare D.G.A.S.P.C. Vâlcea. 2. "VENUS - împreună pentru o viaţă în siguranţă, Cod SMIS:128038,depus de către ANES în cadrul: Programului Operaţional Capital Uman 2014 - 2020, Axa prioritară 4, OS 4.4. Reducerea numărului de persoane aparţinând grupurilor vulnerabile prin furnizarea unor servicii sociale / medicale / socio - profesionale / de formare profesională adecvate nevoilor specifice. Prioritatea de investiţie 9ii, apel de proiecte generat de My SMIS 128038. Valoarea proiectului: 1.137.174,76 lei, din care: 22.743,43 lei, cofinanţare D.G.A.S.P.C. Vâlcea.
- "Centrul de zi pentru persoane vârstnice, sat Fumureni, ComunaȘtefănești, Jud. Vâlcea" proiect derulat în parteneriat cu UAT Ștefănești (Lider de proiect), Jud. Vâlcea. Valoarea proiectului: D.G.A.S.P.C. Vâlcea nu are contribuţie financiară.

- "A.C.C.E.S. - Asistenţă pentru Creşterea Calităţii vieţii şi Egalitate de Şanse pentru vârstnici" - proiect derulat în parteneriat cu UAT Municipiul Drăgăşani, în cadrul Programului Operaţional Capital Uman 2014 - 2020, Axa prioritară 4, Prioritatea de investiţie 9.ii, Apel de proiecte: POCU/436/4/4/ Reducerea numărului de persoane aparţinând grupurilor vulnerabile prin furnizarea unor servicii sociale/medicale/socioprofesionale/de formare profesională adecvate nevoilor specifice în vederea integrării socio- profesionale. Valoarea contractului: 402.891,72 lei, din care: 8.057,84 lei, cofinanţarea D.G.A.S.P.C Vâlcea.

Valorile județului Vâlcea

Poziţia judeţului Vâlcea este una extrem de favorabilă din punct de vedere al protecţiei climatice, al formelor de relief şi al biodiversităţii, care, de-a lungul timpului, au favorizat instalarea şi dezvoltarea populaţiilor umane încă din paleolitic. Mai târziu aveau să se aşeze, de regulă la ieşirea apelor din munţi, primele aşezări monahale care au devenit de-a lungul timpului veritabile monumente de artă şi cultură. Totodată s-au dezvoltat renumite staţiuni balneare şi turistice care au dus faima judeţului în toată lumea. Se poate spune că judeţul Vâlcea dispune de cele mai multe staţiuni cu ape minerale din România, precum şi de cele mai multe schituri şi mănăstiri de pe teritoriul ţării. Tot cadrul natural şi resursele hidroenergetice au făcut ca în judeţul Vâlcea să se construiască cea mai mare hidrocentrală de pe râurile interioare ale României (Lotru Ciunget), precum şi cele mai multe hidrocentrale pe Râul Olt, aici obţinându-se cea mai ieftină energie electrică. În egală măsură, spre deosebire de alte zone ale ţării, judeţul Vâlcea este un judeţ cu pericole naturale reduse (fără riscuri mari de inundaţii, cutremure sau alte calamităţi). Bogăţiile judeţului nu se reduc numai la atât. Cuprins între apele Olteţului şi ale Oltului, atât în regiunea muntoasă cât şi în cea locuită, e băzdat de numeroase ape curgătoare de munte, în lungul cărora stau înşirate satele, şi care oferă cercetătorului dese şi variate peisaje de efect, între care amintim : defileul Bistriţei şi cataractele Lotrului, care se găsesc chiar în defileul lui, ce separă judeţul Sibiu de Vâlcea, la vreo 10 km de Voineasa.

COMUNA ȘTEFĂNEȘTI

2.1. Profil socio-demografic

Comuna **Ștefănești**, situată în partea de sud a județului Vâlcea, la aproximativ 7 km de municipiul Drăgășani și la circa 50 km de reședința de județ Râmnicu Vâlcea, are un profil demografic specific mediului rural din sudul Olteniei, caracterizat printr-o populație stabilă, dar cu tendințe de îmbătrânire și migrație a tinerilor către zone urbane sau în străinătate.

Populația și structura pe vârste

- Populația totală este de aproximativ **2.200–2.400 locuitori** (conform estimărilor INS și datelor locale actualizate).
- Distribuția pe vârste indică o **pondere semnificativă a persoanelor adulte între 20–59 ani**, însă cu o creștere vizibilă a segmentului de peste 60 de ani.
- Ponderea tinerilor sub 20 de ani este în scădere, reflectând migrația și rata natalității mai redusă.

Structura educațională

- Peste **60% dintre locuitori** dețin studii liceale sau superioare, ceea ce reprezintă un nivel peste media comunelor rurale din regiune.
- Aproximativ **30% dintre cetățeni** au studii medii sau sub 8 clase, categorie reprezentată mai ales de generațiile vârstnice.
- În ultimii ani, se remarcă interesul crescut pentru educația copiilor și menținerea unei rate scăzute a abandonului școlar.

Structura ocupațională

- **Angajații** reprezintă categoria socio-profesională dominantă, cu activitate atât în mediul local, cât și în centrele urbane apropiate (Drăgășani, Râmnicu Vâlcea, Slatina).
- **Agricultura** rămâne o activitate de bază pentru un procent important din populație, fie ca sursă principală, fie complementară de venit.
- **Pensionarii** constituie al doilea segment semnificativ, confirmând tendința de îmbătrânire demografică.

Venituri și nivel de trai

- Venitul mediu lunar declarat pe gospodărie este estimat între **2.000 și 3.000 lei**, ceea ce reflectă un nivel moderat, specific mediului rural din sudul țării.
- Sursele de venit sunt diversificate: salarii, pensii, venituri din agricultură și, în unele cazuri, remitențe din partea persoanelor plecate la muncă în străinătate.

Tendințe demografice

- **Migrația externă**: un număr important de tineri și adulți activi lucrează temporar sau definitiv în străinătate, dar păstrează legătura cu localitatea, unii întorcându-se periodic sau investind în gospodării.
- **Îmbătrânirea populației**: fenomen accentuat, cu impact asupra cererii de servicii sociale și medicale.
- **Stabilitatea comunitară**: rata de fluctuație a populației este mai redusă comparativ cu alte zone, datorită proximității față de Drăgășani, unde există oportunități de muncă și servicii urbane.

1. Accesul limitat la date actualizate la nivelul comunei

A. Provocări legate de disponibilitatea și actualitatea datelor statistice

În procesul de fundamentare a Strategiei de Dezvoltare Durabilă a comunei Ștefănești pentru perioada 2025–2030, o provocare majoră a fost accesul la date statistice relevante și actualizate, esențiale pentru o evaluare riguroasă a stării de fapt. Indicatori-cheie precum dinamica populației, structura ocupațională, nivelul de educație, dotarea cu infrastructură edilitară, calitatea serviciilor publice sau performanțele economice locale sunt colectați în principal de Institutul Național de Statistică (INS). Totuși, publicarea acestora la nivelul unităților administrativ-teritoriale (UAT) se realizează cu un decalaj temporal semnificativ, ceea ce poate limita capacitatea de a lua decizii bazate pe date actuale.

Pentru majoritatea comunelor rurale, inclusiv Ștefănești, cele mai recente seturi complete de date validate acoperă perioada 2016–2020. În lipsa unor serii detaliate pentru anii ulteriori, această perioadă a fost utilizată drept reper principal, oferind un cadru coerent, verificabil și comparabil la nivel județean și național. Această abordare a fost completată cu:

- date provizorii și finale din Recensământul Populației și Locuințelor 2021;
- informații administrative interne furnizate de autoritatea publică locală (registre, rapoarte, evidențe contabile și operaționale);
- date extrase din platformele Ministerului Dezvoltării, INS și alte structuri naționale relevante.

Această combinare metodologică asigură o imagine fidelă a realităților socio-economice ale comunei și constituie o bază solidă pentru definirea priorităților strategice, adaptarea la cerințele exercițiului financiar european 2025-2030 și elaborarea unor direcții de acțiune sustenabile.

B. Integrarea datelor calitative și a observațiilor de teren

Datele statistice, oricât de riguroase, oferă o imagine întârziată și adesea incompletă a realității cotidiene, mai ales în mediul rural. Pentru a depăși aceste limitări, procesul de analiză a fost completat cu surse calitative și observații directe, care au oferit o perspectivă actualizată și nuanțată asupra comunității Ștefănești.

- **Informații operaționale locale:** au fost colectate date privind stadiul infrastructurii rutiere și edilitare, proiectele finalizate și cele în derulare, precum și documentațiile tehnico-economice pentru investițiile viitoare.
- **Consultări comunitare:** în perioada 2023–2024, au fost organizate chestionare aplicate unui eșantion reprezentativ, interviuri semi-structurate cu actori locali și ateliere tematice. Aceste demersuri au permis identificarea percepțiilor cetățenilor privind serviciile publice, nevoile sociale, oportunitățile economice și potențialul de dezvoltare.

Această abordare a adus în prim-plan nu doar datele „objective", ci și experiențele și impresiile cetățenilor, permițând o înțelegere profundă a ceea ce funcționează și a domeniilor care necesită intervenții prioritare.

- **Aliniere la politici naționale și europene:** Strategia a fost corelată cu Planul Național de Redresare și Reziliență (PNRR), Planul Național Strategic PAC 2023–2027 și Programul Regional Sud-Vest Oltenia 2025-2030, oferind un cadru de referință pentru identificarea tendințelor emergente și a oportunităților de finanțare. Această integrare asigură alinierea dezvoltării locale la obiectivele tranziției verzi, digitalizării, incluziunii sociale și creșterii rezilienței teritoriale.

Prin combinarea datelor oficiale, a informațiilor operaționale și a insight-urilor comunitare, procesul de diagnosticare a transformat analiza de context într-un instrument viu, orientat spre identificarea oportunităților de dezvoltare și soluțiilor adaptate realității locale.

C. Validitatea și relevanța tendințelor structurale

Deși datele statistice de bază se referă la perioada 2016–2019, tendințele structurale identificate rămân relevante și în prezent, fiind amplificate de contextul post-pandemic și de crizele economice și sociale recente.

- **Demografie și piața muncii:** diminuarea populației active, îmbătrânirea demografică și exodul tinerilor afectează regenerarea comunității, resursa umană necesară inovării și implicării civice.

- **Servicii publice și infrastructură:** inegalitatea în accesul la educație, sănătate și infrastructură generează disparități între satele componente, afectând calitatea vieții și oportunitățile pentru cetățeni.
- **Agricultură și economie locală:** activitatea agricolă rămâne predominant tradițională, cu tehnologizare redusă și lipsa asociativității. Lipsa infrastructurii de irigații, a spațiilor de depozitare și a piețelor moderne limitează valorificarea producției agricole, deși terenurile și experiența locală ar putea susține un profil agricol competitiv.
- **Servicii edilitare:** insuficiența rețelelor de utilități – gaze naturale, canalizare, iluminat public – afectează uniformitatea calității vieții și creează sentimentul de izolare în anumite sate, în ciuda progreselor locale înregistrate.

Această analiză retrospectivă, coroborată cu observațiile recente din teren și rezultatele consultărilor comunitare, devine un instrument predictiv valoros. Înțelegerea acestor tendințe permite formularea de politici publice proactive, adaptate contextului local și orientate spre prevenirea riscurilor viitoare.

D. Concluzie

Strategia de Dezvoltare Durabilă a comunei Ștefănești 2025–2030 se sprijină pe o analiză complexă, care îmbină date statistice oficiale, observații din teren și contribuții ale comunității. Această abordare oferă o imagine realistă și completă a situației actuale și permite fundamentarea unor direcții de acțiune bine structurate. Astfel, planificarea strategică integrează dimensiunile demografice, economice, sociale și infrastructurale, asigurând intervenții sustenabile, prioritare și adaptate nevoilor reale ale locuitorilor.

2. Adaptarea obiectivelor strategice în funcție de provocările recente

Elaborarea Strategiei de Dezvoltare Durabilă a comunei Ștefănești pentru perioada 2025–2030 are loc într-un context al tranzițiilor majore, cu impact direct asupra comunităților rurale. Lecțiile generate de pandemia COVID-19, alături de tendințe actuale precum creșterea inflației, instabilitatea pieței muncii, accelerarea digitalizării, vulnerabilitatea socială și efectele schimbărilor climatice, au impus redefinirea inteligentă și realistă a priorităților locale.

Deși analiza statistică de referință utilizează în principal date din perioada 2016–2019, direcțiile strategice formulate răspund atât provocărilor prezente, cât și celor emergente. Obiectivele vizează creșterea rezilienței comunității la posibile crize viitoare, adaptarea rapidă la transformări externe și reducerea disparităților sociale și teritoriale.

Un pilon central al strategiei este consolidarea capacității administrative și a infrastructurii publice pentru gestionarea situațiilor de urgență – pandemii, fenomene climatice extreme sau blocaje logistice. Măsuri precum dotarea cu echipamente moderne, digitalizarea serviciilor publice și formarea resursei umane locale sunt esențiale pentru o guvernanță eficientă și durabilă.

În paralel, o atenție prioritară este acordată grupurilor vulnerabile prin extinderea accesului la servicii sociale, medicale și educaționale, precum și prin inițiative de incluziune digitală și sprijin economic. Pandemia a accentuat diferențele de acces la tehnologie și educație, în special pentru copii, vârstnici și familiile cu venituri reduse, motiv pentru care sunt prevăzute acțiuni precum: extinderea rețelelor de internet de mare viteză, dotarea școlilor cu echipamente moderne și dezvoltarea de programe comunitare de educație informală.

Tranziția verde și adaptarea la schimbările climatice constituie o altă axă prioritară. Agricultura, vulnerabilă la secetă și la fenomene extreme, are nevoie de modernizarea practicilor, utilizarea resurselor regenerabile și protejarea patrimoniului natural. Proiecte precum iluminatul public cu LED, panouri fotovoltaice pe clădirile publice sau reabilitarea ecologică a spațiilor verzi sunt corelate cu obiectivele Pactului Verde European.

Digitalizarea reprezintă, la rândul său, un vector cheie al modernizării comunei. Aceasta presupune atât eficientizarea relației dintre administrație și cetățeni, cât și sprijinirea antreprenoriatului bazat pe tehnologii moderne, transformând Ștefănești într-o comunitate rurală inteligentă.

În condițiile presiunilor economice asupra gospodăriilor, strategia urmărește stimularea economiei locale prin valorificarea potențialului agroalimentar, facilitarea accesului producătorilor la piețe, promovarea turismului rural și ecologic și sprijinirea economiei sociale. Astfel, dezvoltarea economică se aliniază specificului cultural și natural al comunei, generând beneficii directe pentru comunitate.

3. Caracterul dinamic și adaptabil al strategiei

Strategia de Dezvoltare Durabilă a comunei Ștefănești pentru perioada 2025–2030 nu este un document static, ci un **cadru strategic viu**, deschis ajustărilor periodice. Ea reflectă realitățile momentului elaborării, dar recunoaște explicit că dezvoltarea durabilă presupune o capacitate crescută de reacție în fața schimbărilor economice, sociale, tehnologice și de mediu, aflate într-o accelerare fără precedent.

Într-un context caracterizat de modificări legislative, evoluții digitale rapide, impactul schimbărilor climatice și volatilitate economică, instrumentele strategice locale trebuie să fie

flexibile, iterative și bazate pe învățare continuă. Strategia include mecanisme clare de **monitorizare și evaluare a progresului**, precum și proceduri pentru adaptarea periodică a planului de acțiune.

Administrația locală își asumă rolul de facilitator al acestui proces dinamic, prin crearea unor mecanisme de feedback și revizuire, care pot include:

- actualizări anuale ale planului de acțiune;
- raportări publice privind stadiul implementării;
- consultări comunitare la momente-cheie ale implementării.

Această deschidere către adaptare nu diminuează viziunea pe termen lung, ci o consolidează. Printr-o abordare flexibilă, dar fundamentată pe principii solide de dezvoltare sustenabilă, comuna Ștefănești își construiește capacitatea de a transforma schimbarea într-un motor al progresului local. Strategia devine astfel un instrument de **guvernanță modernă**, care privilegiază responsabilitatea, transparența și implicarea activă a comunității.

---

4. O viziune integrată, dincolo de analiza statistică clasică

Analiza de fundamentare a Strategiei de Dezvoltare Durabilă a comunei Ștefănești a depășit granițele unei simple interpretări cantitative. În loc să se limiteze la tabele și grafice, demersul a urmărit **o înțelegere aprofundată și contextualizată a realităților locale**, combinând:

- documente strategice și politici naționale;
- observații și date din teren;
- perspective instituționale;
- opinii exprimate direct de membrii comunității.

Triangularea acestor surse a permis identificarea coerentă a provocărilor reale, integrarea tendințelor structurale și valorificarea oportunităților oferite de finanțările europene și naționale. Strategia reflectă astfel o **construcție adaptivă**, orientată către transformarea durabilă a comunei, cu accent pe:

- echilibru social;
- protecția mediului;
- eficiență economică;
- guvernanță responsabilă și participativă.

Valoarea adăugată a documentului nu constă doar în rigoarea analizei, ci și în capacitatea de a oferi un **cadru funcțional de intervenție**, care integrează aspirațiile locale, mecanismele instituționale existente și exigențele actuale ale dezvoltării sustenabile.

Așezare geografică și delimitare teritorială a comunei Ștefănești

 Localizare administrativă: Comuna Ștefănești se află în sudul județului Vâlcea, în regiunea istorică Oltenia, la granița cu județul Olt.

 Comune componente: Este formată din patru sate: Ștefănești (reședința), Condoiești, Dobrușa și Șerbănești**.**

 Suprafață teritorială: suprafața totală a comunei este de aproximativ 3.493 hectare (≈ 34,93 km²).

 Coordonate și altitudine: coordonatele geografice aproximative sunt 44.60° N, 24.23° E; altitudinea medie se situează în jurul ~220 m deasupra nivelului mării.

 Distanțe relevante: comuna se află la aproximativ 7 km de orașul Drăgășani și la circa 50 km de reședința de județ Râmnicu Vâlcea.

 Populație (RPL 2021): conform rezultatelor recensământului 2021, populația rezidentă a comunei este în jur de 3.106 locuitori (date RPL consolidate).

primaria-stefanestivalcea.ro

Relieful comunei Ștefănești

 Poziționare geomorfologică: Comuna Ștefănești este situată în partea sudică a județului Vâlcea, în **Câmpia Olteniei**, mai exact în zona de **podiș piemontan și luncă** aferentă văii Oltului.

 Altitudine: relieful este preponderent de **câmpie piemontană joasă**, cu altitudini medii cuprinse între **200–250 m** deasupra nivelului mării.

 Caracteristici:

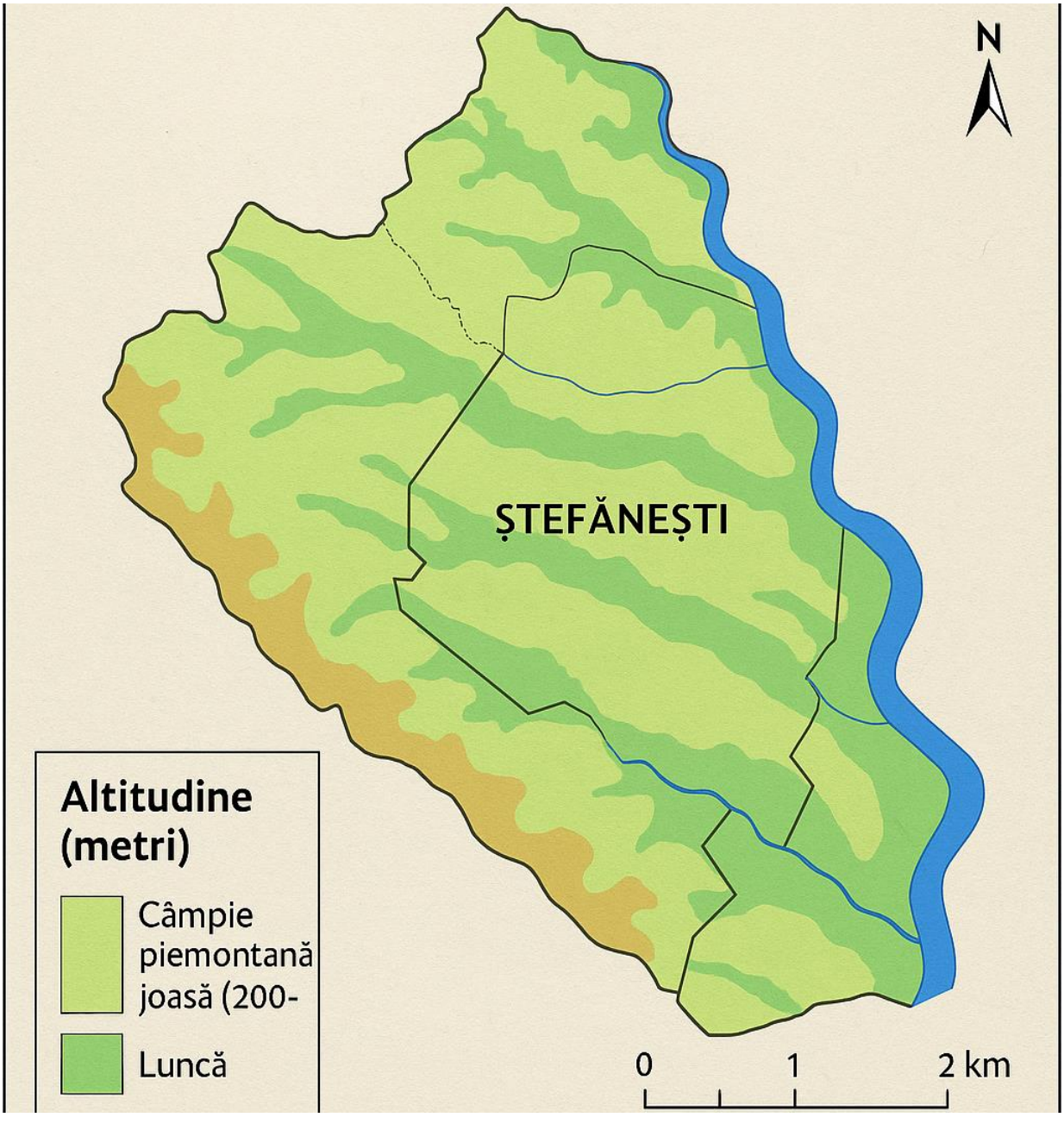
- ușoare ondulări și pante line, specifice trecerii de la **dealurile subcarpatice ale Drăgășanilor** către **lunca Oltului**;
- zone fertile, cu soluri cernoziomice și lutoase, favorabile culturilor agricole și viticulturii;
- fragmentări locale prin văi și pâraie mici care drenează teritoriul.

 Riscuri naturale:

- **eroziuni de suprafață și alunecări minore**, mai ales pe terenurile agricole în pantă;
- **riscuri de inundații locale** în zonele de luncă joasă, în perioade cu ploi torențiale.

 Peisaj și utilizare: relieful blând și deschis face ca suprafața comunei să fie utilizată intens pentru:

- culturi de câmp (cereale, porumb, floarea-soarelui);
- plantații viticole și pomicole (zona Drăgășani – Ștefănești fiind recunoscută pentru vița de vie);
- pășuni și livezi dispersate în apropierea satelor.

Comuna **Ștefănești**, județul Vâlcea, este situată în partea de sud-est a județului și se încadrează în zona subcarpatică. În ceea ce privește **vecinătățile teritoriale**, comuna se învecinează cu următoarele localități:

- **Nord: comuna Lungești;**
- **Est: județul Olt, prin comunele Voineasa și Fălcoiu;**
- **Sud: comuna Sutești;**
- **Vest: comuna Mitrofani și parțial comuna Lungești.**

Această poziționare îi conferă comunei un caracter de zonă de contact între județele Vâlcea și Olt, având acces atât la rutele rutiere locale, cât și la culoarele de legătură regională.

Aceste vecinătăți poziționează Ștefănești într-o zonă conectată rutier la principale drumuri județene și la rețeaua națională, facilitând accesul către centre urbane și alte localități rurale din sudul județului Vâlcea.

Așezare și relief

Așezare geografică:

- Comuna Ștefănești este situată în partea sudică a județului Vâlcea, în zona central-estică a județului.
- Se află pe malul stâng al râului Olt și se învecinează cu mai multe localități rurale și orașe mai mari din județ, fiind la aproximativ 30 km sud de municipiul Râmnicu Vâlcea și 40 km nord de Drăgășani.
- Poziția sa o plasează într-o zonă de tranzit între Subcarpații Vâlcii și dealurile sudice ale județului, ceea ce conferă avantaje pentru conectivitate și dezvoltarea micro-centrelor economice.

Relief:

- Teritoriul comunei este caracterizat de o diversitate morfologică: zone colinare de tranziție, pajiști și terenuri agricole fertile.
- Este o zonă de contact între Subcarpații Vâlcii și unitățile colinare de sud, ceea ce determină alternanța de văi și culmi joase.
- Această structură favorizează activități economice variate: agricultură în văi și zone mai line, silvicultură și turism rural în zonele colinare.
- Râul Olt contribuie la modelarea văilor și la fertilitatea solurilor din apropiere, fiind un element important pentru agricultură și irigații.

Concluzie:
Comuna Ștefănești beneficiază de un relief diversificat și o poziție geografică avantajoasă, cu potențial pentru agricultură performantă, turism rural și dezvoltarea unor micro-centre economice conectate la rețelele regionale.

Potențial de valorificare

Poziția geografică a comunei Ștefănești și specificul reliefului deluros-subcarpatic oferă multiple oportunități de dezvoltare sustenabilă:

1. Agricultură și industrie agroalimentară

- **Terenuri fertile și pajiști întinse**: permit dezvoltarea culturilor agricole diverse (cereale, legume, plante aromatice, pomicultură) și creșterea animalelor.
- **Produse tradiționale și bio**: există oportunitatea de a valorifica produsele locale prin certificări bio și mărci identitare, creând valoare adăugată.
- **Procesare locală**: înființarea de unități mici și mijlocii pentru lapte, miere, conserve, plante medicinale sau produse din lemn poate genera locuri de muncă și consolidarea economiei rurale.
- **Lanțuri scurte de aprovizionare**: aprovizionarea directă a piețelor urbane din apropiere (Râmnicu Vâlcea, Drăgășani) crește profitabilitatea și reduce dependența de intermediari.

2. Turism rural și ecoturism

- **Relief variat și peisaj natural nealterat**: favorizează agroturismul, drumețiile montane și traseele tematice.
- **Patrimoniu cultural și tradiții locale**: biserici de lemn, meșteșuguri și festivaluri pot fi integrate în pachete turistice atractive.
- **Dezvoltarea infrastructurii turistice**: pensiuni, centre de informare și facilități pentru turiști pot transforma comuna într-o destinație regională de interes.

3. Resurse forestiere și activități conexe

- **Păduri extinse**: permit exploatare durabilă pentru lemn, plante forestiere, ciuperci, dar și dezvoltarea de turism silvatic sau educațional.
- **Valorificare industrială și meșteșugărească**: prelucrarea lemnului pentru mobilă sau obiecte tradiționale poate adăuga valoare produselor locale.

4. Dezvoltare economică și antreprenoriat local

- **Micro-centre logistice și economice**: poziția geografică favorabilă pentru legătura cu Râmnicu Vâlcea și Drăgășani poate stimula investiții în depozite, hub-uri locale și afaceri periurbane.
- **Economia socială și cooperativă**: inițiative locale pot integra agricultura, turismul și serviciile comunitare, crescând coeziunea socială și generând locuri de muncă.

5. Infrastructură și conectivitate

- **Proximitate față de axe de transport județene și regionale**: permite dezvoltarea navetei inteligente, transportului de marfă și conectarea la piețe regionale.
- **Digitalizare și servicii online**: pot atrage tineri antreprenori și susține afacerile locale prin acces la e-commerce, marketing digital și platforme de vânzare directă.

6. Educație, cultură și capital social

- **Populație activă și implicată**: capitalul social ridicat poate fi valorificat în proiecte comunitare, voluntariat, educație non-formală și dezvoltarea antreprenoriatului rural.
- **Proiecte integrate**: cooperarea cu ONG-uri, universități și alte comunități poate stimula inovarea și formarea profesională locală.

5. Riscuri antropice

Pe teritoriul comunei Ștefănești sunt prezente rețele de utilități strategice:

- magistrala de gaze naturale;
- linii electrice aeriene de medie și joasă tensiune;
- cabluri de telecomunicații și fibră optică;
- rețea de distribuție a apei potabile.

Orice intervenție urbanistică sau de construcții trebuie să respecte reglementările în vigoare privind zonele de protecție și siguranță față de aceste rețele. Accidental, avarierea acestora poate genera incidente majore, cu risc pentru populație și infrastructura locală.

Alte disfuncționalități generate de fenomene naturale

- **Eroziunea de mal** a fost semnalată în apropierea cursurilor de apă , necesitând lucrări de protecție și consolidare a malurilor.
- **Alunecările de mică amploare** pot apărea în zonele colinare neamenajate corespunzător.

- **Poluarea localizată** a solului și apelor, în special în zonele unde există depozitări necontrolate de deșeuri menajere, necesită intervenții prin proiecte de ecologizare și creșterea gradului de colectare selectivă.

Riscul de inundații în comuna Ștefănești

Comuna Ștefănești din județul Vâlcea este expusă riscului de inundații, în special în zonele aflate în apropierea râului Olt și a afluenților săi. Aceasta este o problemă recunoscută la nivel județean și național, fiind inclusă în Planul de Management al Riscului la Inundații (PMRI) al județului Vâlcea. Conform acestui plan, au fost identificate 12 arii potențial semnificative la inundații (A.P.S.F.R.) în județ, inclusiv în comunele aflate pe cursurile râurilor Olt și afluenții săi, precum și în zonele montane și interfluviale.

De asemenea, în trecut, județul Vâlcea a fost afectat de fenomene hidrologice extreme, cum ar fi coduri roșii de inundații, care au dus la evacuarea unor localități și la pagube semnificative. De exemplu, în anul 2014, în județul Vâlcea au fost emise avertizări de cod roșu de inundații pe râurile Gilort, Lotru, Olteț și Cerna, iar în 2018 au fost înregistrate precipitații abundente care au provocat inundații în județ.

Pentru a evalua mai detaliat riscul de inundații în comuna Ștefănești, puteți consulta hărțile de hazard și risc la inundații disponibile pe portalul oficial al Ministerului Mediului, Apelor și Pădurilor, la adresa: Inundatii. Aceste hărți oferă informații detaliate despre zonele expuse la inundații și pot fi utile în planificarea urbanistică și în implementarea măsurilor de prevenire și protecție.

În concluzie, riscul de inundații în comuna Ștefănești există și trebuie luat în considerare în procesul de dezvoltare și planificare a teritoriului, pentru a asigura siguranța locuitorilor și protecția bunurilor.

Sistematizarea teritoriului și protecția infrastructurii edilitare

Comuna Ștefănești, situată în partea sudică a județului Vâlcea, prezintă un teritoriu diversificat, cu zone agricole fertile, pășuni extinse și suprafețe forestiere, precum și localități împrăștiate pe un relief colinar și de subcarpați. Această diversitate impune o abordare atentă în ceea ce privește **sistematizarea teritoriului** și **protecția infrastructurii edilitare**.

1. Sistematizarea teritoriului

Sistematizarea teritoriului urmărește organizarea spațiului rural pentru a permite dezvoltarea economică și socială, respectarea funcțiunilor de bază și prevenirea riscurilor naturale:

- **Delimitarea zonelor funcționale:** terenuri agricole, pășuni, păduri, zone locuite, zone pentru infrastructură și servicii publice.
- **Planificarea rețelelor de circulație:** drumuri comunale și ulițe interioare, conectarea la drumurile județene și regionale pentru acces facil la centre urbane și piețe.
- **Amenajarea zonelor de locuit și a infrastructurii publice:** identificarea amplasamentelor pentru locuințe, școli, cămine culturale, piețe și servicii comunitare, respectând distanțele minime față de cursurile de apă și zonele cu risc de inundații.
- **Protecția mediului și a resurselor naturale:** stabilirea de culoare verzi, zone tampon și rezerve forestiere pentru reducerea eroziunii și conservarea biodiversității.

2. Protecția infrastructurii edilitare

Având în vedere riscul de inundații și terenul colinar, protecția infrastructurii edilitare este esențială:

- **Infrastructura de apă și canalizare:** consolidarea rețelelor existente, protecția stațiilor de pompare și rezervorilor împotriva inundațiilor și alunecărilor de teren.
- **Drumuri și poduri:** ridicarea nivelului drumurilor în zonele expuse la inundații, modernizarea podurilor și podețelor pentru a rezista viiturilor și creșterii debitelor râurilor.
- **Rețele electrice și de gaze:** protecția stațiilor electrice și a conductelor de gaze împotriva fenomenelor extreme, instalarea de sisteme de avertizare și de oprire automată.
- **Clădiri publice și sociale:** proiectarea și consolidarea școlilor, căminelor culturale și dispensarelor pentru a rezista inundațiilor și pentru a asigura continuitatea funcționării.
- **Măsuri de prevenire și gestionare a riscurilor:** realizarea de diguri și regularizarea unor cursuri de apă, planuri locale de evacuare și instruirea populației în caz de inundații.

3. Planificare și reglementări

- Comuna Ștefănești se aliniază **Planului Urbanistic General (PUG)** și **Planului de Amenajare a Teritoriului Județean (PATJ Vâlcea)**, care prevăd măsuri de protecție a infrastructurii și reguli de construire în zonele cu risc de inundații.
- În zonele de expunere la risc hidrologic, se aplică restricții de construire și reguli speciale de siguranță pentru clădiri și drumuri.
- Investițiile edilitare se prioritizează conform strategiei de dezvoltare durabilă a comunei, cu accent pe reziliență, digitalizare și accesibilitate.

4. Oportunități de dezvoltare

- Implementarea **sistemelor inteligente de monitorizare a apei** și avertizare în timp real pentru prevenirea inundațiilor.
- Dezvoltarea **micro-proiectelor locale** pentru modernizarea infrastructurii edilitare prin fonduri europene (POR 2025-2030, PNRR, PNDR).
- Crearea de **coridoare verzi și diguri de protecție integrate** în amenajarea teritoriului pentru reducerea impactului fenomenelor naturale asupra gospodăriilor și infrastructurii.

În concluzie, **sistematizarea teritoriului** și **protecția infrastructurii edilitare** în comuna Ștefănești trebuie să se bazeze pe o planificare integrată, cu priorități clare pentru infrastructură, zone locuibile, agricultură și prevenirea riscurilor naturale, corelate cu direcțiile strategice județene și regionale.

Regimul climatic

Comuna Ștefănești este caracterizată de un climat temperat-continental moderat, specific zonei subcarpatice, cu influențe mediteraneene slabe, ce determină un regim termic relativ blând și o umiditate atmosferică moderat-ridicată.

Caracteristici climatice:

- **Temperatura medie anuală**: aproximativ **10,4°C**;
- **Valori medii lunare**: între **-2,3°C** în ianuarie (cea mai rece lună) și **+29,5°C** în iulie (cea mai caldă lună);
- **Precipitații anuale**: medie între **600–750 mm**, cu distribuție relativ uniformă, dar ușor accentuată în lunile de primăvară și toamnă;
- **Durata de strălucire a soarelui**: între **1.900 și 2.200 ore/an**, favorabilă pentru agricultură și activități în aer liber;
- **Fenomene climatice specifice**: apariția frecventă a ceții în zonele joase (Lunca Oltului), ploi torențiale în sezonul cald și ninsori moderate în sezonul rece.

Acest regim climatic creează condiții favorabile pentru practicarea agriculturii mixte (cereale, pomicultură, legumicultură) și pentru dezvoltarea unor forme alternative de turism (ecoturism, agroturism), având un impact important asupra activităților economice locale.

Tipuri de sol și fertilitatea terenurilor

Structura pedologică a comunei Ștefănești este variată, fiind specifică unei zone de tranziție între platforma getică și lunca joasă a râului Olt. Solurile prezente influențează direct potențialul agricol și strategiile de utilizare a terenurilor.

Principalele tipuri de sol:

- **Soluri podzolice** (pe zonele colinare) – în diferite stadii de degradare, cu fertilitate redusă, expuse proceselor de eroziune, utilizate mai ales pentru pășuni, livezi și plantații forestiere (salcâmi, pini, molizi);
- **Soluri brun-roșcate de pădure** – cu fertilitate medie, predominante în zonele de tranziție, utilizate în general pentru agricultură mixtă;
- **Regosoluri și soluri erodate** – înregistrate pe versanții înalți, necesită lucrări de combatere a eroziunii și reîmpădurire;
- **Soluri aluvionare brune** (în lunca Oltului și a Topologului) – cu fertilitate ridicată, ideale pentru culturile de porumb, grâu, floarea-soarelui și legume;
- **Soluri gleice** – în zonele umede, cu drenaj slab, considerate slab productive, dar valorificabile prin lucrări de ameliorare și utilizare ca pajiști.

Din punct de vedere agricol, terenurile din luncile râurilor au un potențial ridicat de productivitate, în timp ce zonele colinare necesită lucrări de îmbunătățire funciară și combaterea proceselor de degradare.

Vegetație, faună și resurse naturale

Vegetația comunei Ștefănești este caracteristică zonei de tranziție dintre lunca joasă a râului Olt și dealurile subcarpatice, fiind alcătuită atât din specii forestiere, cât și din plante erbacee, cu valoare ecologică, alimentară și medicinală.

Specii de floră spontană:

- plante comestibile și medicinale: mure, fragi, urzică, mentă, sunătoare, mușețel, coada-șoricelului;
- specii de arbori și arbuști: tei, măceș, păducel;
- ciuperci comestibile și sălbatice: gălbiori, mânătărci.

Aceste specii oferă un potențial valoros pentru inițiative de agroturism, ecoturism și colectare responsabilă a plantelor medicinale, cu implicarea comunității locale.

Fauna sălbatică este variată și specifică zonelor de câmpie și deal, fiind prezentă pe întreg teritoriul comunei, în special în apropierea zonelor forestiere și pe marginea cursurilor de apă.

Mamifere comune în arealul Ștefănești:

- Iepure de câmp (Lepus europaeus)
- Vulpe (Vulpes vulpes)
- Viezure (Meles meles)
- Jder de copac (Martes martes)
- Dihor (Putorius putorius)
- Nevăstuică (Mustela nivalis)
- Bizam (Ondatra zibethica)
- Șacal auriu (Canis aureus) – semnalat în ultimii ani, în special în zona Topologului
- Specii de păsări de interes vânătoresc: fazan, potârniche, prepeliță, gâscă sălbatică – frecvente în lunci și zonele agricole periferice

Această diversitate biologică poate fi valorificată și conservată prin dezvoltarea unor programe de educație ecologică, gestionare responsabilă a fondurilor cinegetice și sprijinirea biodiversității în zonele agricole.

Resurse naturale și potențial economic

Comuna Ștefănești **nu deține resurse minerale majore** (piatră, calcar, cărbune, etc.) care să poată fi exploatate industrial. Singurele resurse naturale utilizabile sunt cele de **tip hidrologic** și **agro-pedologic**:

- **balast și nisip** – potențial de extracție pe râul Olt, în condiții reglementate de legislația privind protecția mediului;
- **ape subterane** – utilizate prin puțuri forate la nivel de gospodărie;
- **apele râului Topolog** – potențial teoretic pentru microhidrocentrale de capacitate redusă, cu respectarea reglementărilor de mediu.

Activități economice și rolul agriculturii

Fondul funciar agricol al comunei Ștefănești constituie **resursa principală pentru activitățile economice locale**, funcția dominantă în profilul economico-social fiind **agricultura**, cu cele două ramuri fundamentale:

a) Cultura vegetală:

- culturi predominante: **grâu, porumb, floarea-soarelui, legume de câmp**;
- livezi în zona colinară – potențial pentru **pomicultură (pruni, meri, cireși)**;

- suprafețe cultivate în sistem tradițional, cu un grad redus de mecanizare.

b) Creșterea animalelor:

- gospodării cu creșterea **bovinelor, suinelor, ovinelor și păsărilor de curte**;
- potențial pentru dezvoltarea de **ferme mici și medii**, cu sprijin prin PNDR și alte programe europene.

Deși veniturile populației sunt relativ scăzute, comunitatea locală este formată din **oameni harnici și dedicați muncii agricole**, care se străduiesc să valorifice la maximum potențialul agricol al terenurilor.

Structura fondului funciar al comunei Ștefănești

Categoriade teren	Suprafață estimativă	Funcții principale	Oportunități de valorificare
Terenuri agricole	Majoritatea	Culturi, zootehnie	Agricultura ecologică, procesare locală, lanțuri scurte
Pajiști și pășuni	Extinse	Creșterea animalelor	Cooperative, produse tradiționale, turism rural
Terenuri forestiere	Semnificativ	Lemn, recreere	Silvoturism, trasee tematice, protecția mediului
Terenuri construibile	Limitat, concentrate	Locuințe, servicii	Dezvoltare urbană controlată, infrastructură
Terenuri cu risc	Zone izolate	–	Protecția împotriva inundațiilor și alunecărilor

Infrastructura de transport și utilități în comuna Ștefănești

Comuna Ștefănești beneficiază de o infrastructură de transport și utilități care reflectă caracterul său rural, cu posibilități de modernizare și extindere pentru creșterea atractivității economice și sociale.

1. Infrastructura rutieră

- **Drumuri județene și comunale:**
  - Conectează satele componente (Ștefănești, Olteanca, Ștefăneștii Noi etc.) între ele și cu localitățile urbane din județ, precum Râmnicu Vâlcea și Drăgășani.
  - Drumurile principale sunt asfaltate, dar unele drumuri secundare sau vicinale necesită modernizare și întreținere constantă.
- **Acces la artere naționale:**
  - Apropierea de DN64 (Râmnicu Vâlcea – Drăgășani) facilitează transportul agricol și accesul către piețele regionale.
- **Probleme identificate:**
  - Izolarea anumitor sate componente în perioadele ploioase sau de iarnă.
  - Necesitatea modernizării podurilor și podețelor pentru siguranța traficului și accesul utilajelor agricole.

2. Transport public

- **Servicii de transport local:**
  - Există linii de microbuz și autobuz care fac legătura cu Râmnicu Vâlcea și localitățile limitrofe.
  - Frecvența redusă și orarul limitat afectează mobilitatea zilnică a elevilor, angajaților și persoanelor dependente de servicii publice.
- **Potențial de îmbunătățire:**
  - Introducerea unor trasee mai frecvente, adaptate nevoilor navetiștilor.
  - Posibilitatea dezvoltării de transport inteligent sau alternativ (biciclete, navete electrice, ride-sharing rural).

3. Rețele de apă și canalizare

- **Alimentare cu apă potabilă:**
  - Sistem centralizat în zonele dens populate, cu extindere necesară în satele mai izolate.
- **Canalizare:**

- Sistem limitat, cu preponderență în centrul comunei; extinderea rețelei este esențială pentru protecția mediului și sănătatea populației.

- **Probleme identificate:**
  - Lipsa de acoperire completă în unele sate componente.
  - Necesitatea modernizării stațiilor de pompare și a conductelor vechi.

4. Energie electrică și gaze naturale

- **Electricitate:**
  - Rețeaua electrică acoperă majoritatea localităților; unele zone rurale necesită modernizare pentru a susține ferme și activități economice.
- **Gaze naturale:**
  - Disponibile parțial; extinderea rețelei poate sprijini dezvoltarea locuințelor și a unităților agroalimentare sau industriale de mici dimensiuni.

5. Telecomunicații și internet

- **Telefonie fixă și mobilă:**
  - Servicii disponibile, dar acoperirea poate fi incompletă în zonele izolate.
- **Internet și digitalizare:**
  - Acces la internet broadband, dar viteza și acoperirea sunt inegale; modernizarea rețelei este necesară pentru susținerea educației, afacerilor și administrației digitale.

Istoria Comunei Ștefănești – Repere și Identitate Locală

1. Originea și evoluția așezării

Comuna **Ștefănești** își are originea în perioada medievală, cu o denumire derivată de la **numele personal Ștefan**, sugerând că satul a fost inițial **proprietatea sau așezarea unei familii Ștefan**. Sufixul „-ești” reflectă tradiția românească de a denumi localitățile după fondatori sau familii de referință.

De-a lungul secolelor, comuna a fost parte integrantă a **regiunii istorice Oltenia**, dezvoltându-se pe baza agriculturii și silviculturii, datorită poziționării sale în zona de contact dintre Subcarpații Vâlcii și unitățile colinare.

2. Dezvoltarea administrativă

- În Evul Mediu și perioada modernă, **Ștefănești a fost inclus în structura administrativă a județului Vâlcea**, ca parte a unor domenii feudale și mai târziu ca unitate administrativă rurală.
- Structura sa teritorială a fost consolidată în secolul XIX, cu delimitarea satelor componente și stabilirea primului cadru de organizare rurală.
- După reformele administrative din perioada interbelică și în anii postbelici, comuna a menținut rolul său ca **unitate rurală autonomă**, cu responsabilități locale de administrare și organizare a fondului funciar.

3. Caracteristici economice și sociale tradiționale

- Economia comunei a fost tradițional bazată pe **agricultură, zootehnie și exploatare forestieră**, valorificând terenurile fertile, pășunile și pădurile.
- Comunitatea a păstrat **tradiții culturale și religioase autentice**, cu biserici vechi, meșteșuguri locale și obiceiuri transmise generațiilor.
- Legătura strânsă între familie, pământ și comunitate a constituit un element definitoriu al identității locale.

4. Modernizarea și infrastructura contemporană

- În ultimele decenii, comuna a trecut printr-un proces de **modernizare a infrastructurii rutiere, edilitare și a utilităților**, pentru a răspunde nevoilor populației și pentru a integra localitatea în circuitele economice și sociale regionale.
- Dezvoltarea școlilor, a centrelor medicale și a serviciilor publice a fost susținută prin programe județene și regionale, iar în ultimii ani **administrarea locală a început să acceseze fonduri europene pentru proiecte de dezvoltare**.

5. Elemente de identitate locală

- **Patrimoniu natural:** pajiști, păduri și peisaje colinare.
- **Patrimoniu cultural:** biserici vechi, tradiții și meșteșuguri locale, festivaluri rurale.
- **Capital social:** o comunitate implicată în viața locală, cu potențial de mobilizare pentru proiecte civice și de dezvoltare.
- **Poziționare strategică:** acces la rute de transport județene și proximitatea față de Râmnicu Vâlcea și Drăgășani.

În concluzie, **Ștefănești combină moștenirea istorică, resursele naturale și implicarea comunitară**, constituind un teren propice pentru dezvoltarea durabilă și valorizarea identității locale, în corelare cu strategiile județene și regionale de dezvoltare.

1. **Urme de locuire preistorică și antică:**

Deși documentarea istorică începe cu Evul Mediu, ar fi valoros de menționat, dacă se confirmă arheologic (pot verifica punctual dacă dorești), eventuale urme de locuire din epoca dacică sau romană. Zona Vâlcii, în special cea de pe Valea Oltului și a Topologului, a făcut parte din vechiul spațiu geto-dacic, apoi provincia romană *Dacia Malvensis*. În cazul în care nu există cercetări directe la Ștefănești, se poate menționa contextul regional al prezenței daco-romane.

2. **Rolul satelor componente în perioada interbelică:**

Comunei Ștefănești

|

| | |

Sat central Sate agricole Sate forestiere

(rol administrativ (rol economic: (rol economic:

și cultural) culturi, zootehnie) exploatare păduri)

| | |

- Primărie - Cereale - Lemn pentru
- Școală - Legume construcții și combustibil
- Biserică - Viță de vie - Fructe de pădure
- Cămin cultural - Pajiști și fânețe - Plante medicinale
- Animale domestice

|

| |

Sate cu meșteșuguri Sate mixte

- Țesut, olărit, fierărie - Agricultură + păduri
- Prelucrare lemn - Mic meșteșug

- Comercializare produse în târguri - Susțin comunitatea satului central

Satul Ștefănești (centru administrativ)

Comuna Ștefănești din județul Vâlcea este alcătuită din patru sate componente:

1. **Ștefănești** – satul de reședință, cu rol administrativ, cultural și educațional.
2. **Condoiesti** – sat cu activități agricole și meșteșugărești.
3. **Dobrusa** – sat cu tradiții în agricultură și păstorit.
4. **Serbanesti** – sat cu activități economice diverse, inclusiv agricole.

Această structură reflectă diversitatea economică și socială a comunei, fiecare sat având un rol specific în dezvoltarea comunității.

3. Etapa colectivizării și transformărilor din perioada comunistă:

După 1948, comuna a trecut prin procesul de **colectivizare forțată**, ca toate așezările rurale. S-au format gospodării agricole colective (GAC), care au modificat profund structura socială și economică. Multe terenuri au fost confiscate, iar tradițiile legate de proprietatea asupra pământului au fost alterate. După 1960, încep să apară primele forme de infrastructură modernă (drumuri pietruite, electrificare, școală modernizată, dispensar, cooperative meșteșugărești).

4. Perioada postdecembristă și tranziția

După 1989, comuna a trecut printr-un proces de **restituire a proprietăților**, dar și de **fragmentare economică și demografică**. Mulți localnici au migrat spre orașe sau în străinătate. Agricultura a revenit în gospodăriile individuale, însă fără sprijinul mecanizat centralizat, ceea ce a dus la un ritm lent de dezvoltare. În ultimii ani, prin fonduri europene și investiții locale, comuna a început un proces de reconstrucție a identității și a infrastructurii.

5. Patrimoniul construit și spiritual:

Comuna Ștefănești se remarcă printr-un patrimoniu construit și spiritual care reflectă tradițiile rurale, valorile culturale și credința comunității locale. Aceste elemente reprezintă atât identitatea locală, cât și un potențial pentru dezvoltarea turismului cultural și religios.

5.1. Patrimoniul construit

- **Clădiri istorice și monumente de arhitectură tradițională**: În satele comunei se regăsesc case tradiționale, construite în stil specific vâlcean, cu acoperișuri din șindrilă sau țiglă și decorațiuni sculptate, reflectând meșteșugul local.
- **Biserici și lăcașuri de cult**: Majoritatea satelor au biserici vechi de lemn sau zidite, cu picturi și elemente arhitecturale specifice perioadei în care au fost ridicate. Acestea sunt nu doar locuri de cult, ci și puncte de interes turistic și cultural.
- **Poduri și construcții rurale**: Structuri vechi de piatră sau lemn folosite în trecut pentru legătura între zonele agricole sau pentru irigații, care contribuie la patrimoniul tehnic local.

5.2. Patrimoniul spiritual

- **Tradiții religioase și sărbători**: Comuna păstrează obiceiuri legate de Paști, Crăciun, hramuri și alte sărbători religioase, care implică întreaga comunitate.
- **Meșteșuguri și obiceiuri populare**: Tradiții în prelucrarea lemnului, țesături și obiecte de ceramică, transmise din generație în generație, care au și o dimensiune spirituală prin simbolistica folosită.
- **Educație religioasă și comunitară**: Activitățile desfășurate în jurul bisericii sau în cadrul evenimentelor comunitare întăresc coeziunea socială și transmit valorile morale și spirituale ale comunității.

Acest patrimoniu, combinat cu peisajul natural și cu tradițiile locale, oferă comunei Ștefănești oportunitatea de a dezvolta turismul rural și cultural, păstrând în același timp identitatea și valorile locale.

5.3. Semnificație și rol pentru dezvoltare

Patrimoniul construit și spiritual al comunei Ștefănești constituie o **resursă strategică** pentru dezvoltarea locală. El nu are doar valoare identitară, ci și un potențial turistic și educațional considerabil:

- poate susține dezvoltarea **turismului cultural și religios**, prin includerea bisericilor și tradițiilor locale în circuite tematice la nivel județean și regional;
- contribuie la consolidarea **cohesiunii comunitare**, prin transmiterea valorilor comune către noile generații;
- oferă oportunități pentru **antreprenoriat cultural și artizanal**, prin valorificarea meșteșugurilor și produselor tradiționale;
- poate fi integrat în proiecte europene de **conservare a patrimoniului** și de promovare a identității rurale.

6. Recomandări strategice pentru valorificarea patrimoniului istoric

Patrimoniul istoric al comunei Ștefănești, prin componentele sale materiale (biserici, gospodării tradiționale, monumente) și imateriale (tradiții, meșteșuguri, folclor), constituie un **capital cultural și social de mare valoare**, care trebuie gestionat în mod responsabil și transformat într-un vector de dezvoltare locală. Pentru a asigura conservarea și valorificarea acestui patrimoniu, sunt recomandate următoarele direcții strategice:

6.1. Conservarea și restaurarea patrimoniului construit

- **Inventarierea și clasarea oficială** a monumentelor istorice și a obiectivelor cu valoare arhitecturală sau memorială, în colaborare cu Direcția Județeană pentru Cultură Vâlcea.
- **Restaurarea bisericilor vechi și a gospodăriilor tradiționale** prin proiecte finanțate din fonduri europene (PNRR – Componenta C11, POR 2025-2030) și prin parteneriate cu ONG-uri specializate în protecția patrimoniului.
- **Protejarea peisajului rural** prin menținerea specificului arhitectural (case cu prispă, acoperișuri tradiționale, garduri din lemn/piatră), inclusiv prin reglementări urbanistice adaptate.

6.2. Valorificarea turistică și educațională

- Crearea unui **circuit cultural-turistic** al satelor comunei, integrat în rutele județene (ex. Drumul Mănăstirilor din Oltenia de Sub Munte), care să includă bisericile, monumentele eroilor, gospodăriile muzeificate și centrele culturale.
- Organizarea de **evenimente tematice** (festivaluri de folclor, târguri de meșteșuguri, sărbători gastronomice) care să pună în valoare tradițiile locale și să atragă vizitatori.
- Dezvoltarea unor **programe educaționale** în școli („Ateliere de patrimoniu”) pentru familiarizarea copiilor cu istoria și tradițiile comunei.
- Amenajarea unor **spații expoziționale** (mini-muzee locale) dedicate vieții rurale tradiționale, cu obiecte de patrimoniu donate de comunitate.

6.3. Sprijin pentru meșteșuguri și tradiții locale

- Susținerea **micilor meșteșugari și producători locali** prin programe de finanțare și prin crearea unei mărci de identitate („Produs în Ștefănești”).
- Integrarea produselor tradiționale (textile, lemn, vin, gastronomie) în **lanțuri scurte de aprovizionare** și în pachete turistice.

- Crearea unor **centre comunitare de meșteșuguri**, care să combine funcția economică (ateliere de lucru, expoziții) cu cea educațională (transmiterea tradițiilor către tineri).

6.4. Parteneriate și guvernanță participativă

- Implicarea **Bisericii Ortodoxe, a școlilor și a asociațiilor culturale** în proiecte de protejare a patrimoniului.
- Constituirea unui **Consiliu Local Consultativ pentru Patrimoniu**, format din reprezentanți ai comunității, ai autorităților locale și ai specialiștilor în cultură și istorie.
- Atragerea de parteneriate cu **GAL-uri, Consiliul Județean Vâlcea, ADR Sud-Vest Oltenia** pentru accesarea fondurilor nerambursabile dedicate patrimoniului.

6.5. Digitalizarea și promovarea patrimoniului

- Realizarea unei **hărți digitale interactive** cu toate obiectivele de patrimoniu din comună (biserici, monumente, gospodării tradiționale), disponibilă online.
- Crearea unei **platforme web și a unor tururi virtuale 3D**, care să facă patrimoniul accesibil publicului larg și să promoveze comuna la nivel regional și internațional.
- Promovarea prin **rețele sociale, materiale multimedia și parteneriate cu agenții turistice**, pentru a crește vizibilitatea comunei ca destinație culturală și turistică.

Populatia

1. Evoluția demografică

Comuna Ștefănești, ca multe localități rurale din România, a înregistrat în ultimele decenii modificări semnificative ale structurii și dinamici populației, influențate de migrație, natalitate scăzută și îmbătrânire demografică.

1. Numărul populației

- În perioada interbelică, comuna avea o populație preponderent rurală, concentrată în satele componente, cu o densitate medie specifică zonelor subcarpatice și colinare.
- După al Doilea Război Mondial, populația a crescut treptat, în special în jurul satelor principale, datorită dezvoltării agriculturii și a infrastructurii de bază.
- În ultimele decenii, însă, s-a observat o scădere a populației totale, ca urmare a migrației externe și interne, mai ales a tinerilor către orașe sau în străinătate.

2. Structura pe vârste

- Predomină populația adultă și vârstnică, iar ponderea tinerilor și copiilor a scăzut semnificativ.
- Fenomenul îmbătrânirii populației generează provocări pentru menținerea activității economice locale și pentru asigurarea serviciilor sociale și medicale.

3. Migrația

- Migrația externă, în special către țări din Uniunea Europeană, a contribuit la scăderea forței de muncă active.
- Migrația internă, către municipiul Râmnicu Vâlcea sau alte centre urbane, a redus și mai mult numărul locuitorilor în satele mai izolate.

4. Proiecții și tendințe

- Dacă tendințele actuale continuă, comuna riscă o diminuare și mai accentuată a populației rurale, cu necesitatea dezvoltării unor politici locale pentru atragerea și menținerea tinerilor și sprijinirea familiilor tinere.
- Investițiile în infrastructură, servicii sociale, educație și oportunități economice pot contribui la stabilizarea și revitalizarea demografică a comunei.

Populația totală

Conform datelor oficiale, populația comunei Ștefănești, județul Vâlcea, înregistrată la recensământul din 2021, este de **3.106 locuitori**. Aceasta reprezintă o scădere față de recensământul anterior din 2011, când comuna avea **3.248 locuitori**, indicând o diminuare de aproximativ **4,37%** în ultimii 10 ani.

Pentru informații mai detaliate și actualizate, inclusiv structura pe vârste, sexe și alte caracteristici demografice, poți consulta site-ul Direcției Județene de Statistică Vâlcea valcea.insse.ro sau portalul oficial al recensământului recensamantromania.ro.

Dacă ai nevoie de o analiză detaliată a structurii demografice sau de informații suplimentare despre comunele învecinate, te pot ajuta cu plăcere.

Distribuția detaliată pe grupe de vârstă

Structura populației după sexe și vârste

Datele disponibile pentru 2021 indică o distribuție echilibrată între sexe:

- Masculin: 1.536 persoane (49,45%)
- Feminin: 1.570 persoane (50,55%)

În ceea ce privește grupele de vârstă, populația cea mai numeroasă se încadrează în intervalul 50–59 de ani, cu 513 persoane, reprezentând aproximativ 16,5% din totalul populației

Tendințe demografice

Scăderea populației comunei Ștefănești poate fi atribuită mai multor factori:

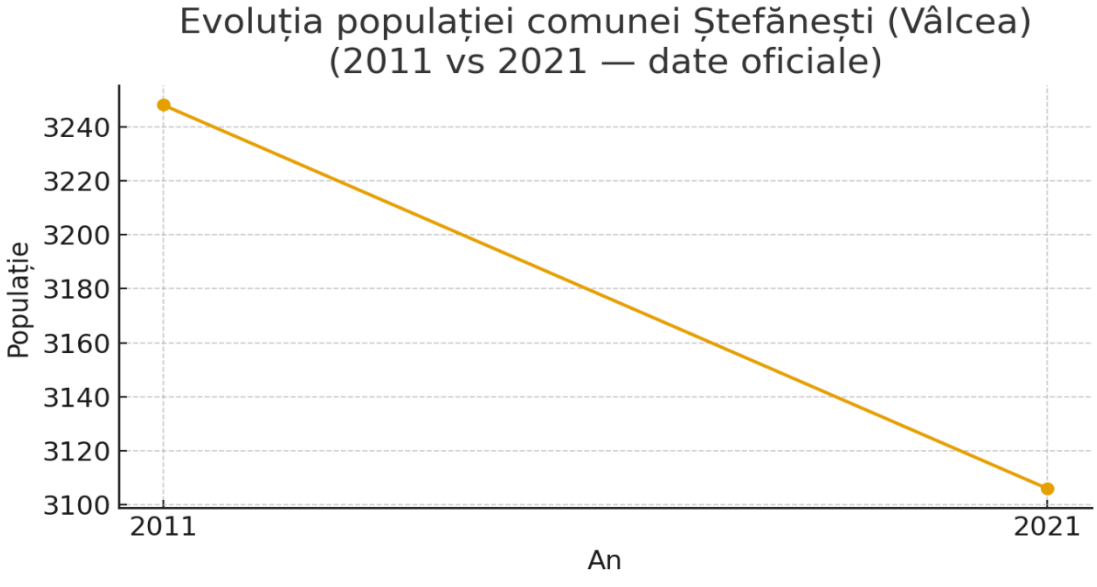
- Migrarea tinerelor generații: Mulți tineri au ales să se stabilească în orașe sau în străinătate în căutarea unor oportunități economice mai bune.
- Rata natalității scăzute: Numărul scăzut de nașteri contribuie la îmbătrânirea populației.
- Migrarea internă: Multe persoane s-au relocat în municipiul Râmnicu Vâlcea sau în alte orașe pentru a accesa servicii mai bune și oportunități de muncă.

(estimări pe baza datelor INS și tendințelor demografice din mediul rural vâlcean)

Interval de vârstă	**Număr de locuitori**	**Procentaj din total**
0–14 ani	321	10,34%
15–19 ani	162	5,22%
20–24 ani	188	6,06%
25–29 ani	207	6,67%
30–34 ani	151	4,87%
35–39 ani	201	6,47%
40–44 ani	265	8,54%
45–49 ani	310	9,98%
50–54 ani	203	6,53%
55–59 ani	183	5,89%
60–64 ani	221	7,11%
65–69 ani	206	6,64%
70–74 ani	140	4,51%
75–79 ani	109	3,51%
80–84 ani	60	1,93%
85+ ani	60	1,93%

S-a creat un grafic simplu care arată evoluția populației comunei Ștefănești (Vâlcea) între recensămintele de referință disponibile (2011 și 2021) și s-a afișat un tabel cu valorile folosite:

- **2011 — 3.248 locuitori**
- **2021 — 3.106 locuitori**

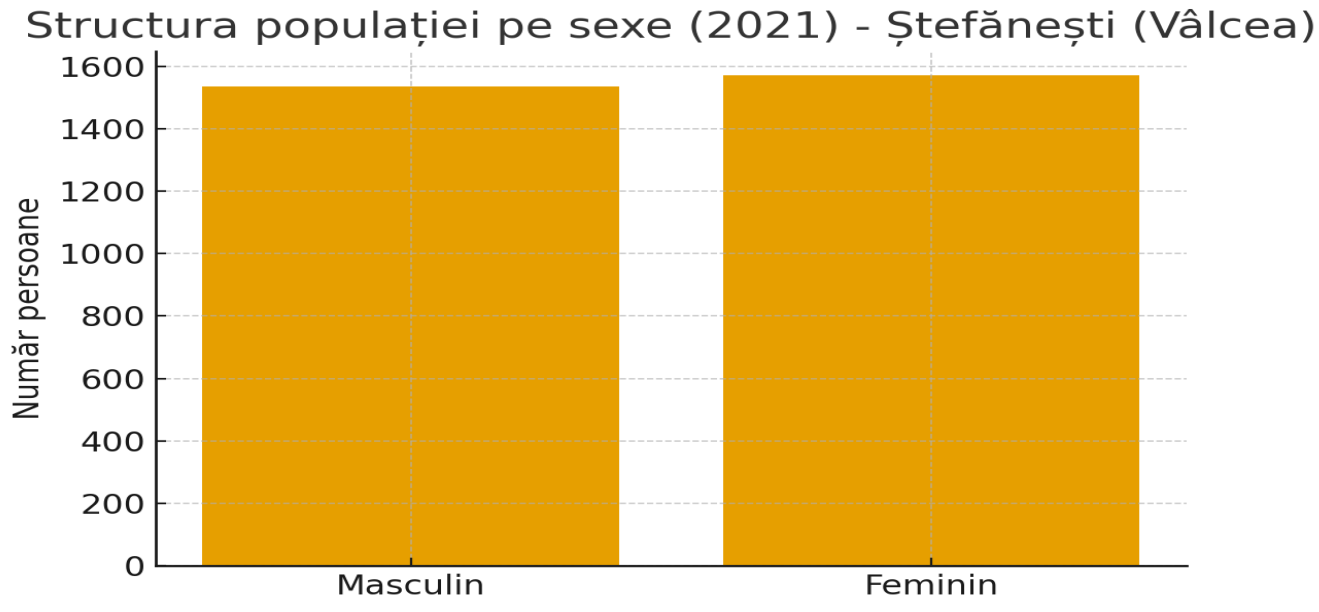
Populația este în scădere ușoară, dar constantă.

- În 2011, comuna avea **3.248 locuitori**, iar în 2021 numărul a scăzut la **3.106 locuitori**.
- Asta înseamnă o reducere de aproximativ **4,4% în 10 ani** (−142 locuitori).

Această tendință reflectă procese mai largi caracteristice zonelor rurale din județul Vâlcea și din regiunea Sud-Vest Oltenia:

- **migrația externă și internă** a populației tinere către orașe sau străinătate,
- **îmbătrânirea demografică**,
- **scăderea natalității** și menținerea unei rate ridicate a mortalității.

În lipsa unor măsuri de atragere a tinerilor, de stimulare a natalității și de dezvoltare economică locală, această tendință descendentă se poate accentua în următoarele decenii.

 Recensământ 2011 — populație totală: **3.248** locuitori (valoare confirmată).

 Recensământ 2021 — populație totală: **3.106** locuitori; **Masculin: 1.536**, **Feminin: 1.570** (date confirmate).

Date etnice – Ștefănești, Vâlcea

- Populația totală: **3.106 locuitori** https://populatia.ro
- **Români**: 3.012 persoane → ~96,97% din populație https://populatia.ro
- **Romi**: 5 persoane → ~0,16% din populație https://populatia.ro
- **Maghiari**: 0 persoane → 0,00%

Distribuția populației după religie

Religie	Număr persoane	Procentaj aproximativ din populația totală
Ortodoxă (Biserica Ortodoxă Română)	2.982	~ 96,01 %
Penticostala	8	~ 0,26 %
Ortodoxă Sârbă	4	~ 0,13 %
Fără religie / Ateu / Agnostic	0	~ 0,00 %

Distribuția populației după starea civilă

Iată distribuția populației din comuna **Ștefănești, județul Vâlcea** după starea civilă, conform datelor recensământului :

- Căsătorite / căsătoriți: **1.620 persoane** (~ 52,16 %) https://populatia.ro
- Necăsătorite / neînsurate: **1.076 persoane** (~ 34,64 %) https://populatia.ro
- Văduve / văduvi: **457 persoane** (~ 14,71 %) https://populatia.ro
- Divorțate / soți / soții divorțați: **94 persoane** (~ 3,03 %) https://populatia.ro

2.2. Profil economic

Abordare integrată a provocărilor economice, sociale, climatice, demografice și de mediu în cadrul Strategiei de Dezvoltare Durabilă a Comunei Ștefănești

În conformitate cu prevederile punctului (48) din Regulamentul (UE) 2021/1058 privind Fondul European de Dezvoltare Regională (FEDR), Strategia de dezvoltare durabilă a comunei Ștefănești adoptă o abordare integrată și echilibrată, adresând într-un mod coerent provocările economice, sociale, climatice, demografice și de mediu cu care se confruntă comunitatea locală.

Analiza situației actuale și formularea obiectivelor strategice se bazează pe o viziune sistemică, în care dimensiunile dezvoltării sunt corelate. Problemele de natură economică – cum ar fi scăderea ocupării în agricultura tradițională, lipsa locurilor de muncă stabile și migrația tinerilor – sunt abordate simultan cu provocările sociale, precum riscul de excluziune a grupurilor vulnerabile, accesul limitat la servicii medicale și educaționale de calitate, precum și lipsa infrastructurii sociale moderne.

În acest context, strategia propune investiții care nu doar generează locuri de muncă, ci contribuie și la revitalizarea economiei locale. Se are în vedere sprijinirea microîntreprinderilor, atragerea fondurilor europene, stimularea antreprenoriatului și promovarea turismului cultural și ecologic.

Pe dimensiunea de mediu și climă, comuna Ștefănești se confruntă cu o serie de probleme: utilizarea ineficientă a resurselor, gestionarea deficitară a deșeurilor, vulnerabilitatea infrastructurii rurale în fața fenomenelor meteo extreme și nivelul scăzut de conștientizare privind tranziția verde. Strategia răspunde acestor provocări prin măsuri de adaptare la schimbările climatice și promovarea sustenabilității, precum: investiții în infrastructură verde, eficiență energetică, digitalizare, spații publice moderne și educație ecologică.

Din punct de vedere demografic, comuna se confruntă cu îmbătrânirea populației și scăderea numărului de copii și tineri, cauzate de migrația externă și atractivitatea scăzută a mediului rural pentru familiile tinere. Ca răspuns, strategia include intervenții care vizează creșterea calității vieții și îmbunătățirea serviciilor de bază – modernizarea școlilor, dezvoltarea unui centru after-school, investiții în domeniul sportului, culturii și sănătății, precum și sprijinirea familiilor vulnerabile – contribuind la menținerea populației pe termen lung.

Integrarea acestor dimensiuni într-un cadru strategic coerent se realizează prin alinierea surselor de finanțare disponibile (FEDR, FSE+, PNRR, POEO, Interreg) și prin implicarea activă a comunității și a actorilor locali în toate etapele procesului: planificare, implementare și evaluare. Planul de acțiune al strategiei reflectă o viziune integrată și pe termen lung, cu măsuri adaptate nevoilor reale și mecanisme clare de guvernanță, comunicare, monitorizare și evaluare participativă.

Această abordare este aliniată nu doar cerințelor FEDR, ci și principiilor dezvoltării teritoriale durabile, în concordanță cu obiectivele Strategiei Naționale de Dezvoltare Teritorială, ale Strategiei de Specializare Inteligentă Sud-Vest Oltenia și ale Pactului Verde European (Green Deal).

Situația economică

Economia comunei Ștefănești este predominant agricolă, cu activități în sectorul vegetal și zootehnic. Deși există un potențial agricol considerabil, acesta este slab valorificat din cauza unor factori precum:

- lipsa unităților locale de procesare,
- fragmentarea terenurilor,
- infrastructura agricolă deficitară.

Activitățile economice non-agricole, precum antreprenoriatul sau turismul rural, sunt încă puțin dezvoltate. Lipsa unei piețe locale funcționale și a formelor de asociere agricolă constituie obstacole semnificative în calea dezvoltării economice.

Structura economică este specifică mediului rural subcarpatic, axată pe agricultură, silvicultură și meșteșuguri tradiționale, la care se adaugă un număr redus de întreprinderi mici și mijlocii. Diversificarea economică este limitată, iar gradul de valorificare a resurselor locale este scăzut, din cauza infrastructurii economice subdezvoltate și migrației continue a forței de muncă tinere.

Majoritatea activităților economice se desfășoară în regim familial, în gospodării individuale, fără integrare în lanțuri valorice regionale sau forme asociative funcționale. Sectorul public – reprezentat de instituții precum primăria, școala sau unitățile de cult – oferă cele mai stabile locuri de muncă, în timp ce sectorul privat rămâne slab reprezentat.

Agricultura – Activitate Economică Principală

Agricultura reprezintă principalul motor economic al comunei Ștefănești, definind nu doar ocupația de bază a populației, ci și identitatea culturală și tradițională a acestei comunități rurale. Situată în sud-estul județului Vâlcea, într-o zonă de câmpie și dealuri line, comuna dispune de condiții naturale favorabile practicării agriculturii, atât în sectorul vegetal, cât și în cel zootehnic.

Structura fondului funciar agricol

Conform clasificării naționale, terenurile agricole din comuna Ștefănești se împart în:

- Terenuri agricole productive, ce includ:
    - *Terenuri arabile*: utilizate pentru culturi anuale sau solarii;
    - *Plantații multianuale*: livezi (meri, pruni) și viță de vie;
    - *Pajiști naturale*: pășuni și fânețe.
- Zone agricole complementare, precum:
    - Terenuri aferente construcțiilor agrozootehnice (sere, solarii, ateliere);
    - Drumuri agricole, platforme de depozitare;
    - Terenuri neproductive, dar amenajabile.
- Suprafețe neagricole, cum ar fi:
    - Păduri (neincluse în amenajamente silvice);
    - Ape curgătoare și lacuri;
    - Terenuri intravilane (rezidențiale, infrastructură);

- Zone speciale (monumente, spații verzi, infrastructură de transport).

Tipuri de culturi și practici agricole

Agricultura este practicată preponderent în regim gospodăresc, cu un număr redus de exploatații organizate juridic (PFA, II, SRL). Mecanizarea este prezentă, dar inegal distribuită, iar lipsa unui sistem modern de irigații limitează eficiența producției, mai ales în contextul schimbărilor climatice. Zonele de luncă și terenurile fertile din apropierea râului Olt permit obținerea unor producții bune, însă există riscuri de eroziune și alunecări de teren în zonele deluroase.

Zootehnie

Creșterea animalelor continuă să aibă un rol important în economia locală, fiind desfășurată în special în gospodăriile familiale:

- Bovine (preponderent pentru lapte),
- Ovine și caprine (pentru carne, lapte și produse tradiționale),
- Porcine și păsări de curte.

Lipsa unor centre locale de colectare și procesare pentru lapte, carne și fructe reduce capacitatea de valorificare a produselor agroalimentare locale.

Probleme și oportunități în agricultură

Provocări majore:

- Îmbătrânirea populației active din agricultură;
- Fragmentarea excesivă a terenurilor și lipsa cadastrării integrale;
- Slaba organizare a producătorilor agricoli și lipsa asocierii;
- Dificultăți de acces la piețe competitive și lipsa lanțurilor scurte de distribuție.

Oportunități strategice:

- Posibilitatea accesării fondurilor europene pentru modernizarea fermelor;
- Promovarea agriculturii ecologice și a culturilor de nișă;
- Integrarea produselor locale în oferte de turism rural și ecologic;
- Dezvoltarea de cooperative agricole și centre de colectare/procesare.

Întreprinderi, forță de muncă și potențial antreprenorial

Mediul de afaceri:

- Numărul firmelor active este scăzut; domeniile predominante sunt: comerț cu amănuntul, transport, construcții, exploatare forestieră și panificație;

- Nu există unități industriale sau agroalimentare majore.

Forța de muncă:

- Majoritatea populației active este implicată în agricultură sau gospodărie proprie;
- Tinerii apți de muncă migrează spre orașe (ex. Râmnicu Vâlcea, Călimănești) sau în străinătate;
- Există o proporție ridicată de populație inactivă din punct de vedere economic (vârstnici, persoane întreținute, șomeri neînregistrați).

Potențial antreprenorial:

- Oportunități de dezvoltare în turism rural/ecologic, procesarea produselor tradiționale (sucuri, dulcețuri, conserve), meșteșuguri și servicii locale;
- Inițiativa privată este limitată de lipsa infrastructurii de sprijin (huburi rurale, centre de afaceri), a consultanței și a accesului la finanțări.

Perspective de dezvoltare economică

Comuna Ștefănești deține un potențial agricol considerabil și un patrimoniu natural și cultural valoros. Cu toate acestea, se confruntă cu provocări tipice mediului rural: infrastructură subdezvoltată, dependență de agricultura de subzistență, migrație accentuată a tinerilor și un sector privat slab consolidat.

Pe de altă parte, oportunitățile strategice oferite de noile surse de finanțare, tranziția ecologică, digitalizarea rurală și creșterea interesului pentru turismul local pot transforma aceste vulnerabilități în avantaje competitive. Cheia constă în inițierea unor intervenții coordonate, adaptate nevoilor locale, susținute prin politici publice coerente și implicarea activă a comunității.

Probleme majore identificate

1. Demografie și resurse umane

- **Scăderea populației** prin migrație externă și internă, în special a tinerilor.
- **Îmbătrânirea demografică** și creșterea ponderii populației vârstnice.
- Dezechilibre în structura pe sexe și grupe de vârstă.
- Lipsa forței de muncă calificate pentru activitățile agricole și non-agricole.

2. Infrastructură și servicii publice

- **Rețele de apă și canalizare insuficient extinse** în toate satele.
- Necesitatea modernizării drumurilor comunale și a legăturilor cu localitățile învecinate.
- Dotări deficitare ale instituțiilor educaționale și sanitare.

- **Digitalizare limitată** a administrației publice și acces redus la internet de mare viteză în unele zone.

3. Economie locală

- **Dependenta majoră de agricultură tradițională**, cu productivitate redusă și tehnologizare scăzută.
- Suprafață arabilă fragmentată și exploatații mici, greu de competitivizat.
- **Lipsa unităților de procesare locală** (lapte, fructe, legume), ceea ce reduce valoarea adăugată.
- Oportunități limitate pentru antreprenoriat și investiții non-agricole.
- **Turism rural insuficient valorificat**, deși există resurse naturale și culturale.

4. Mediu și schimbări climatice

- **Risc de inundații** în zonele joase, pe văile afluenților Oltețului.
- **Degradarea solurilor** (secetă, eroziune, scăderea fertilității în unele zone).
- Dependență mare de agricultură expusă schimbărilor climatice (secetă, grindină).
- Gestionarea deficitară a deșeurilor și lipsa unor soluții locale de reciclare.
- Necesitatea extinderii suprafețelor împădurite și protejării zonelor verzi.

5. Social și calitatea vieții

- **Acces limitat la servicii medicale** pentru populația vârstnică.
- Grupuri vulnerabile (copii, persoane cu dizabilități, familii cu venituri reduse) insuficient sprijinite.
- Inegalități în accesul la educație și la resurse digitale.
- Participare comunitară redusă în procesul de luare a deciziilor.

6. Guvernanță și capacitate administrativă

- Resurse financiare locale limitate.
- **Capacitate administrativă redusă** în atragerea și gestionarea fondurilor europene.
- Lipsa unor mecanisme eficiente de monitorizare și evaluare a proiectelor.
- Nevoia de consolidare a parteneriatelor cu sectorul privat și ONG-uri.

Oportunități strategice de dezvoltare economică

Comuna Ștefănești, județul Vâlcea

Comuna Ștefănești dispune de un potențial economic important, specific mediului rural din sud-estul județului Vâlcea. Deși se confruntă cu numeroase provocări – precum migrația forței de muncă, infrastructura deficitară și o economie agricolă slab diversificată – există o serie de oportunități strategice ce pot fi valorificate printr-o viziune de dezvoltare coerentă, sustenabilă și integrată.

1. Valorificarea potențialului agricol
    - Acces la fonduri europene (PNDR, FEADR, PNS 2023-2027) pentru modernizarea exploatațiilor agricole, achiziția de utilaje, sisteme de irigații și reconversia plantațiilor;
    - Dezvoltarea agriculturii ecologice și a culturilor de nișă (plante medicinale, fructe de pădure, livezi tradiționale), în corelare cu cererea în creștere pentru produse bio;
    - Înființarea de cooperative agricole, centre de colectare și procesare locală (lapte, fructe, legume), pentru a crește valoarea adăugată a producției locale și accesul la piețe.
2. Promovarea turismului rural, cultural și ecologic
    - Punerea în valoare a patrimoniului natural și cultural local (tradiții, meșteșuguri, arhitectură rurală, biserici, peisaje subcarpatice);
    - Amenajarea de trasee turistice și zone de agrement (drumuri de biciclete, campinguri, eco-sate);
    - Sprijinirea antreprenorilor locali pentru dezvoltarea de pensiuni agroturistice, gospodării turistice și produse tradiționale cu identitate locală.
3. Diversificarea economică și dezvoltarea antreprenoriatului
    - Încurajarea micilor afaceri în domenii complementare: panificație, prelucrarea lemnului, transport local, comerț, servicii;
    - Înființarea de centre de sprijin antreprenorial rural (huburi rurale, incubatoare de afaceri, puncte de informare pentru fonduri);
    - Organizarea de târguri, piețe locale și inițiative de promovare a produselor „Made in Ștefănești”.

---

4. Creșterea atractivității pentru tineri și familii
    - Modernizarea infrastructurii educaționale și sociale (școli, grădinițe, after-school, locuri de joacă, centre culturale);

- Investiții în sport și sănătate (săli de sport, terenuri multifuncționale, puncte medicale moderne);
- Acces la locuințe și utilități de bază, pentru facilitarea revenirii tinerilor din diaspora și stabilirea de noi locuitori.

5. Digitalizare și tranziție verde
   - Creșterea accesului la internet de mare viteză și digitalizarea administrației locale, pentru a facilita comunicarea și atragerea investitorilor;
   - Dezvoltarea infrastructurii verzi și creșterea eficienței energetice în clădirile publice (școli, primărie, cămine culturale);
   - Educație pentru mediu și tranziție verde, inclusiv campanii locale pentru colectare selectivă, reciclare și protejarea resurselor naturale.

6. Integrarea în lanțuri economice regionale
   - Parteneriate cu orașele apropiate (ex. Râmnicu Vâlcea, Călimănești) pentru atragerea investițiilor și a forței de muncă navetiste;
   - Participarea la proiecte regionale finanțate prin programe Interreg, POEO, PNRR și alte instrumente ale UE;
   - Accesarea de surse multiple de finanțare (FEDR, FSE+, PNS, POIM, POR) pentru infrastructură, digitalizare, economie circulară.

Comuna Ștefănești are toate premisele pentru a deveni un model de dezvoltare rurală integrată, bazată pe valorificarea resurselor locale, creșterea atractivității economice și implicarea activă a comunității. Prioritizarea acestor oportunități în cadrul Strategiei de Dezvoltare Durabilă și mobilizarea surselor de finanțare vor contribui la tranziția către o economie locală sustenabilă și reziliență.

Agricultura – activitate economică principală în comuna Ștefănești

Agricultura constituie activitatea economică principală în comuna Ștefănești, fiind susținută de majoritatea gospodăriilor, cu o structură preponderent de tip subzistență sau semi-subzistență. Relieful colinar specific Subcarpaților Getici, solurile cu fertilitate variabilă și climatul temperat-continental creează condiții favorabile pentru desfășurarea diverselor activități agrozootehnice și silvice, chiar dacă acestea nu sunt încă valorificate la adevăratul lor potențial.

1. Caracter general

- Agricultura reprezintă **pilonul de bază al economiei locale**, fiind principala sursă de venit pentru o parte semnificativă a populației.
- Activitatea agricolă se desfășoară pe terenuri arabile fertile, completate de livezi, vii, pășuni și fânețe.
- Este predominantă **agricultura de subzistență și semi-subzistență**, dar există și ferme familiale în proces de modernizare.

2. Ramuri agricole importante

- **Cultura plantelor**: grâu, porumb, floarea-soarelui, cartof, legume în grădini familiale.
- **Pomicultura**: livezi de pruni, meri și peri, cu potențial ridicat pentru procesarea fructelor (dulceață, țuică, sucuri naturale).
- **Viticultura**: zone cu tradiție pentru cultura viței-de-vie, utilizate pentru consum propriu și vânzare.
- **Zootehnia**: creșterea bovinelor, ovinelor, caprinelor și păsărilor – de multe ori în gospodării mixte.

3. Potențial de dezvoltare

- **Diversificarea culturilor**: plante medicinale, fructe de pădure, produse ecologice/bio.
- **Asocierea producătorilor locali** în cooperative pentru acces mai facil la piețe și fonduri europene.
- **Procesarea primară**: unități mici de procesare a laptelui, cărnii, fructelor.
- **Brand local** – „Produs în Ștefănești” pentru creșterea vizibilității și atractivității produselor agricole.
- **Turism agro-rural**: integrarea produselor agricole în pensiuni, târguri și evenimente culturale.

4. Provocări actuale

- Fragmentarea terenurilor și **exploatarea de mici dimensiuni**, greu de competitivizat.
- **Lipsa infrastructurii de irigații** și vulnerabilitatea la secetă.
- Îmbătrânirea populației active în agricultură și migrația tinerilor.
- Acces limitat la mecanizare modernă și finanțare pentru investiții.

5. Oportunități prin finanțare și politici publice

- Fonduri europene prin **PNDR, PNRR și Politica Agricolă Comună 2023–2027**.
- Subvenții pentru agricultură ecologică și digitalizată.
- Proiecte de asociere pentru crearea de **centre de colectare și procesare**.

- Sprijin pentru **tinerii fermieri** și ferme de familie.

Oportunități de dezvoltare economică rurală

1. Agricultură modernizată și diversificată

- Dezvoltarea fermelor familiale și asocierea agricultorilor în cooperative pentru a facilita accesul la piață și la fonduri europene.
- Introducerea culturilor cu valoare adăugată mare: plante aromatice și medicinale, fructe de pădure, produse bio/ecologice.
- Procesare locală: centre de colectare și fabrici mici pentru sucuri, conserve, produse lactate, uleiuri presate la rece.
- Brand local – promovarea etichetei „Produs în Ștefănești".

2. Zootehnie și produse tradiționale

- Creșterea bovinelor, ovinelor, caprinelor și păsărilor cu orientare spre produse de nișă: brânzeturi artizanale, carne bio, ouă ecologice.
- Dezvoltarea unor **stâne turistice** cu produse tradiționale.
- Valorificarea lânii și pielii în produse meșteșugărești.

3. Turism rural și agroturism

- Promovarea zonei ca **destinație de turism rural** prin pensiuni, case tradiționale și trasee turistice.
- Integrarea produselor agricole locale în oferta turistică.
- Organizarea de **festivaluri locale** (târguri de toamnă, sărbători ale recoltei, festivaluri gastronomice).
- Posibilități pentru turism ecologic și turism de weekend pentru vizitatori din Râmnicu Vâlcea și zonele învecinate.

4. Energie verde și tranziție ecologică

- Exploatarea potențialului de **energie solară** prin panouri fotovoltaice pe clădiri publice și gospodării.
- Proiecte de **biomasă** bazate pe resturile agricole și forestiere.
- Iluminat public cu LED și reabilitare energetică a clădirilor publice.

5. Digitalizare și economie locală modernă

- Extinderea rețelei de **internet de mare viteză** pentru a facilita munca la distanță, educația online și comerțul electronic.

- Susținerea **antreprenoriatului digital rural** (magazine online, servicii digitale).
- Crearea unui **hub rural de inovare și educație digitală** pentru tineri.

6. Meșteșuguri și economie socială

- Revitalizarea meșteșugurilor tradiționale (țesături, ceramică, obiecte din lemn).
- Crearea de **ateliere comunitare** și cooperative sociale pentru femei și tineri.
- Valorificarea produselor artizanale prin vânzări online și târguri locale.

7. Fonduri europene și parteneriate

- Accesarea finanțărilor prin **PNDR, PNRR și Politica de Coeziune 2025-2030**.
- Parteneriate cu ONG-uri, universități și firme private pentru proiecte de dezvoltare rurală.
- Crearea unor **parteneriate public-private** pentru infrastructură și servicii locale.

Antreprenoriat și forță de muncă în comuna Ștefănești

Județul Vâlcea

1. Situația generală

Comuna Ștefănești se caracterizează printr-un **mediu economic modest**, specific zonelor rurale cu economie agricolă tradițională. Activitățile economice se desfășoară în mare parte în regim familial, în gospodării individuale, cu un grad redus de integrare în lanțuri economice regionale sau în structuri asociative. Antreprenoriatul este prezent, dar slab dezvoltat, iar forța de muncă locală este influențată negativ de îmbătrânirea demografică și migrația tinerilor.

2. Întreprinderi locale și activități economice

- **Numărul firmelor active** este redus și concentrat în domenii precum:
  - Comerț cu amănuntul;
  - Transport;
  - Construcții;
  - Exploatare forestieră;
  - Panificație/artizanat alimentar.
- Nu există unități industriale sau centre agroalimentare de procesare la scară medie sau mare.
- Multe activități economice se desfășoară **fără forme juridice organizate**, în regim de auto-consum sau comerț informal, limitând astfel colectarea de taxe și accesul la finanțări.

3. Forța de muncă

- Majoritatea locuitorilor activi economic lucrează în **agricultură de subzistență** sau în gospodăria proprie.
- **Tinerii apți de muncă** migrează către orașe din apropiere (Râmnicu Vâlcea, Drăgășani, Călimănești) sau în străinătate, în căutarea unor locuri de muncă mai bine remunerate.
- Există o proporție semnificativă de **populație inactivă economic**: vârstnici, persoane întreținute, șomeri neînregistrați sau persoane necalificate.
- Sectorul public (primărie, școală, unități de cult) asigură cele mai **stabile locuri de muncă** din comună.

4. Provocări actuale

- **Lipsa formării profesionale** adaptate nevoilor locale și noilor tehnologii;
- **Acces limitat la informații și consultanță** privind inițierea unei afaceri sau accesarea fondurilor europene;
- **Infrastructură economică insuficientă** (spații de lucru, centre de afaceri, platforme logistice);
- **Slaba conectare la piețele regionale** și lipsa lanțurilor scurte de distribuție pentru produse locale.

5. Potențial de dezvoltare antreprenorială

În ciuda dificultăților, comuna Ștefănești are **un potențial semnificativ pentru dezvoltarea antreprenoriatului rural**, în special în următoarele domenii:

- **Turism rural și ecologic**: pensiuni agroturistice, experiențe tradiționale, trasee culturale și gastronomice;
- **Prelucrarea produselor tradiționale**: conserve, sucuri naturale, dulcețuri, produse din lapte și carne;
- **Servicii locale**: transport persoane, comerț de proximitate, reparații, ateliere meșteșugărești;
- **Activități creative și artizanat**: olărit, sculptură, cusături tradiționale, mobilier din lemn.

6. Măsuri de sprijin necesare

Pentru încurajarea inițiativei private și stimularea ocupării în mediul rural, se impun următoarele direcții de acțiune:

- Înființarea unui **birou local de informare și sprijin pentru antreprenori** (consultanță, mentorat, ghidaj pentru accesarea de fonduri);
- Organizarea de **programe de formare profesională și reconversie** pentru tineri și șomeri;

- Amenajarea de **spații pentru afaceri rurale**: huburi, ateliere partajate, piețe/târguri locale;
- Crearea de **parteneriate public-private** pentru dezvoltarea infrastructurii economice și logistice;
- Promovarea produselor și serviciilor locale prin **mărci de zonă, rețele de promovare și participări la târguri regionale**.

2.3. Profil spațial și funcțional

Localizare geografică

Comuna Ștefănești este situată în partea de sud-est a județului Vâlcea, în regiunea Sud-Vest Oltenia, România. Teritoriul comunei se află într-o zonă de contact între Câmpia Oltețului și dealurile subcarpatice, având un relief variat, compus din zone de luncă, coline domoale și terenuri agricole fertile.

Comuna este amplasată într-un areal natural favorabil dezvoltării agriculturii și creșterii animalelor, cu soluri fertile, climă temperată și acces la resurse hidrografice locale (inclusiv afluenți de mici dimensiuni ai râului Olt).

Din punct de vedere geografic, Ștefănești beneficiază de o poziție strategică rurală, aflată în proximitatea unor centre urbane importante, precum:

- Municipiul Râmnicu Vâlcea – la aproximativ 35 km;
- Orașul Drăgășani – la aproximativ 25 km;
- Orașul Călimănești – la aproximativ 40 km.

Această amplasare conferă comunei un potențial ridicat de conectare la rețele economice, administrative și de transport la nivel județean și regional.

Cadrul administrativ

Comuna Ștefănești este o unitate administrativ-teritorială de rang IV (comună), alcătuită din șapte sate, după cum urmează:

1. Ștefănești – satul de reședință;
2. Condoiești;
3. Ciofleceni;
4. Dobrușa;

5. Garoafa;
6. Suiești;
7. Urzica.

Conform organizării administrativ-teritoriale, comuna este condusă de un primar ales și un consiliu local, în conformitate cu prevederile Legii administrației publice locale nr. 215/2001 (actualizată). Comuna dispune de următoarele instituții de interes local:

- Primărie și consiliu local;
- Unități de învățământ (școală gimnazială, grădinițe);
- Cabinet medical și punct farmaceutic;
- Cămin cultural, bibliotecă și lăcașe de cult.

Din punct de vedere al organizării teritoriale, Ștefănești se încadrează în categoria comunelor rurale de dimensiune medie, cu o populație relativ stabilă, dar afectată de migrația externă și procesul de îmbătrânire demografică.

Accesibilitate

Accesul rutier se realizează prin drumuri județene și comunale care fac legătura cu arterele principale din județ. Deși comuna nu este traversată de drumuri naționale sau linii feroviare majore, poziționarea sa permite o conectare relativ facilă cu:

- Drumul Național DN64 (Râmnicu Vâlcea – Drăgășani);
- Rețeaua rutieră județeană și conexiuni cu alte comune din zonă (ex: Voicești, Stănești, Gușoeni).

Modernizarea infrastructurii rutiere locale reprezintă o prioritate strategică, pentru a asigura o mobilitate mai bună a persoanelor, bunurilor și serviciilor.

Poziționarea geografică a comunei Ștefănești în zona de sud-est a județului Vâlcea, într-un cadru natural favorabil și relativ aproape de centre urbane importante, alături de structura administrativă funcțională, oferă premise solide pentru dezvoltare. Accesibilitatea, diversitatea terenurilor și potențialul agricol ridicat fac din Ștefănești o localitate cu oportunități reale de integrare în strategiile regionale de dezvoltare durabilă.

1. Accesibilitate rutieră externă

- Legătura principală cu reședința de județ (Râmnicu Vâlcea) se realizează prin drumul județean DJ 646, care traversează comuna.

- DJ 646 face legătura între localitățile din zona Govora – Mihăești – Bunești – Ștefănești.
- Din comuna Ștefănești se poate ajunge rapid la DN 64 (Râmnicu Vâlcea – Drăgășani – Caracal), un drum național important pentru conexiunea regională.

2. Rețeaua de drumuri interne

- Drumuri județene: DJ 646 și ramificațiile acestuia asigură accesul către satele componente.
- Drumuri comunale: fac legătura între sate
- Drumuri sătești și agricole: asigură accesul la terenurile agricole și forestiere.

3. Transport și conexiuni regionale

- Comuna beneficiază de transport rutier de călători (microbuze și autobuze) care fac legătura cu Râmnicu Vâlcea și localitățile învecinate.
- Cea mai apropiată gară importantă este Râmnicu Vâlcea, pe linia de cale ferată Piatra Olt – Râmnicu Vâlcea – Sibiu.
- Aeroportul internațional cel mai accesibil este Craiova (aprox. 100 km).

4. Potențial și limite

- Puncte tari: poziție relativ apropiată de municipiul reședință, legături bune cu stațiunea Băile Govora și cu mănăstirile din zonă (turism religios).
- Probleme: unele drumuri comunale și sătești necesită modernizare (gropi, lipsă asfalt, lipsă marcaje), ceea ce limitează accesul rapid la anumite sate.

Rețeaua tehnico-edilitară

Rețeaua tehnico-edilitară a comunei Ștefănești

Comuna Ștefănești dispune de o rețea tehnico-edilitară specifică mediului rural, care sprijină dezvoltarea comunității și asigură condiții de trai corespunzătoare locuitorilor. Principalele componente ale acestei infrastructuri sunt:

1. Alimentarea cu apă:

- Există un sistem de alimentare cu apă potabilă care deservește majoritatea gospodăriilor din comună.
- Sursele de apă sunt constituite din puțuri forate și captări locale, iar calitatea apei este monitorizată periodic.
- Totuși, în unele zone izolate se constată necesitatea extinderii rețelei și modernizării stațiilor de tratare.

2. Canalizarea și sistemul de epurare:

- În prezent, rețeaua de canalizare este parțial dezvoltată, acoperind în principal zona centrală a comunei.
- Pentru restul localităților, predomină sistemele individuale de epurare (fose septice).
- Se recomandă investiții pentru extinderea rețelei și modernizarea sistemelor de tratare a apelor uzate pentru protecția mediului.

3. Alimentarea cu energie electrică:

- Toate gospodăriile și unitățile publice sunt racordate la rețeaua electrică.
- Rețeaua este gestionată de operatorii regionali, iar întreținerea este asigurată periodic.
- Există potențial pentru dezvoltarea surselor alternative de energie, în special energia solară, pentru susținerea tranziției energetice.

4. Gaze naturale:

- Rețeaua de gaze naturale nu este prezentă pe întreg teritoriul comunei.
- În zonele limitrofe infrastructura începe să fie dezvoltată, iar extinderea către Ștefănești reprezintă o oportunitate pentru creșterea calității vieții și atragerea de noi investiții.

5. Drumuri și infrastructură rutieră:

- Comuna este deservită de drumuri județene și comunale, majoritatea asfaltate sau pietruite, care asigură legătura cu localitățile învecinate și centrul județului.
- Unele drumuri interne necesită reabilitare și întreținere regulată pentru a facilita accesul pe timp de ploaie sau zăpadă.

6. Telecomunicații și internet:

- Serviciile de telefonie fixă și mobilă sunt disponibile în întreaga comună, cu acoperire relativ bună.
- Accesul la internet fix și mobil se extinde progresiv, însă există încă zone cu acoperire slabă sau viteze reduse.
- Dezvoltarea infrastructurii digitale reprezintă o prioritate pentru facilitarea accesului la servicii moderne și oportunități economice.

Funcționalitate spațială și direcții de dezvoltare

Comuna Ștefănești se caracterizează printr-o funcționalitate spațială specifică zonelor rurale subcarpatice, în care predomină activitățile agricole și gospodăriile individuale, complementate de servicii publice și mici activități economice locale. Structura teritorială este organizată în jurul satelor componente, cu un echilibru între zonele locuite, terenurile agricole și spațiile naturale.

1. Funcționalitatea spațială actuală:
    - Zona centrală a comunei, în special satul Ștefănești, concentrează principalele servicii administrative, educaționale, culturale și comerciale.
    - Spațiile agricole, atât arabile, cât și pajiști și livezi, sunt repartizate în zonele de câmpie și deal, formând majoritatea suprafeței comunei.
    - Zonele naturale (păduri, ape curgătoare) contribuie la diversificarea peisajului și oferă potențial pentru dezvoltarea turismului rural și ecologic.
2. Direcții strategice de dezvoltare spațială:
    - Modernizarea infrastructurii rurale: extinderea și reabilitarea rețelelor de utilități (apă, canalizare, energie), precum și modernizarea drumurilor locale pentru a asigura accesibilitate și conectivitate eficiente.
    - Dezvoltarea zonelor agricole prin tehnologii moderne: susținerea exploatațiilor agricole cu echipamente moderne, irigații, și metode ecologice pentru creșterea productivității și sustenabilității.
    - Promovarea turismului rural și cultural: valorificarea patrimoniului natural și cultural pentru atragerea vizitatorilor, dezvoltarea pensiunilor, traseelor tematice și a evenimentelor locale.
    - Consolidarea spațiilor locative: modernizarea locuințelor existente și dezvoltarea unor noi zone rezidențiale adaptate nevoilor familiilor tinere, pentru a combate migrația și îmbătrânirea populației.
    - Protecția mediului și dezvoltarea spațiilor verzi: implementarea unor proiecte de reabilitare a spațiilor naturale, crearea de parcuri și zone de recreere pentru locuitori.
    - Dezvoltarea economică integrată: susținerea microîntreprinderilor locale și a cooperativelor agricole, încurajarea antreprenoriatului în domenii conexe agriculturii și turismului.
3. Perspective de planificare urbanistică și rurală:
    - Elaborarea și actualizarea Planului Urbanistic General (PUG) și a Planurilor Urbanistice Zonale (PUZ) pentru o gestionare echilibrată și durabilă a dezvoltării teritoriale.
    - Corelarea strategiilor locale cu planurile județene și naționale, pentru accesarea eficientă a fondurilor europene și naționale.
    - Implicarea comunității în procesul de planificare, pentru a asigura că direcțiile de dezvoltare reflectă nevoile și aspirațiile locuitorilor.

Cultura

Cultura în comuna Ștefănești

Comuna Ștefănești este o comunitate cu o identitate culturală puternică, care păstrează și promovează tradițiile și valorile rurale specifice zonei subcarpatice a județului Vâlcea. Cultura locală joacă un rol esențial în coeziunea socială și în dezvoltarea turismului rural, oferind premisele unei dinamici locale autentice.

1. Patrimoniu cultural și istoric:

- În comună se regăsesc numeroase biserici și monumente istorice datând din secolele trecute, care sunt nu doar lăcașuri de cult, ci și martori ai istoriei și tradițiilor locale. Un exemplu este Biserica „Sfântul Nicolae" din Ștefănești, cunoscută pentru arhitectura sa tradițională și picturile murale interioare.
- Un important punct de referință spiritual și cultural este **Schitul Dobrușa**, situat în apropierea comunei, un lăcaș de o deosebită valoare istorică și arhitecturală. Schitul Dobrușa este un centru de pelerinaj și conservare a tradițiilor religioase, fiind cunoscut pentru liniștea sa, peisajul natural înconjurător și pentru rolul său în viața spirituală a comunității.
- Meșteșugurile tradiționale precum olăritul, țesutul și sculptura în lemn continuă să fie practicate de meșteri locali, care păstrează tehnici vechi transmise din generație în generație. Deși în scădere, aceste activități reprezintă o resursă culturală valoroasă pentru comunitate.

2. Evenimente culturale și tradiții:

- Sărbătorile populare, precum „Sânzienele" sau „Focul lui Sumedru", sunt celebrate cu festivități tradiționale care includ muzică populară, dansuri, costume specifice și obiceiuri vechi, ce atrag atât localnici, cât și turiști.
- Sărbătorile religioase importante, cum ar fi Paștele și Crăciunul, sunt marcate prin procesiuni, slujbe speciale și reuniuni comunitare, menținând vie credința și spiritualitatea locuitorilor.
- În fiecare an, comunele organizează târguri și expoziții de produse tradiționale, meșteșuguri și gastronomie locală, contribuind la promovarea patrimoniului cultural și a economiei locale.

3. Infrastructura culturală:

- Căminul cultural din Ștefănești este un centru important pentru viața culturală a comunității, unde se desfășoară spectacole de teatru, concerte de muzică populară, ateliere de meșteșuguri și evenimente educative pentru copii și tineri.
- Biblioteca comunală și școlile locale contribuie la promovarea educației culturale, organizând activități care valorifică folclorul și tradițiile locale.

4. Dezvoltarea turismului cultural:

- Turismul rural este o oportunitate strategică pentru comuna Ștefănești, fiind bazat pe promovarea tradițiilor autentice, a meșteșugurilor locale și a peisajului natural pitoresc.
- Se dezvoltă pensiuni și facilități turistice care oferă experiențe autentice, precum participarea la muncile agricole tradiționale, degustarea produselor locale (brânzeturi artizanale, fructe, distilate tradiționale) și participarea la evenimente culturale.
- **Schitul Dobrușa** reprezintă un punct de atracție turistică și spirituală important, iar includerea acestuia în rutele turistice tematice poate contribui semnificativ la creșterea vizibilității comunei și la promovarea turismului cultural și religios.
- Proiectele viitoare includ amenajarea unor trasee tematice care să cuprindă vizitarea bisericilor istorice, ateliere de meșteșugărit și organizarea de festivaluri anuale cu scopul de a atrage turiști și a dinamiza economia locală.

5. Perspective și recomandări:

- Pentru a valorifica potențialul cultural, este necesară susținerea meșteșugarilor locali prin programe de formare și acces la piețe de desfacere.
- Promovarea culturii locale prin mijloace digitale și colaborarea cu agenții turistice pot crește vizibilitatea comunei Ștefănești pe harta turistică a județului Vâlcea și a regiunii Oltenia.
- Implicarea tinerilor în activitățile culturale este esențială pentru transmiterea tradițiilor și revitalizarea vieții comunitare.

2.4.Infrastructura de transport și mobilitate

Infrastructura de transport și mobilitate reprezintă un element esențial pentru dezvoltarea economică, socială și turistică a comunei Ștefănești. Accesibilitatea și conectivitatea cu zonele

învecinate, orașele județene și principalele axe de circulație sunt factori care influențează atât calitatea vieții locuitorilor, cât și potențialul investițional al zonei.

Rețeaua rutieră:

- Comuna Ștefănești este deservită de un sistem de drumuri județene și comunale, care asigură legătura cu orașul Râmnicu Vâlcea și alte localități din județ.
- Drumurile județene sunt în general asfaltate, însă unele sectoare ale drumurilor comunale necesită reabilitare sau modernizare pentru a asigura un trafic în condiții optime, mai ales pe timpul iernii sau în condiții meteorologice nefavorabile.
- Infrastructura rutieră internă în comună include atât drumuri asfaltate, cât și drumuri pietruite sau neamenajate, în special în zonele rurale și în satele componente.

Transportul public:

- Serviciile de transport public sunt limitate, cu curse regulate de autobuze și microbuze care leagă comuna de municipiul Râmnicu Vâlcea și alte localități din apropiere.
- Frecvența transportului public este redusă, ceea ce determină o dependință ridicată a populației de transportul privat sau neorganizat.
- Lipsa unor facilități și mijloace eficiente de transport poate afecta accesul la servicii, locuri de muncă și oportunități educaționale pentru locuitorii comunei.

Mobilitatea și accesibilitatea:

- Mobilitatea în interiorul comunei este predominant asigurată prin mijloace individuale (autoturisme, tractor, biciclete).
- Existența unor drumuri neasfaltate și infrastructură rutieră insuficientă în zonele mai izolate limitează accesul și mobilitatea în anumite perioade ale anului.
- În vederea creșterii accesibilității, sunt necesare investiții în modernizarea și întreținerea rețelei rutiere comunale, precum și dezvoltarea unui sistem public de transport mai adaptat nevoilor comunității.

Infrastructură pentru transport alternativ și durabil:

- În prezent, infrastructura pentru transport alternativ, precum piste pentru biciclete sau trotuare în zonele de circulație pietonală, este aproape inexistentă.
- Dezvoltarea unor astfel de facilități poate contribui la promovarea mobilității durabile, reducerea emisiilor poluante și creșterea calității vieții.

Provocări și direcții de dezvoltare:

- Necesitatea modernizării și extinderii rețelei de drumuri comunale și agricole pentru a asigura legături eficiente între satele componente și zona centrală a comunei.
- Dezvoltarea unui sistem de transport public adaptat nevoilor actuale, cu frecvență și rute optime.
- Promovarea mobilității durabile prin amenajarea de piste pentru biciclete și zone pietonale în punctele de interes ale comunei (școli, centre culturale, piețe).
- Integrarea infrastructurii de transport cu proiectele de dezvoltare turistică, facilitând accesul vizitatorilor la obiectivele culturale și naturale ale comunei, cum ar fi Schitul Dobrușa și zonele rurale pitorești.

Proiecte de investiții

Proiecte de investiții prioritare în comuna Ștefănești

Pentru a sprijini dezvoltarea durabilă a comunei Ștefănești și pentru a răspunde provocărilor identificate în planul strategic, au fost identificate o serie de proiecte de investiții prioritare, care vizează îmbunătățirea infrastructurii, dezvoltarea economică și socială, precum și conservarea patrimoniului cultural și natural.

1. Modernizarea infrastructurii rutiere
    - Reabilitarea și asfaltarea drumurilor comunale și agricole pentru a asigura o conectivitate mai bună între satele componente și acces facil către drumurile județene.
    - Construirea și modernizarea podurilor și podețelor pe traseele cu dificultăți de acces în perioadele ploioase.
    - Amenajarea de trotuare și piste pentru biciclete în zona centrală a comunei și în apropierea școlilor și obiectivelor publice.
2. Dezvoltarea serviciilor de transport public
    - Implementarea unor linii regulate de transport public adaptate nevoilor locuitorilor, cu frecvență sporită în orele de vârf.
    - Achiziționarea de mijloace de transport eco-friendly pentru reducerea poluării și creșterea confortului călătorilor.
3. Modernizarea infrastructurii educaționale și sociale
    - Reabilitarea și dotarea școlilor cu echipamente moderne, inclusiv laboratoare de informatică și biblioteci.
    - Construirea unui centru after-school și a unui centru social pentru sprijinirea familiilor vulnerabile și promovarea incluziunii sociale.

- Dezvoltarea infrastructurii sportive și recreative, prin amenajarea terenurilor de sport, parcurilor și spațiilor de joacă.

4. Susținerea agriculturii și antreprenoriatului local
   - Crearea unui centru agroalimentar pentru colectarea, procesarea și valorificarea produselor agricole locale (lapte, carne, fructe).
   - Dezvoltarea de cooperative agricole pentru a facilita accesul fermierilor la piețe și servicii comune.
   - Implementarea unui program de modernizare a utilajelor agricole și promovarea agriculturii ecologice.
5. Promovarea turismului rural și cultural
   - Amenajarea și promovarea traseelor turistice tematice, care includ vizitarea Schitului Dobrușa, bisericilor și obiectivelor naturale din zonă.
   - Dezvoltarea infrastructurii de cazare rurală (pensiuni, case de oaspeți) și facilități turistice complementare.
   - Organizarea de festivaluri și târguri tradiționale pentru promovarea culturii și produselor locale.
6. Protecția mediului și infrastructura verde
   - Implementarea unui sistem modern de colectare și gestionare a deșeurilor menajere.
   - Realizarea unor proiecte de eficiență energetică în clădirile publice și gospodării, inclusiv instalarea de panouri fotovoltaice.
   - Amenajarea de spații verzi și parcuri în centrul comunei pentru recreere și îmbunătățirea calității aerului.
7. Digitalizarea și modernizarea administrației publice
   - Implementarea unui sistem informatic integrat pentru gestionarea serviciilor publice și comunicarea eficientă cu cetățenii.
   - Dezvoltarea infrastructurii de internet broadband în toate satele componente pentru facilitarea accesului la informație și servicii online.

Aceste proiecte pot fi finanțate prin fonduri europene (FEDR, FSE+, PNRR), programe guvernamentale sau parteneriate public-private, cu implicarea activă a comunității locale și a actorilor economici.

Probleme identificate:

1. Probleme economice:

- Dependența ridicată de agricultura tradițională, cu un grad scăzut de mecanizare și modernizare.
- Fragmentarea terenurilor agricole și lipsa unităților locale de procesare a produselor agricole.
- Slaba diversificare a activităților economice și lipsa unei piețe locale funcționale.
- Migrația forței de muncă tinere spre orașe sau străinătate, generând lipsă de resurse umane active.
- Lipsa unei rețele bine dezvoltate de întreprinderi mici și mijlocii, precum și a sprijinului pentru antreprenoriat rural.

2. Probleme demografice și sociale:

- Îmbătrânirea populației și scăderea numărului de copii și tineri.
- Rata redusă de ocupare a forței de muncă și număr mare de persoane inactive economic.
- Acces limitat la servicii sociale moderne și insuficiente facilități pentru grupurile vulnerabile.
- Lipsa unui centru after-school și a unor programe sociale dedicate familiilor și copiilor.

3. Probleme de infrastructură:

- Rețea rutieră comunală incompletă, cu drumuri neasfaltate sau degradate, afectând mobilitatea.
- Infrastructura de transport public insuficient dezvoltată, cu frecvență redusă a curselor.
- Lipsa infrastructurii pentru transport alternativ (piste pentru biciclete, trotuare).
- Infrastructură tehnico-edilitară insuficientă, inclusiv în ceea ce privește alimentarea cu apă, canalizare și gestionarea deșeurilor.

4. Probleme legate de mediul înconjurător:

- Gestionarea deficitară a deșeurilor și lipsa unui sistem modern de colectare și reciclare.
- Vulnerabilitatea la fenomene meteo extreme, cum ar fi eroziunea solului și alunecările de teren pe versanți.
- Lipsa unei conștientizări suficiente privind protecția mediului și tranziția către practici sustenabile.

5. Probleme culturale și de patrimoniu:

- Necesitatea promovării și conservării obiectivelor culturale și istorice, precum Schitul Dobrușa.

- Insuficientă valorificare turistică a patrimoniului local și lipsa infrastructurii turistice adecvate.

2.5. Echiparea tehnico-edilitară

Echiparea tehnico-edilitară reprezintă un element fundamental pentru asigurarea unui nivel adecvat de trai, dezvoltarea economică și creșterea calității serviciilor publice în comuna Ștefănești. Aceasta include infrastructura de alimentare cu apă, canalizare, electricitate, gaze, precum și gestionarea deșeurilor și infrastructura de comunicații.

1. Alimentarea cu apă:

- Comuna dispune de o rețea de distribuție a apei potabile care acoperă în principal zonele centrale și localitățile cu o densitate mai mare a populației.
- În unele zone periferice și satele componente, accesul la apă potabilă prin rețea este limitat sau inexistent, iar locuitorii utilizează surse alternative, precum fântâni sau foraje individuale.
- Calitatea apei este în general satisfăcătoare, însă există necesitatea monitorizării și modernizării sistemelor de captare și tratare.

2. Canalizarea și epurarea apelor uzate:

- Sistemul de canalizare este parțial dezvoltat, fiind concentrat în principal în centrul comunei și în zonele cu densitate mare a populației.
- În zonele rurale, gospodăriile folosesc fosă septică sau alte soluții individuale de gestionare a apelor uzate, ceea ce poate genera probleme de mediu.
- Nu există o stație modernă de epurare a apelor uzate, ceea ce constituie o vulnerabilitate în protecția mediului și sănătatea publică.

3. Alimentarea cu energie electrică și gaze naturale:

- Rețeaua electrică este extinsă în toate satele comunei, asigurând alimentarea continuă și relativ stabilă a gospodăriilor și unităților economice.
- Alimentarea cu gaze naturale este limitată, prezentă doar în anumite zone ale comunei, ceea ce face necesară utilizarea surselor alternative de încălzire în zonele rurale.
- Există oportunități de modernizare a rețelelor electrice și de promovare a utilizării surselor de energie regenerabilă (panouri solare, energie eoliană).

4. Gestionarea deșeurilor:

- Serviciile de colectare a deșeurilor sunt funcționale, însă infrastructura pentru sortarea și reciclarea deșeurilor este insuficient dezvoltată.

- Există necesitatea implementării unui sistem integrat de gestionare a deșeurilor, cu accent pe colectarea selectivă, reciclare și reducerea impactului asupra mediului.
- Campaniile de conștientizare pentru comunitate privind protecția mediului și gestionarea responsabilă a deșeurilor sunt limitate.

5. Infrastructura de comunicații:

- Accesul la servicii de telefonie mobilă și internet este asigurat, însă există diferențe de calitate și acoperire între zonele centrale și cele periferice ale comunei.
- Dezvoltarea infrastructurii digitale, inclusiv accesul la internet de bandă largă (broadband), este esențială pentru incluziunea digitală a locuitorilor și pentru dezvoltarea afacerilor locale.

6. Alte aspecte tehnico-edilitare:

- Iluminatul public este prezent în zonele locuite și pe principalele drumuri, însă este necesară modernizarea și extinderea acestuia în satele mai îndepărtate.
- Infrastructura pentru alimentarea cu energie termică este limitată, iar încălzirea se realizează preponderent prin mijloace individuale.
- Este nevoie de investiții în modernizarea spațiilor publice și a rețelelor de utilități pentru a sprijini dezvoltarea durabilă a comunei.

Propuneri de proiecte pentru echiparea tehnico-edilitară

1. Modernizarea și extinderea rețelei de alimentare cu apă potabilă
   - Reabilitarea și modernizarea sistemelor de captare, tratare și distribuție a apei.
   - Extinderea rețelei în zonele rurale periferice unde accesul la apă potabilă este limitat.
   - Implementarea unui sistem de monitorizare a calității apei.
2. Dezvoltarea rețelei de canalizare și a sistemului de epurare a apelor uzate
   - Construirea și extinderea rețelei de canalizare în toate localitățile componente ale comunei.
   - Realizarea unei stații moderne de epurare a apelor uzate, conform standardelor de mediu.
   - Promovarea soluțiilor ecologice pentru gospodăriile individuale în zonele încă neacoperite.
3. Extinderea și modernizarea rețelelor de alimentare cu energie electrică și gaze naturale
   - Reabilitarea rețelelor electrice existente pentru reducerea pierderilor și creșterea siguranței.
   - Extinderea rețelei de gaze naturale în satele unde acest serviciu lipsește, pentru a reduce dependența de sursele tradiționale de încălzire.
   - Promovarea instalării de surse regenerabile de energie în gospodării și instituții publice (panouri solare, centrale pe biomasă).

4. Implementarea unui sistem integrat de gestionare a deșeurilor

- Crearea unor puncte de colectare selective pentru reciclare în toate satele comunei.
- Dezvoltarea infrastructurii pentru depozitarea ecologică și reciclarea deșeurilor.
- Organizarea de campanii de educație și conștientizare în rândul populației privind protecția mediului.

5. Dezvoltarea infrastructurii digitale și de comunicații

- Extinderea acoperirii rețelelor de internet de bandă largă în toate zonele comunei.
- Implementarea unor centre comunitare digitale sau huburi rurale pentru accesul la servicii online și formare digitală.
- Modernizarea rețelelor de telefonie mobilă pentru a asigura acoperire și calitate optimă.

6. Modernizarea iluminatului public și infrastructurii de mobilitate

- Înlocuirea corpurilor de iluminat cu sisteme eficiente energetic, pe bază de LED.
- Extinderea rețelei de iluminat în satele mai izolate.
- Amenajarea unor piste pentru biciclete și trotuare pentru creșterea siguranței și mobilității pietonilor.

7. Reabilitarea și modernizarea infrastructurii termice și a spațiilor publice

- Implementarea unor soluții moderne pentru încălzirea eficientă a clădirilor publice.
- Amenajarea și modernizarea spațiilor publice, piețelor și parcurilor pentru creșterea calității vieții locuitorilor.

Managementul deșeurilor și aplicarea principiului DNSH în comuna Ștefănești

Managementul deșeurilor reprezintă un aspect esențial pentru protecția mediului, sănătatea publică și dezvoltarea durabilă a comunei Ștefănești. În contextul actual, comuna se confruntă cu provocări privind colectarea, sortarea și reciclarea eficientă a deșeurilor generate atât de gospodării, cât și de activitățile economice locale.

Situația actuală a gestionării deșeurilor:

- Colectarea deșeurilor se realizează în principal prin servicii publice, însă infrastructura pentru colectarea selectivă este limitată și nu este prezentă în toate satele componente.
- Nu există încă un sistem integrat local de reciclare, iar deșeurile menajere sunt în mare parte depozitate în gropi de gunoi neconforme sau transportate către stații exterioare.
- Lipsa educației și conștientizării populației privind reducerea și reciclarea deșeurilor contribuie la poluarea mediului și la utilizarea ineficientă a resurselor.

Aplicarea principiului DNSH (Do No Significant Harm)
Principiul **DNSH**, conform Regulamentului (UE) 2020/852 privind taxonomia sustenabilității, impune ca toate proiectele și activitățile dezvoltate în comună să nu provoace daune semnificative mediului, social sau economic. În contextul gestionării deșeurilor, acest principiu se aplică astfel:

- **Prevenirea poluării:** Orice investiție în infrastructura de gestionare a deșeurilor trebuie să minimizeze riscul de contaminare a solului, apei și aerului.
- **Promovarea economiei circulare:** Încurajarea colectării selective, reciclării și reutilizării materialelor pentru reducerea volumului de deșeuri depozitate și a consumului de resurse naturale.
- **Protecția sănătății publice:** Asigurarea unor condiții de depozitare și tratare a deșeurilor care să nu afecteze sănătatea locuitorilor și să respecte standardele europene de mediu.
- **Respectarea biodiversității:** Evitarea proiectelor care ar afecta negativ habitatele naturale, fauna și flora din zona comunei.

Direcții de acțiune pentru implementarea principiului DNSH în managementul deșeurilor:

- Dezvoltarea și implementarea unui sistem integrat de colectare selectivă în toate satele comunei.
- Construirea sau modernizarea facilităților de tratare și reciclare a deșeurilor, în conformitate cu standardele europene.
- Organizarea de campanii de informare și educare a populației privind reducerea, reutilizarea și reciclarea deșeurilor.
- Monitorizarea continuă a impactului asupra mediului a activităților de gestionare a deșeurilor.
- Colaborarea cu autoritățile județene și regionale pentru integrarea comunalei Ștefănești în rețele și programe regionale de gestionare sustenabilă a deșeurilor.

2.6.Servicii publice

Serviciile publice reprezintă un pilon esențial pentru asigurarea calității vieții locuitorilor din comuna Ștefănești și contribuie la dezvoltarea durabilă a comunității. În această secțiune sunt prezentate principalele servicii publice existente, nivelul de acces și calitatea acestora, precum și direcțiile de dezvoltare.

Educație

- Comuna dispune de unități școlare de nivel primar și gimnazial, care oferă educație copiilor din toate satele componente.
- Școlile necesită investiții pentru modernizarea infrastructurii, dotarea cu echipamente moderne și extinderea programelor educaționale, inclusiv activități extrașcolare și after-school.
- Accesul la învățământ liceal se realizează în orașele din apropiere, cum ar fi Râmnicu Vâlcea și Călimănești.

Sănătate

- Serviciile medicale sunt asigurate prin cabinete medicale de familie și un dispensar uman în comună.
- Accesul la servicii medicale specializate și spitalizare se face în unitățile din municipiul reședință și județ.
- Este necesară dezvoltarea infrastructurii sanitare locale, inclusiv facilități pentru îngrijire medicală preventivă și pentru persoanele vârstnice.

Protecția socială

- Primăria comunei coordonează programe sociale pentru sprijinirea persoanelor vulnerabile, familiilor cu venituri reduse și persoanelor cu dizabilități.
- Există potențial de extindere a serviciilor sociale comunitare, inclusiv centre de zi pentru copii și persoane vârstnice.

Servicii administrative și juridice

- Serviciile publice administrative sunt furnizate prin Primăria Ștefănești, care asigură accesul la documente, autorizații, evidența populației și alte servicii de interes local.
- Există o bună accesibilitate a populației la aceste servicii, însă se recomandă digitalizarea și modernizarea proceselor administrative pentru eficientizare.

Siguranța publică

- Activitatea de ordine publică și siguranță este asigurată prin colaborarea cu Poliția locală și alte instituții județene.
- Comunitatea beneficiază de un mediu relativ sigur, dar se impune menținerea și îmbunătățirea serviciilor prin dotări și prevenție.

Infrastructura culturală și sportivă

- Comuna dispune de cămine culturale și săli de sport care găzduiesc activități recreative, culturale și sportive pentru toate categoriile de vârstă.
- Este necesară modernizarea și diversificarea ofertei culturale și sportive pentru a stimula implicarea comunității și a tinerilor.

Transport public și mobilitate

- Transportul public local este limitat, iar accesul populației către centrele urbane se face preponderent prin mijloace proprii.
- Investițiile în infrastructura de transport și dezvoltarea unor servicii de mobilitate durabilă reprezintă o prioritate pentru îmbunătățirea conectivității și accesibilității.

Direcții de dezvoltare a serviciilor publice:

- Modernizarea infrastructurii educaționale și sanitare, cu accent pe servicii adaptate nevoilor populației.
- Dezvoltarea serviciilor sociale și culturale, pentru o incluziune socială sporită.
- Digitalizarea serviciilor administrative pentru creșterea eficienței și accesibilității.
- Extinderea și diversificarea transportului public local, promovând mobilitatea durabilă.

Servicii de sănătate

omuna Ștefănești dispune de o rețea de servicii medicale de bază, menite să asigure accesul populației la îngrijiri primare și preventive. Aceste servicii sunt esențiale pentru menținerea sănătății comunității, în special în contextul unei populații preponderent rurale și în proces de îmbătrânire.

Infrastructură și servicii existente

- **Cabinete medicale de familie:** În comună funcționează mai multe cabinete de medicină de familie, care oferă consultații generale, tratamente de primă intenție și monitorizarea stării de sănătate pentru toate categoriile de vârstă.
- **Dispensar uman:** Un dispensar asigură servicii medicale suplimentare, inclusiv consultații specializate ocazionale și acces la servicii de asistență medicală comunitară.
- **Farmacii:** Sunt prezente una sau două farmacii, facilitând accesul la medicamente pentru populația locală.

Provocări în domeniul sănătății

- Accesul limitat la servicii medicale specializate, care necesită deplasări către orașele mai mari (Râmnicu Vâlcea, Călimănești).
- Infrastructura medicală locală necesită modernizare și dotări suplimentare pentru echipamente și medicamente.
- Lipsa unui serviciu de urgență permanent în comună crește riscurile în situații critice.
- Nevoi crescute în domeniul sănătății preventive și al serviciilor pentru persoanele vârstnice, în contextul îmbătrânirii demografice.

Direcții de dezvoltare și îmbunătățire

- Modernizarea și dotarea cabinetelor medicale și dispensarului cu echipamente moderne pentru diagnostic și tratament.
- Extinderea serviciilor medicale comunitare, inclusiv prin programe de prevenție, educație pentru sănătate și monitorizare a pacienților cu boli cronice.
- Crearea unor parteneriate cu instituții medicale județene pentru facilitarea accesului rapid la servicii specializate.
- Implementarea unor programe de suport pentru sănătatea mentală și pentru îngrijirea persoanelor în vârstă.

Prin dezvoltarea și modernizarea serviciilor de sănătate, comuna Ștefănești poate asigura un nivel ridicat de calitate a vieții pentru locuitorii săi și poate contribui la menținerea unei comunități sănătoase și active.

Servicii sociale

Serviciile sociale din comuna Ștefănești au rolul de a sprijini incluziunea socială, protecția persoanelor vulnerabile și asigurarea unui nivel minim de bunăstare pentru toate categoriile de populație. Aceste servicii contribuie la creșterea coeziunii comunitare și la reducerea riscurilor de marginalizare.

Structura și oferta serviciilor sociale

- **Asistență socială comunitară:** Primăria comunei coordonează programe de sprijin pentru familii cu venituri reduse, persoane cu dizabilități, vârstnici și alte grupuri vulnerabile.
- **Ajutoare sociale și subvenții:** Beneficiarii pot accesa diverse forme de ajutor financiar, alimente sau servicii sociale în funcție de criteriile stabilite de legislația națională.

- **Centre și activități sociale:** Există posibilitatea înființării unor centre de zi pentru copii sau persoane în vârstă, care să ofere suport educațional, recreativ și de îngrijire.
- **Voluntariat și implicare comunitară:** În comunitate există inițiative de voluntariat și activități organizate pentru sprijinirea persoanelor aflate în dificultate.

Provocări identificate

- Accesul limitat la servicii specializate, mai ales în zonele rurale mai îndepărtate ale comunei.
- Resurse financiare și umane insuficiente pentru dezvoltarea unor programe sociale mai complexe.
- Lipsa infrastructurii dedicate (centre sociale, spații pentru activități comunitare).
- Necesitatea creșterii gradului de conștientizare și educație socială în rândul populației.

Direcții de dezvoltare și oportunități

- Dezvoltarea infrastructurii sociale prin crearea unor centre multifuncționale de servicii sociale, inclusiv after-school și centre pentru seniori.
- Implementarea de programe integrate de sprijin social, educațional și medical pentru grupurile vulnerabile.
- Parteneriate cu ONG-uri și instituții județene pentru atragerea de fonduri și expertiză.
- Promovarea voluntariatului și a implicării civice pentru consolidarea rețelelor de sprijin comunitar.
- Digitalizarea și simplificarea accesului la serviciile sociale oferite de autoritățile locale.

Alimentare cu apă și canalizare

. Stadiul actual al alimentării cu apă

- Rețea de alimentare cu apă prezentă în majoritatea satelor, dar cu grad de acoperire și funcționare neuniform.
- O parte din gospodării folosesc fântâni individuale, unele cu risc de contaminare (mai ales în zonele joase, expuse infiltrațiilor).
- Infrastructura existentă are nevoie de modernizare și extindere, pentru a asigura presiune și calitate conform standardelor europene.
- Există proiecte și programe de investiții (prin PNDL, POIM, PNRR sau Compania de Apă Vâlcea) care vizează extinderea rețelei centralizate.

2. Sistem de canalizare și epurare

- Rețeaua de canalizare este inexistentă sau insuficient dezvoltată în mare parte din comună.
- Majoritatea gospodăriilor folosesc fose septice individuale, cu probleme legate de vidanjare și protecția mediului.
- Lipsa unei stații de epurare funcționale generează riscuri de poluare a apelor subterane și a solului.
- Există posibilitatea accesării fondurilor europene pentru realizarea unui sistem centralizat de canalizare în localitățile cu densitate mai mare a populației.

3. Probleme identificate

- Acoperire parțială a rețelei de apă potabilă.
- Calitate variabilă a apei din fântâni.
- Lipsa canalizării și dependența de fose septice.
- Costuri ridicate de implementare a rețelelor centralizate în zone dispersate.
- Posibile riscuri de poluare a solului și apelor freatice.

4. Direcții strategice de dezvoltare

- Finalizarea și extinderea rețelei de alimentare cu apă potabilă pentru toate satele comunei.
- Realizarea unui sistem integrat de canalizare și epurare, etapizat, cu prioritate pentru zonele cu densitate mai mare a populației.
- Implementarea unor stații de epurare compacte, ecologice, adaptate mediului rural.
- Sprijin pentru gospodăriile izolate prin soluții alternative (microstații individuale de epurare, sisteme de filtrare a apei).
- Accesarea fondurilor din PNRR, Programul Operațional Dezvoltare Durabilă (PODD) și parteneriate cu Compania de Apă Vâlcea.
- Campanii de informare și responsabilizare a populației privind utilizarea rațională a resurselor de apă și întreținerea foselor septice.

Salubritate și protecția mediului

Gestionarea eficientă a deșeurilor și protecția mediului reprezintă priorități esențiale pentru comuna Ștefănești, având un impact direct asupra sănătății populației și asupra calității vieții în mediul rural. Comuna se confruntă cu provocări specifice privind salubritatea și conservarea resurselor naturale, dar și cu oportunități de dezvoltare durabilă prin implementarea unor practici responsabile și proiecte adecvate.

Situația actuală a salubrității

- Serviciul de colectare a deșeurilor menajere este asigurat de operatori locali, însă gradul de acoperire și frecvența colectării pot fi îmbunătățite.
- Există puncte de colectare selectivă a deșeurilor reciclabile, însă acestea sunt insuficient dezvoltate și insuficient utilizate de către populație.
- Depozitarea necorespunzătoare a deșeurilor, în special în zonele periferice și rurale, reprezintă o problemă semnificativă, cu riscuri pentru mediul înconjurător.

Protecția mediului și gestionarea resurselor

- Comuna Ștefănești dispune de suprafețe naturale importante (păduri, zone umede, cursuri de apă) care necesită măsuri specifice de conservare și protecție.
- Există vulnerabilități legate de eroziunea solului, poluarea apei și impactul activităților agricole asupra ecosistemelor locale.
- Se impune o atenție sporită asupra tranziției către practici agricole durabile și utilizarea rațională a resurselor naturale.

Aplicarea principiului DNSH (Do No Significant Harm)

- În contextul accesării fondurilor europene și dezvoltării proiectelor locale, comuna Ștefănești integrează principiul „Do No Significant Harm", evitând activitățile care ar putea cauza daune semnificative mediului.
- Toate investițiile și măsurile adoptate urmăresc protejarea biodiversității, conservarea resurselor de apă și sol, reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și promovarea economiei circulare.

Direcții de dezvoltare și măsuri propuse

- Extinderea și modernizarea sistemului de colectare selectivă a deșeurilor, cu campanii de informare și educație a populației privind reciclarea.
- Implementarea unor proiecte de compostare locală pentru gestionarea deșeurilor organice.
- Dezvoltarea infrastructurii verzi (parcuri, zone de agrement) și promovarea reîmpăduririlor pentru combaterea eroziunii.
- Promovarea practicilor agricole ecologice și a tehnologiilor care reduc impactul asupra mediului.
- Monitorizarea continuă a calității apei și solului, precum și realizarea unor studii privind biodiversitatea locală.
- Cooperarea cu autoritățile județene și regionale pentru gestionarea integrată a deșeurilor și protecția mediului.

Prin adoptarea unei politici coerente în domeniul salubrității și protecției mediului, comuna Ștefănești poate asigura un mediu sănătos pentru locuitorii săi și poate contribui la dezvoltarea durabilă a zonei, în acord cu standardele și reglementările europene.

2.7.Mediu și schimbări climatice

Comuna Ștefănești, situată în sud-estul județului Vâlcea, se confruntă cu provocări importante legate de mediu și schimbările climatice, care influențează în mod direct calitatea vieții locuitorilor și sustenabilitatea dezvoltării locale. Adaptarea și atenuarea efectelor schimbărilor climatice reprezintă priorități esențiale pentru asigurarea unui viitor durabil.

Situația actuală a mediului

- Comuna are un cadru natural divers, ce include terenuri agricole, păduri și resurse de apă, însă aceste ecosisteme sunt vulnerabile la impactul activităților antropice și la fenomenele meteorologice extreme.
- Problemele majore includ poluarea solului și a apelor, gestionarea necorespunzătoare a deșeurilor și presiunea asupra biodiversității locale.
- Infrastructura rurală este expusă riscurilor generate de alunecări de teren, inundații și secetă, fenomene care tind să se intensifice din cauza schimbărilor climatice.

Impactul schimbărilor climatice

- Creșterea temperaturilor medii anuale și variațiile precipitațiilor afectează productivitatea agricolă și resursele de apă.
- Fenomenele meteorologice extreme, precum secetele prelungite sau ploile torențiale, au consecințe negative asupra infrastructurii și mediului rural.
- Vulnerabilitatea comunității locale este accentuată de capacitatea limitată de adaptare și de lipsa unor politici integrate de gestionare a riscurilor climatice.

Măsuri și strategii de adaptare și atenuare

- Promovarea agriculturii durabile și ecologice, cu tehnologii eficiente din punct de vedere al consumului de apă și al protecției solului.
- Implementarea unor sisteme moderne de irigații și gestionarea optimă a resurselor de apă, pentru a reduce impactul secetei.
- Reabilitarea și consolidarea infrastructurii rurale pentru a face față fenomenele meteorologice extreme, inclusiv protecția împotriva alunecărilor de teren și inundațiilor.

- Dezvoltarea spațiilor verzi și a zonelor împădurite, care contribuie la reducerea emisiilor de CO2 și la protejarea biodiversității locale.
- Campanii de conștientizare și educație privind schimbările climatice și practicile de mediu sustenabile, adresate atât populației, cât și administrației locale.

Integrarea principiului Do No Significant Harm (DNSH)

- Toate proiectele și investițiile planificate în comuna Ștefănești respectă principiul DNSH, asigurând că acestea nu cauzează daune semnificative mediului înconjurător și contribuie la tranziția verde.
- Colaborarea cu instituții specializate și accesarea fondurilor europene dedicate protecției mediului și adaptării la schimbările climatice sunt elemente cheie pentru implementarea unei strategii eficiente.

Prin adoptarea unei abordări integrate privind mediul și schimbările climatice, comuna Ștefănești poate asigura o dezvoltare sustenabilă, reducând riscurile asociate fenomenelor climatice și protejând resursele naturale pentru generațiile viitoare.

Recomandări de proiecte și planuri de acțiune pentru mediu și schimbări climatice în comuna Ștefănești

1. Modernizarea și extinderea sistemelor de irigații

- Implementarea unor tehnologii eficiente pentru irigații (micro-irigații, aspersoare automate) care să reducă consumul de apă în agricultură și să crească reziliența la secetă.
- Crearea unui sistem integrat de colectare și stocare a apei pluviale pentru utilizare agricolă și în alte scopuri comunitare.

2. Proiecte de reîmpădurire și dezvoltare a infrastructurii verzi

- Plantarea de arbori și vegetație autohtonă în zonele afectate de eroziune și alunecări de teren pentru stabilizarea solului.
- Crearea de parcuri și spații verzi în zonele publice pentru îmbunătățirea calității aerului și a microclimatului local.
- Promovarea „coridoarelor verzi” care să conecteze ecosistemele naturale și să protejeze biodiversitatea.

3. Gestionarea integrată a deșeurilor și promovarea reciclării

- Extinderea punctelor de colectare selectivă și implementarea unor campanii educaționale de conștientizare a populației privind separarea corectă a deșeurilor.
- Implementarea unui sistem local de compostare a deșeurilor organice, reducând cantitatea de deșeuri depozitate și îmbunătățind fertilitatea solurilor agricole.

4. Educație și conștientizare privind schimbările climatice

- Organizarea de ateliere și campanii informative pentru cetățeni și școli, pentru a promova practicile sustenabile și reducerea impactului asupra mediului.
- Crearea unui program local de voluntariat pentru protecția mediului, implicând tinerii în activități de curățenie, plantare și monitorizare a ecosistemelor.

5. Creșterea eficienței energetice și promovarea surselor regenerabile

- Instalarea de panouri solare pe clădirile publice și în gospodăriile interesate pentru reducerea emisiilor de carbon și economisirea resurselor energetice.
- Implementarea unor proiecte pilot pentru utilizarea biogazului din deșeurile agricole și menajere.

6. Consolidarea infrastructurii de protecție împotriva fenomenelor meteo extreme

- Reabilitarea și modernizarea infrastructurii hidrotehnice pentru controlul inundațiilor (diguri, canale de scurgere).
- Amenajarea terenurilor în zonele cu risc ridicat de alunecări și aplicarea unor măsuri tehnice de stabilizare.

Vulnerabilitate ecologică și oportunități

Toate aceste aspecte contribuie la vulnerabilitatea ecologică a comunei Ștefănești și diminuează capacitatea comunității de a se adapta la presiunile climatice și de mediu.

Totuși, există și oportunități concrete de intervenție, printre care:

- Accesarea fondurilor europene pentru realizarea de investiții în infrastructură verde (piste de biciclete, spații verzi, stații de încărcare electrică, amenajări ecologice).
- Inițierea de parteneriate cu ONG-uri de mediu, universități și instituții județene pentru realizarea unui audit ecologic local și pentru implementarea de proiecte-pilot.
- Sprijinirea gospodăriilor și fermierilor pentru tranziția către agricultură ecologică, prin cursuri de formare, scheme de subvenționare și încurajarea utilizării resurselor regenerabile.
- Integrarea criteriilor de mediu și adaptare climatică în toate proiectele de dezvoltare locală, inclusiv infrastructură, educație, mobilitate sau economie.

Această analiză reprezintă o bază solidă pentru formularea obiectivelor și acțiunilor din capitolele strategice ale SDD, în special în ceea ce privește tranziția verde, economia circulară și reziliența climatică.

Mediu și schimbări climatice (2025–2030)

Comuna Ștefănești se află într-un cadru natural diversificat, format din terenuri agricole, păduri și resurse de apă, care oferă condiții bune pentru viața comunității, dar și provocări generate de schimbările climatice și presiunile asupra mediului. Gestionarea sustenabilă a acestor resurse și adaptarea la noile condiții climatice reprezintă obiective esențiale pentru dezvoltarea durabilă a comunei.

Calitatea aerului este în general bună, dar există riscuri locale de poluare cauzate de utilizarea necontrolată a pesticidelor sau deversări accidentale. Resursele de apă, deși suficiente în mod normal, pot fi afectate de perioadele prelungite de secetă, iar poluarea este un risc ce necesită monitorizare constantă. Biodiversitatea locală, sprijinită de păduri și spațiile verzi, este încă protejată, însă fragmentarea terenurilor și activitățile umane exercită presiuni care pot afecta echilibrul ecosistemelor. Sistemul local de gestionare a deșeurilor este în dezvoltare, iar colectarea selectivă și reciclarea sunt încă limitate, necesitând investiții și campanii de conștientizare pentru a reduce impactul negativ asupra mediului.

Schimbările climatice aduc cu ele o creștere a temperaturilor și o variabilitate mai mare a precipitațiilor, ceea ce afectează activitatea agricolă și resursele de apă ale comunei. Fenomene meteorologice extreme, precum ploi torențiale și alunecări de teren, pun în pericol infrastructura și siguranța locuitorilor, iar vulnerabilitatea populației este sporită de îmbătrânirea demografică și nivelul redus de pregătire pentru astfel de situații.

Pentru a răspunde acestor provocări, comuna Ștefănești promovează practici agricole durabile, care includ tehnologii eficiente și metode prietenoase cu mediul, dar și modernizarea infrastructurii pentru irigații și apă, astfel încât să se asigure o utilizare responsabilă a resurselor și o mai bună reziliență la secetă. De asemenea, se pune accent pe consolidarea infrastructurii de protecție împotriva inundațiilor și alunecărilor de teren prin reabilitarea digurilor, canalelor și amenajarea versanților. Dezvoltarea zonelor verzi, împădurirea terenurilor degradate și promovarea exploatării durabile a pădurilor sunt măsuri esențiale pentru protejarea biodiversității și îmbunătățirea calității vieții. În domeniul gestionării deșeurilor, comuna urmărește implementarea unui sistem integrat care să includă colectarea selectivă, reciclarea și compostarea.

O componentă importantă o reprezintă educația și conștientizarea populației privind protecția mediului și schimbările climatice, implicând în acest proces școlile și comunitatea locală. Toate proiectele și inițiativele dezvoltate în comună respectă principiul Do No Significant Harm (DNSH), asigurând astfel că nicio activitate economică sau investiție nu cauzează prejudicii semnificative mediului, contribuind la atingerea obiectivelor de dezvoltare durabilă și tranziție verde.

Patrimoniul cultural și riscurile climatice

Comuna Ștefănești este bogată în patrimoniu cultural, care reflectă identitatea și tradițiile comunității locale, incluzând monumente istorice, biserici vechi, case tradiționale și elemente de arhitectură rurală. Acest patrimoniu reprezintă o valoare inestimabilă, dar este totodată vulnerabil în fața riscurilor generate de schimbările climatice.

Fenomenelor meteorologice extreme, cum ar fi ploile abundente, inundațiile sau alunecările de teren, pot afecta integritatea construcțiilor și pot deteriora elementele istorice și culturale. Creșterea umidității și variațiile mari de temperatură pot accelera degradarea materialelor și structurilor vechi, punând în pericol conservarea acestora pe termen lung.

Pentru a proteja patrimoniul cultural, este necesară o abordare integrată care să includă monitorizarea stării clădirilor și monumentelor, aplicarea unor măsuri de consolidare și restaurare adaptate noilor condiții climatice și dezvoltarea unor planuri de intervenție rapide în situații de risc. De asemenea, educația comunității cu privire la importanța protejării acestui patrimoniu și integrarea sa în strategiile locale de dezvoltare durabilă sunt esențiale pentru menținerea valorilor culturale și pentru transmiterea lor către generațiile viitoare.

Astfel, protejarea patrimoniului cultural în contextul riscurilor climatice devine o componentă fundamentală a eforturilor comunei Ștefănești pentru o dezvoltare sustenabilă, care să păstreze atât resursele naturale, cât și valorile istorice și culturale ale comunității.

Riscurile climatice și vulnerabilitatea patrimoniului

Patrimoniul cultural al comunei Ștefănești este expus unor riscuri semnificative generate de schimbările climatice. Fenomenele meteorologice extreme, precum inundațiile, ploile torențiale, alunecările de teren sau perioadele prelungite de secetă, pot cauza deteriorări majore asupra clădirilor și obiectivelor istorice. Materialele tradiționale folosite în construcția monumentelor și

caselor vechi sunt adesea sensibile la variațiile de umiditate și temperatură, ceea ce poate accelera degradarea structurală și estetică a patrimoniului.

Vulnerabilitatea patrimoniului este amplificată de lipsa unor sisteme eficiente de monitorizare și protecție adaptate noilor condiții climatice, precum și de resursele financiare limitate pentru restaurare și întreținere. În plus, schimbările climatice pot afecta indirect patrimoniul prin impactul asupra mediului natural și peisajelor tradiționale, care contribuie la valoarea culturală a zonei.

Este esențială dezvoltarea unor strategii locale care să integreze măsuri preventive și de adaptare, inclusiv consolidarea și restaurarea patrimoniului cu materiale și tehnologii rezistente la condițiile climatice schimbătoare. Implicarea comunității și conștientizarea riscurilor sunt de asemenea cruciale pentru protejarea valorilor culturale și pentru asigurarea durabilității acestora în fața amenințărilor climatice.

Măsuri și reglementări locale privind protecția mediului în comuna Ștefănești

Comuna Ștefănești, județul Vâlcea, implementează măsuri și reglementări locale pentru protecția mediului, în conformitate cu legislația națională și județeană. Acestea includ:

1. **Regulamente de salubrizare**: Comunele din județul Vâlcea, inclusiv Ștefănești, sunt supuse Regulamentului de organizare și funcționare a serviciului public de salubrizare, aprobat prin Hotărârea Consiliului Județean Vâlcea nr. 127/2024. Acest regulament stabilește cadrul juridic unitar pentru colectarea, transportul și depozitarea deșeurilor, inclusiv colectarea separată a deșeurilor menajere și similare provenite din activități comerciale și instituții. De asemenea, reglementează operarea centrelor de colectare prin aport voluntar și transportul deșeurilor la stațiile de sortare și compostare.
2. **Acorduri de mediu pentru proiecte de infrastructură**: Pentru proiectele de infrastructură, precum reabilitarea și modernizarea drumurilor de interes local și construcția de poduri, autoritățile locale depun solicitări pentru emiterea acordului de mediu. De exemplu, Comuna Ștefănești a depus o astfel de solicitare pentru proiectul "Reabilitare și modernizare drumuri de interes local și construire pod peste râul Dâlga". Aceste proiecte sunt supuse evaluării impactului asupra mediului și respectării reglementărilor în vigoare. eurovalcea.ro
3. **Planuri de măsuri pentru salubrizare și activități edilitar-gospodărești**: Comunele din județul Vâlcea, inclusiv Ștefănești, implementează planuri de măsuri privind salubrizarea și activitățile edilitar-gospodărești. Aceste planuri stabilesc acțiuni și lucrări de interes local

pentru gestionarea deșeurilor, întreținerea infrastructurii și protecția mediului. De exemplu, Comuna Muereasca a aprobat Planul de măsuri privind salubrizarea și activitățile edilitar-gospodărești pentru perioada 2020-2024.

Aceste măsuri și reglementări reflectă angajamentul autorităților locale din Comuna Ștefănești de a proteja mediul și de a asigura un cadru de viață sănătos pentru comunitate.

Aplicarea principiului DNSH în dezvoltarea locală a comunei Ștefănești

rincipiul DNSH (Do No Significant Harm) reprezintă o componentă esențială în procesul de dezvoltare durabilă, asigurând că toate proiectele și investițiile realizate nu aduc prejudicii semnificative mediului, sănătății umane, biodiversității, apei, solului sau schimbărilor climatice. În comuna Ștefănești, aplicarea acestui principiu este integrată în strategia locală de dezvoltare pentru a proteja resursele naturale și calitatea vieții comunității.

Pentru a respecta principiul DNSH, toate inițiativele de dezvoltare economică, infrastructurală sau socială sunt supuse unor evaluări riguroase de impact asupra mediului și comunității, în conformitate cu legislația națională și europeană. Proiectele trebuie să demonstreze că nu generează efecte adverse majore și, acolo unde este cazul, să includă măsuri de prevenire, reducere sau compensare a eventualelor impacturi negative.

De asemenea, aplicarea DNSH implică promovarea unor soluții și tehnologii prietenoase cu mediul, precum eficiența energetică, utilizarea surselor regenerabile, gestionarea durabilă a resurselor naturale și reducerea emisiilor poluante. Comunitatea locală este implicată activ în procesul decizional, asigurând transparența și responsabilitatea în implementarea proiectelor.

Astfel, prin respectarea principiului DNSH, comuna Ștefănești urmărește o dezvoltare echilibrată, care să susțină progresul economic și social fără a compromite integritatea mediului și bunăstarea generațiilor viitoare.

Cadre de finanțare relevante pentru aplicarea DNSH:

- PNRR – Planul Național de Redresare și Reziliență, prin reforme și investiții verzi;
- AFM – Administrația Fondului pentru Mediu, în domenii precum eficiență energetică, gestionarea deșeurilor sau tranziție la energie regenerabilă;
- POIM (Programul Operațional Infrastructură Mare) și Programul Regional Sud-Vest Oltenia 2025-2030, axate pe infrastructură locală, mobilitate verde și protecția resurselor naturale.

Măsuri aplicate la nivel local în spiritul DNSH:

1. Proiecte edilitare cu evaluare de impact și tehnologii sustenabile. În toate inițiativele de extindere a rețelei de apă, canalizare sau modernizare a infrastructurii rutiere, administrația locală a inclus cerințe de:

- evaluare prealabilă a impactului de mediu (EIM);
- utilizare de materiale reciclabile sau cu amprentă redusă de carbon;
- gestionare locală a șantierelor prin reducerea deșeurilor și reutilizarea pământului excavat;
- implementarea de sisteme de colectare a apelor pluviale în zonele pavate.

2. Eficiență energetică și surse regenerabile. În reabilitarea clădirilor publice (școli, dispensare, cămine culturale), s-au utilizat tehnologii eficiente energetic:

- sisteme LED pentru iluminatul public;
- senzori de prezență pentru economisirea energiei;
- pompe de căldură sau panouri solare în clădirile reabilitate;
- termoizolarea clădirilor conform standardelor nZEB (nearly Zero Energy Building).

3. Dezvoltare turistică ecologică și protecția peisajului natural. Strategia de dezvoltare turistică a comunei integrează:

- evitarea construirii în zone cu risc de alunecări de teren sau în vecinătatea pădurilor naturale;
- amenajarea traseelor pietonale sau cicloturistice fără defrișări;
- utilizarea mobilierului urban din materiale biodegradabile sau recuperate;
- crearea de centre de vizitare cu funcțiuni educative și interpretative privind natura locală.

4. Gospodărirea apelor și reducerea presiunii asupra surselor naturale. În parteneriat cu Apavil S.A. și DSP Vâlcea, administrația a început:

- monitorizarea parametrilor de calitate a apei potabile
- introducerea de contoare inteligente pentru controlul consumului;
- campanii locale privind reducerea risipei de apă;
- promovarea apelor de suprafață ca resursă educativă și recreativă, nu doar funcțională.

Recomandări și direcții viitoare pentru aplicarea DNSH:

1. Elaborarea unui Ghid local de bune practici DNSH, adaptat specificului rural, care să însoțească fiecare proiect nou propus de primărie sau partenerii locali;

2. Introducerea unei „fișe DNSH" în toate caietele de sarcini, cu verificarea criteriilor de neafectare semnificativă a celor 6 obiective DNSH, prevăzute în Regulamentul UE 2020/852 (protecția apei, solului, biodiversității, aerului, etc.);

3. Instruirea personalului administrației publice și a beneficiarilor locali (fermieri, prestatori, antreprenori) privind cerințele DNSH în proiectele cu finanțare nerambursabilă;
4. Digitalizarea procesului de monitorizare a impactului de mediu, prin platforme simple și accesibile, care să permită raportări periodice și acces public la informații privind măsurile de protecție;
5. Inițierea unor proiecte pilot cu rol educativ, cum ar fi: grădini urbane, centre verzi educaționale, compostare comunitară, împăduriri locale cu specii autohtone și reintroducerea perdelelor forestiere de protecție.

Integrarea obiectivelor de adaptare la schimbările climatice în viziunea de dezvoltare durabilă a comunei Ștefănești

Într-un context marcat de intensificarea fenomenelor meteorologice extreme și de presiuni crescânde asupra mediului natural, comuna Ștefănești își construiește o viziune strategică de dezvoltare care include, ca prioritate transversală, adaptarea la schimbările climatice și protecția resurselor de mediu. Această abordare nu mai este doar o recomandare de politici europene, ci o necesitate practică pentru a asigura reziliența unei comunități rurale cu relief fragmentat, resurse naturale valoroase și o populație care depinde în mare parte de activitățile agricole și forestiere.

a. Protecția biodiversității și a fondului forestier

Comuna Ștefănești dispune de un patrimoniu natural valoros, caracterizat prin păduri de foioase și zone cu biodiversitate specifică Subcarpaților Vâlcii. Fondul forestier are un rol esențial în menținerea echilibrului ecologic, prevenirea eroziunii solului, reglarea regimului hidric și asigurarea unui habitat pentru numeroase specii de floră și faună.

Măsuri esențiale pentru protecția biodiversității și a pădurilor:

- Conservarea pădurilor existente prin prevenirea defrișărilor ilegale și gestionarea durabilă a masei lemnoase.
- Împăduriri și reîmpăduriri pe terenurile degradate sau expuse riscului de alunecări și eroziune.
- Crearea de coridoare ecologice pentru protejarea speciilor sălbatice și menținerea conectivității ecosistemelor.
- Valorificarea resurselor forestiere în mod sustenabil, prin exploatare responsabilă și promovarea produselor nelemnoase (fructe de pădure, plante medicinale, ciuperci).

- Educație ecologică la nivelul comunității pentru creșterea responsabilității în utilizarea resurselor naturale.

b. Gospodărirea locală a resurselor de apă

Resursele de apă din comuna Ștefănești provin în principal din rețeaua de alimentare publică, completată de fântâni și puțuri individuale. Pârâurile și afluenții locali ai Oltului au un rol important atât pentru ecosistem, cât și pentru gospodării, dar pot genera riscuri de inundații în perioadele cu precipitații abundente.

Direcții strategice de gestionare durabilă:

- Modernizarea și extinderea rețelei publice de alimentare cu apă pentru a asigura accesul tuturor gospodăriilor.
- Implementarea unui sistem de canalizare funcțional, cu stații de epurare adaptate dimensiunii comunei.
- Protejarea surselor de apă prin măsuri de control al poluării și reducerea deversărilor necontrolate.
- Introducerea unor practici agricole prietenoase cu mediul, pentru a limita contaminarea apelor subterane cu nitrați și pesticide.
- Monitorizarea calității apei la nivel local și campanii de educație privind utilizarea responsabilă a resurselor.

c. Prevenirea riscurilor naturale și adaptarea spațială

Terenurile în pantă, solurile instabile și precipitațiile intense fac din anumite zone ale comunei – puncte sensibile din perspectiva alunecărilor de teren. În acest context, autoritățile locale vor:

- monitoriza permanent zonele cu risc geologic, în colaborare cu Inspectoratul pentru Situații de Urgență și Comitetul Local pentru Situații de Urgență;
- interzice autorizarea construcțiilor în areale cu instabilitate geotehnică;
- actualiza PUG-ul și regulamentele locale de urbanism, introducând criterii clare de adaptare la riscurile climatice.

Această componentă va contribui nu doar la protejarea vieților și a bunurilor, ci și la utilizarea rațională și durabilă a spațiului comunal.

d. Energie curată și eficiență energetică

În direcția reducerii emisiilor de carbon și a cheltuielilor administrative, comuna promovează tranziția energetică prin:

- dotarea clădirilor publice cu panouri solare și sisteme inteligente de iluminat – deja implementate în clădiri precum școala gimnazială și dispensarul comunal;
- încurajarea gospodăriilor să acceseze programele „Casa Verde" și „Casa Verde Plus" prin sesiuni de informare și sprijin administrativ;
- izolarea termică și modernizarea instalațiilor din căminele culturale și școli, în conformitate cu standardele de eficiență energetică;

Pe termen mediu, se are în vedere achiziționarea unui sistem fotovoltaic pentru iluminatul public, care va reduce factura energetică și emisiile de CO_2 asociate.

e. Gestiunea locală a deșeurilor și tranziția spre economie circulară

Un obiectiv cheie în strategia ecologică a comunei îl constituie extinderea colectării selective a deșeurilor în toate satele, prin:

- amplasarea de puncte de colectare dedicate pentru hârtie, plastic, sticlă și deșeuri electrice;
- încheierea de parteneriate cu operatori specializați în reciclare (inclusiv pentru textile sau deșeuri periculoase);
- campanii educaționale în școli, derulate în colaborare cu ONG-uri de mediu și Garda de Mediu Vâlcea.

Totodată, se are în vedere crearea unui centru comunal de colectare temporară a volumelor mari (mobilier, anvelope, echipamente IT), cu posibilitate de valorificare sau refolosire.

Prin aplicarea acestor direcții concrete de acțiune, comuna Ștefănești face pași vizibili către o dezvoltare reziliență, ecologică și adaptată realităților climatice actuale. Viziunea locală pune accent nu doar pe protecția mediului ca obligație administrativă, ci pe transformarea sustenabilă ca oportunitate economică, educațională și comunitară.

Pentru perioada 2025–2030, administrația locală își propune:

- să integreze obiectivele de adaptare climatică în toate planurile de investiții (în conformitate cu principiul DNSH);
- să valorifice fonduri europene verzi, precum Fondul pentru Modernizare sau Programul LIFE;

- să consolideze colaborarea cu instituții județene și regionale, dar și cu societatea civilă, pentru a implementa proiecte-pilot și soluții inovatoare la nivel rural.

Astfel, comuna Ștefănești poate deveni un exemplu de tranziție ecologică în zonele subcarpatice ale Vâlcii, păstrându-și în același timp identitatea locală, echilibrul cu natura și coeziunea comunitară.

2.8. Profil și capacitate administrativă

Profil și capacitate administrativă

1. Organizare instituțională
    - Primăria comunei Ștefănești este principala instituție responsabilă pentru administrarea și gestionarea treburilor publice locale.
    - Structura administrativă respectă cadrul legal național și asigură coordonarea serviciilor publice și implementarea politicilor locale.
2. Resurse umane
    - Personalul administrativ este calificat pentru desfășurarea activităților specifice.
    - Este nevoie de formare continuă pentru adaptarea la noile cerințe legislative și tehnologice.
3. Resurse financiare și tehnice
    - Bugetul local este limitat, dar autoritățile locale depun eforturi pentru atragerea de fonduri europene și naționale.
    - Infrastructura tehnologică necesită modernizare pentru a spori eficiența proceselor administrative.
4. Experiență și implementare proiecte
    - Comuna a derulat și derulează proiecte în domeniul dezvoltării durabile, infrastructurii și serviciilor sociale.
    - Există experiență în accesarea fondurilor externe, însă se recomandă consolidarea capacității instituționale.
5. Cooperare și parteneriate
    - Colaborarea cu alte autorități publice, organizații nonguvernamentale și entități private este considerată esențială pentru dezvoltarea locală.

- Parteneriatele contribuie la creșterea eficienței și atragerea de investiții în comună.

6. Provocări și direcții de dezvoltare
    - Resursele financiare și umane limitate reprezintă principalele provocări.
    - Modernizarea infrastructurii IT și optimizarea proceselor administrative sunt priorități pentru creșterea capacității instituționale.
    - Dezvoltarea continuă a competențelor personalului și consolidarea parteneriatelor sunt vitale pentru susținerea dezvoltării locale.

Experiența administrației locale în atragerea fondurilor nerambursabile

Comuna Ștefănești, situată în județul Vâlcea, a dezvoltat în ultimii ani o capacitate solidă de a accesa fonduri nerambursabile, atât europene, cât și guvernamentale, pentru proiecte de infrastructură, mediu, educație și servicii sociale. Această performanță se datorează unui management local eficient, al unei echipe specializate în proiecte și al colaborării strânse cu instituțiile județene și naționale.

Tipuri de fonduri accesate

Fonduri europene

- **Programul Operațional Regional (POR)** – pentru dezvoltarea infrastructurii locale, modernizarea drumurilor și podurilor, precum și reabilitarea clădirilor publice, inclusiv școli și cămine culturale.
- **Programul Național de Dezvoltare Rurală (PNDR)** – pentru sprijinirea agriculturii, infrastructura rurală și amenajarea de spații publice.
- **Proiecte de mediu și adaptare la schimbările climatice** – pentru gestionarea apelor pluviale, prevenirea eroziunii solului și reducerea riscului de inundații.

Fonduri guvernamentale

- **Programul „Anghel Saligny" / PNDL** – pentru modernizarea infrastructurii rutiere și a rețelelor de utilități.
- **Programe pentru educație și sănătate** – reabilitarea unităților școlare, dotarea școlilor și cabinetele medicale locale.

Capacitatea și experiența administrației locale

Managementul proiectelor

- Funcționarii primăriei Ștefănești au experiență în pregătirea cererilor de finanțare, elaborarea studiilor de fezabilitate și implementarea proiectelor.

- Se urmăresc cu atenție cerințele fiecărui program de finanțare pentru a crește rata de succes a proiectelor.

Colaborări și parteneriate

- Cooperarea cu Consiliul Județean Vâlcea și agențiile naționale specializate în dezvoltare rurală, mediu și infrastructură.
- Parteneriate cu ONG-uri și consultanți pentru pregătirea și evaluarea proiectelor complexe.

Rezultate obținute

- Modernizarea infrastructurii rutiere și a rețelelor de apă și canalizare.
- Reabilitarea unităților școlare și a căminelor culturale.
- Implementarea de proiecte de mediu pentru prevenirea inundațiilor și gestionarea durabilă a resurselor naturale.
- Creșterea implicării comunității în proiectele locale și în politicile de dezvoltare durabilă.

Bune practici

- **Planificarea strategică** – prioritizarea proiectelor în funcție de nevoile comunității și criteriile de finanțare.
- **Dezvoltarea capacității tehnice** – instruirea continuă a personalului implicat în proiecte.
- **Monitorizare și evaluare** – urmărirea atentă a bugetelor și a termenelor de implementare.
- **Transparență și implicare comunitară** – informarea cetățenilor și promovarea beneficiilor proiectelor.

Direcții de dezvoltare instituțională

Pentru a asigura o implementare eficientă a Strategiei de Dezvoltare Durabilă și pentru a valorifica pe deplin oportunitățile de finanțare în perioada 2025–2030, este necesară întărirea capacității administrative și modernizarea instrumentelor de lucru ale administrației locale.

1. Profesionalizarea aparatului administrativ

Administrația locală trebuie să depășească modul minimalist de funcționare, caracterizat prin resurse limitate, și să se transforme într-o structură capabilă să gestioneze proiecte complexe, să răspundă prompt cerințelor comunității și să implementeze principiile guvernanței moderne. Prioritară este angajarea unor specialiști în domenii esențiale, cum ar fi achizițiile publice, managementul de proiect, digitalizarea și protecția mediului. Integrarea tinerilor absolvenți prin

programe de internship și concursuri deschise va sprijini, totodată, reînnoirea generațională a personalului, iar angajații actuali trebuie susținuți în participarea la cursuri de formare profesională continuă.

2. Digitalizarea administrației locale

Implementarea unor platforme digitale pentru efectuarea plăților online, depunerea documentelor, monitorizarea cererilor și consultarea publică a deciziilor va reduce semnificativ birocrația și va spori transparența. Digitalizarea proceselor interne, precum contabilitatea, registrul agricol și arhivarea documentelor, va optimiza organizarea internă și va facilita gestionarea fondurilor europene.

3. Crearea unui serviciu dedicat proiectelor

Este necesară înființarea unei structuri interne sau colaborarea cu firme specializate, asociații de dezvoltare intercomunitară sau alte instituții pentru elaborarea și implementarea proiectelor. Această soluție permite accesul rapid la expertiză fără a supraîncărca organigrama instituției.

4. Cooperarea intercomunală

Consolidarea parteneriatelor cu localitățile din vecinătate și implicarea activă în Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Vâlcea sunt esențiale pentru accesarea fondurilor și realizarea proiectelor integrate la nivel microregional, cum ar fi rețelele de transport public, managementul deșeurilor, promovarea turistică și centrele de colectare agricolă.

5. Guvernanța locală transparentă și participativă

Implicarea activă a cetățenilor în procesul decizional este crucială, prin organizarea de consultări publice, bugete participative și dezbateri regulate, precum și prin includerea tinerilor și a grupurilor vulnerabile. Aceasta va contribui la dezvoltarea unei culturi instituționale bazate pe încredere, dialog și responsabilitate.

Transparență, participare și guvernanță locală

Comuna Ștefănești respectă prevederile **Legii nr. 544/2001** privind liberul acces la informații de interes public, precum și ale **Legii nr. 52/2003** privind transparența decizională în administrația publică.

Instrumente utilizate:

- Publicarea online a hotărârilor de Consiliu Local și a dispozițiilor primarului;
- Organizarea de dezbateri publice pentru bugetul local și proiecte majore;
- Acces la formulare, petiții și cereri standardizate pe site-ul oficial (primariaȘtefănești.ro);
- Pagina de Facebook a primăriei pentru comunicare directă cu cetățenii.

Cu toate acestea, **gradul de implicare civică este încă redus**, iar alfabetizarea digitală a populației adulte limitează uneori dialogul și feedback-ul în timp real.

Direcții strategice de consolidare a capacității administrative:

- Creșterea competențelor digitale și manageriale prin formare continuă;
- Digitalizarea completă a proceselor administrative;
- Angajarea de personal specializat în atragerea de fonduri;
- Îmbunătățirea participării cetățenești și transparenței instituționale;
- Dezvoltarea unei platforme integrate de comunicare cu cetățenii.

2.9. Analiza SWOT

Fundamentarea analizei SWOT în contextul dezvoltării economice locale

Planificarea dezvoltării durabile pe termen mediu și lung a comunei Ștefănești nu poate fi realizată în lipsa unei strategii coerente, care să pornească de la realitățile locale, potențialul endogen și resursele disponibile, dar și să reflecte într-un mod echilibrat oportunitățile externe și riscurile emergente. În acest context, aplicarea unei analize de tip SWOT devine un instrument esențial de diagnosticare strategică, oferind un cadru clar pentru înțelegerea poziției actuale a comunei și pentru fundamentarea deciziilor privind direcțiile viitoare de dezvoltare.

Analiza SWOT – acronim derivat din Strengths (Puncte tari), Weaknesses (Puncte slabe), Opportunities (Oportunități) și Threats (Amenințări) – permite concentrarea atenției asupra principalilor factori care influențează dezvoltarea economică a comunei Ștefănești. Aceasta este concepută ca un set structurat de observații și interpretări, formulate pe baza datelor statistice, a consultărilor locale și a tendințelor observate la nivel regional și național.

Evaluarea este realizată distinct, pe categorii de activitate economică, ilustrând aspectele interne ale funcționării economiei locale – atât cele favorabile (puncte tari), cât și cele limitative (puncte slabe) – în raport cu contextul extern, reprezentat de oportunități și amenințări ce pot influența evoluția acestui teritoriu în orizontul strategic 2025–2030.

Un element esențial al acestei metodologii îl reprezintă interacțiunea dintre componentele analizei: elemente identificate ca puncte forte pot fi transformate, prin valorificare strategică, în oportunități viabile, în timp ce punctele slabe, dacă sunt ignorate sau perpetuate, se pot transforma în riscuri sau amenințări structurale la adresa dezvoltării durabile.

Conținutul analizei SWOT urmărește, astfel, să răspundă la o serie de întrebări-cheie privind:

- **nivelul, structura și dinamica activităților economice locale**;
- **sectoarele și ramurile economice cu potențial de dezvoltare**;
- **impactul factorilor interni și externi asupra performanței economice;**
- **identificarea atuurilor și vulnerabilităților structurale ale comunei**;
- **explicarea reușitelor și a dificultăților întâmpinate în implementarea politicilor economice și atragerea de investiții**.

Prin urmare, analiza SWOT nu este doar un exercițiu tehnic, ci un proces de reflecție strategică ce permite conturarea unei imagini realiste asupra situației economice actuale, precum și stabilirea premiselor pentru formularea de politici publice eficiente, orientate spre rezultate și impact. Ea sprijină decizia dacă și în ce condiții comuna Ștefănești își poate îndeplini obiectivele de dezvoltare propuse pentru perioada 2025–2030.

De asemenea, analiza pune în evidență și dimensiunile sociale ale evoluției economice. Atât punctele forte, cât și punctele slabe identificabile la nivel economic au consecințe directe asupra coeziunii sociale, echității în accesul la resurse, dar și asupra capacității comunității de a face față schimbărilor economice, climatice sau demografice.

Pe baza acestui cadru de analiză, precum și a evaluărilor cantitative și calitative realizate pentru principalele domenii de activitate, urmează sistematizarea factorilor relevanți în patru categorii principale, în conformitate cu metodologia SWOT: puncte tari, puncte slabe, oportunități și amenințări.

Pe baza evaluărilor realizate atât la nivel general, cât și pe sectoare specifice, având în vedere etape relevante din evoluția economico-socială a comunei Ștefănești, pot fi sintetizate următoarele componente ale analizei SWOT.

CADRUL NATURAL

SWOT – Cadru	Elemente esențiale
Puncte tari (Strengths)	Infrastructură funcțională; experiență administrativă în atragerea fondurilor; resurse naturale; capital uman și social; infrastructură educațională și culturală.
Puncte slabe (Weaknesses)	Resurse financiare limitate; infrastructură incomplet dezvoltată; lipsa diversificării economice; mobilitate redusă; conectivitate digitală insuficientă.
Oportunități (Opportunities)	Acces la fonduri europene și guvernamentale; dezvoltarea turismului rural; proiecte de mediu; parteneriate externe; digitalizare și servicii online.
Amenințări (Threats)	Riscuri naturale; migrația tinerilor; dependența de finanțări externe; concurența regională; schimbări climatice și impact asupra agriculturii.

DEMOGRAFIE ȘI RESURSE UMANE

SWOT – Demografie și Resurse Umane	Elemente esențiale
Puncte tari (Strengths)	- Comunitate stabilă în satele principale. - Personal administrativ calificat în primărie. - Experiență în gestionarea proiectelor și fondurilor nerambursabile. - Rețele sociale comunitare și implicare civică activă.
Puncte slabe (Weaknesses)	- Îmbătrânirea populației în unele sate componente. - Migrația tinerilor către orașe sau străinătate. - Lipsa specialiștilor în domenii tehnice sau economice. - Capacitate limitată de atragere și retenție a forței de muncă tinere.
Oportunități (Opportunities)	- Programe de formare profesională și calificare. - Proiecte de creare a locurilor de muncă prin fonduri europene. - Colaborare cu ONG-uri și instituții pentru dezvoltarea resurselor umane. - Digitalizare și muncă la distanță pentru atragerea tinerilor.
Amenințări (Threats)	- Scăderea natalității și îmbătrânirea populației. - Migrația continuă a tinerilor și a persoanelor calificate. - Competitivitatea cu alte localități în atragerea specialiștilor. - Lipsa stimulentelor locale pentru menținerea forței de muncă.

ECONOMIE

SWOT – Economie	Elemente esențiale
Puncte tari (Strengths)	- Economie locală bazată pe agricultură tradițională și terenuri fertile. - Resurse naturale (păduri, ape, terenuri agricole). - Microîntreprinderi și ferme familiale active. - Potențial pentru dezvoltarea produselor agroalimentare locale.
Puncte slabe (Weaknesses)	- Lipsa diversificării economice, dependență majoră de agricultură. - Număr redus de întreprinderi mici și mijlocii. - Infrastructură economică insuficientă (zone industriale, centre de colectare produse agricole). - Forță de muncă calificată limitată și migrație ridicată.
Oportunități (Opportunities)	- Fonduri europene pentru dezvoltare rurală și sprijinirea IMM-urilor. - Posibilitatea promovării turismului rural și ecologic. - Creșterea cererii pentru produse locale și ecologice. - Dezvoltarea de cooperative agricole și parteneriate public-private.
Amenințări (Threats)	- Depopularea și îmbătrânirea populației active. - Concurența produselor agricole importate. - Schimbările climatice ce afectează agricultura. - Instabilitatea economică și scăderea finanțărilor externe.
SWOT – Economie	**Elemente esențiale**

EDUCAȚIE ȘI ÎNVĂȚĂMÂNT

SWOT – Educație și Învățământ	Elemente esențiale
Puncte tari (Strengths)	-Existența școlilor și grădinițelor în comună. -Cadre didactice calificate și implicate. -Colaborări cu inspectoratul școlar județean. - Infrastructură educațională parțial modernizată (săli de clasă renovate, dotări minime).
Puncte slabe (Weaknesses)	-Infrastructură școlară incomplet modernizată în unele sate. - Dotări digitale insuficiente (laboratoare IT, table interactive, internet stabil). - Număr scăzut de elevi din cauza natalității reduse și migrației. - Acces limitat la activități extrașcolare și programe educaționale complementare.
Oportunități (Opportunities)	- Fonduri europene și guvernamentale pentru modernizarea unităților școlare și dotări digitale. - Programe de sprijin pentru elevii din mediul rural (after-school, burse, transport școlar). - Posibilitatea introducerii de cursuri și activități extracurriculare (educație ecologică, antreprenorială, culturală). - Parteneriate cu ONG-uri și universități pentru proiecte educaționale.
Amenințări (Threats)	-Scăderea continuă a populației școlare. -Migrația familiilor tinere către orașe sau străinătate. - Riscul de închidere a unor unități școlare din cauza numărului mic de elevi. - Inegalități între accesul la educație urban vs. rural.

INFRASTRUCTURA

SWOT – Infrastructură	Elemente esențiale
Puncte tari (Strengths)	-Rețele de apă și canalizare modernizate parțial. -Drumuri principale asfaltate și accesibile. -Iluminat public în majoritatea satelor. - Infrastructură educațională și culturală funcțională (școli, grădinițe, cămine culturale).
Puncte slabe (Weaknesses)	-Drumuri secundare neasfaltate sau deteriorate. -Lipsa transportului public modernizat. -Conectivitate digitală slabă în unele zone. - Infrastructură de agrement și sport insuficient dezvoltată.
Oportunități (Opportunities)	- Finanțări europene și guvernamentale pentru modernizarea drumurilor și utilităților. -Investiții în digitalizare și extinderea rețelelor de internet. -Dezvoltarea infrastructurii turistice și de agrement. - Parteneriate public-private pentru modernizarea serviciilor.
Amenințări (Threats)	-Deteriorarea infrastructurii existente din cauza riscurilor naturale (inundații, alunecări de teren). -Întârzierea sau reducerea finanțărilor externe. -Creșterea costurilor materialelor și a lucrărilor de construcții. - Migrarea populației tinere din cauza infrastructurii insuficiente.

SANATAE SI ASISTENTA SOCIALA

SWOT – Sănătate și Asistență Socială	Elemente esențiale
Puncte tari (Strengths)	- Existența unui dispensar medical comunal. - Acces la medic de familie și asistență medicală primară. - Colaborare cu Direcția de Asistență Socială și Protecția Copilului. - Personal implicat în activități sociale pentru categoriile vulnerabile.
Puncte slabe (Weaknesses)	Lipsa unui centru medical modern echipat. - Personal medical insuficient (lipsa specialiștilor). - Resurse financiare limitate pentru dotări și servicii sociale. - Infrastructură socială redusă pentru vârstnici și persoane cu dizabilități.
Oportunități (Opportunities)	- Acces la finanțări nerambursabile pentru modernizarea dispensarului și dotarea cu echipamente medicale. - Programe de sprijin pentru persoane vulnerabile (copii, vârstnici, persoane cu handicap). - Parteneriate cu ONG-uri și fundații în domeniul sănătății și social. - Posibilitatea dezvoltării serviciilor de telemedicină și digitalizare a serviciilor sociale.
Amenințări (Threats)	- Îmbătrânirea populației și creșterea nevoii de servicii medicale și sociale. - Migrarea cadrelor medicale către centre urbane sau străinătate. - Risc de suprasolicitare a serviciilor medicale locale. - Creșterea numărului de persoane vulnerabile din cauza factorilor economici și demografici.

MEDIU

SWOT – Mediu	Elemente esențiale
Puncte tari (Strengths)	- Resurse naturale valoroase: păduri, terenuri fertile, ape curgătoare. - Peisaje atractive, cu potențial turistic și recreativ. - Comunitate conștientă de importanța protecției mediului. - Tradiții agricole care respectă parțial echilibrul natural.
Puncte slabe (Weaknesses)	- Gestionarea incompletă a deșeurilor menajere. - Lipsa unor sisteme de colectare selectivă și reciclare eficiente. - Infrastructură de apă uzată insuficient dezvoltată în unele sate. - Degradarea terenurilor prin exploatare necontrolată..
Oportunități (Opportunities)	- Acces la fonduri europene pentru protecția mediului și energie verde. - Posibilitatea dezvoltării ecoturismului și a turismului rural. - Proiecte de împădurire și reabilitare a zonelor afectate de eroziune. - Implementarea de programe educaționale pentru protecția mediului.
Amenințări (Threats)	- Schimbări climatice: inundații, secetă, alunecări de teren. - Exploatarea excesivă a resurselor naturale. - Poluarea solului și a apelor din surse agricole și menajere. - Creșterea cantității de deșeuri și lipsa capacității de gestionare.

AGRICULTURĂ

SWOT – Agricultura	Elemente esențiale
Puncte tari (Strengths)	- Terenuri agricole fertile, potrivite pentru culturi diverse. - Tradiție agricolă și experiență în cultivarea pământului. - Existența fermelor familiale și gospodăriilor mixte. - Resurse naturale (ape, pășuni, păduri) ce susțin zootehnia și culturile vegetale.
Puncte slabe (Weaknesses)	- Tehnologizare redusă și utilaje agricole învechite. - Fragmentarea terenurilor agricole. - Dependență de condițiile climatice și lipsa irigațiilor moderne. - Acces limitat la piețe de desfacere și centre de colectare...
Oportunități (Opportunities)	- Acces la fonduri europene pentru modernizarea fermelor și achiziția de utilaje. - Creșterea cererii pentru produse locale și ecologice. - Posibilitatea dezvoltării de cooperative agricole. - Promovarea agroturismului și a produselor tradiționale.
Amenințări (Threats)	- Schimbări climatice (secetă, grindină, inundații). - Concurența produselor agricole din import. - Îmbătrânirea populației și migrația tinerilor din agricultură. - Volatilitatea prețurilor produselor agricole.

ADMINISTRAȚIE ȘI SERVICII PUBLICE

SWOT – Administratie si servicii publice	Elemente esențiale
Puncte tari (Strengths)	- Primărie cu experiență în implementarea proiectelor și atragerea fondurilor nerambursabile. - Personal administrativ calificat și implicat. - Existența unor servicii publice de bază (stare civilă, urbanism, taxe și impozite). - Colaborări cu instituțiile județene și naționale.
Puncte slabe (Weaknesses)	- Resurse umane limitate ca număr și diversitate de specializări. - Nivel redus de digitalizare a serviciilor publice. - Infrastructură administrativă (clădiri, dotări) parțial învechită. - Comunicare insuficientă cu cetățenii în mediul online.
Oportunități (Opportunities)	- Fonduri europene și guvernamentale pentru digitalizarea administrației și modernizarea sediului primăriei. - Implementarea de platforme online pentru interacțiunea cu cetățenii. - Posibilitatea de formare profesională continuă pentru personalul administrativ. - Creșterea implicării cetățenilor prin consultări publice și buget participativ.
Amenințări (Threats)	- Migrarea personalului calificat către administrații mai mari. - Posibile schimbări legislative care solicită adaptare rapidă. - Subfinanțarea serviciilor publice la nivel local. - Scăderea încrederii cetățenilor dacă nu se modernizează serviciile.

POTENȚIALUL TURISTIC

SWOT –Potential Turistic	Elemente esențiale
Puncte tari (Strengths)	- Cadru natural atractiv: dealuri, păduri, peisaje pitorești. - Tradiții și obiceiuri locale autentice. - Posibilități pentru turism rural și agroturism. - Resurse naturale (ape, pășuni, păduri) ce pot susține turismul de agrement.
Puncte slabe (Weaknesses)	- Infrastructură turistică redusă (cazare, restaurante, agrement). - Lipsa promovării turistice la nivel regional și național. - Accesibilitate limitată pe anumite drumuri secundare. - Lipsa unui brand local turistic și a centrelor de informare.
Oportunități (Opportunities)	- Finanțări europene pentru dezvoltarea turismului rural și ecologic. - Creșterea interesului pentru turismul verde și experiențele autentice. - Posibilitatea de integrare în circuite turistice județene și regionale. - Dezvoltarea de evenimente culturale și gastronomice cu specific local.
Amenințări (Threats)	- Migrarea populației tinere și scăderea implicării în activități turistice. - Concurența zonelor turistice consacrate din județul Vâlcea (ex. Băile Olănești, Horezu). - Degradarea mediului natural prin exploatare necontrolată. - Instabilitatea economică și lipsa investițiilor private..

CULTURĂ ȘI PATRIMONIU IMATERIAL

SWOT –Cultura si Patrimoniu Imaterial	Elemente esențiale
Puncte tari (Strengths)	- Existența unor tradiții și obiceiuri locale bine păstrate (datini, sărbători religioase, meșteșuguri populare). - Biserici, monumente și lăcașuri de cult cu valoare istorică. - Comunitate atașată de identitatea locală. - Posibilitatea organizării de festivaluri și manifestări culturale tradiționale..
Puncte slabe (Weaknesses)	- Infrastructură culturală redusă (cămin cultural parțial modernizat, lipsa muzeelor locale). - Resurse financiare limitate pentru promovarea patrimoniului imaterial. - Lipsa unui program constant de educație culturală pentru tineri. - Promovare insuficientă a valorilor culturale locale.
Oportunități (Opportunities)	- Acces la fonduri europene și guvernamentale pentru restaurarea și promovarea patrimoniului. - Creșterea interesului pentru turism cultural și experiențe autentice. - Posibilitatea de integrare în trasee culturale regionale și naționale. - Parteneriate cu instituții culturale, ONG-uri și școli pentru revitalizarea tradițiilor.
Amenințări (Threats)	- Pierderea treptată a tradițiilor prin migrarea tinerilor și modernizare. - Degradarea patrimoniului construit din lipsă de întreținere. - Concurența altor zone cu patrimoniu cultural mai bine promovat. - Lipsa generațiilor tinere implicate în continuarea meșteșugurilor tradiționale.

TINERET ȘI SPORT

SWOT –Tineret si sport	Elemente esențiale
Puncte tari (Strengths)	- Existența unor terenuri de sport și săli de activități recreative. - Comunitate tânără implicată în activități sportive și culturale. - Cadre didactice și antrenori locali dedicați. - Evenimente sportive locale și concursuri organizate periodic.
Puncte slabe (Weaknesses)	- Infrastructură sportivă incompletă sau nemodernizată. - Lipsa cluburilor sportive sau a programelor structurate pe discipline. - Resurse financiare limitate pentru activități și dotări sportive. - Acces redus la activități sportive de performanță pentru tineri.
Oportunități (Opportunities)	- Acces la fonduri europene și guvernamentale pentru modernizarea infrastructurii sportive și organizarea de programe pentru tineret. - Posibilitatea dezvoltării cluburilor sportive și a academiilor pentru copii și adolescenți. - Organizarea de evenimente sportive și recreative în parteneriat cu ONG-uri și școli. - Promovarea sportului ca element de incluziune socială și sănătate publică.
Amenințări (Threats)	- Migrarea tinerilor și lipsa acestora pentru participare activă. - Lipsa investițiilor private sau publice în infrastructura sportivă. - Concurența altor localități cu facilități sportive mai dezvoltate. - Lipsa unui cadru strategic pe termen lung pentru sport și tineret.

DIGITALIZARE ȘI INFRASTRUCTURĂ IT

SWOT –Digitalizare si infrastructura IT	Elemente esențiale
Puncte tari (Strengths)	- Existența unor servicii publice de bază digitalizate parțial (registru, taxe online). - Personal administrativ familiarizat cu tehnologia de bază. - Conștientizarea importanței digitalizării pentru eficiența administrației.
Puncte slabe (Weaknesses)	- Conectivitate internet insuficientă în unele zone rurale. - Lipsa infrastructurii IT moderne pentru școli, primărie și centre culturale. - Resurse financiare limitate pentru implementarea de soluții digitale avansate. - Personal cu pregătire limitată în domeniul IT și digitalizare.
Oportunități (Opportunities)	- Acces la fonduri europene și guvernamentale pentru digitalizarea administrației și școlilor. - Implementarea de platforme online pentru servicii publice și educație la distanță. - Colaborări cu firme IT și ONG-uri pentru instruirea tinerilor și personalului. - Posibilitatea creării de hub-uri digitale pentru comunitate.
Amenințări (Threats)	- Risc de decalaj digital între zonele rurale și urbane. - Migrarea tinerilor calificați în IT către orașe sau străinătate. - Lipsa unei strategii locale coerente pentru digitalizare. - Vulnerabilități de securitate cibernetică în lipsa infrastructurii și personalului specializat..

Analiza SWOT realizată pentru comuna Ștefănești scoate în evidență atât resurse și avantaje semnificative, cât și vulnerabilități și riscuri care trebuie gestionate cu atenție. Comuna beneficiază

de un potențial natural remarcabil, o comunitate stabilă, infrastructură de bază funcțională și un nucleu administrativ activ. Totuși, dezvoltarea locală este în continuare restricționată de lipsa unor investiții majore, migrarea populației active și infrastructura insuficient dezvoltată în sectoare strategice.

În lumina acestor aspecte, se conturează următoarele direcții prioritare de acțiune:

1. Turism – motor de dezvoltare sustenabilă

Valorificarea patrimoniului natural și cultural poate transforma Ștefănești într-o destinație turistică regională și națională, generând venituri suplimentare și locuri de muncă. Punerea în valoare a obiectivelor istorice, a peisajelor și a tradițiilor locale poate consolida turismul ca sector economic complementar agriculturii, sprijinind comerțul local, meșteșugurile și serviciile conexe. Dezvoltarea infrastructurii turistice, a traseelor tematice și a evenimentelor culturale poate atrage vizitatori și investiții private, promovând un model de turism sustenabil și responsabil față de comunitate și mediu.

2. Sănătate și servicii sociale – piloni ai calității vieții

Accesul la servicii medicale de bază și extinderea asistenței sociale sunt esențiale pentru bunăstarea locuitorilor. Consolidarea infrastructurii sanitare și atragerea de personal medical calificat poate reduce dependența de centrele urbane. În paralel, dezvoltarea programelor locale de prevenție și educație pentru sănătate și a unui sistem de servicii sociale adaptat nevoilor comunității va sprijini incluziunea socială și va asigura un mediu de viață echilibrat și sigur pentru toate categoriile de vârstă.

3. Mediu – protecție, educație și tranziție verde

Conservarea biodiversității, gestionarea responsabilă a resurselor naturale și reducerea poluării sunt fundamentale pentru menținerea calității vieții și adaptarea la schimbările climatice. Investițiile în colectarea selectivă a deșeurilor, promovarea agriculturii ecologice și utilizarea surse regenerabile de energie vor sprijini tranziția verde. Educația ecologică și implicarea comunității în acțiuni de protecție a mediului, alături de aplicarea principiului Do No Significant Harm (DNSH) în toate proiectele, vor asigura o dezvoltare durabilă și compatibilă cu standardele europene.

4. Economie locală – diversificare și oportunități

Deși agricultura rămâne un sector strategic, diversificarea economică este esențială pentru reziliența comunității. Sprijinirea micilor întreprinderi, atragerea de investiții în prelucrarea

produselor agricole, dezvoltarea meșteșugurilor și promovarea lanțurilor scurte de aprovizionare pot stimula economia locală. În plus, digitalizarea afacerilor, accesul la formare profesională și parteneriatele cu alte localități sau mediul privat vor crea noi oportunități de ocupare a forței de muncă și vor reduce dependența de un singur sector economic.

Direcții transversale de dezvoltare strategică

Pentru a sprijini o dezvoltare echilibrată, sustenabilă și rezilientă, comuna Ștefănești trebuie să adopte o serie de direcții transversale care să completeze domeniile prioritare deja identificate – educație, sănătate, economie, turism și protecția mediului. Aceste direcții nu acționează izolat, ci funcționează ca piloni de susținere pentru întreaga comunitate, întărind capacitatea locală de adaptare, inovare și guvernanță participativă.

1. Digitalizare și modernizare administrativă

Modernizarea administrației publice prin digitalizare este esențială pentru a crește eficiența și accesibilitatea serviciilor oferite cetățenilor.

Se impune dezvoltarea unui **portal digital unic** care să permită:

- efectuarea plăților online,
- depunerea cererilor,
- accesul la documente oficiale,
- urmărirea în timp real a stadiului solicitărilor.

Totodată, trebuie actualizate sistemele informatice interne, prin:

- digitalizarea arhivelor și a registrului agricol,
- utilizarea semnăturii electronice,
- integrarea cu platformele naționale administrative.

2. Sat inteligent – conceptul de „Smart Village”

Ștefănești poate deveni un exemplu de sat modern și sustenabil prin adoptarea tehnologiilor smart.

Se propun:

- instalarea de **Wi-Fi public** în zonele centrale și la instituțiile publice,
- **iluminat public inteligent** cu senzori de mișcare și eficiență energetică,
- **stații de încărcare** pentru biciclete și autovehicule electrice,
- **monitorizarea digitală** a calității aerului și a apei.

Aceste investiții pot transforma radical calitatea vieții și atractivitatea comunei.

3. Guvernanță participativă și implicarea cetățenilor

Un proces decizional deschis și participativ crește încrederea cetățenilor și eficiența politicilor publice.

Se recomandă:

- organizarea de **forumuri consultative locale** și **sondaje digitale**,
- lansarea unui program de **bugetare participativă**,
- înființarea de **grupuri de inițiativă civică** (pe teme precum: tineret, agricultură, educație, seniori),
- promovarea **voluntariatului comunitar**.

4. Branding local și identitate de teritoriu

Pentru a deveni o destinație atractivă din punct de vedere turistic și investițional, Ștefănești are nevoie de o imagine coerentă și bine promovată.

Se propune:

- dezvoltarea unui **brand local** (logo, slogan, identitate vizuală),
- lansarea campaniei **„Descoperă Ștefănești”**,
- realizarea unui **ghid turistic** și a unei **hărți digitale interactive**,
- organizarea anuală a unui **festival de tradiții locale** sau a unor **evenimente tematice** care să promoveze patrimoniul cultural, inclusiv **Schitul Dobrușa**.

5. Siguranță comunitară și reziliență în fața riscurilor

Având în vedere expunerea la riscuri naturale (cutremure, alunecări de teren), comuna trebuie să fie pregătită să răspundă eficient în situații de urgență.
Priorități:

- elaborarea unui **plan local de prevenție și intervenție**,
- instruirea cetățenilor și a voluntarilor locali,
- **dotarea cu echipamente de intervenție**,
- implementarea unui **sistem de alertare locală**,
- campanii de conștientizare în școli și în rândul populației.

6. Incluziune socială și sprijin pentru grupurile vulnerabile

O comunitate puternică este una în care niciun membru nu este lăsat în urmă. Comuna trebuie să susțină integrarea și sprijinirea categoriilor defavorizate (bătrâni, copii vulnerabili, persoane cu dizabilități sau în risc social), prin:

- dezvoltarea unui **centru comunitar multifuncțional**,
- extinderea serviciilor de **consiliere socială și psihologică**,
- atragerea de **fonduri europene** pentru proiecte sociale,
- încheierea de **parteneriate cu ONG-uri** și instituții specializate.

Aceste direcții transversale nu sunt doar complementare, ci esențiale pentru atingerea viziunii de dezvoltare durabilă a comunei. Ele reprezintă răspunsuri proactive la provocările actuale și viitoare, susținând o administrație adaptabilă, o comunitate implicată și un teritoriu competitiv în rețeaua rurală regională.

Capitolul 3: VIZIUNEA ȘI OBIECTIVELE DE DEZVOLTARE

3.1. Fundamentarea formulării viziunii și obiectivelor strategice

Dezvoltarea durabilă a comunei Ștefănești, într-un context marcat de schimbări rapide și provocări complexe, necesită o viziune clară, coerentă și bine fundamentată, care să orienteze acțiunile administrației locale pe termen mediu și lung. Această viziune trebuie să integreze în mod echilibrat nevoile reale ale comunității, resursele disponibile și tendințele externe – economice, sociale, demografice și de mediu – care pot influența în mod semnificativ traiectoria localității.

Procesul de planificare strategică pornește de la înțelegerea profundă a contextului local și se bazează pe identificarea realistă a provocărilor, dar și a oportunităților care pot genera dezvoltare. În centrul acestui demers se află cetățeanul – cu aspirațiile, drepturile și nevoile sale – iar rolul administrației publice este acela de a acționa constant, profesionist și transparent în beneficiul întregii comunități.

Misiunea autorităților locale din Ștefănești este aceea de a crea un cadru administrativ modern, funcțional și adaptabil, care să faciliteze accesul la servicii publice de calitate, să sprijine inițiativa privată, să stimuleze investițiile și să contribuie la creșterea calității vieții în mod sustenabil.

Primăria trebuie să devină un partener de încredere al cetățenilor, un catalizator al dezvoltării locale și un promotor activ al incluziunii sociale, al tranziției verzi și al modernizării rurale.
În acest sens, administrația locală își propune să valorifice toate oportunitățile disponibile, în special cele oferite prin fondurile europene și programele guvernamentale, să consolideze parteneriatele interinstituționale și să asigure o guvernanță locală deschisă, responsabilă și orientată spre rezultate concrete.

Viziunea de dezvoltare a Comunei Ștefănești

Viziunea pentru perioada 2025–2030 poziționează Ștefănești ca o comună rurală inteligentă, bine conectată, ecologică și echitabilă, în care resursele locale sunt valorificate responsabil, iar cetățenii se bucură de oportunități egale în educație, sănătate, economie și participare publică. Se urmărește consolidarea unei comunități prospere și reziliente, care respectă valorile tradiționale, dar se adaptează noilor cerințe ale dezvoltării durabile, cu un accent ferm pe protecția mediului, digitalizare și inovare socială.
Această viziune se bazează pe mai multe direcții strategice:

- Creșterea calității infrastructurii și a serviciilor publice;
- Promovarea turismului local și a identității culturale;
- Diversificarea economică prin sprijinirea antreprenoriatului;
- Protejarea mediului și tranziția ecologică;
- Modernizarea educației și susținerea capitalului uman;
- Dezvoltarea parteneriatelor interinstituționale și atragerea fondurilor europene.

Fundamente valorice și principii directoare

Pentru atingerea acestor obiective, administrația publică locală se ghidează după un set de valori fundamentale, ce definesc modul de guvernare locală și raportul instituției cu cetățenii:

- Profesionalism și inovație, în fiecare decizie și inițiativă administrativă;
- Transparență și responsabilitate, în exercitarea actului de guvernare;
- Eficiență și adaptabilitate, în gestionarea resurselor și a provocărilor
- Integritate și etică profesională, în conduita personalului și în relațiile publice;
- Orientare către cetățean, prin servicii accesibile, moderne și centrate pe nevoi reale;
- Respect pentru diversitate, în promovarea egalității de șanse și a coeziunii sociale;

- Dialog deschis și participare civică, pentru o administrație ancorată în realitățile comunității.

De asemenea, funcționarea aparatului administrativ se bazează pe aplicarea Codului de conduită și etică profesională, reflectând:

- Aplicarea corectă a legii, cu imparțialitate și independență operațională;
- Asumarea responsabilității pentru calitatea deciziilor și rezultatelor instituționale;
- Promovarea libertății de exprimare în limitele bunei-cuviințe și legalității;
- Respectarea drepturilor tuturor cetățenilor și combaterea discriminării;
- Susținerea dezvoltării profesionale continue și a bunei reputații instituționale.
- Fundamentarea obiectivelor strategice

Obiectivele strategice care derivă din această viziune sunt construite pe analiza SWOT realizată, corelate cu prioritățile locale și naționale, precum și cu direcțiile de finanțare ale Uniunii Europene. Ele acoperă dimensiuni esențiale ale dezvoltării durabile, precum:

- Acces echitabil la educație și sănătate de calitate;
- Creșterea gradului de conectivitate și mobilitate locală;
- Dezvoltarea infrastructurii edilitare și digitale;
- Stimularea economiei locale prin agricultură ecologică, turism și IMM-uri;
- Reducerea vulnerabilității climatice și promovarea tranziției verzi;
- Creșterea capacității administrative și guvernanței participative.

În ansamblu, această fundamentare susține necesitatea unei abordări strategice integrate, în care resursele locale, potențialul uman și patrimoniul natural și cultural să fie valorificate într-o manieră sustenabilă, cu impact pozitiv pe termen lung asupra întregii comunități.

Formularea viziunii și a obiectivelor strategice pentru dezvoltarea Comunei Ștefănești în perioada 2025–2030 s-a realizat în urma unui proces riguros, etapizat și fundamentat, care a integrat analiza aprofundată a situației locale, corelarea cu strategiile de dezvoltare de nivel superior și consultarea activă a comunității. Scopul acestui demers a fost acela de a construi o direcție strategică realistă, coerentă și ancorată în nevoile concrete ale comunei, dar și în oportunitățile oferite de contextul regional, național și european.

- Fundamentul analitic: diagnostic multisectorial

Analiza diagnostic a teritoriului a constituit **punctul de plecare** pentru elaborarea strategiei de dezvoltare locală, fiind realizată pe principalele dimensiuni ale dezvoltării comunei pentru a

evidenția provocările structurale și potențialul specific al acesteia. Rezultatele principale sunt următoarele:

1. **Profil socio-demografic**

- Comuna Ștefănești înregistrează **un declin al populației**, însoțit de **îmbătrânirea demografică** și **migrația externă**, factori care afectează **reziliența comunității** și **sustenabilitatea serviciilor publice**.

2. **Economie locală**

- Economia locală depinde în mare măsură de **agricultură**, cu **diversificare economică redusă**, resurse valorificate parțial și un **potențial antreprenorial neexploatat**.

3. **Infrastructură și servicii publice**

- Infrastructura este **insuficient dezvoltată**, cu discontinuități în rețelele edilitare, lipsa unor utilități esențiale și **conectivitate redusă**, ceea ce limitează accesul la servicii și dezvoltarea economică.

4. **Mediu**

- Mediul local prezintă **vulnerabilități crescute**, generate de riscurile climatice, poluarea punctiformă, gestionarea deficitară a deșeurilor și presiunea asupra resurselor naturale.

5. **Capacitate administrativă**

- Capacitatea administrației publice este **limitata**, datorită unui număr redus de angajați, lipsei formării continue, digitalizării insuficiente și deficitului de expertiză în atragerea fondurilor externe.

- Integrarea strategică: alinierea la documentele programatice superioare

entru a asigura **coerența strategică** și **eligibilitatea viitoarelor proiecte de investiții**, analiza internă a comunei a fost completată prin **corelarea cu strategii și planuri de dezvoltare relevante**, după cum urmează:

- **Strategia de Specializare Inteligentă a Regiunii Sud-Vest Oltenia** – pune accent pe valorificarea **avantajelor competitive teritoriale**;
- **Planul de Dezvoltare Regională SV Oltenia 2025-2030** – oferă direcții clare privind **digitalizarea, infrastructura și tranziția verde**;
- **Strategia Națională pentru Dezvoltare Teritorială** – promovează **coeziunea spațială** și **creșterea echilibrată** a zonelor rurale;

- **Pactul Verde European și Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă** – stabilesc obiective transversale în domeniile **climei, energiei, economiei circulare și echității sociale**.

Această corelare strategică a permis **adaptarea obiectivelor locale** la marile tendințe și condiționalități europene, oferind un **cadru de acțiune actualizat, coerent și sustenabil**.

- Componenta participativă: consultarea actorilor locali

Un **element definitoriu al procesului de planificare** a fost consultarea activă a comunității locale, realizată prin mai multe metode:

- **Întâlniri și interviuri tematice** cu reprezentanți ai administrației publice, funcționari și consilieri locali;
- **Dialoguri aplicate** cu fermieri, antreprenori, cadre didactice, lideri religioși și reprezentanți ai ONG-urilor;
- **Colectarea de sugestii și opinii** din partea cetățenilor, concentrate în special pe priorități precum **infrastructura, sănătatea, educația, siguranța publică și protecția mediului**.

Această abordare participativă a oferit o **perspectivă realistă asupra așteptărilor și problemelor cotidiene** ale locuitorilor, contribuind decisiv la elaborarea unei **strategii locale solide, ancorate în realitățile comunității**.

- Identificarea provocărilor și a oportunităților strategice

Integrând cele trei componente esențiale – **analiza internă, corelarea strategică și consultarea publică** – au fost identificate **provocările-cheie** și oportunitățile care vor ghida dezvoltarea comunei în perioada 2025–2030.

Provocări-cheie:

- **Depopularea și îmbătrânirea populației**;
- **Lipsa locurilor de muncă și migrarea forței de muncă**;
- **Nivel redus de infrastructură și utilități**;
- **Presiuni asupra mediului natural și riscuri climatice**;
- **Capacitate administrativă limitată** pentru atragerea de finanțări și implementarea proiectelor complexe.

Oportunități identificate:

- **Valorificarea potențialului agricol și natural** prin tehnologii sustenabile;

- **Atragerea de fonduri europene și guvernamentale** pentru dezvoltarea infrastructurii edilitare și sociale;
- **Promovarea turismului rural și a produselor locale** ca piloni ai revitalizării economice;
- **Dezvoltarea parteneriatelor intercomunale** și a inițiativelor integrate în educație, sănătate și servicii sociale.

Această etapă a oferit o **bază solidă pentru definirea misiunii, viziunii și direcțiilor de acțiune**, asigurând coerență, participare și aliniere la tendințele durabile ale dezvoltării teritoriale.

Principii de definire a viziunii și obiectivelor strategice

Procesul de formulare a viziunii și obiectivelor a fost **coerent, transparent și riguros**, fundamentat pe analiza detaliată a contextului local și pe participarea activă a comunității. În definirea acestora s-au avut în vedere:

- **Aspirațiile comunității locale** – identificate în cadrul consultărilor cu cetățeni, instituții publice, antreprenori, cadre didactice, lideri religioși și ONG-uri. Dorința exprimată este pentru o comună modernă, funcțională, cu oportunități pentru toți și o viață de calitate.
- **Constrângerile teritoriale și administrative** – resurse bugetare limitate, capacitate instituțională redusă și infrastructură încă deficitară, analizate realist pentru a fundamenta măsuri fezabile și etapizate.
- **Alinierea la politicile publice naționale și europene** – maximizarea accesului la finanțări nerambursabile și integrarea comunei într-un cadru strategic mai larg, orientat spre coeziune, digitalizare și tranziție verde.
- **Dezvoltarea durabilă, inteligentă și incluzivă** – protecția mediului, combaterea inegalităților, digitalizarea serviciilor și diversificarea economiei locale.
- **Flexibilitatea strategică** – capacitatea de a adapta obiectivele și măsurile la schimbările socio-economice, la disponibilitatea resurselor și la feedback-ul comunității.

Direcții prioritare și obiective strategice

Pe baza acestui cadru, au fost formulate **direcții de acțiune prioritare**, integrate și interdependente:

1. **Modernizarea infrastructurii și serviciilor publice**
    - Investiții în rețele edilitare, drumuri, transport, utilități și digitalizare administrativă.
2. **Diversificarea economiei locale și sprijinirea antreprenoriatului**

- Promovarea inițiativei private, atragerea investitorilor și valorificarea durabilă a resurselor agricole și turistice.

3. **Creșterea calității vieții**
   - Dezvoltarea serviciilor de educație, sănătate, cultură și sport, precum și măsuri de protecție a mediului și reducere a excluziunii sociale.
4. **Consolidarea capacității instituționale a administrației publice**
   - Întărirea resurselor umane, digitalizarea proceselor și implementarea unui management performant al proiectelor.
5. **Promovarea coeziunii sociale și a participării civice**
   - Implicarea cetățenilor în procesul decizional, susținerea voluntariatului și consolidarea rețelelor locale de sprijin.

Această fundamentare strategică oferă **cadrul logic, coerent și operațional** necesar pentru implementarea unei viziuni de dezvoltare sustenabilă. Prin asumarea acestor direcții, administrația locală își propune să răspundă provocărilor actuale și să valorifice oportunitățile, construind o **comunitate puternică, dinamică și reziliență**, până în 2030 și dincolo de acest termen.

3.1.1. Principii de planificare integrată

În actualul context marcat de schimbări economice, sociale și de mediu, comuna Ștefănești are nevoie de o direcție de dezvoltare clară și sustenabilă, care să răspundă atât provocărilor locale, cât și oportunităților externe. Dezvoltarea durabilă nu mai reprezintă doar o opțiune, ci o necesitate pentru a asigura bunăstarea generațiilor actuale și viitoare.

Această viziune de dezvoltare trebuie să reflecte specificul local, să valorifice resursele existente și să fie fundamentată pe o înțelegere realistă a nevoilor comunității. Este esențial ca planificarea strategică să pornească de la realitățile din teren și să fie orientată spre soluții adaptate, eficiente și incluzive.

Administrația publică locală are un rol central în acest proces, asumându-și responsabilitatea de a acționa cu transparență, eficiență și profesionalism. Misiunea sa este de a crea un cadru favorabil dezvoltării locale, în care cetățenii beneficiază de servicii publice moderne, de un mediu sănătos și sigur, și de oportunități reale pentru o viață mai bună.

Primăria Ștefănești își propune să devină un motor al transformării, să sprijine inițiativa locală, să atragă investiții, să crească accesul la finanțări europene și să promoveze parteneriate solide cu alți

actori instituționali sau privați. Printr-o administrație deschisă, apropiată de oameni și orientată spre rezultate concrete, comuna poate face pași importanți spre o dezvoltare echilibrată și durabilă.

1. Coerență teritorială și tematică

Strategia de dezvoltare a comunei Ștefănești este construită pe o aliniere coerentă și bine fundamentată între prioritățile locale și documentele strategice elaborate la nivel județean, regional, național și european. Obiectivele propuse pentru perioada 2025–2030 sunt atent corelate cu direcțiile trasate de:

- Strategia de dezvoltare a județului Vâlcea;
- Programul Regional Sud-Vest Oltenia 2025–2030;
- Strategia Națională pentru Dezvoltare Teritorială;
- Pactul Verde European și obiectivele de neutralitate climatică;
- Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă.

Această armonizare strategică nu doar că validează relevanța și consistența demersului la nivel local, ci oferă și un cadru favorabil pentru atragerea finanțărilor disponibile prin fonduri europene și programe guvernamentale, maximizând astfel șansele de implementare eficientă a proiectelor de interes local.

2. Abordare integrată și multisectorială

Planificarea strategică nu se limitează la un singur domeniu de intervenție, ci propune o viziune sistemică asupra dezvoltării comunei. Se urmărește o integrare coerentă între investițiile în infrastructură, dezvoltarea economică, îmbunătățirea educației și a sănătății, protecția mediului, promovarea culturii și furnizarea serviciilor sociale.

Astfel, de exemplu, dezvoltarea infrastructurii rutiere este abordată în relație cu extinderea rețelelor de utilități, cu facilitarea accesului la servicii publice esențiale și cu creșterea mobilității forței de muncă.

3. Participare și implicare comunitară

Strategia este rezultatul unui proces participativ autentic, în care cetățenii și actorii locali au avut un rol activ în toate etapele: de la diagnosticarea nevoilor, până la formularea măsurilor strategice. Consultarea publică s-a realizat prin:

- întâlniri și ateliere de lucru cu reprezentanții administrației publice locale;
- discuții aplicate cu fermieri, antreprenori, cadre didactice, lideri religioși și ONG-uri;
- colectarea de opinii și sugestii din partea cetățenilor privind prioritățile de investiții.

Acest proces de consultare a contribuit la creșterea legitimității documentului și va facilita asumarea obiectivelor în faza de implementare.

4. Fundamentare pe dovezi și date reale

Toate măsurile incluse în strategie sunt susținute de o analiză detaliată și pluridimensională, care a utilizat:

- date statistice oficiale (INS, APIA, ADR Sud-Vest Oltenia);
- documente urbanistice și planuri anterioare;
- observații de teren și interviuri calitative;
- corelări cu tendințele socio-economice identificate la nivel regional și național.

Astfel, deciziile strategice nu sunt intuitive sau arbitrare, ci reflectă realitatea obiectivă a comunei și perspectivele sale de dezvoltare.

5. Sustenabilitate și reziliență

Toate direcțiile de acțiune propuse respectă principiile dezvoltării durabile și urmăresc:

- protejarea mediului și conservarea resurselor naturale;
- creșterea eficienței energetice și tranziția către surse de energie regenerabilă;
- asigurarea accesului echitabil la servicii publice de calitate pentru toți cetățenii;
- adaptarea locală la schimbările climatice și reducerea riscurilor naturale.

Strategia promovează echilibrul între dimensiunea economică, socială și ecologică a dezvoltării locale.

6. Flexibilitate și adaptabilitate

Strategia de dezvoltare a Comunei Ștefănești a fost concepută ca un instrument dinamic, care permite actualizarea periodică a priorităților, în funcție de:

- modificările legislative și administrative;
- apariția unor noi surse de finanțare;
- nevoile emergente ale comunității;
- evoluția contextului socio-economic general.

Această flexibilitate garantează menținerea relevanței strategiei pe întreaga durată a implementării.

7. Guvernanță locală și eficiență instituțională

Strategia încurajează consolidarea capacității administrative a comunei, prin:

- digitalizarea proceselor interne și facilitarea accesului cetățenilor la servicii electronice;
- perfecționarea continuă a funcționarilor publici;
- implementarea unui management performant al proiectelor;

- consolidarea parteneriatelor cu sectorul economic și societatea civilă.

O administrație publică locală eficientă, transparentă și deschisă reprezintă fundamentul esențial al unei dezvoltări durabile. În acest context, Strategia de Dezvoltare Durabilă a Comunei Ștefănești se conturează ca un document strategic solid, realist și perfect adaptat specificului local, fiind în același timp aliniat direcțiilor majore de dezvoltare la nivel european. Această strategie reflectă angajamentul administrației locale de a valorifica resursele existente și potențialul comunitar, transformându-le în oportunități concrete de creștere economică, coeziune socială și îmbunătățirea calității vieții pentru toți cetățenii comunei.

3.2. Concept de dezvoltare spațială

Dezvoltarea spațială a Comunei Ștefănești este concepută ca un demers strategic orientat spre organizarea coerentă și echilibrată a teritoriului, astfel încât să răspundă eficient atât nevoilor actuale, cât și celor viitoare ale comunității. Viziunea pentru orizontul 2025–2030 are în vedere o abordare integrată a resurselor locale – naturale, economice, sociale și culturale – și o aliniere clară la tendințele de dezvoltare identificate la nivel regional, național și european.

Având în vedere caracterul rural al comunei și structura sa teritorială compusă din mai multe sate, fiecare cu trăsături și ritmuri de dezvoltare distincte, direcțiile de dezvoltare spațială urmăresc consolidarea coeziunii interne, reducerea disparităților și o mai bună integrare funcțională a localității în ansamblul teritoriului județean și regional.

1. Principii generale ale dezvoltării spațiale

Fundamentul planificării spațiale în comuna Ștefănești este constituit dintr-o serie de principii esențiale care ghidează modul de utilizare a teritoriului și orientarea investițiilor publice:

• Dezvoltare policentrică echilibrată

Dezvoltarea policentrică echilibrată a Comunei Ștefănești presupune o abordare teritorială care valorifică potențialul specific al fiecărui sat aparținător, urmărind o distribuție echitabilă a investițiilor și a serviciilor publice. Scopul este reducerea disparităților între localități, consolidarea coeziunii interne și sprijinirea unei dezvoltări funcționale și sustenabile la nivelul întregii comune.

Satul **Ștefănești**, în calitate de centru administrativ al comunei, va continua să îndeplinească un rol polarizator, prin concentrarea instituțiilor publice, a funcțiilor de guvernanță locală și a serviciilor esențiale (educație, sănătate, comerț). Totodată, se va urmări modernizarea infrastructurii publice și creșterea atractivității pentru locuire și antreprenoriat.
Satul **Dobrusa**, valoros din punct de vedere cultural și religios prin existența Schitului Dobrusa, are potențial de a deveni un pol de dezvoltare turistică și spirituală. Strategia vizează promovarea turismului ecumenic și de weekend, prin îmbunătățirea accesibilității, amenajarea infrastructurii pentru vizitatori și organizarea de evenimente culturale în parteneriat cu comunitatea religioasă.
Satele **Condoiești**, **Șerbănești** și **Ștefăneștii Noi** pot fi dezvoltate în direcția sprijinirii activităților agricole, prin facilitarea accesului la utilități, modernizarea drumurilor agricole și stimularea formelor asociative pentru valorificarea produselor locale. Se are în vedere și dezvoltarea unor centre de colectare și procesare, pentru a încuraja economia locală.
Satul **Valea Rea**, cu caracter preponderent agricol și silvic, va beneficia de măsuri de consolidare a infrastructurii de bază, dar și de protejare a mediului și adaptare la schimbările climatice, având în vedere expunerea la riscuri naturale precum alunecările de teren.
Această viziune policentrică urmărește echilibrul între zonele centrale și cele periferice ale comunei, cu scopul de a crește calitatea vieții pentru toți locuitorii, indiferent de satul în care trăiesc. Prin această abordare, Ștefănești se poate transforma într-o comună integrată, dinamică și rezilientă, capabilă să își valorifice resursele în mod echitabil și durabil.

În Comuna Ștefănești se urmărește conservarea și valorificarea durabilă a fondului agricol de mare valoare, a pădurilor, pajiștilor și resurselor de apă, considerate elemente strategice pentru economia locală, dar și piloni ai echilibrului ecologic și ai identității rurale.
Astfel, patrimoniul natural al comunei nu este privit doar ca o resursă economică, ci și ca o moștenire identitară care trebuie transmisă generațiilor viitoare.

• Eficiență în utilizarea terenurilor
Pentru a evita extinderea necontrolată și risipa de resurse, strategiile de investiții vor fi concentrate în zonele construibile existente sau în cele cu un potențial urbanistic clar, în corelare cu planurile urbanistice locale. Astfel, se evită fragmentarea peisajului rural și se protejează caracterul specific al așezărilor.

• Adaptare și reziliență la schimbările climatice

Având în vedere expunerea teritoriului comunei Ștefănești la riscuri climatice precum alunecările de teren, seceta și inundațiile, planificarea spațială integrează un set de măsuri concrete menite să crească reziliența comunității:

- plantarea de perdele forestiere și zone verzi pentru stabilizarea solului și îmbunătățirea calității aerului;
- crearea de spații umbrite și parcuri comunitare, cu rol atât ecologic, cât și recreativ;
- amenajarea de zone de retenție și colectare a apelor pluviale, pentru reducerea riscului de inundații și utilizarea eficientă a resurselor de apă;
- modernizarea și extinderea rețelelor de apă și canalizare, pentru a răspunde noilor nevoi ale populației și pentru a preveni poluarea solului și a apelor;
- sprijinirea agriculturii inteligente și reziliente la schimbările climatice, inclusiv prin sisteme de irigații moderne și tehnologii sustenabile;
- promovarea sursele alternative de energie (solară, biomasa locală), pentru reducerea dependenței de resurse convenționale și diminuarea amprentei de carbon.

Această concepție strategică privind dezvoltarea spațială a Comunei Ștefănești contribuie la:

- atragerea de investiții publice și private,
- îmbunătățirea calității vieții locuitorilor,
- protejarea patrimoniului natural și cultural,
- consolidarea unei comunități rurale moderne, funcționale și bine conectate, capabile să facă față provocărilor viitorului.

Zonare funcțională

Dezvoltarea policentrică a comunei Ștefănești se bazează pe identificarea și valorificarea specifică a potențialului fiecărui sat, cu scopul de a crea un teritoriu echilibrat, în care funcțiile economice, sociale și culturale se distribuie optim, iar accesul la servicii și infrastructură este facilitat pentru toți locuitorii. Această abordare asigură coeziunea internă și integrează comuna într-un context regional mai amplu.

- **Ștefănești (satul central) :** Acționează ca pol administrativ, social și comercial al comunei. Aici se află sediile instituțiilor publice (primărie, școală, dispensar), principalele puncte comerciale și servicii de bază (bănci, poștă, unități comerciale). Este prioritară modernizarea infrastructurii urbane (rețele de apă, canalizare, electricitate) și

dezvoltarea spațiilor publice (piețe, parcuri, centre culturale). De asemenea, se încurajează investițiile în locuințe sociale și facilități pentru comunitate.

- **Dobrusa :** Este punctul focal pentru dezvoltarea turismului rural și cultural, valorificând patrimoniul spiritual reprezentat de Schitul Dobrusa. Se propune amenajarea infrastructurii turistice, inclusiv trasee de drumeții, facilități de cazare agroturistică și promovarea evenimentelor culturale. În plus, dezvoltarea serviciilor conexe (restaurante, magazine cu produse locale) va sprijini economia locală.
- **Condoiești, Șerbănești și Ștefăneștii Noi :** Aceste localități sunt concentrate în special pe agricultură și activități agroindustriale. Prioritatea este modernizarea infrastructurii rurale (drumuri agricole, irigații, depozite), sprijinirea fermierilor prin programe de formare și acces la finanțări, precum și încurajarea dezvoltării lanțurilor scurte de comercializare. Dezvoltarea cooperativelor agricole și a serviciilor de procesare poate crește valoarea adăugată a producției locale.
- **Valea Rea :** Zona este dedicată conservării mediului și gestionării durabile a resurselor naturale. Se vor implementa măsuri pentru prevenirea eroziunii solului, protejarea biodiversității și adaptarea la schimbările climatice. Este necesară crearea unor coridoare ecologice și promovarea agriculturii ecologice. Acest sat poate deveni un pol al educației de mediu și al turismului eco.

Prin această structură policentrică, comuna Ștefănești își propune să dezvolte un teritoriu funcțional, integrat și sustenabil, în care fiecare localitate contribuie în mod distinct și complementar la bunăstarea întregii comunități, în concordanță cu strategiile regionale și naționale de dezvoltare.

Perspective de dezvoltare

- Agricultură ecologică și antreprenorială: extinderea culturilor ecologice, susținerea tinerilor fermieri și diversificarea activităților rurale.
- Turism sustenabil: punerea în valoare a peisajului natural și obiectivelor locale (schite, vechi biserici, tradiții), prin includerea în circuite turistice județene.
- Infrastructură și mediu: dezvoltarea rețelelor de apă și canalizare, instalarea de iluminat LED, gestionarea locală a deșeurilor și adaptarea la climă.
- Spații publice și comunitare: amenajarea centrelor de sat, locuri de joacă, cămine culturale cu rol activ pentru viața locală.

- Guvernanță și reziliență instituțională: continuarea digitalizării administrației, dezvoltarea capacității de accesare a fondurilor și implicarea cetățenilor.

De ce această abordare spațială contează

- Integrează realitățile geografice cu strategia de dezvoltare, evitând planificarea fragmentată
- Valorifică potențialul local și natural, transformând resursele în active economice și turistice.
- Stabilește direcții clare pentru finanțări europene, asigurând compatibilitate cu POR și PNRR.
- Construiește o comunitate mai rezilientă, adaptată la provocări climatice și sociale.
- Generează un cadru echilibrat, în care dezvoltarea umană și protecția mediului merg mână în mână.

Prin această fundamentare, Comuna Ștefănești își clarifică direcția de acțiune pentru următorii ani, configurând un model de dezvoltare locală, adaptată specificului local, capabilă să transforme provocările în oportunități și să aducă beneficii tangibile locuitorilor.

Pentru a susține dezvoltarea coerentă și echilibrată a teritoriului său, Comuna Ștefănești își fundamentează planificarea spațială pe o serie de direcții strategice, adaptate atât nevoilor reale ale localității, cât și potențialului său natural, agricol și turistic. Comuna beneficiază de un relief variat, de resurse agricole importante și de o poziție relativ favorabilă în raport cu rețelele de transport regional.

Principalele direcții de intervenție spațială sunt:

1. Modernizarea și extinderea infrastructurii rutiere

- *Ștefănești (sat central)*: reabilitarea drumurilor principale și crearea unor legături eficiente cu DN-uri și drumuri județene, pentru facilitarea accesului la servicii și piețe.
- *Dobruşa*: modernizarea drumurilor comunale pentru accesul rapid la Ștefănești și la zonele agricole; îmbunătățirea accesului către zonele turistice din apropiere.
- *Cornet*: asfaltarea drumurilor agricole și îmbunătățirea legăturilor rutiere cu satele vecine, sprijinind astfel activitățile agricole și transportul local.
- *Obârşia*: modernizarea accesului rutier, cu accent pe drumurile spre zonele cu potențial turistic și zonele de locuit, pentru a sprijini dezvoltarea economică locală.

2. Dezvoltarea și reabilitarea rețelelor de utilități

- *Ștefănești*: extinderea rețelelor de apă și canalizare, modernizarea rețelei electrice și introducerea gazelor naturale pentru creșterea calității vieții.

- *Dobruşa şi Cornet*: conectarea la reţeaua centralizată de apă şi canalizare, dezvoltarea infrastructurii de energie electrică modernă şi introducerea reţelelor de internet de mare viteză.
- *Obârşia*: implementarea unor soluţii descentralizate pentru alimentare cu apă şi gestionarea apelor uzate, adaptate specificului rural, dar şi extinderea reţelelor electrice.

3. Amenajarea şi modernizarea spaţiilor publice şi a infrastructurii sociale

- *Ştefăneşti*: reabilitarea şcolii şi a grădiniţei, modernizarea căminului cultural şi a dispensarului medical, amenajarea unui parc central pentru activităţi recreative şi comunitare.
- *Dobruşa*: reabilitarea şcolii/generale şi amenajarea unui centru comunitar multifunctional pentru activităţi culturale şi sociale.
- *Cornet şi Obârşia*: crearea unor spaţii comunitare pentru întâlniri locale, evenimente culturale şi sprijin social, precum şi îmbunătăţirea accesului la servicii de sănătate prin cabinete medicale mobile sau parteneriate.

4. Promovarea agriculturii sustenabile şi amenajarea zonelor verzi

- *Dobruşa şi Cornet*: sprijin pentru agricultura ecologică, amenajarea unor terenuri agricole colective şi implementarea unor sisteme de irigaţii eficiente.
- *Ştefăneşti şi Obârşia*: crearea unor zone verzi şi parcuri tematice în proximitatea locuinţelor, dezvoltarea unor grădini comunitare şi proiecte de protejare a biodiversităţii locale.

5. Dezvoltarea turismului rural şi cultural

- *Dobruşa*: punerea în valoare a obiectivelor turistice, cum ar fi Schitul Dobruşa, prin infrastructură de acces şi facilităţi pentru vizitatori (parcări, panouri informative).
- *Ştefăneşti*: promovarea tradiţiilor locale şi organizarea de evenimente culturale care să atragă turişti.
- *Obârşia*: dezvoltarea de trasee ecoturistice şi promovarea patrimoniului natural.
- *Cornet*: facilitarea accesului turiştilor prin semnalizare şi mici unităţi de cazare agroturistice.

6. Măsuri de protecţie şi adaptare la schimbările climatice

- Toate satele vor implementa măsuri comune precum plantarea de perdele forestiere, amenajarea rigolelor şi a sistemelor de drenaj, pentru prevenirea alunecărilor şi inundaţiilor.

- Se vor dezvolta campanii locale de conștientizare privind reciclarea și protejarea mediului, adaptate particularităților fiecărei comunități.

7. Crearea de noduri funcționale și servicii de proximitate

- *Ștefănești*: menținerea funcției de centru administrativ și comercial, cu servicii publice diversificate (primărie, policlinică, bibliotecă).
- *Dobruşa*: dezvoltarea unui punct de servicii comerciale și social-culturale pentru locuitorii satelor limitrofe.
- *Cornet și Obârşia*: încurajarea unor puncte mici de vânzare produse locale, servicii de transport și facilități de agrement.

8. Dezvoltarea mobilității durabile

- Crearea unor trasee de transport public locale care să conecteze toate satele comunei cu centrul administrativ.
- Amenajarea de piste și trasee pentru biciclete, în special în zona Ștefănești-Dobrușa, pentru promovarea unui stil de viață sănătos și reducerea emisiilor.
- Încurajarea utilizării vehiculelor electrice prin instalarea unor puncte de încărcare în zonele centrale.

3.3. Viziunea 2030

Viziunea de dezvoltare a Comunei Ștefănești pentru orizontul de timp 2030 reflectă direcția strategică asumată de administrația locală și aspirațiile legitime ale comunității pentru un viitor rural modern, echilibrat și incluziv. Această proiecție de viitor nu este o simplă declarație de intenție, ci rezultatul unui proces sistematic și participativ de analiză, consultare și corelare cu strategiile relevante la nivel județean, național și european.

Ștefănești anului 2030 este gândit ca o comună rezilientă și dinamică, care își valorifică în mod sustenabil potențialul agricol, turistic și uman, fără a-și pierde identitatea culturală și rurală. Este un spațiu în care toate categoriile de cetățeni – copii, tineri, adulți, vârstnici – se pot dezvolta în siguranță, cu sprijinul unei administrații eficiente, transparente și deschise colaborării.

1. Comunitate activă și incluzivă

Până în 2030, Ștefănești își propune să devină o comună în care niciun cetățean nu este lăsat în urmă. Accesul la educație de calitate, servicii sociale funcționale și sprijin personalizat pentru grupurile vulnerabile (vârstnici singuri, copii aflați în risc de sărăcie, persoane cu dizabilități) va fi extins și consolidat. Programele de implicare civică, voluntariat și educație pentru cetățenie activă vor întări coeziunea comunitară și vor revitaliza spiritul de solidaritate rurală.

2. Infrastructură modernizată și servicii publice accesibile

Viziunea propune racordarea tuturor satelor componente –**Ștefănești** (sat reședință de comună) **Dobrușa ,Cornet ,Obârșia.**

– la rețele moderne și funcționale de apă potabilă, canalizare, electricitate și internet de mare viteză. Investițiile în drumuri comunale, rețele de iluminat public, transport local și spații publice vor transforma peisajul local într-unul demn de secolul XXI: sigur, curat, adaptat tuturor vârstelor și nevoilor, inclusiv persoanelor cu mobilitate redusă.

3. Economie rurală diversificată și sustenabilă

Agricultura va rămâne pilonul de bază al economiei locale, dar va fi reformată profund: sprijin pentru ferme de familie, extinderea agriculturii ecologice, formare profesională pentru tinerii fermieri și integrarea în lanțuri scurte de aprovizionare locală. Turismul rural, bazat pe tradiții, natură și gastronomie autentică, va deveni o oportunitate de afaceri pentru numeroși localnici. Comuna va încuraja inițiative antreprenoriale care pun în valoare resursele locale – produse tradiționale, meșteșuguri, pensiuni, experiențe turistice personalizate. În același timp, vor fi create condiții atractive pentru tinerii care aleg să se întoarcă în comună sau pentru investitori interesați de dezvoltare rurală sustenabilă.

4. Protecția mediului și reziliență climatică

Într-un context de schimbări climatice accelerate, Ștefănești va acționa ca o comună responsabilă ecologic: vor fi implementate măsuri de conservare a pădurilor, de împădurire a zonelor afectate de eroziune, de utilizare rațională a terenurilor agricole și de creștere a biodiversității. Se vor dezvolta spații verzi, zone de retenție a apei, infrastructuri albastre-verzi, iar colectarea selectivă a deșeurilor și utilizarea energiei regenerabile vor deveni practici generalizate. Agricultura și gospodăriile vor fi sprijinite să adopte tehnologii prietenoase cu mediul, ca parte din adaptarea la provocările climatice.

5. Educație, cultură și identitate locală

Ștefănești va continua să investească în modernizarea unităților de învățământ, accesul la educație digitală și în formarea profesională continuă, adaptată la cerințele pieței și ale comunității. În paralel, se va pune accent pe promovarea patrimoniului cultural imaterial – tradiții, meșteșuguri, obiceiuri locale – integrându-le în viața comunității și în oferta turistică. Comuna își va păstra identitatea rurală autentică, chiar și în contextul proceselor de modernizare, devenind un exemplu de ruralitate vie, în care progresul merge mână în mână cu respectul pentru rădăcini.

6. Administrație locală eficientă, digitalizată și participativă

Până în 2030, administrația publică locală va deveni un instrument performant și prietenos în slujba cetățenilor. Digitalizarea completă a proceselor administrative, transparența decizională, accesul online la documente și servicii, dar și bugetarea participativă vor întări încrederea între autoritate și cetățeni. Totodată, comuna se va integra activ în rețele intercomunale și regionale, pentru a beneficia de proiecte comune, schimburi de bune practici și o mai bună reprezentare în structurile decizionale județene și regionale.

Această viziune este nu doar un orizont de dorit, ci un angajament asumat de întreaga comunitate, construit pe o înțelegere realistă a punctelor tari și slabe ale localității, dar și pe o dorință colectivă de schimbare pozitivă. Comuna Ștefănești se poziționează astfel ca un model de dezvoltare rurală locală, în care echilibrul între om, natură și economie devine fundamentul unui viitor mai bun.

3.4 Obiective strategice și specifice de dezvoltare

Pornind de la viziunea de dezvoltare adoptată pentru comuna Ștefănești, administrația locală stabilește un set clar și coerent de obiective strategice și specifice pentru perioada 2025–2030, cu o perspectivă extinsă până în anul 2030. Aceste obiective reprezintă fundamentul intervențiilor viitoare, fiind concepute pentru a răspunde în mod direct necesităților comunității, pentru a valorifica potențialul local și pentru a se integra armonios în direcțiile de dezvoltare promovate la nivel regional, național și european.

Procesul de definire a acestor obiective s-a bazat pe o analiză detaliată a realităților teritoriale – sociale, economice, infrastructurale și de mediu – urmărind să transforme în acțiuni concrete aspirația unei comunități mai prospere, incluzive și reziliente.

Astfel, obiectivele propuse reflectă o viziune integrată a dezvoltării, acordând prioritate următoarelor dimensiuni fundamentale:

- Îmbunătățirea calității vieții prin asigurarea unui acces extins și echitabil la infrastructură, servicii publice și utilități moderne;
- Consolidarea economiei locale prin susținerea agriculturii durabile, promovarea antreprenoriatului rural și dezvoltarea turismului responsabil;
- Protejarea mediului și adaptarea la schimbările climatice printr-o gestionare sustenabilă a resurselor naturale și a energiei;
- Modernizarea administrației publice prin digitalizare, eficientizare și promovarea transparenței;
- Întărirea coeziunii sociale prin acces la educație de calitate, sprijinirea grupurilor vulnerabile și valorificarea patrimoniului cultural și identitar.

Obiectivele strategice ale comunei Ștefănești sunt concepute nu doar ca răspuns la provocările prezente, ci și ca instrumente esențiale pentru transformarea comunei într-un spațiu rural modern, în care dezvoltarea economică se realizează în armonie cu protecția mediului, iar progresul social este inclusiv, participativ și durabil.

Obiectiv Strategic 1: Creşterea calităţii vieţii şi accesului echitabil la servicii publice moderne

Obiective specifice:

- Modernizarea și extinderea infrastructurii de transport (drumuri comunale, căi de acces către terenuri agricole, legături intersate).

Direcții de acțiune / rezultate așteptate:

- Creșterea gradului de siguranță în ceea ce privește circulația rutieră pe drumurile locale.
- Asigurarea conectivității între toate satele comunei prin drumuri modernizate.
- Facilitarea accesului la terenurile agricole și valorificarea potențialului agricol.
- Reducerea timpului de deplasare și creșterea accesibilității la servicii și instituții.
- Îmbunătățirea accesului la rețelele de transport intercomunal și județean.

- Reabilitarea și extinderea rețelelor de apă, canalizare, energie electrică și internet în toate satele componente.

Direcții de acțiune / rezultate așteptate:

- Alinierea la standardele europene în materie de utilități publice.
- Creșterea gradului de confort și siguranță în gospodării.
- Reducerea pierderilor și a riscurilor de avarii în rețelele vechi.
- Creșterea atractivității comunei pentru locuire și investiții.
- Asigurarea accesului la internet de mare viteză ca suport pentru educație, economie și administrație digitală.

- Îmbunătățirea accesului la servicii de sănătate, inclusiv dotarea dispensarului și dezvoltarea serviciilor de asistență socială.

Direcții de acțiune / rezultate așteptate:

- Creșterea accesibilității și calității serviciilor medicale locale.
- Reducerea timpului de intervenție și diagnostic pentru locuitori.

- Creșterea gradului de acoperire a nevoilor de asistență socială în rândul categoriilor vulnerabile.
- Asigurarea unei baze materiale moderne și funcționale pentru serviciile medicale și sociale.
- Creșterea nivelului de informare și prevenție în rândul populației privind sănătatea.

- Amenajarea spațiilor publice (parcuri, locuri de joacă, zone pietonale, platforme de recreere, Amenajarea de piste pentru bicicliști).

Direcții de acțiune / rezultate așteptate:

- Creșterea satisfacției locuitorilor prin asigurarea unor spații de calitate pentru petrecerea timpului liber.
- Promovarea incluziunii sociale și a interacțiunii comunitare.
- Creșterea atractivității comunei pentru familii tinere și turiști
- Asigurarea accesibilității pentru toate categoriile de vârstă, inclusiv persoane cu dizabilități.
- Creșterea nivelului de siguranță în spațiile publice.

- Dezvoltarea infrastructurii educaționale și susținerea programelor extracurriculare.

Direcții de acțiune / rezultate așteptate:

- Creșterea calității procesului educațional prin infrastructură modernizată.
- Asigurarea unui mediu educațional sigur, sănătos și stimulativ pentru elevi.
- Creșterea participării școlare și reducerea abandonului
- Dezvoltarea de competențe complementare prin activități extracurriculare (culturale, sportive, ecologice etc.).
- Sprijinirea formării continue a cadrelor didactice și implicarea comunității în actul educațional.

Obiectiv Strategic 2: Diversificarea economiei locale și susținerea antreprenoriatului rural

Obiective specifice:

- Sprijinirea agriculturii durabile și ecologice, cu accent pe produsele locale și lanțuri scurte de aprovizionare.

Direcții de acțiune / rezultate așteptate:

- Creșterea ponderii produselor locale ecologice pe piața regională.

- Îmbunătățirea calității solului și reducerea impactului negativ asupra mediului.
- Valorificarea superioară a resurselor naturale locale prin metode agricole prietenoase cu mediul.
- Stimularea consumului de produse locale și reducerea dependenței de lanțurile lungi de aprovizionare.
- Dezvoltarea unei imagini identitare a comunei ca promotoare de agricultură sustenabilă.

- Încurajarea formării de asociații agricole și cooperare între fermieri.

Direcții de acțiune / rezultate așteptate:

- Creșterea capacității de negociere a fermierilor în raport cu intermediarii și piețele de desfacere.
- Facilitarea accesului colectiv la utilaje, tehnologii și servicii specializate.
- Acces mai facil la finanțare nerambursabilă pentru grupuri organizate.
- Promovarea unei agriculturi colaborative, orientată spre eficiență economică.
- Întărirea coeziunii și solidarității în rândul producătorilor agricoli locali.

- Dezvoltarea unor micro-platforme agroalimentare și puncte de colectare în apropierea zonelor de producție.

Direcții de acțiune / rezultate așteptate:

- Reducerea pierderilor de produse agricole perisabile.
- Facilitarea procesului de colectare și distribuție a produselor în condiții igienice și eficiente.
- Sprijinirea procesării primare la nivel local, cu valoare adăugată.
- Creșterea veniturilor micilor fermieri prin vânzare directă sau integrată.
- Conectarea mai rapidă a producției locale la piețele urbane și regionale.

- Promovarea inițiativelor de economie socială și a micilor afaceri în domeniul meșteșugurilor, turismului, comerțului local.

Direcții de acțiune / rezultate așteptate:

- Crearea de locuri de muncă locale, în special pentru persoane vulnerabile sau defavorizate.
- Revitalizarea meșteșugurilor tradiționale ca resursă economică și culturală.
- Dezvoltarea unei oferte turistice integrate (turism rural, gastronomic, cultural).

- Creșterea vizibilității produselor și serviciilor locale pe platforme digitale și în târguri regionale.
- Stimularea inițiativei antreprenoriale în rândul tinerilor și al femeilor.

- Creșterea capacității de atragere a investițiilor private și a fondurilor nerambursabile în domeniul economic.

Direcții de acțiune / rezultate așteptate:

- Dezvoltarea unui portofoliu de proiecte pregătite pentru finanțare.
- Îmbunătățirea imaginii comunei ca destinație favorabilă investițiilor.
- Întărirea capacității administrative de scriere, depunere și implementare a proiectelor.
- Sprijinirea antreprenorilor locali în accesarea programelor naționale și europene.
- Crearea unui cadru predictibil și prietenos pentru investitori prin măsuri de sprijin și facilități locale.

Obiectiv Strategic 3: Dezvoltarea turismului durabil și valorificarea patrimoniului local

Obiective specifice:

- Identificarea și promovarea obiectivelor turistice locale (situri arheologice, biserici, peisaje, tradiții).

Direcții de acțiune / rezultate așteptate:

- Crearea unei hărți interactive cu toate obiectivele de interes turistic din comună.
- Restaurare, reabilitare, consolidare, unități de cult/biserici precum și restaurarea picturii; punerea în valoare a acestora,
- Creșterea numărului de vizitatori prin promovarea online și offline a patrimoniului local.
- Valorificarea patrimoniului arheologic, natural și religios prin ghidaj local, panouri informative și pliante.
- Conectarea istoriei și tradițiilor locale la experiențe turistice autentice.
- Implicarea comunității locale în punerea în valoare a patrimoniului imaterial (povești, obiceiuri, gastronomie).

- Amenajarea de trasee ecoturistice tematice (pentru drumeții, biciclete, turism ecvestru)

Direcții de acțiune / rezultate așteptate:

- Dezvoltarea infrastructurii verzi pentru activități de recreere și turism activ.
- Crearea de trasee marcate, sigure și atractive, cu puncte de belvedere și zone de popas.
- Diversificarea tipurilor de turism practicate (cicloturism, turism ecvestru, turism de natură).
- Creșterea duratei medii a sejururilor în zonă și a atractivității comunei pentru familii și grupuri.
- Promovarea ecoturismului ca alternativă sustenabilă și integrată în mediul rural.

- Crearea de spații de cazare prin agroturism și stimularea inițiativelor private în turism.

Direcții de acțiune / rezultate așteptate:

- Creșterea numărului de unități de cazare în gospodării rurale tradiționale.
- Atracția investitorilor locali în amenajarea de pensiuni, căsuțe de vacanță și campinguri.
- Oferirea unei experiențe autentice turiștilor: gastronomie locală, activități agricole, meșteșuguri.
- Crearea de pachete turistice tematice, în colaborare cu actorii economici locali.
- Accesarea de fonduri nerambursabile pentru sprijinirea agroturismului și turismului de familie.

- Realizarea unui brand turistic local și a unei strategii de promovare coerente

Direcții de acțiune / rezultate așteptate:

- Elaborarea unui concept identitar vizual (logo, slogan, poveste de brand) specific comunei.
- Creșterea vizibilității comunei pe platformele online de turism și în rețelele de promovare județene.
- Participarea la târguri și evenimente de promovare turistică.
- Promovarea activă a comunei prin social media, materiale video, broșuri și aplicații mobile.
- Construirea unei reputații turistice pozitive, asociate cu autenticitate, natură și ospitalitate.

- Integrarea comunei în rețele turistice regionale și parteneriate cu alte localități.

Direcții de acțiune / rezultate așteptate:

- Creșterea fluxului de turiști prin includerea Ștefăneștiului în circuite turistice regionale.
- Aderarea la asociații de promovare turistică județene sau intercomunale.

- Dezvoltarea de trasee comune cu localități vecine (ex. trasee cultural-spirituale, gastronomice).
- Realizarea de proiecte comune transfrontaliere sau cu sprijin european.
- Promovarea turismului de cooperare ca motor de dezvoltare locală și regională.

Obiectiv Strategic 4: Protejarea mediului şi creşterea rezilienţei la schimbările climatice

Obiective specifice:

- Implementarea măsurilor de prevenție și adaptare la riscurile climatice (perdele forestiere, retenție de apă, reîmpăduriri).

Direcții de acțiune / rezultate așteptate:

- Reducerea riscurilor de alunecări de teren și eroziune prin perdele forestiere și lucrări de stabilizare.
- Amenajarea zonelor de retenție a apei pentru prevenirea inundațiilor și combaterea secetei.
- Extinderea suprafețelor împădurite în zonele vulnerabile ecologic
- Îmbunătățirea calității solului și refacerea ecosistemelor locale.
- Integrarea principiilor de adaptare la schimbări climatice în documentațiile de urbanism și planificare locală.

- Dezvoltarea infrastructurii de colectare selectivă și reciclare.

Direcții de acțiune / rezultate așteptate:

- Crearea de puncte de colectare selectivă în toate satele componente.
- Creșterea ratei de colectare separată a deșeurilor și reducerea cantității de deșeuri depozitate.
- Îmbunătățirea logisticii de transport și prelucrare a deșeurilor reciclabile.
- Implementarea de campanii periodice de informare și responsabilizare privind reciclarea.
- Colaborare cu operatori specializați pentru eficientizarea circuitului deșeurilor.

- Promovarea utilizării energiilor regenerabile în gospodării și în clădirile publice.

Direcții de acțiune / rezultate așteptate:

- Dotarea clădirilor publice cu panouri fotovoltaice și sisteme de eficiență energetică.
- Stimularea cetățenilor și antreprenorilor locali să adopte surse verzi de energie (solară, microhidro, biomasă).

- Accesarea de fonduri nerambursabile pentru tranziția energetică în gospodăriile vulnerabile.
- Reducerea amprentei de carbon a comunei.
- Dezvoltarea unui ghid local de bune practici privind energia regenerabilă.

- Valorificarea potențialului natural al terenurilor degradate prin reconversie ecologică.

Direcții de acțiune / rezultate așteptate:

- Reintroducerea în circuitul economic și ecologic a terenurilor neproductive prin reîmpăduriri și refuncționalizări verzi.
- Amenajarea de spații verzi, zone umede sau habitate ecologice pe suprafețele degradate.
- Creșterea valorii de mediu și recreaționale a acestor terenuri.
- Reducerea fenomenelor de deșertificare locală și refacerea biodiversității.
- Integrarea acestor spații în rețeaua ecoturistică locală.

- Creșterea nivelului de conștientizare ecologică în rândul populației.

Direcții de acțiune / rezultate așteptate:

- Organizarea de campanii de educație ecologică în școli și în comunitate.
- Dezvoltarea de parteneriate cu ONG-uri de mediu și instituții educaționale.
- Implicarea cetățenilor în acțiuni de voluntariat ecologic (plantări, ecologizări, concursuri tematice).
- Stimularea formării de grupuri comunitare de inițiativă pentru protecția mediului.
- Crearea unui program permanent de informare privind riscurile climatice și bunele practici de protejare a naturii.

Obiectiv Strategic 5: Consolidarea capitalului uman și susținerea educației, culturii și identității locale

Obiective specifice:

- Susținerea educației timpurii, școlare și a formării profesionale pentru tineri și adulți.

Direcții de acțiune / rezultate așteptate:

- Creșterea accesului la educație preșcolară prin modernizarea grădinițelor și sprijinirea familiilor vulnerabile.
- Îmbunătățirea condițiilor materiale și digitale din școlile comunei.

- Dezvoltarea unor parteneriate cu licee și centre de formare profesională din județ pentru a susține integrarea socio-profesională a tinerilor.
- Creșterea competențelor tinerilor și adulților prin cursuri de calificare și recalificare.
- Promovarea educației remediale și programelor de tip „Școală după școală” pentru reducerea abandonului școlar.

- Înființarea de centre de învățare permanentă și sprijinirea reconversiei profesionale.

Direcții de acțiune / rezultate așteptate:

- Amenajarea unui centru comunitar de învățare și formare continuă accesibil tuturor categoriilor de vârstă.
- Colaborarea cu instituții educaționale și organizații non-guvernamentale pentru furnizarea de cursuri de competențe digitale, antreprenoriat, agricultură ecologică etc.
- Creșterea adaptabilității forței de muncă locale la cerințele pieței prin programe de reconversie profesională.
- Sprijin pentru integrarea profesională a tinerilor reveniți din străinătate sau a celor în căutare de noi competențe.
- Crearea unui mecanism de identificare a nevoilor locale de formare.

- Conservarea și promovarea patrimoniului cultural imaterial (obiceiuri, meșteșuguri, tradiții).

Direcții de acțiune / rezultate așteptate:

- Documentarea, arhivarea și promovarea tradițiilor, obiceiurilor locale și portului popular specific zonei.
- Susținerea meșteșugarilor locali prin târguri, ateliere și inițiative de economie creativă.
- Integrarea patrimoniului cultural în curricula școlară și în proiectele educaționale extracurriculare.
- Dezvoltarea de proiecte culturale intergenerașionale care să implice bătrânii satului în transmiterea tradițiilor.
- Colaborarea cu instituții culturale județene pentru sprijin logistic și promovare.

- Dezvoltarea ofertei culturale și implicarea tinerilor în viața comunitară.

Direcții de acțiune / rezultate așteptate:

- Organizarea periodică a evenimentelor culturale, festivaluri locale și manifestări tradiționale.
- Crearea de platforme pentru exprimarea creativă a tinerilor (trupe de teatru, ansambluri folclorice, ateliere artistice).
- Implicarea elevilor și tinerilor în proiecte civice, educative și culturale locale.
- Promovarea lecturii și accesului la cultură prin modernizarea bibliotecii comunale.
- Dezvoltarea unui calendar cultural anual care să devină reper identitar pentru comunitate.

- Crearea unor spații multifuncționale pentru activități educative, artistice și sportive.

Direcții de acțiune / rezultate așteptate:

- Amenajarea unor centre comunitare moderne care să găzduiască activități culturale, educative și sportive.
- Dotarea cu echipamente necesare pentru desfășurarea activităților de educație non-formală și sport.
- Crearea de parteneriate cu școli, ONG-uri și autorități pentru utilizarea acestor spații în mod constant.
- Asigurarea accesului copiilor și tinerilor din toate satele comunei la facilități de timp liber și formare.
- Promovarea acestor spații ca locuri de întâlnire și coeziune socială pentru întreaga comunitate.

Obiectiv Strategic 6: Modernizarea administrației locale și promovarea bunei guvernări

Obiective specifice:

- Digitalizarea serviciilor publice și a proceselor administrative.

Direcții de acțiune / rezultate așteptate:

- Implementarea unui sistem digital integrat de gestiune a documentelor și serviciilor publice.
- Crearea unei platforme online funcționale pentru depunerea cererilor, eliberarea de acte și urmărirea solicitărilor.
- Creșterea eficienței și vitezei în procesarea documentelor administrative.
- Asigurarea interoperabilității cu alte sisteme informatice naționale și județene.
- Dezvoltarea competențelor digitale ale personalului din primărie.

- Creșterea gradului de transparență și implicare cetățenească (consultări publice, bugetare participativă).

Direcții de acțiune / rezultate așteptate:

- Publicarea transparentă și accesibilă a tuturor hotărârilor, proiectelor de investiții și cheltuielilor bugetare.
- Organizarea periodică de consultări publice și dezbateri tematice cu cetățenii.
- Implementarea unui sistem de bugetare participativă, prin care cetățenii pot propune și vota proiecte locale.
- Înființarea unui birou de relații cu publicul modernizat, cu program extins și asistență digitală.
- Promovarea implicării tinerilor și a actorilor locali în luarea deciziilor administrative.

- Îmbunătățirea capacității de atragere și gestionare a proiectelor cu finanțare externă.

Direcții de acțiune / rezultate așteptate:

- Înființarea unei unități specializate pentru scrierea, depunerea și implementarea proiectelor.
- Dezvoltarea de competențe tehnice în atragerea fondurilor europene și guvernamentale.
- Accesarea programelor relevante pentru digitalizare, infrastructură, turism, educație și mediu.
- Creșterea ratei de absorbție a fondurilor nerambursabile.
- Stabilirea unui mecanism de monitorizare și evaluare a proiectelor în derulare.

- Profesionalizarea resursei umane din administrație prin formare continuă.

Direcții de acțiune / rezultate așteptate:

- Elaborarea unui plan anual de formare profesională pentru angajații din administrație.
- Participarea la cursuri acreditate, seminarii și conferințe relevante.
- Introducerea unui sistem de evaluare a performanței bazat pe obiective clare și măsurabile.
- Îmbunătățirea comunicării și colaborării interne în cadrul instituției.
- Crearea unui cadru motivațional pentru menținerea personalului calificat.

- Dezvoltarea de parteneriate intercomunale pentru furnizarea unor servicii integrate și eficiente.

Direcții de acțiune / rezultate așteptate:

- Inițierea și extinderea cooperării în cadrul Asociațiilor de Dezvoltare Intercomunitară (ADI).
- Parteneriate pentru furnizarea de servicii precum salubrizare, transport public, infrastructură comună.
- Accesarea în comun a fondurilor europene pentru proiecte regionale.
- Transfer de bune practici între unitățile administrativ-teritoriale vecine.
- Promovarea conceptului de guvernanță colaborativă la nivel local și zonal.

Obiectiv Strategic 7: Promovarea coeziunii sociale, siguranței și implicării civice

Obiective specifice:

- Crearea unor mecanisme locale de sprijin pentru grupurile vulnerabile (persoane în vârstă, familii cu venituri reduse, persoane cu dizabilități), inclusiv prin extinderea serviciilor de îngrijire la domiciliu și facilitarea accesului la informații și sprijin social.

Direcții de acțiune / rezultate așteptate:

- Extinderea serviciilor de îngrijire la domiciliu pentru persoanele vârstnice și dependente.
- Înființarea unui punct local de informare și asistență socială pentru populația vulnerabilă.
- Realizarea de campanii locale de informare privind drepturile sociale și accesul la sprijin.
- Încheierea de parteneriate cu ONG-uri, parohii și voluntari pentru susținerea acestor categorii.
- Asigurarea accesului egal la servicii sociale în toate satele componente.

- Îmbunătățirea nivelului de siguranță publică, prin:

- extinderea iluminatului public în zonele periferice,
- instalarea de camere de supraveghere în puncte sensibile
- colaborarea cu structurile MAI pentru prevenirea delicvenței.

Direcții de acțiune / rezultate așteptate:

- Extinderea iluminatului public în toate zonele cu vizibilitate redusă sau cu risc sporit.
- Instalarea unui sistem modern de camere de supraveghere în puncte cheie din comună.

- Crearea unui mecanism de semnalare rapidă a incidentelor (linie verde/locală sau aplicație).
- Intensificarea colaborării cu Poliția și Jandarmeria pentru patrule regulate și activități preventive.
- Informarea populației prin campanii de educație privind prevenirea delicvenței și siguranța în comunitate.

- Crearea unui sistem local de voluntariat, care să mobilizeze cetățenii în sprijinul celor vulnerabili, în acțiuni ecologice, culturale sau de răspuns rapid în caz de urgențe.

Direcții de acțiune / rezultate așteptate:

- Înființarea unei rețele locale de voluntari din rândul tinerilor, profesorilor, pensionarilor activi.
- Organizarea de activități periodice de ecologizare, sprijin social, reparații minore, etc.
- Elaborarea unui regulament local al voluntariatului și a unor mecanisme de recunoaștere (diplome, festivități, tabere)
- Crearea unei baze de date cu voluntari și nevoi identificate în comunitate.
- Realizarea de parteneriate active cu școala, biserica, medicii de familie și asociațiile locale.

- Organizarea periodică de forumuri cetățenești, ateliere de consultare publică și sesiuni de educație civică, în special pentru tineri și elevi, în parteneriat cu școala și biserica.

Direcții de acțiune / rezultate așteptate:

- Organizarea anuală a unor întâlniri cetățenești pe teme de interes comunitar (transport, educație, mediu).
- Inițierea de ateliere pentru elevi privind implicarea civică, democrația locală și valorile comunitare.
- Implicarea școlii, preoților și liderilor locali în campanii de mobilizare civică.
- Promovarea dezbaterilor comunitare deschise și a mecanismelor participative (chestionare, consultări).
- Realizarea de materiale educative locale despre drepturi, responsabilități și implicare.

- Promovarea valorilor comunitare, a respectului reciproc și a responsabilității colective, prin campanii locale, festivaluri, întâlniri comunitare tematice și proiecte intergeneraționale.

Direcții de acțiune / rezultate așteptate:

- Organizarea de festivaluri tradiționale și evenimente tematice care unesc generațiile și satele comunei.
- Derularea unor campanii de informare privind toleranța, respectul reciproc și solidaritatea.
- Crearea de programe intergeneraționale (copii – seniori) pentru transmiterea valorilor și sprijin reciproc.
- Sprijinirea grupurilor de inițiativă civică în promovarea coeziunii și înfrumusețarea spațiului public.
- Amenajarea unor spații comunitare pentru întâlniri, activități culturale și sociale accesibile tuturor.

Obiectivele strategice stabilite pentru perioada de planificare constituie baza solidă pentru realizarea Viziunii Ștefănești 2030. Acestea vor fi transpuse în proiecte concrete, realizabile și eligibile pentru finanțare, susținute de mecanisme eficiente de monitorizare, evaluare și ajustare pe tot parcursul implementării.

Prin această strategie, administrația locală își propune să transforme comuna Ștefănești într-un spațiu rural durabil, competitiv și bine administrat, unde fiecare cetățean să beneficieze de condiții decente de trai, oportunități reale pentru dezvoltare personală și profesională, precum și de un mediu sigur, curat și prietenos.

Ținta finală este crearea unei comunități rurale moderne, incluzive și reziliente, capabile să facă față provocărilor prezente și viitoare, caracterizată printr-un înalt nivel de coeziune socială și o administrație eficientă, aflată într-un dialog continuu cu locuitorii.

CAPITOLUL 4: DIRECȚII DE ACȚIUNE. POLITICI ȘI PROGRAME DE DEZVOLTARE

Strategia de dezvoltare durabilă a comunei Ștefănești pentru perioada 2025–2030 se bazează pe un cadru strategic integrat, menit să asigure un echilibru între răspunsul la nevoile imediate ale comunității și orientarea spre un model sustenabil de dezvoltare, adaptat specificului local.

Această abordare integrată presupune coordonarea intervențiilor în multiple domenii – infrastructură, economie, educație, sănătate, turism, mediu și guvernanță – într-un plan coerent, etapizat și realist, care reflectă interdependența politicilor publice și complexitatea provocărilor cu care se confruntă comuna.

Baza acestei strategii este reprezentată de o analiză profundă și riguroasă a contextului local, realizată prin corelarea datelor statistice, observațiilor de teren și consultărilor cu actorii locali – administrație, cetățeni, antreprenori, cadre didactice, reprezentanți ai cultelor și societății civile. Diagnosticul evidențiază atât vulnerabilitățile structurale (depopulare, lipsa locurilor de muncă, infrastructură insuficientă, risc climatic), cât și un potențial semnificativ de valorificat: patrimoniu natural și cultural de valoare, poziționare geografică favorabilă, diversitate agricolă și un capital social activ.

Astfel, Strategia propune un plan coerent de intervenții complementare, menite să transforme comuna Ștefănești într-un spațiu rural modern, conectat, rezilient și atractiv. Fiecare obiectiv strategic este parte a unui sistem interdependent, iar soluțiile propuse sunt flexibile, adaptându-se evoluției contextului socio-economic, disponibilității surselor de finanțare și gradului de implicare comunitară.

Această viziune integrată oferă un cadru de acțiune sustenabil și flexibil, care vizează:

→modernizarea infrastructurii fizice și digitale;

→diversificarea economică și sprijinirea inițiativei antreprenoriale;

→protecția mediului și adaptarea la schimbările climatice;

→consolidarea serviciilor sociale și educaționale;

→stimularea turismului durabil și promovarea identității locale;

→ profesionalizarea administrației și implicarea activă a cetățenilor.

Prin aceste demersuri, comuna Ștefănești se angajează într-un proces coerent de dezvoltare durabilă, în care intervențiile strategice răspund nu doar provocărilor actuale, ci și creează premisele unui viitor echilibrat, prosper și incluziv pentru toți locuitorii.

În completarea acestei perspective integratoare asupra dezvoltării teritoriale, Strategia comunei Ștefănești pentru perioada 2025–2030 subliniază corelarea directă între realitățile locale – atât din punct de vedere al provocărilor, cât și al oportunităților – și intervențiile publice planificate. Abordarea strategică se fundamentează pe principii de incluziune, durabilitate, complementaritate și guvernanță participativă, conturând un cadru coerent, echilibrat și adaptabil.

1. Analiza realistă a contextului local: punctul de plecare pentru intervenții strategice

Strategia s-a bazat pe o analiză teritorială detaliată, care a evidențiat o serie de dezechilibre ce influențează direct calitatea vieții în comună: infrastructură rutieră și utilitară incompletă, acces limitat la servicii publice esențiale, un nivel redus al digitalizării, migrația semnificativă a tinerilor, subutilizarea potențialului economic și vulnerabilitatea accentuată a grupurilor sociale defavorizate. Aceste aspecte au fost corelate cu tendințele regionale și naționale, conturând astfel un cadru realist și solid pentru definirea obiectivelor strategice și a măsurilor de intervenție.

2. Activarea potențialului local ca motor al dezvoltării durabile

Pe lângă identificarea provocărilor, strategia valorifică resursele tangibile și intangibile ale comunei: terenuri agricole fertile, potențial turistic neexploatat, patrimoniu cultural autentic, capital uman motivat și o administrație locală deschisă și receptivă. Această sinergie între resurse și provocări a generat un model de dezvoltare echilibrat, în care măsurile propuse urmăresc maximizarea impactului pozitiv pe plan economic, social și ecologic. Toate intervențiile sunt concepute pentru a produce un impact sistemic și pentru a crea valoare adăugată în mod sustenabil.

3. Intervenții integrate pentru o dezvoltare multisectorială coerentă

Strategia promovează o abordare multisectorială, în care domeniile de intervenție nu sunt tratate izolat, ci ca părți ale unui sistem unitar, aflate într-o relație de complementaritate funcțională:

- Modernizarea infrastructurii (drumuri, rețele edilitare, conectivitate digitală) susține mobilitatea populației, accesul la educație și sănătate, dar și activarea potențialului turistic și economic;

- Dezvoltarea educațională este corelată cu măsuri de combatere a abandonului școlar, formarea profesională și sprijinul acordat familiilor defavorizate;
- Sprijinirea antreprenoriatului rural este legată de valorificarea produselor locale, lanțuri scurte de aprovizionare, promovarea unei identități locale și atragerea de fonduri;
- Protejarea mediului și reabilitarea spațiilor verzi sunt integrate cu dezvoltarea eco-turismului, reconversia terenurilor degradate și educația ecologică;
- Activitățile culturale, sportive și civice contribuie la coeziunea comunității, participarea cetățenească și dezvoltarea capitalului social.
- Această arhitectură logică și coerentă asigură convergența între obiectivele strategice și rezultatele așteptate, evitând fragmentarea resurselor și dublarea intervențiilor.

4. Coeziune socială și acces echitabil la oportunități pentru toți

Una dintre dimensiunile transversale fundamentale ale strategiei o reprezintă promovarea echității și coeziunii sociale. Comuna Ștefănești urmărește să devină un spațiu în care fiecare cetățean, indiferent de vârstă, venit, nivel de educație sau stare de sănătate, are acces la sprijin, oportunități și un mediu de viață sigur. În acest sens, se propune:

- Dezvoltarea de servicii sociale și de îngrijire la domiciliu;
- Extinderea sprijinului educațional pentru copiii și tinerii din medii vulnerabile;
- Crearea de oportunități de formare și integrare profesională;
- Amenajarea de spații publice accesibile și sigure;
- Promovarea voluntariatului și a solidarității intergenerațională

Fiecare investiție majoră este evaluată inclusiv prin prisma impactului social și a contribuției sale la reducerea inegalităților.

5. Dezvoltare teritorială integrată prin cooperare intercomunală

Strategia recunoaște faptul că dezvoltarea locală nu poate fi izolată de dinamica regională. Prin urmare, Ștefănești își propune integrarea funcțională în rețele teritoriale mai largi, prin:

- Colaborări intercomunale pentru proiecte comune (turism, infrastructură, servicii publice);
- Conectarea mai bună a satelor la centre de servicii și piețe regionale;
- Parteneriate cu autoritățile județene, ONG-uri și mediul privat pentru atragerea de resurse și expertiză;
- Participarea în rețele de bune practici și în inițiative europene de dezvoltare rurală.

Acest tip de cooperare asigură scalabilitatea intervențiilor și maximizarea impactului strategic.

6. Un cadru de guvernanță sustenabilă și participativă, orientat spre viitor

Documentul strategic nu este unul rigid, ci conceput ca un instrument viu, supus revizuirii și actualizării periodice. Prin stabilirea unui sistem de monitorizare și evaluare, bazat pe indicatori clari și mecanisme de feedback, administrația locală se angajează să mențină o direcție de dezvoltare adaptabilă și responsabilă. Totodată, comuna își asumă consolidarea unui model de guvernanță participativă, în care cetățenii sunt parte activă în procesul decizional, de la consultarea inițială la implementare și evaluare.

4.1. Aspecte cheie în formularea politicilor și programelor

Politicile și programele de dezvoltare propuse în cadrul Strategiei Comunei Ștefănești pentru perioada 2025–2030 se fundamentează pe o viziune integrată, adaptată specificului rural și realistă față de particularitățile teritoriale, instituționale și sociale ale comunității. Acestea reflectă nu doar prioritățile locale, ci și un set de principii esențiale menite să asigure coerența, sustenabilitatea și eficiența intervențiilor planificate.

1. Alinierea la strategiile naționale, regionale și județene

Politicile locale sunt corelate cu documentele strategice de referință precum:

- Strategia Națională de Dezvoltare Durabilă a României,
- Programul Regional Sud-Vest Oltenia 2025-2030,
- Planul Național de Redresare și Reziliență (PNRR),
- Strategia de dezvoltare durabilă a județului Vâlcea.

Această aliniere strategică asigură atât coerența intervențiilor la nivel macro-teritorial, cât și eligibilitatea pentru accesarea fondurilor europene și guvernamentale.

2. Fundamente participative: vocea comunității

Programele propuse reflectă rezultatele unui amplu proces de consultare publică și cercetare participativă, care a inclus:

- dialoguri directe cu cetățenii și actorii relevanți (agricultori, profesori, lideri religioși, tineri),
- colectarea de sugestii, nevoi și priorități,
- validarea viziunii comune prin intermediul consiliului local și al aparatului administrativ.

Această componentă participativă a oferit legitimitate măsurilor formulate și a contribuit la o planificare ancorată în realitatea locală.

3. Principiul dezvoltării durabile

Toate politicile sunt ghidate de echilibrul între:

- progresul economic local (diversificare, inovare, antreprenoriat),
- coeziunea socială (echitate, incluziune, acces universal la servicii)
- protecția mediului și adaptarea la schimbările climatice (resilienţă ecologică, valorificarea durabilă a resurselor naturale).

4. Realism bugetar și capacitate instituțională

Selectarea și etapizarea intervențiilor se face în funcție de:

- resursele disponibile (buget local, fonduri nerambursabile),
- gradul de maturitate al proiectelor,
- capacitatea administrativă de implementare, care include personalul existent, competențele tehnice și nivelul de digitalizare al administrației.

Această abordare asigură fezabilitatea și sustenabilitatea programelor propuse.

5. Promovarea incluziunii sociale și echității

Toate politicile locale au în vedere sprijinirea categoriilor vulnerabile și reducerea decalajelor sociale:

- acces la educație, servicii sociale și sănătate pentru copii, vârstnici, persoane cu dizabilități;
- amenajarea de spații publice sigure și accesibile;
- facilitarea inserției socio-profesionale și educaționale a tinerilor.

6. Parteneriate locale și colaborare interinstituțională

Strategia susține formarea și consolidarea de parteneriate funcționale între:

- administrația locală și alte UAT-uri din zonă,
- școli, ONG-uri, unități de cult
- mediul economic și instituții județene sau regionale.

Prin aceste parteneriate, se urmărește dezvoltarea unor proiecte comune, eficiența utilizării resurselor și generarea unui impact extins la nivel teritorial.

7. Digitalizare și eficiență în administrație

Transformarea digitală a administrației publice locale este esențială pentru:

- creșterea eficienței și transparenței în furnizarea serviciilor publice
- reducerea birocrației;
- facilitarea comunicării cu cetățenii și a implicării acestora în procesele decizionale.

8. Adaptabilitate climatică și mediu sănătos

Toate programele integrate au în vedere reducerea vulnerabilității la schimbările climatice, prin:

- măsuri de adaptare (infrastructură verde-albastră, perdele forestiere, gospodărire responsabilă a apei),
- promovarea surselor regenerabile de energie,
- reconversia ecologică a terenurilor degradate și refacerea ecosistemelor.

Aceste principii stau la baza formulării coerente a programelor și proiectelor strategice pentru perioada 2025–2030, constituind totodată pilonii care vor susține dezvoltarea sustenabilă și echilibrată a comunei Ștefănești în perspectiva anului 2030.

4.2. Lista politicilor și programelor de dezvoltare

Conceptul de dezvoltare durabilă, în centrul căruia se află echilibrul între progresul economic, echitatea socială și protecția mediului, are o semnificație deosebită pentru planificarea strategică a localităților rurale. O definire de referință a fost formulată în anul 1987, de către Comisia Mondială pentru Mediu și Dezvoltare a Națiunilor Unite (cunoscută și sub numele de Comisia Brundtland), conform căreia dezvoltarea durabilă este „satisfacerea nevoilor generațiilor prezente fără a compromite posibilitatea generațiilor viitoare de a-și satisface propriile nevoi".

În același spirit, Lester R. Brown, analist de mediu recunoscut, subliniază că sustenabilitatea reprezintă „un concept ecologic cu implicații economice profunde", în care o societate durabilă este aceea care își modelează sistemul economic și social astfel încât resursele naturale și sistemele de suport ale vieții să fie păstrate intacte pentru viitor.

Pornind de la aceste fundamente, Strategia de Dezvoltare Durabilă a Comunei Ștefănești 2025–2030 a fost concepută pentru a susține transformarea localității într-o comunitate reziliență, incluzivă și echilibrată, prin valorificarea potențialului local, protejarea patrimoniului natural și consolidarea capitalului uman.

Această strategie se aliniază la prioritățile Programului Național de Dezvoltare 2025-2030, precum și la direcțiile de acțiune promovate la nivel județean și regional, având ca obiectiv general îmbunătățirea calității vieții pentru toți cetățenii, fără a compromite sustenabilitatea pe termen lung.

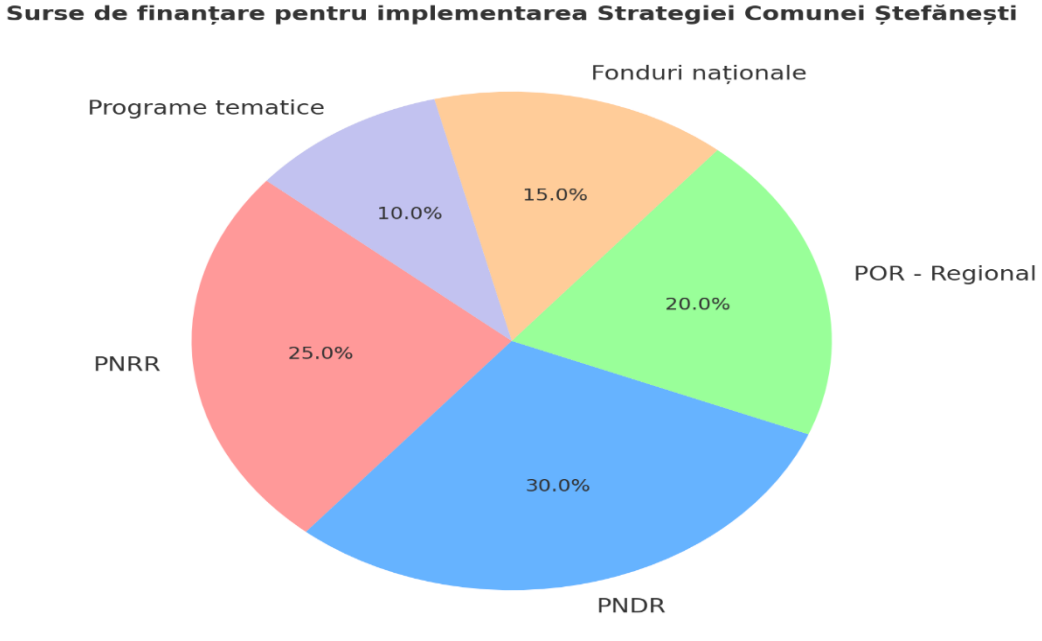
O societate durabilă este aceea în care dezvoltarea este inclusivă, sănătoasă și echitabilă, unde nevoile actuale ale oamenilor sunt îndeplinite fără a crea dezechilibre pentru viitor. Într-un astfel

de model, bunăstarea personală, coeziunea socială și oportunitățile egale sunt piloni esențiali ai politicilor publice.

Surse de finanțare pentru implementarea strategiei

Pentru a transforma viziunea strategică în proiecte concrete, măsurabile și de impact, este esențială identificarea unor surse sustenabile de finanțare. Strategia vizează mobilizarea mai multor categorii de fonduri, care pot contribui la implementarea proiectelor locale în perioada 2025–2030:

- Fonduri structurale și de coeziune, disponibile prin Politica de Coeziune a Uniunii Europene;
- Alocări de la bugetele naționale (inclusiv prin PNRR, Programul Național „Anghel Saligny” și alte instrumente guvernamentale)
- Finanțări nerambursabile din surse diverse, precum:
- Guvernul României;
- Instituții financiare internaționale (ex.: Banca Mondială, BERD);
- Fundații și organizații internaționale (inclusiv parteneriate tematice în domenii precum educație, mediu sau inovare socială);
- Sectorul privat (companii, parteneriate public-privat);
- Bănci comerciale active în România, prin produse de creditare adaptate investițiilor publice locale.

Managementul financiar al investițiilor

Pentru a garanta utilizarea eficientă a resurselor și sustenabilitatea financiară a proiectelor, comuna Ștefănești va adopta o planificare riguroasă a bugetelor și o monitorizare permanentă a execuției financiare.

În acest sens, vor fi diferențiate clar:

- **Cheltuieli de capital** – investiții în infrastructură, utilități și echipamente durabile;
- **Cheltuieli recurente** – costuri de funcționare, întreținere și personal;
- **Cheltuieli pentru pregătirea proiectelor** – studii de fezabilitate, documentații tehnice, proiectare și avize.

Pentru creșterea eficienței financiare se recomandă:

- dezvoltarea unor **instrumente interne de monitorizare și raportare financiară**;
- consolidarea **transparenței bugetare** la nivel local;
- întărirea capacității administrative pentru managementul fondurilor nerambursabile.

Prin aceste măsuri, fiecare investiție va avea un impact direct și durabil asupra dezvoltării economice și sociale a comunei.

Modernizarea infrastructurii și serviciilor existente

Direcții prioritare de investiții în infrastructură și servicii publice

1. **Infrastructura rutieră și mobilitatea durabilă**
    - modernizarea și asfaltarea drumurilor locale;
    - reabilitarea podurilor și podețelor;
    - amenajarea trotuarelor și pistelor pentru biciclete;
    - implementarea unor soluții de transport public local și navetă inteligentă.
2. **Rețele de utilități publice**
    - extinderea și modernizarea rețelelor de alimentare cu apă și canalizare;
    - racordarea gospodăriilor la rețeaua de gaze naturale și energie electrică fiabilă;
    - dezvoltarea infrastructurii de iluminat public eficient energetic;
    - extinderea accesului la internet de mare viteză.
3. **Infrastructura educațională și socială**
    - reabilitarea și modernizarea școlilor și grădinițelor;
    - dotarea unităților de învățământ cu echipamente digitale moderne;

- crearea unor centre comunitare multifuncționale pentru educație, cultură și asistență socială;
- dezvoltarea serviciilor pentru copii, tineri și vârstnici.

4. **Sănătate și siguranță publică**
   - modernizarea dispensarului local și dotarea acestuia cu echipamente medicale;
   - facilitarea accesului la servicii medicale primare și preventive;
   - sprijinirea infrastructurii pentru situații de urgență (voluntari ISU, puncte de prim-ajutor).
5. **Infrastructură pentru recreere, turism și cultură**
   - amenajarea de spații verzi, parcuri și locuri de joacă;
   - dezvoltarea infrastructurii pentru turism rural și agroturism;
   - reabilitarea și punerea în valoare a patrimoniului cultural și religios.

Dezvoltarea administrației publice locale și digitalizare rurală

Modernizarea administrației publice și digitalizarea serviciilor locale în comuna Ștefănești

În fața provocărilor tot mai complexe ale administrației moderne și a nevoii de eficientizare a serviciilor publice, comuna Ștefănești își propune să adopte un model administrativ digitalizat, transparent și orientat spre cetățean. Transformarea digitală devine un pilon central al dezvoltării durabile, contribuind la reducerea birocrației, optimizarea costurilor și întărirea capacității instituționale.

1. Digitalizare și servicii de e-administrație

- Crearea unui **ghișeu unic virtual** și digitalizarea integrală a proceselor administrative, pentru acces rapid la certificate, avize, plăți și formulare online.
- Implementarea de **sisteme informatice interconectate**, bazate pe semnătura și identitatea electronică, pentru comunicarea oficială între compartimente și cu alte instituții.
- Achiziția de **softuri specializate** pentru gestiunea financiară, resurse umane, managementul documentelor, registrul agricol, taxe și impozite, cu scopul de a crește transparența și eficiența activității primăriei.

2. Modernizarea infrastructurii administrative

- Reabilitarea termică și modernizarea clădirilor publice (Primăria, Căminul Cultural, Dispensarul), pentru reducerea consumului energetic și îmbunătățirea condițiilor de lucru.
- Adaptarea sediului administrativ la **standarde moderne de funcționalitate și accesibilitate**, prin recompartimentări, dotări IT, sisteme de siguranță și instalații eficiente.

3. Transparentizare și comunicare cu cetățenii

- Modernizarea site-ului oficial al Primăriei, transformat într-o **platformă interactivă** cu: consultări publice online, hărți interactive, arhivă digitală, transmisiuni video ale ședințelor de consiliu și notificări automate.

4. Planificare și gestiune teritorială

- Actualizarea și digitalizarea **Planului Urbanistic General (PUG)**, pentru o reglementare clară a utilizării terenurilor, protejarea patrimoniului și facilitarea investițiilor în infrastructură, turism și economie locală.

5. Logistica administrației și intervenții operaționale

- Dotarea cu **utilaje multifuncționale** pentru întreținerea drumurilor, deszăpezire, cosirea vegetației și transportul deșeurilor.
- Modernizarea echipamentelor administrației (calculatoare performante, imprimante, sisteme de stocare securizate) pentru susținerea digitalizării.

6. Dezvoltarea resurselor umane

- Perfecționarea funcționarilor publici prin **cursuri de formare** în digitalizare, atragerea fondurilor europene și managementul proiectelor.
- Implementarea unui sistem intern de **evaluare și motivare a performanței**, pentru a stimula profesionalismul, etica și calitatea serviciilor publice.

Dezvoltarea serviciilor turistice, a patrimoniului cultural și realizarea unui program de promovare – activități culturale

Comuna Ștefănești dispune de un potențial deosebit pentru dezvoltarea turismului rural și cultural, susținut de frumusețea cadrului natural, de patrimoniul construit valoros, de tradițiile vii și de ospitalitatea locuitorilor. Pentru ca aceste resurse să devină factori reali de progres local, este necesară o abordare strategică și integrată, care să îmbine investițiile în infrastructura turistică, protejarea și valorificarea patrimoniului cultural și conturarea unei identități turistice clare și unitare**.**

Direcții prioritare de dezvoltare:

1. Infrastructură și servicii turistice locale

- Amenajarea de trasee tematice ecoturistice (pentru drumeții, ciclism, turism ecvestru), care să lege zonele naturale și culturale de interes – păduri, malurile râurilor, biserici de patrimoniu, puncte de belvedere.

- Sprijinirea investițiilor în agropensiuni și servicii conexe (puncte gastronomice locale, ateliere de meșteșuguri, centre de închiriere biciclete).
- Înființarea unor puncte de informare turistică și realizarea de hărți tematice, atât digitale, cât și tipărite.

2. Protejarea și valorificarea patrimoniului cultural

- Restaurarea și punerea în valoare a monumentelor istorice și a bisericilor vechi.
- Inventarierea și promovarea patrimoniului imaterial (obiceiuri, datini, port popular, cântece și dansuri tradiționale).
- Crearea unei colecții etnografice locale, fie sub forma unui mic muzeu de gospodărie tradițională, fie a unui centru cultural interactiv destinat copiilor și vizitatorilor.

3. Promovare turistică și culturală

- Elaborarea unui brand turistic local, care să reflecte identitatea comunei și să fie utilizat unitar în toate materialele de promovare.
- Implementarea unei strategii de promovare multicanal (online, social media, parteneriate cu operatori turistici, participare la târguri de profil).
- Organizarea de evenimente și festivaluri cu specific local (Zilele Comunei, Festivalul Toamnei, târguri de produse tradiționale, sărbători populare).
- Realizarea de materiale promoționale (broșuri, ghiduri, calendare, suveniruri) și dezvoltarea unei pagini web turistice dedicate.

4. Consolidarea culturii locale și implicarea comunității

- Modernizarea căminelor culturale și transformarea lor în centre comunitare multifuncționale, dotate pentru spectacole, proiecții, ateliere și activități educative.
- Implicarea tinerilor și a elevilor în activități artistice și culturale (teatru, muzică, pictură, dansuri populare), pentru a asigura transmiterea valorilor locale.
- Dezvoltarea de parteneriate între școală, biserică, ONG-uri și administrația locală pentru organizarea de activități intergeneraționale și educaționale.

5. Integrarea în rețele și circuite turistice regionale

- Colaborarea cu alte localități din județul Vâlcea pentru crearea de trasee comune (ex. „Drumul bisericilor de lemn”, „Drumul verde al Olteniei de sub Munte”).
- Aderarea la rețele tematice regionale (turism monahal, turism cultural-rural, rute gastronomice) și accesarea de fonduri pentru proiecte comune de promovare.

- Stimularea colaborării dintre producători locali, pensiuni și ghizi, pentru a crea pachete turistice integrate (vizite ghidate, degustări, ateliere de meșteșuguri).

Această viziune integrată privind dezvoltarea turistică și culturală a comunei Ștefănești nu urmărește doar atragerea de vizitatori, ci și implicarea activă a comunității, crearea de oportunități economice locale, conservarea identității rurale autentice și întărirea coeziunii sociale. Prin valorificarea durabilă a patrimoniului și tradițiilor, comuna are șansa de a deveni un model de dezvoltare rurală echilibrată, atractivă atât pentru locuitori, cât și pentru turiști.

Reducerea poluării şi diminuarea efectelor schimbărilor climatice

Combaterea schimbărilor climatice și reducerea amprentei de carbon reprezintă priorități fundamentale pentru dezvoltarea durabilă a comunei Ștefănești. În contextul tendințelor climatice regionale și al vulnerabilităților identificate la nivel local – precipitații abundente, perioade de secetă, pierderi energetice în clădirile publice și poluarea cauzată de transportul convențional – se impune adoptarea unor măsuri coerente și complementare, care să vizeze atât infrastructura, cât și schimbarea comportamentelor comunitare.

Direcții prioritare de acțiune:

1. Promovarea mobilității verzi și reducerea transportului poluant

- Amenajarea de piste pentru biciclete în satele cu densitate mai mare și între localitățile componente, ca alternativă sustenabilă de transport pentru tineri și navetiști.
- Marcarea și semnalizarea traseelor sigure pentru mersul pe jos și cu bicicleta, completate de programe educaționale și de conștientizare în școli.
- Încurajarea utilizării bicicletelor electrice și a vehiculelor ecologice, inclusiv prin atragerea de fonduri pentru instalarea stațiilor de încărcare.

2. Creșterea eficienței energetice în clădirile publice

- Reabilitarea termică a școlilor, dispensarului, căminelor culturale și a sediului primăriei prin lucrări de anvelopare, schimbarea tâmplăriei și modernizarea sistemelor de încălzire.
- Instalarea de panouri solare și fotovoltaice pentru autoconsum, reducând atât cheltuielile, cât și emisiile de carbon.
- Realizarea de audituri energetice pentru a identifica pierderile și pentru a prioritiza intervențiile eficiente.

3. Modernizarea ecologică a iluminatului public

- Înlocuirea lămpilor clasice cu corpuri de iluminat LED, prevăzute cu senzori de mișcare și sisteme inteligente de reglare a intensității.
- Extinderea iluminatului în zonele periferice și insuficient deservite, cu accent pe siguranță, eficiență și consum redus.

4. Dezvoltarea clădirilor publice SMART cu consum energetic redus

- Construcția sau modernizarea unor clădiri publice în regim NZEB („Nearly Zero Energy Buildings"), dotate cu:
  - tehnologii pasive de încălzire și răcire,
  - materiale ecologice,
  - sisteme inteligente de management al energiei,
- o acoperișuri verzi sau panouri solare.

  Aceste clădiri vor funcționa ca huburi comunitare verzi, cu rol educativ, demonstrativ și administrativ.

5. Educație ecologică și implicare civică

- Derularea de campanii locale pentru conștientizarea impactului schimbărilor climatice, promovarea reciclării și a utilizării responsabile a resurselor.
- Crearea de spații verzi și grădini comunitare în jurul instituțiilor publice, cu rol educativ și de reducere a efectului de insulă termică.
- Dezvoltarea de proiecte participative („Școala Verde", „Primăria cu amprentă redusă"), în colaborare cu elevi, profesori, ONG-uri și administrația locală.

Prin aplicarea acestor direcții, comuna Ștefănești poate deveni un exemplu de tranziție locală către o economie verde și rezilientă, în care dezvoltarea este strâns corelată cu protejarea mediului, creșterea calității vieții și adaptarea la schimbările climatice.

Reducerea abandonului școlar și îmbunătățirea accesului la sistemul educațional

Educația constituie fundamentul unei comunități durabile, iar în comuna Ștefănești intervențiile în acest domeniu sunt decisive pentru reducerea riscului de excluziune socială, asigurarea de șanse egale pentru toți copiii și tinerii și consolidarea capitalului uman local. Într-un context marcat de provocări socio-economice precum migrația, veniturile reduse ale multor familii sau accesul limitat la activități extracurriculare, măsurile educaționale trebuie să vizeze atât îmbunătățirea infrastructurii, cât și sprijinul direct pentru elevi și familiile lor.

Direcții prioritare de investiții și acțiune:

1. Crearea unui centru „after-school” cu rol educativ și social

- Construirea unei instituții moderne care să ofere:
  - sprijin la teme și programe de recuperare educațională,
  - masă caldă și condiții de igienă corespunzătoare,
  - activități recreative, artistice și de educație civică.
- Dezvoltarea de parteneriate cu școala, părinții și autoritățile locale pentru prevenirea abandonului școlar, în special în rândul copiilor vulnerabili.
- Transformarea centrului într-un nod comunitar de educație și sprijin parental, prin sesiuni de formare, consiliere și activități educaționale pentru părinți.

2. Modernizarea și extinderea infrastructurii sportive și recreative

- Reabilitarea sau construirea unui complex sportiv modern, dotat cu terenuri multisport, vestiare, tribune, iluminat nocturn și spații verzi de relaxare.
- Integrarea activităților sportive în programul școlar și extrașcolar, promovând participarea la mișcare, competiții și evenimente comunitare.
- Amenajarea de facilități sportive accesibile tuturor: fete, copii cu dizabilități și tineri din satele componente.

3. Dezvoltarea unui program educațional divers și flexibil

- Organizarea unui calendar anual de activități extracurriculare (tabere, ateliere de creație, evenimente intergeneraționale) cu sprijinul profesorilor, voluntarilor, ONG-urilor și instituțiilor de cult.
- Implementarea programelor „Școala după Școală” în toate satele cu unități școlare, adaptate pe categorii de vârstă și nevoi educaționale.

4. Reducerea inegalităților în accesul la educație

- Asigurarea transportului școlar sigur și gratuit, precum și furnizarea de rechizite, echipamente IT și conectivitate pentru copiii din zone izolate.
- Sprijinirea cadrelor didactice prin programe de formare continuă, acces la resurse digitale și platforme educaționale moderne.
- Crearea unui mecanism local de alertă timpurie pentru identificarea și sprijinirea copiilor cu risc de abandon școlar, în parteneriat cu școala, primăria și serviciile sociale.

5. Integrarea educației pentru mediu, cultură și sănătate în procesul educațional

- Implementarea de programe integrate, alături de centre medicale, biserică și profesioniști locali, axate pe igienă, alimentație sănătoasă, siguranță, responsabilitate comunitară și ecologie.
- Introducerea de module de educație nonformală în școli, pentru dezvoltarea abilităților de viață: comunicare, cooperare, leadership, gândire critică.

Prin aceste direcții de intervenție, comuna Ștefănești își propune să ofere fiecărui copil și tânăr șansa unei educații de calitate, să combată cauzele abandonului școlar și să creeze un mediu educațional incluziv, stimulativ și adaptat nevoilor reale ale comunității.

Dezvoltarea mediului de afaceri existent

În contextul dezvoltării durabile a comunei Ștefănești, **susținerea și consolidarea mediului de afaceri local** reprezintă o prioritate strategică, esențială pentru dinamizarea economiei, crearea de locuri de muncă și valorificarea resurselor locale. Deși economia locală este încă preponderent agricolă și dominată de gospodării individuale, în comună există un potențial semnificativ pentru diversificarea activităților economice, prin sprijinirea micilor întreprinderi, a producătorilor locali, a cooperativelor și a inițiativelor antreprenoriale în domenii emergente (turism rural, meșteșuguri, servicii de proximitate, digitalizare).

Direcții prioritare de acțiune și investiție:

1. Sprijin pentru întreprinderile locale existente

- Identificarea nevoilor specifice ale microîntreprinderilor și întreprinderilor familiale din comună și crearea unui cadru de sprijin local pentru:
    - modernizarea utilajelor și echipamentelor;
    - certificarea produselor și accesarea piețelor locale sau online;
    - reducerea birocrației și facilitarea accesului la fonduri.
- Acordarea de **asistență tehnică și consultanță** pentru atragerea de finanțări nerambursabile, în special prin PNDR, Start-Up Nation, PNRR sau fonduri private.

2. Crearea unui centru local pentru dezvoltarea afacerilor (incubator rural)

- Amenajarea unui **spațiu multifuncțional în centrul comunei** dedicat antreprenorilor locali, care să ofere:
    - servicii de informare și consiliere privind legislația economică și accesarea fondurilor;

    - spații de coworking pentru afaceri aflate la început de drum;
    - ateliere de formare în marketing, management, digitalizare.
- Organizarea de **evenimente economice locale**: târguri de produse, forumuri antreprenoriale, sesiuni de networking cu investitori și autorități regionale.

3. Sprijinirea activă a agriculturii de tip antreprenorial

- Facilitarea înființării și dezvoltării de **cooperative agricole** și asociații de producători pentru:
    - eficientizarea costurilor;
    - comercializarea în lanțuri scurte;
    - atragerea de utilaje și infrastructuri comune (spații de depozitare, prelucrare, transport).
- Promovarea unei **agriculturi ecologice și durabile**, cu sprijin pentru certificare bio, ambalare, branding și distribuție.

4. Dezvoltarea infrastructurii economice de sprijin

- Identificarea și amenajarea unor **zone de dezvoltare economică locală**, unde să fie posibile investiții mici (ateliere meșteșugărești, prestatori de servicii, logistică locală etc.).
- Modernizarea și extinderea rețelelor de utilități (apă, canal, gaz, internet) **în proximitatea unităților economice existente sau potențiale**, pentru a crește atractivitatea locală pentru investitori.
- Încurajarea **economie circulare** și a inițiativelor „verzi” în rândul IMM-urilor, pentru a corela dezvoltarea economică cu protecția mediului.

5. Promovarea digitalizării și inovării în afaceri

- Încurajarea antreprenorilor să utilizeze platforme digitale pentru vânzări, marketing și organizare internă.
- Sprijinirea tinerilor din comună în inițierea de afaceri în domenii noi (servicii IT, comerț electronic, platforme de rezervare turistică, conținut digital).
- Parteneriate cu unități de învățământ și ONG-uri pentru **formare în competențe digitale și antreprenoriale**.

6. Promovarea produselor și afacerilor locale

- Crearea unei identități economice locale – **„Produs în Ștefănești”** – și susținerea unui **brand comun pentru micii producători**.

- Dezvoltarea unui **catalog digital al afacerilor locale** (meșteșugari, apicultori, producători de legume, prestatori de servicii) și includerea acestuia pe site-ul primăriei.
- Participarea organizată la târguri județene și regionale, pentru creșterea vizibilității produselor și atragerea de parteneriate comerciale.

Prin aceste direcții, comuna Ștefănești urmărește **construirea unui ecosistem economic local diversificat, rezilient și prietenos cu inițiativa privată**, în care dezvoltarea mediului de afaceri să contribuie direct la creșterea calității vieții și la stabilitatea comunității.

Dezvoltarea și îmbunătățirea serviciilor sanitare și sociale

Accesul echitabil la servicii medicale și sociale este o condiție esențială pentru coeziunea și bunăstarea comunității. În acest context, comuna Ștefănești își propune să consolideze capacitatea locală de a răspunde nevoilor cetățenilor într-un mod rapid, profesionist și adaptat specificului rural.

Dezvoltarea sistemului de sănătate și protecție socială la nivel local este esențială pentru sprijinirea grupurilor vulnerabile, prevenirea excluziunii sociale și asigurarea unui trai demn pentru toți locuitorii, indiferent de vârstă, statut sau nivel de venit.

1. Modernizarea infrastructurii sanitare locale

- Dotarea și reabilitarea cabinetelor medicale din comună reprezintă o măsură esențială pentru creșterea calității actului medical și pentru atragerea personalului medical în zonă. Investițiile vizează:
    - renovarea spațiilor existente și asigurarea conformității cu standardele sanitare;
    - dotarea cu echipamente moderne pentru consultații generale, screening și intervenții primare;
    - digitalizarea serviciilor medicale de bază (sisteme de programare, fișe medicale electronice etc.);
    - crearea unor condiții optime pentru medicii de familie, inclusiv prin susținerea costurilor de funcționare.
- Posibilitatea dezvoltării unui **centru medical multifuncțional** care să reunească servicii de medicină de familie, vaccinare, îngrijire preventivă și consiliere de specialitate, în parteneriat cu DSP Vâlcea.

2. Acces echitabil la servicii sociale și sprijin comunitar

- În contextul îmbătrânirii populației, al migrației tinerilor și al creșterii gradului de vulnerabilitate socială, este necesară consolidarea serviciilor sociale de sprijin, cu accent pe:
    - extinderea serviciilor de **îngrijire la domiciliu** pentru persoanele vârstnice, bolnave sau cu dizabilități;
    - înființarea unui **serviciu public local de asistență socială activă**, cu personal calificat, capabil să evalueze și să intervină în cazurile de risc social;
    - susținerea familiilor monoparentale, a copiilor aflați în situații de vulnerabilitate și a persoanelor în risc de excluziune prin: tichete sociale, acces la consiliere psihologică, mediere socială;
    - crearea unui **centru de zi pentru socializare, sprijin și integrare comunitară** destinat vârstnicilor și altor persoane vulnerabile.

3. Prevenție, informare și educație pentru sănătate

- Organizarea periodică de campanii de prevenție și screening (cardiovascular, oncologic, metabolic) în parteneriat cu instituții județene și ONG-uri.
- Realizarea de **campanii de informare în școli și comunitate** privind sănătatea reproductivă, igiena personală, sănătatea mintală și nutriția.
- Sprijinirea educației parentale și a tinerelor familii, prin ateliere tematice și colaborare cu cabinetele școlare.

4. Cooperare interinstituțională și parteneriate sociale

- Dezvoltarea de parteneriate active cu:
    - Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului (DGASPC Vâlcea),
    - organizații non-guvernamentale active în domeniul social și sanitar,
    - unități de învățământ și biserici pentru inițiative comune.
- Aplicarea pentru proiecte cu finanțare PNRR sau din Fondul Social European Plus (FSE+) pentru extinderea serviciilor sociale la nivel local.

5. Accesibilitate și echitate pentru toți

- Asigurarea accesului la servicii pentru toate categoriile de populație, inclusiv:
    - persoane cu mobilitate redusă (prin infrastructură accesibilizată și transport adaptat);
    - minorități sau comunități izolate;
    - persoane fără venituri sau aflate temporar în dificultate.

Prin aceste direcții strategice, administrația comunei Ștefănești își asumă dezvoltarea unui **ecosistem de sănătate și sprijin social centrat pe cetățean**, în care serviciile nu sunt doar disponibile, ci și funcționale, accesibile și de calitate.

Programe și politici locale prioritare în conformitate cu obiectivele strategice asumate și direcțiile de dezvoltare ale comunei Ștefănești

Pentru implementarea eficientă a strategiei de dezvoltare durabilă a comunei Ștefănești și în vederea transpunerii în practică a obiectivelor formulate, se propun o serie de **programe tematice**, grupate în funcție de domeniile-cheie de intervenție. Aceste programe vor acționa ca instrumente operaționale pentru atingerea rezultatelor scontate în perioada 2025–2030.

A. Infrastructură și servicii publice

1. Programul de modernizare a drumurilor locale și intercomunale

Acest program urmărește creșterea mobilității interne și externe, facilitarea accesului către zonele agricole, școli, servicii publice și piețe, precum și îmbunătățirea siguranței rutiere. Investițiile vor contribui la reducerea izolării satelor și la dezvoltarea economică locală.

Acțiuni principale:

- Reabilitarea și asfaltarea drumurilor comunale prioritare, pe baza unei hărți actualizate a stării infrastructurii rutiere;
- Modernizarea căilor de acces către terenurile agricole și unitățile economice din comună;
- Conectarea eficientă cu drumurile județene (DJ 703 L, DJ 703 G), în parteneriat cu Consiliul Județean Vâlcea;
- Amenajarea trotuarelor și a zonelor de siguranță pietonală în zonele intens circulate;
- Întreținerea periodică și dotarea cu elemente de siguranță rutieră (parapeți, marcaje, semnalizare verticală și orizontală).

2. Programul de extindere a rețelelor de utilități

Accesul echitabil la servicii publice de bază este o condiție fundamentală pentru creșterea calității vieții și reducerea disparităților dintre satele comunei. Programul urmărește asigurarea unei acoperiri complete a localității cu rețele moderne, sustenabile și aliniate standardelor de mediu**.**

Acțiuni principale:

- Extinderea rețelelor de alimentare cu apă potabilă în zonele insuficient deservite;
- Construirea și extinderea rețelei de canalizare și a stațiilor de epurare, în conformitate cu reglementările naționale și europene;

- Dezvoltarea rețelei de distribuție a gazelor naturale, în parteneriat cu operatorii regionali;
- Modernizarea și digitalizarea rețelei de distribuție a energiei electrice, pentru reducerea pierderilor și creșterea fiabilității;
- Introducerea senzorilor de monitorizare a calității apei și implementarea unor soluții inteligente de gestionare a rețelelor.

3. Programul de iluminat public inteligent

Programul urmărește un dublu obiectiv: sporirea siguranței publice și reducerea costurilor operaționale prin utilizarea unor tehnologii de iluminat eficiente energetic.

Acțiuni principale:

- Înlocuirea corpurilor de iluminat existente cu sisteme LED de înaltă eficiență;
- Instalarea de stâlpi solari cu panouri fotovoltaice în zonele periferice sau cu alimentare electrică deficitară;
- Implementarea unei rețele inteligente de iluminat, echipată cu senzori de prezență și sisteme automate de reglare a intensității luminii, adaptate la oră și trafic;
- Modernizarea punctelor de aprindere și introducerea unui sistem digital de control la distanță;
- Extinderea iluminatului public în zonele izolate, pentru reducerea riscului infracțional și creșterea nivelului de siguranță al comunității.

B. Economie durabilă și ocupare

Transformarea comunei Ștefănești într-un spațiu economic competitiv, rezilient și sustenabil presupune diversificarea activităților economice, valorificarea potențialului agricol și turistic, susținerea antreprenoriatului local și atragerea de investiții durabile. Programele de mai jos au rolul de a crea locuri de muncă stabile, de a crește veniturile populației și de a stimula inițiativa privată.

Programul pentru sprijinirea fermierilor și agriculturii durabile

Agricultura este pilonul economic principal al comunei Ștefănești. Sprijinirea unei agriculturi sustenabile, performante și prietenoase cu mediul este esențială pentru consolidarea securității alimentare locale, dezvoltarea economică și protejarea resurselor naturale.

1. Dezvoltarea unei agriculturi sustenabile și performante

Acțiuni principale:

- Înființarea unui **Centru local de informare și consultanță agricolă**, care să ofere gratuit sau subvenționat servicii privind tehnologii moderne de cultură, accesarea fondurilor europene și certificarea produselor;

- Sprijinirea formării de **asociații și cooperative agricole**, pentru facilitarea accesului la utilaje, marketing colectiv și negociere mai eficientă în lanțul de distribuție;
- Promovarea **lanțurilor scurte de aprovizionare** între producători și consumatori locali (grădinițe, școli, pensiuni, piețe agroalimentare);
- Facilitarea accesului la finanțare pentru **echipamente moderne, sisteme de irigații inteligente și tehnologii cu impact redus asupra mediului**;
- Încurajarea conversiei către **agricultura ecologică certificată**, prin sprijin și consiliere tehnică specializată.

2. Susținerea întreprinderilor mici și a meșteșugarilor

Economia locală poate fi revitalizată prin sprijinirea activităților non-agricole și a meșteșugurilor tradiționale, cu impact direct asupra ocupării forței de muncă, păstrării identității culturale și creșterii atractivității comunei pentru turiști și investitori.

Acțiuni principale:

- Amenajarea unui **incubator rural de afaceri**, destinat micilor întreprinzători, artizanilor și producătorilor locali, dotat cu spații de lucru, consultanță, servicii de marketing și suport pentru accesarea fondurilor;
- Acordarea de **micro-granturi locale pentru start-up-uri**, în special în domenii precum prelucrarea lemnului, textile tradiționale, produse alimentare artizanale, turism sau servicii de reparații;
- Organizarea de **campanii de promovare a produselor și serviciilor locale**, prin târguri tematice, standuri permanente în zone turistice și platforme online de vânzare;
- Derularea de **cursuri de antreprenoriat, educație financiară și digitalizare**, dedicate tinerilor și persoanelor aflate în reconversie profesională.

3. Politica de atragere a investițiilor private

Pentru stimularea dezvoltării economice și crearea de locuri de muncă durabile, comuna va implementa o politică activă de atragere a investitorilor în sectoare cu valoare adăugată ridicată.

Acțiuni principale:

- Identificarea, cadastrarea și promovarea unui **portofoliu de terenuri disponibile pentru investiții** (spații intravilane, zone cu acces la utilități);
- Elaborarea unei **broșuri de investiții locale**, care să evidențieze oportunitățile din agricultură, turism, meșteșuguri și energie verde;

- Acordarea de **facilități fiscale locale** (reduceri temporare de impozite sau taxe) pentru investitorii care creează locuri de muncă și respectă criterii de sustenabilitate;
- Colaborarea cu **Agenția Județeană pentru Ocuparea Forței de Muncă** și mediul universitar, pentru atragerea de tineri profesioniști și formarea unei forțe de muncă locale calificate.

C. Educație, sănătate și coeziune socială

Comuna Ștefănești își propune să devină o comunitate în care fiecare locuitor are acces la servicii de educație, sănătate și sprijin social de calitate. Îmbunătățirea capitalului uman, prevenirea excluziunii sociale și promovarea echității sunt elemente fundamentale pentru o dezvoltare locală sustenabilă. În acest sens, sunt conturate următoarele programe:

1. Programul pentru dezvoltarea educației

Educația reprezintă o prioritate strategică, nu doar pentru formarea unei generații viitoare bine pregătite, ci și pentru prevenirea excluziunii și stoparea declinului demografic. Programul are ca obiectiv modernizarea infrastructurii școlare și sprijinirea procesului educațional, inclusiv prin activități extracurriculare.

Acțiuni principale:

- Modernizarea unităților de învățământ (reabilitare clădiri, grupuri sanitare moderne, eficiență energetică, accesibilizare pentru copii cu dizabilități);
- Dotarea cu echipamente digitale (table interactive, laptopuri, internet de mare viteză) pentru integrarea metodelor de predare moderne;
- Înființarea unui **centru after-school** pentru sprijinirea copiilor din familii vulnerabile sau defavorizate;
- Implementarea unui **program de prevenire a abandonului școlar**, corelat cu asistență socială și consiliere psihopedagogică;
- Dezvoltarea unor **programe de formare continuă pentru cadrele didactice** și promovarea de parteneriate educaționale interjudețene și internaționale.

2. Programul pentru sănătate și îngrijire comunitară

Accesul la servicii medicale de bază este o nevoie esențială pentru comunitățile rurale. Comuna Ștefănești își propune dezvoltarea unei rețele de sănătate de proximitate, care să răspundă atât nevoilor preventive, cât și celor curative ale populației.

Acțiuni principale:

- Amenajarea unui **centru medical comunitar multifuncțional**, care să includă cabinete de medicină de familie, medicină școlară, stomatologie, asistență comunitară și servicii de sănătate mintală;
- Dotarea și modernizarea dispensarului existent cu echipamente medicale și infrastructură IT pentru telemedicină;
- Organizarea de **campanii periodice de educație sanitară, screening și prevenție** (ex. cancer, diabet, hipertensiune), în colaborare cu DSP și unități medicale județene;
- Sprijinirea **serviciilor de îngrijire la domiciliu** pentru vârstnici, persoane nedeplasabile sau izolate;
- Derularea de **programe de sănătate pentru elevi**, axate pe nutriție, sănătate mintală și prevenirea consumului de substanțe.

3. Programul pentru incluziune socială și sprijinirea grupurilor vulnerabile

Coerența unei comunități se reflectă în modul în care aceasta își protejează membrii cei mai vulnerabili. Programul are ca obiectiv integrarea socială a categoriilor aflate în risc și reducerea inegalităților prin intervenții adaptate și sustenabile.

Acțiuni principale:

- Înființarea unui **centru social multifuncțional**, care să ofere consiliere psihologică și juridică, sprijin pentru accesarea drepturilor sociale și activități dedicate seniorilor și tinerilor;
- Dezvoltarea unor **servicii sociale mobile** pentru persoanele cu dizabilități, vârstnici sau familii izolate (îngrijire, livrare hrană, sprijin la domiciliu);
- Programe de sprijin pentru **copiii din familii monoparentale**, inclusiv burse locale și suport educațional;
- Construirea sau reabilitarea de **locuințe sociale** la standarde decente, pentru familiile și persoanele în risc de excluziune severă;
- Organizarea de **campanii comunitare de conștientizare și implicare civică**, pentru promovarea solidarității și reducerea discriminării;
- Crearea unui **sistem local de voluntariat**, activ în domeniul social, cultural și ecologic.

D. Mediu și tranziție verde

Protejarea resurselor naturale, adaptarea la schimbările climatice și integrarea principiilor tranziției verzi constituie o componentă centrală a strategiei de dezvoltare durabilă a comunei Ștefănești. Într-un context național și european orientat tot mai puternic către sustenabilitate, comuna își

propune să își asume un rol activ în protejarea mediului, în valorificarea responsabilă a resurselor locale și în promovarea unui stil de viață prietenos cu natura.

Intervențiile vor viza deopotrivă:

- protecția și conservarea patrimoniului natural al comunei,
- crearea de mecanisme locale de adaptare la efectele schimbărilor climatice,
- stimularea unei economii circulare și a utilizării eficiente a resurselor,
- dezvoltarea de programe educaționale și comunitare pentru schimbarea comportamentelor către un consum responsabil și o relație echilibrată cu mediul.

1. Programul de regenerare ecologică a teritoriului

Acest program are ca scop refacerea echilibrelor ecologice și conservarea biodiversității la nivel local, în special prin intervenții asupra terenurilor degradate și crearea unor spații verzi care să îmbunătățească calitatea aerului și să ofere locuri pentru recreere.

Acțiuni principale:

- **Crearea de perdele forestiere de protecție** de-a lungul drumurilor agricole, cursurilor de apă sau în zonele expuse la vânturi și secetă, cu dublu rol: ecologic și agricol;
- **Reabilitarea terenurilor degradate** prin reconversie ecologică (împădurire, stabilizare biologică, refacerea stratului vegetal);
- **Amenajarea de spații verzi publice** (parcuri comunale, grădini comunitare, alei plantate) în fiecare sat component;
- **Combaterea eroziunii solului** în zonele afectate de defrișări sau pante accentuate, prin măsuri agro-ecologice și lucrări de consolidare a versanților;
- **Crearea de mini-zone umede sau bazine de retenție** pentru gestionarea apelor pluviale și refacerea habitatelor naturale locale.

2. Programul de colectare selectivă și economie circulară

O comunitate responsabilă este una care gestionează eficient deșeurile și încurajează reducerea consumului inutil. Comuna Ștefănești își propune să devină un model de bună practică în colectarea separată, reciclare și reutilizare.

Acțiuni principale:

- **Amenajarea de puncte de colectare selectivă** în toate satele componente, dotate cu recipiente pentru fracțiile reciclabile (plastic, sticlă, metal, hârtie), dar și pentru deșeurile voluminoase sau periculoase (electrocasnice, baterii);

- **Implementarea unui sistem de colectare la poartă**, cu programare pe fracții, pentru gospodăriile care nu sunt în proximitatea punctelor fixe;
- **Campanii de educație ecologică în școli și în comunitate**, despre reducerea risipei, reciclare și refolosire;
- **Lansarea unui program-pilot de "gospodării-model verzi"**, cu granturi mici pentru amenajarea unor sisteme proprii de compostare sau colectare selectivă, precum și ateliere de economie circulară;
- **Colaborări cu operatorii de salubritate și reciclare**, pentru eficientizarea fluxurilor și trasabilitate.

3. Politica locală pentru adaptarea la schimbările climatice

Schimbările climatice afectează inclusiv zonele rurale, iar comuna Ștefănești adoptă o abordare proactivă pentru a reduce vulnerabilitățile și a crește capacitatea de adaptare locală.

Acțiuni principale:

- **Elaborarea unui Plan local de adaptare la schimbările climatice**, care să includă măsuri concrete de răspuns la riscuri precum seceta, alunecările de teren, inundațiile sau incendiile forestiere;
- **Promovarea construcțiilor eficiente energetic** (inclusiv reabilitarea termică a clădirilor publice și încurajarea standardelor NZEB – nearly zero energy buildings);
- **Sprijin pentru instalarea de panouri solare** și sisteme fotovoltaice în gospodării, școli și clădiri administrative;
- **Implementarea unor soluții verzi-albastre** (zone umede urbane, spații verzi răcoroase, grădini de ploaie, acoperișuri verzi) pentru reducerea efectului de insulă termică;
- **Sistem de monitorizare a riscurilor climatice**, conectat la aplicații de avertizare și intervenție rapidă.

Prin aceste intervenții, comuna Ștefănești face pași concreți către o **tranziție verde autentică**, în care natura, comunitatea și tehnologia coabitează armonios, oferind un cadru sigur, sănătos și sustenabil pentru generațiile actuale și viitoare.

E. Cultură, turism și identitate locală

Comuna Ștefănești beneficiază de o moștenire culturală valoroasă, o identitate rurală distinctă și un cadru natural cu potențial turistic ridicat. Aceste elemente pot fi transformate în motoare de dezvoltare economică și coeziune comunitară, cu impact pozitiv pe termen lung. Strategia de

dezvoltare locală susține o abordare integrată, care combină **protecția patrimoniului**, **diversificarea serviciilor turistice** și **consolidarea identității culturale locale**, în beneficiul locuitorilor și al vizitatorilor.

1. Programul de revitalizare a patrimoniului cultural

Protejarea și punerea în valoare a patrimoniului construit și imaterial este esențială pentru păstrarea specificului local și pentru atragerea de vizitatori interesați de istorie, spiritualitate și autenticitate.

Acțiuni prioritare:

Restaurarea monumentelor istorice, inclusiv biserici de lemn, troițe, cimitire vechi, școli sau gospodării tradiționale care au valoare arhitecturală;

- **Reabilitarea și punerea în valoare a lăcașurilor de cult**, cu rol spiritual, cultural și turistic;
- **Crearea de materiale interpretative și panotaj informativ**, pentru facilitarea înțelegerii patrimoniului de către localnici și vizitatori;
- **Integrarea obiectivelor în circuite culturale și educaționale**, cu implicarea școlilor, a parohiilor și a instituțiilor culturale din județ;
- **Inventarierea și promovarea patrimoniului imaterial** (datini, meșteșuguri, rețete tradiționale, legende locale).

2. Programul pentru turism rural și agroturism

Turismul rural, ecologic și tematic poate deveni un vector important al diversificării economice și al promovării durabile a comunei Ștefănești. Accentul cade pe experiențe autentice, conectate cu natura, cultura locală și viața de zi cu zi a comunității.

Acțiuni prioritare:

- **Amenajarea de trasee tematice** (trasee de drumeții, turism ecvestru, rute cicloturistice, trasee religioase sau culturale), marcate corespunzător și legate între sate și obiectivele turistice;
- **Sprijinirea pensiunilor agroturistice**, prin granturi sau facilități pentru modernizare, autorizare și promovare;
- **Promovarea turismului gastronomic**, prin organizarea de tururi culinare, mese tradiționale în gospodării locale, ateliere de gătit și rețete moștenite din generație în generație;
- **Crearea de centre de informare turistică și ghidaj local**, care să susțină inițiativele antreprenoriale și să ofere vizitatorilor o experiență completă și bine organizată;

- **Dezvoltarea de parteneriate cu comunele învecinate**, pentru pachete turistice comune și evenimente regionale.

3. Politica de promovare a identității locale

Cultura locală este un liant între generații, un vector de coeziune socială și un element cheie în diferențierea comunei ca destinație atractivă și autentică.

Acțiuni prioritare:

- **Organizarea de festivaluri și sărbători tradiționale** (ziua comunei, sărbători de iarnă, toamna culturală, târguri de produse locale și meșteșuguri);
- **Promovarea meșteșugarilor locali și a artiștilor populari**, prin târguri, expoziții, cursuri de inițiere și promovare online;
- **Crearea unui muzeu local** sau **centru de interpretare etnografică**, care să expună viața tradițională a satului vâlcean, costume, obiecte de uz casnic, unelte agricole și mărturii ale vieții de altădată;
- **Educație culturală în școli**, prin implicarea copiilor și tinerilor în păstrarea și promovarea tradițiilor, inclusiv prin activități artistice, teatru popular și ateliere de creație;
- **Campanii de branding local** – cu dezvoltarea unei identități vizuale coerente pentru comuna Ștefănești, incluzând logo, slogan, materiale de promovare, prezență online și social media.

Această componentă a strategiei urmărește ca **Ștefănești să devină un reper de autenticitate rurală**, unde valorile trecutului sunt revalorizate în prezent, iar turismul și cultura contribuie la bunăstarea comunității.

F. Administrație digitală și capacitate instituțională

Pentru ca obiectivele ambițioase ale strategiei să fie atinse, este necesar ca administrația locală să funcționeze eficient, profesionist și transparent, în strânsă legătură cu cetățenii. Într-un context marcat de transformări digitale rapide, modernizarea instituțională nu mai reprezintă un lux, ci o condiție esențială pentru progres.

Comuna Ștefănești își propune să devină un model de guvernanță participativă și digitalizată, capabilă să planifice strategic, să gestioneze resursele în mod responsabil și să atragă fonduri externe pentru dezvoltarea comunității.

1. Programul de digitalizare a serviciilor publice

Digitalizarea administrației publice locale este o condiție esențială pentru eficiență, transparență și apropierea serviciilor publice de cetățean. Prin acest program, comuna va realiza tranziția către un sistem modern, paperless și orientat spre nevoile utilizatorilor.

Acțiuni prioritare:

- **Implementarea unei platforme digitale integrate** pentru depunerea de cereri, eliberarea documentelor, plata taxelor locale și transmiterea notificărilor;
- **Introducerea arhivării electronice și a managementului digital al documentelor**, pentru reducerea timpilor de procesare și creșterea transparenței;
- **Extinderea utilizării semnăturii electronice** și a identității digitale pentru interacțiunea cu instituțiile;
- **Dotarea cu echipamente IT moderne** și crearea unei infrastructuri securizate pentru gestionarea datelor și a fluxurilor instituționale;
- **Dezvoltarea unui portal web interactiv al Primăriei**, cu funcționalități utile pentru cetățeni (ghiduri online, sesizări, informări publice, calendar evenimente);
- **Campanii de alfabetizare digitală pentru populație**, mai ales pentru categoriile vulnerabile, pentru a crește gradul de utilizare a serviciilor electronice.

2. Programul de creștere a capacității instituționale

O administrație performantă are nevoie de personal bine pregătit, proceduri clare și capacitate de adaptare la schimbările legislative și tehnologice. În acest sens, comuna va investi în consolidarea resursei umane și în dezvoltarea organizațională.

Acțiuni prioritare:

- **Programe continue de formare profesională** pentru angajații din administrația publică locală (management de proiect, achiziții publice, legislație, comunicare);
- **Specializare în atragerea și gestionarea fondurilor europene**, inclusiv prin angajarea de experți în redactarea de proiecte, monitorizare și raportare;
- **Dezvoltarea unui sistem intern de evaluare a performanței și eficienței serviciilor publice**;
- **Crearea unui ghid administrativ intern**, cu proceduri standardizate, pentru fluidizarea activităților instituționale;
- **Dotarea administrației cu echipamente și utilaje moderne**, necesare întreținerii domeniului public și intervențiilor rapide în caz de urgență.

3. Programul de cooperare intercomunală și dezvoltare integrată

Având în vedere amplasarea geografică și provocările comune ale zonei rurale, comuna Ștefănești își propune să dezvolte parteneriate funcționale cu alte localități și instituții, pentru a accesa mai eficient fondurile disponibile și a furniza servicii de calitate.

Acțiuni prioritare:

- **Încheierea de parteneriate intercomunale**, în special pentru proiecte de infrastructură, turism, gestionarea deșeurilor sau protecția mediului;
- **Constituirea de consorții locale sau GAL-uri** (Grupuri de Acțiune Locală) pentru atragerea de fonduri nerambursabile și implementarea de proiecte integrate;
- **Participarea activă în rețele județene sau regionale de dezvoltare rurală**, cu schimburi de bune practici și reprezentare instituțională;
- **Crearea unui mecanism de consultare interinstituțională**, care să faciliteze coordonarea cu autoritățile județene, serviciile descentralizate și ONG-uri relevante;
- **Promovarea de inițiative comune de digitalizare sau inovare administrativă**, cu sprijinul autorităților regionale sau al programelor naționale.

Această componentă a strategiei sprijină **transformarea administrației locale într-un pilon solid al dezvoltării comunei**, capabil să răspundă proactiv provocărilor și să susțină o guvernanță eficientă, transparentă și deschisă cetățenilor.

G. Monitorizare, evaluare și adaptabilitate strategică

Implementarea unei strategii de dezvoltare durabilă nu se limitează la definirea obiectivelor și proiectelor, ci presupune un **proces continuu de urmărire, evaluare și ajustare** a intervențiilor în funcție de rezultatele obținute, de feedbackul comunității și de schimbările din mediul extern.

Comuna Ștefănești își asumă un model de **guvernanță deschisă și responsabilă**, în care fiecare acțiune strategică este însoțită de indicatori clari de rezultat, mecanisme de raportare și proceduri transparente de revizuire.

1. Mecanisme de monitorizare

Pentru a urmări progresul înregistrat în realizarea obiectivelor strategice, comuna va institui un **Sistem Local de Monitorizare**, care va include:

- **Un set de indicatori de performanță**, cantitativi și calitativi, corelați cu fiecare obiectiv strategic și program de intervenție;
- **Rapoarte de progres periodice** (trimestrial/semestrial), elaborate de compartimentele responsabile și prezentate în cadrul ședințelor Consiliului Local;

- **Fișe de monitorizare pentru proiectele majore**, cu termene, bugete, surse de finanțare și responsabilități clar definite;
- **Publicarea transparentă a stadiului proiectelor pe site-ul Primăriei**, într-o secțiune interactivă, accesibilă oricărui cetățean.**2. Evaluarea impactului și revizuirea strategiei**

Strategia va fi evaluată anual și revizuită la mijlocul perioadei de implementare (în 2027), ținând cont de:

- **Gradul de realizare a obiectivelor și a investițiilor planificate**;
- **Modificări în contextul socio-economic local sau regional**;
- **Feedbackul colectat din partea comunității și a partenerilor locali**;
- **Disponibilitatea surselor de finanțare și modificările în cadrul normativ**.

Se vor realiza **evaluări externe** (de tip audit strategic sau evaluare intermediară), cu sprijinul unor instituții independente sau al unor experți în politici publice.

3. Implicarea cetățenilor în evaluare

O dimensiune importantă a monitorizării o reprezintă **implicarea comunității în evaluarea strategiilor și proiectelor**, prin:

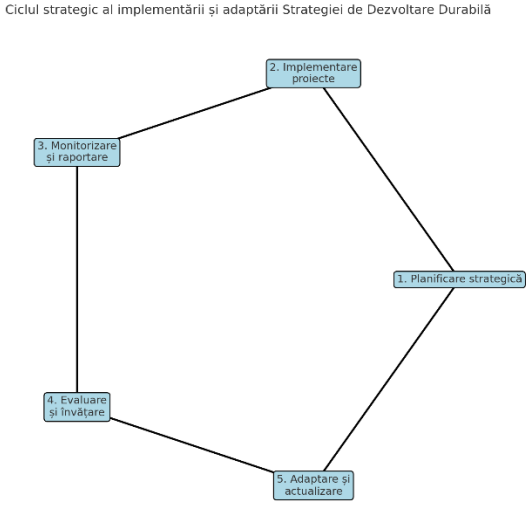
- **Consultări anuale de tip „Buget Participativ"**, pentru prioritizarea investițiilor;
- **Chestionare online și sesiuni de feedback public** privind satisfacția față de serviciile publice și inițiativele în derulare;
- **Ateliere tematice cu grupuri țintă** (tineri, seniori, antreprenori, agricultori), pentru evaluarea rezultatelor și formularea de propuneri;
- **Crearea unei Comisii consultative de monitorizare**, formată din reprezentanți ai societății civile, ai școlilor, ai mediului economic și ai administrației.

4. Flexibilitate și adaptare continuă

Într-un context socio-economic dinamic, **flexibilitatea** este esențială pentru succesul unei strategii. Astfel:

- Strategia prevede **un mecanism de actualizare anuală a listei de proiecte**, în funcție de oportunitățile de finanțare și prioritățile comunității;
- **Proiectele-pilot sau cu incertitudine ridicată** vor fi implementate etapizat, cu evaluări la fiecare fază;
- Se vor utiliza **planuri de contingență**, pentru a reacționa eficient în caz de crize economice, climatice sau sociale.

Prin acest sistem integrat de **monitorizare, evaluare și adaptabilitate**, comuna Ștefănești își propune nu doar să urmărească implementarea strategiei, ci să învețe și să evolueze continuu, în funcție de realitatea din teren și de aspirațiile cetățenilor săi.

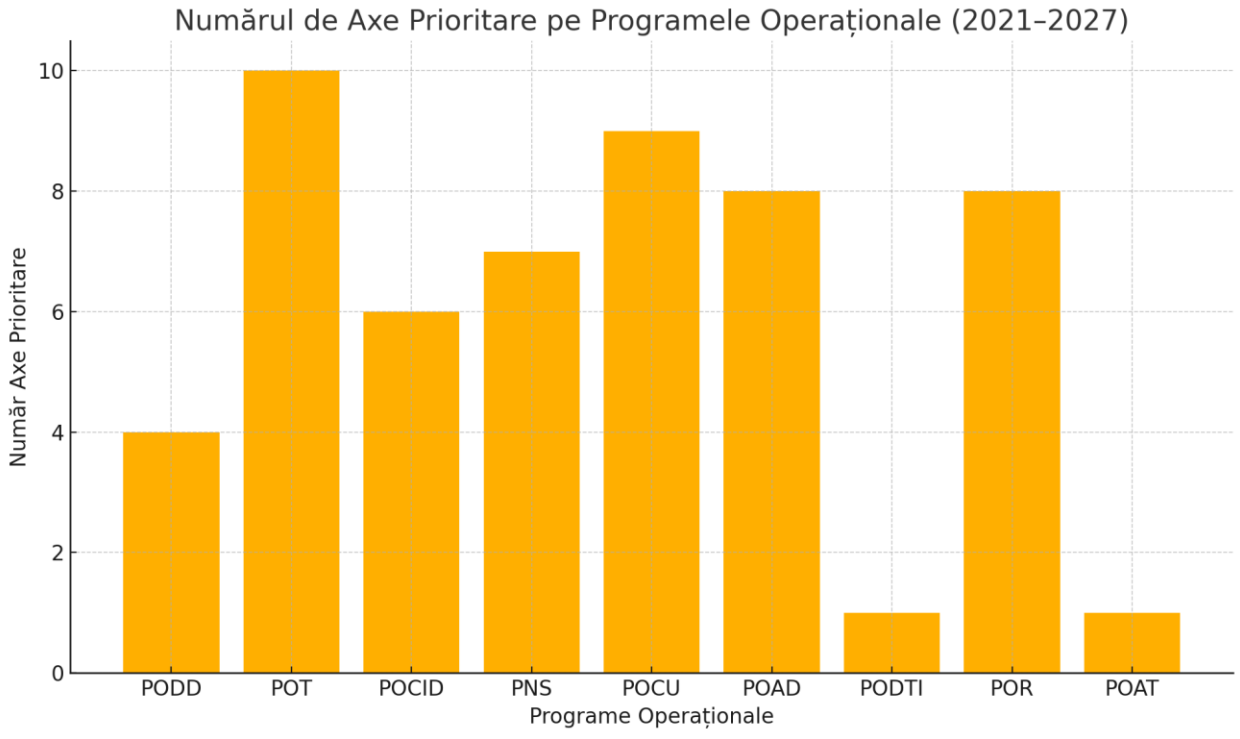
POTENȚIALE SURSE DE FINANȚARE

Pentru atingerea obiectivelor stabilite și implementarea programelor de dezvoltare prevăzute în Strategia de Dezvoltare Durabilă a comunei Ștefănești, este esențială mobilizarea unor resurse financiare variate, corelate și adaptate specificului fiecărei investiții. Într-un context caracterizat de constrângeri bugetare, dar și de oportunități semnificative de finanțare națională și europeană, comuna își propune să adopte o abordare proactivă, integrată și eficientă în atragerea fondurilor necesare.

Administrația publică locală va urmări utilizarea rațională și transparentă a resurselor financiare disponibile, în conformitate cu principiile bunei guvernanțe și ale sustenabilității. Bugetul local va fi orientat cu prioritate către cofinanțarea proiectelor eligibile pentru finanțare nerambursabilă, precum și către acoperirea cheltuielilor neeligibile sau recurente asociate implementării acestora.

În funcție de domeniul de intervenție și de specificul fiecărui proiect, comuna Ștefănești va valorifica următoarele surse de finanțare:

Fonduri Structurale și de Coeziune

În perioada 2025-2030, politica de coeziune a Uniunii Europene reprezintă principalul instrument de sprijin pentru dezvoltarea teritorială, economică și socială, oferind autorităților locale posibilitatea de a accesa fonduri semnificative pentru implementarea de investiții publice în domenii prioritare precum tranziția verde, digitalizarea, infrastructura, sănătatea și educația.

Strategia de dezvoltare durabilă a comunei Ștefănești valorifică acest cadru prin identificarea unor surse relevante de finanțare nerambursabilă, care vor susține realizarea obiectivelor strategice definite la nivel local.

1. Direcții strategice ale politicii de coeziune

Noua abordare a politicii de coeziune susține:

- Tranziția ecologică și digitală;
- Adaptarea la schimbările structurale și socio-economice (ex. automatizare, îmbătrânirea populației);
- Consolidarea educației prin competențe greu de automatizat (creativitate, gândire critică, adaptabilitate).

În România, politica de coeziune este implementată prin **nouă programe operaționale**, în cadrul cărora comunele pot aplica pentru finanțare în baza priorităților locale.

2. Programele operaționale naționale și regionale 2025-2030

Nr.	Program Operațional	Abordare	Observații
1.	**PODD** – Dezvoltare Durabilă	Național	Energie, mediu, schimbări climatice
2.	**POT** – Transport	Național	Infrastructură rutieră, feroviară, mobilitate
3.	**POCID** – Creștere Inteligentă și Digitalizare	Național	CDI, digitalizare, broadband
4.	**PNS** – Național de Sănătate	Național	Infrastructură medicală și servicii
5.	**POCU** – Capital Uman	Național	Educație, formare profesională, piața muncii
6.	**POAD** – Ajutorarea Persoanelor Dezavantajate	Național	Servicii sociale, grupuri vulnerabile
7.	**PODTI** – Dezvoltare Teritorială Integrată	Național	Abordare multifond integrată
8.	**POR** – Programe Regionale (8 regiuni)	Regional	Gestionate de ADR-uri
9.	**POAT** – Asistență Tehnică	Național	Sprijin pentru implementare

3. Axe prioritare relevante pentru comuna Ștefănești

3.1. Programul Operațional Dezvoltare Durabilă (PODD)

- Tranziție energetică și eficiență energetică;
- Infrastructură de apă și canalizare;
- Protecția mediului și biodiversitate;
- Adaptare la schimbări climatice și gestionarea riscurilor.

3.2. Programul Operațional Transport (POT)

- Îmbunătățirea conectivității rutiere (inclusiv TEN-T);
- Infrastructură de mobilitate locală (piste biciclete, siguranță rutieră);
- Transport multimodal și căi navigabile.

3.3. Programul Operațional Creștere Inteligentă și Digitalizare (POCID)

- Digitalizarea administrației și a serviciilor publice;
- Cercetare, inovare și infrastructuri CDI;
- Infrastructură broadband și rețele IT în mediul rural.

3.4. Programul Național de Sănătate (PNS)

- Investiții în infrastructura medicală locală și ambulatorii;
- Servicii de îngrijire comunitară;
- Digitalizarea sistemului de sănătate și telemedicină.

3.5. Programul Operațional Capital Uman (POCU)

- Formare profesională, reconversie, educație permanentă;
- Combaterea abandonului școlar;
- Promovarea economiei sociale și sprijin pentru antreprenoriat.

3.6. Programul Operațional Ajutorarea Persoanelor Dezavantajate (POAD)

- Asistență pentru persoane vulnerabile: copii, vârstnici, persoane cu dizabilități;
- Servicii comunitare, centre de zi, consiliere socială;
- Sprijin pentru incluziunea grupurilor marginalizate.

3.7. Programele Operaționale Regionale (POR) – gestionate de ADR Sud-Vest Oltenia

- Reabilitare infrastructură rutieră și publică;
- Regenerare urbană și dezvoltare rurală integrată;
- Investiții în educație, sănătate și infrastructură socială;
- Promovarea turismului și valorificarea patrimoniului cultural.

4. Management și responsabilități instituționale

- Ministerul Transporturilor: autoritate de management pentru POT;
- Agențiile pentru Dezvoltare Regională: autorități de management pentru cele 8 POR;
- Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene (MIPE): coordonare generală.

Surse de finanțare din bugetele naționale

Pentru implementarea proiectelor de interes local în comuna Ștefănești, bugetul național oferă oportunități importante prin mai multe programe guvernamentale. Aceste surse de finanțare pot contribui la modernizarea infrastructurii, dezvoltarea serviciilor publice, promovarea coeziunii sociale și a protecției mediului.

1. Programul Național de Construcții de Interes Public sau Social (PNCIPS) – derulat de Compania Națională de Investiții (CNI)

Finanțator: Guvernul României

Obiectiv: Construirea, modernizarea, reabilitarea, extinderea și dotarea obiectivelor publice sau sociale.

Solicitanți eligibili:

- Autoritățile administrației publice locale și centrale;
- Instituții publice și de utilitate publică;
- Entități reglementate prin legi speciale;
- Persoane fizice și juridice (doar pentru subprogramul „Lucrări în primă urgență").

Subprograme relevante:

- Săli de sport
- Bazine de înot
- Complexuri sportive
- Așezăminte culturale
- Unități de învățământ de stat
- Patinoare artificiale
- Unități sanitare
- Săli de cinema
- Lucrări în primă urgență
- Reabilitare blocuri în zone defavorizate
- Drumuri locale și județene
- Fose septice, microstații de epurare, sisteme de apă
- Alte obiective de interes public/social
-

2. Programul Național de Dezvoltare locală (PNDL)

Coordonator: Ministerul Lucrărilor Publice, Dezvoltării și Administrației (MLPDA)

Principiu: Asigurarea unui pachet minim de servicii publice (10S) în toate localitățile.

Domenii de finanțare:

- Apă, canalizare, stații de epurare;
- Sănătate și educație (grădinițe, școli, licee);
- Drumuri (județene, comunale, străzi locale);
- Iluminat public, energie termică și electrică;
- Cultură, culte, locuire, sport, piețe publice;
- Poduri, podețe, punți pietonale;
- Infrastructură turistică și socio-edilitară.

Surse de finanțare:

- Transferuri de la bugetul de stat (MLPDA);
- Bugete locale;
- Alte surse legal constituite.

Subprograme active:

- **„Modernizarea satului românesc”** – pentru comune și ADI-uri;
- **„Regenerarea urbană a municipiilor și orașelor”** – pentru UAT-uri urbane și satele aparținătoare;
- **„Infrastructură la nivel județean”** – pentru consiliile județene și ADI-uri județene.

3. Programele derulate de Administrația Fondului pentru Mediu (AFM)

Rol: Sprijinirea proiectelor de protecția mediului, în baza principiilor europene: „poluatorul plătește” și „responsabilitatea producătorului”.

Coordonare: Ministerul Mediului

Program relevant pentru comuna Ștefănești:

Programul privind sprijinirea eficienței energetice și iluminatului public

Obiectiv: Modernizarea iluminatului public pentru creșterea eficienței energetice.

Beneficiari eligibili: UAT-uri (comune, orașe, municipii).

Activități finanțate:

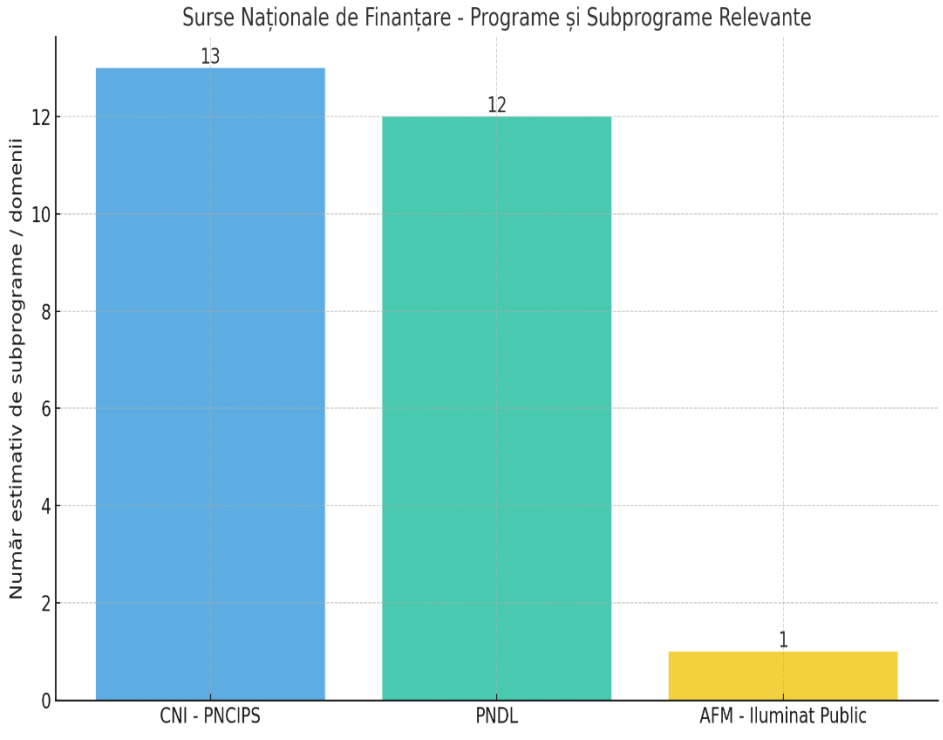
- Înlocuirea corpurilor vechi cu sisteme LED eficiente;
- Instalarea de sisteme de telegestiune pentru reglarea fluxului luminos.

Sinergii între sursele de finanțare naționale și strategiile locale

Sursele de finanțare din bugetele naționale constituie un sprijin esențial pentru autoritățile locale din comuna Ștefănești. Acestea oferă o alternativă sau un complement la fondurile europene, în special pentru:

- Investiții în infrastructura tehnico-edilitară;
- Proiecte culturale, educaționale și sportive;
- Eficiență energetică și tranziție verde;
- Dezvoltare socială și îmbunătățirea condițiilor de trai.

Accesarea acestor surse necesită o planificare atentă, documentație solidă, colaborare interinstituțională și o capacitate administrativă bine pregătită.

Alte finanțări nerambursabile care pot proveni de la o varietate de finanțatori

În completarea fondurilor europene și a celor provenite din bugetul național, comuna Ștefănești poate beneficia de o varietate de surse alternative de finanțare nerambursabilă, disponibile prin granturi internaționale, programe europene tematice sau linii de finanțare susținute de entități publice și private.

1. Granturile Spațiului Economic European (SEE) și Norvegiene

Acestea reprezintă contribuția Islandei, Liechtensteinului și Norvegiei la reducerea disparităților economice și sociale în cadrul Spațiului Economic European, dar și la consolidarea relațiilor bilaterale cu cele 15 state beneficiare, inclusiv România.

- **Beneficiari eligibili**: entități și organizații din România și din statele donatoare;
- **Finanțator**: Mecanismul Financiar SEE 2014–2021;
- **Perioada de implementare**: 2018–2024;
- **Domenii finanțate**:
    - incluziune socială, combaterea sărăciei, sprijin pentru copiii și tinerii în risc, drepturile omului;
    - eficiență energetică, energie regenerabilă, securitate energetică;

- dezvoltare de afaceri, inovare, IMM-uri;
- sănătate publică, cercetare, mediu și schimbări climatice;
- patrimoniu cultural, antreprenoriat cultural, cooperare culturală;
- justiție, combaterea violenței domestice, afaceri interne, poliție, educație;
- muncă decentă, dialog social și cetățenie activă.

2. Programul Europa Creativă – Subprogramul Cultură

Un program al Comisiei Europene dedicat sprijinirii sectoarelor culturale și creative.

- **Finanțator**: Comisia Europeană (prin Agenția Executivă pentru Educație, Audiovizual și Cultură din Bruxelles);
- **Beneficiari eligibili**: organizații neguvernamentale, instituții publice, companii private cu activitate culturală;
- **Domenii finanțate**: proiecte culturale și audiovizuale, mobilitate artistică, cooperare transnațională;
- **Asistență tehnică**: oferită gratuit în România de Biroul Europa Creativă.

3. Programul LIFE – Mediu și Acțiune Climatică

Este principalul instrument de finanțare al Uniunii Europene pentru proiecte de mediu și climă.

- **Finanțator**: Comisia Europeană (prin Ministerul Mediului din România);
- **Beneficiari eligibili**: autorități publice locale;
- **Obiective**:
  - tranziția către o economie circulară, eficientă energetic și cu emisii reduse;
  - protejarea biodiversității și a resurselor naturale;
  - adaptarea la schimbările climatice și promovarea energiilor curate.

4. Programul ROSENC – Eficiență Energetică în Iluminat (PREEI)

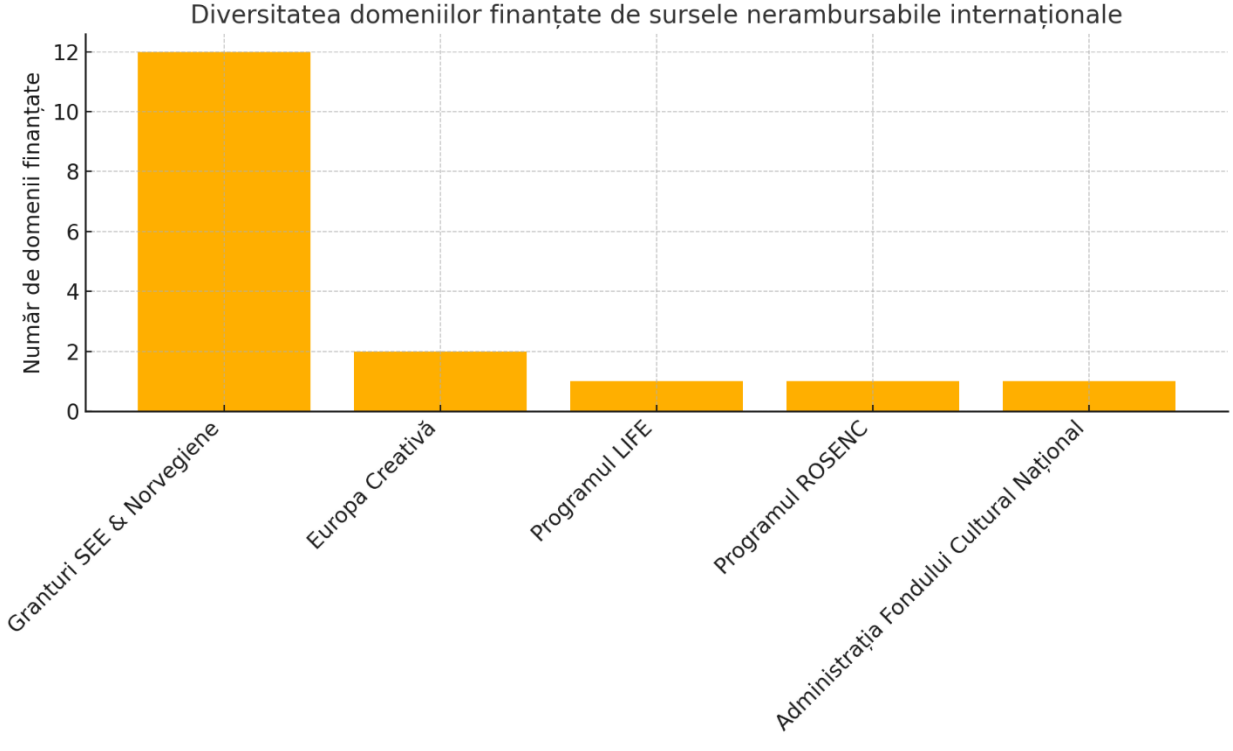
Un program național susținut de Clusterul de Energii Sustenabile din România – ROSENC, dedicat reducerii consumului de energie în iluminatul public stradal.

- **Beneficiari eligibili**: autorități publice locale;
- **Obiective**:
  - modernizarea și eficientizarea iluminatului public;
  - reducerea cheltuielilor anuale cu iluminatul cu 50–70%;
  - instalarea de corpuri de iluminat LED și sisteme de telegestiune/dimare.

5. Administrația Fondului Cultural Național (AFCN)

Principalul finanțator public național al activităților culturale, operând prin apeluri competitive.

- **Finanțator**: Ministerul Culturii;
- **Beneficiari eligibili**: asociații, fundații, instituții publice de cultură, persoane fizice autorizate, societăți comerciale;
- **Domenii finanțate**: proiecte culturale, educaționale și creative la nivel local, regional sau național;
- **Mecanism de selecție**: bazat pe transparență, relevanță și impact cultural.

4.3 O abordare integrata care raspunde nevoilor de dezvoltare identificate si potentialul zonei

Comuna Ștefănești reprezintă un exemplu semnificativ de comunitate rurală aflată la intersecția unor provocări multiple – economice, sociale, climatice, demografice și de mediu – interdependente și accentuate de transformările din ultimele decenii. Conștientă de complexitatea acestor provocări și de necesitatea alinierii la obiectivele europene privind dezvoltarea teritorială sustenabilă, administrația locală a fundamentat direcțiile strategice într-o manieră integrată și coerentă, în acord cu principiile prevăzute la art. 48 din Regulamentul (UE) 2021/1058 privind

Fondul European de Dezvoltare Regională (FEDR), care promovează o abordare holistică a dezvoltării teritoriale.

Provocări economice

Din punct de vedere economic, comuna Ștefănești se bazează în principal pe agricultură, organizată preponderent sub forma exploatațiilor familiale de mici dimensiuni. Producția acestora este destinată în special autoconsumului sau valorificării pe piețele locale. Absența unor unități moderne de procesare agroalimentară și a structurilor asociative eficiente limitează integrarea producătorilor locali în lanțuri valorice competitive, menținând astfel agricultura la un nivel redus de valoare adăugată. În același timp, investițiile private sunt scăzute, pe fondul lipsei infrastructurii industriale, logistice și de servicii capabile să diversifice economia locală și să stimuleze crearea de locuri de muncă. Această situație se reflectă într-un grad redus de ocupare a populației active și într-o dependență crescută a gospodăriilor de ajutoarele sociale, ceea ce accentuează riscurile de sărăcie și excluziune economică.

Provocări sociale

La nivel social, persistă fenomene de marginalizare care se reflectă în dificultățile de integrare profesională ale anumitor categorii vulnerabile, în special persoanele cu studii reduse sau fără calificare. Abandonul școlar, mai ales în rândul copiilor proveniți din familii cu venituri mici, constituie un risc semnificativ de excluziune educațională și socială, perpetuând ciclul sărăciei. De asemenea, grupurile vulnerabile – precum vârstnicii singuri, persoanele cu dizabilități sau familiile numeroase – întâmpină dificultăți în accesarea serviciilor sociale adecvate, ceea ce amplifică polarizarea socială și slăbește coeziunea comunitară..

Provocări climatice și de mediu

Comuna Ștefănești resimte tot mai acut efectele schimbărilor climatice. Alternanțele frecvente între perioade de secetă și precipitații extreme afectează producția agricolă și contribuie la degradarea solului, sporind riscul de eroziune și deșertificare. În lipsa unor sisteme moderne de gestionare a deșeurilor și a unor campanii educaționale constante în domeniul protecției mediului, presiunile asupra ecosistemelor locale se intensifică. În plus, spațiile verzi sunt insuficiente și slab întreținute, ceea ce limitează capacitatea comunei de a menține un microclimat sănătos și de a absorbi emisiile de dioxid de carbon.

Patrimoniul cultural și oportunitățile de dezvoltare prin turism sustenabil

Comuna Ștefănești dispune de un patrimoniu cultural și natural valoros, insuficient valorificat până în prezent, dar cu potențial real de a deveni un motor important de dezvoltare locală durabilă. Poziționarea geografică favorabilă – în zona de contact dintre dealurile subcarpatice și munții Căpățânii, proximitatea unor rute turistice regionale importante și peisajul natural deosebit – oferă comunei oportunitatea de a se afirma ca o destinație autentică de turism rural și cultural.

a. Valoarea patrimoniului cultural

Comuna găzduiește mai multe lăcașuri de cult ortodox cu valoare istorică și arhitecturală deosebită, cu origini ce pot fi urmărite până în secolele XVII–XVIII. Acestea constituie repere identitare importante pentru comunitate și pot fi integrate în circuite tematice de turism religios, în asociere cu zonele turistice consacrate din județul Vâlcea (Cozia, Turnu, Frăsinei). Pe lângă edificiile religioase, patrimoniul cultural imaterial local – meșteșugurile tradiționale, obiceiurile legate de sărbători, folclorul și gastronomia specifică – reprezintă resurse valoroase pentru dezvoltarea unui turism autentic, cu caracter participativ și comunitar.

b. Turism rural, ecoturism și inițiative locale

Turismul rural și agroturismul pot oferi o alternativă economică viabilă în contextul fragilității sectorului agricol, încurajând păstrarea ocupațiilor tradiționale și generând locuri de muncă locale. În acest sens, comuna poate sprijini dezvoltarea de pensiuni familiale, ferme agroturistice sau ateliere de artizanat care să ofere vizitatorilor experiențe autentice, bazate pe specificul local. Amenajarea de trasee ecoturistice, poteci tematice, spații de recreere și belvedere poate contribui la diversificarea ofertei turistice, cu impact pozitiv asupra duratei medii a sejurului și a cheltuielilor efectuate de turiști.

c. Oportunități de valorificare sustenabilă

Valorificarea patrimoniului cultural și natural trebuie să se realizeze într-un mod sustenabil, prin integrarea principiilor de conservare, participare comunitară și promovare inteligentă. Inițiativele de tip festivaluri locale, târguri tradiționale, expoziții tematice sau campanii de promovare digitală pot contribui la creșterea vizibilității comunei și la atragerea de noi vizitatori, inclusiv din rândul diasporei sau al turiștilor străini interesați de turismul cultural și experiențial.

Pe termen mediu și lung, este necesară dezvoltarea unei strategii locale de turism sustenabil, care să vizeze:

- restaurarea și reabilitarea obiectivelor istorice;
- includerea comunei în rețele turistice tematice regionale;

- realizarea de parteneriate cu operatori privați și ONG-uri culturale;
- dezvoltarea de infrastructuri de informare turistică (puncte info, hărți interactive, aplicații mobile);
- implicarea tinerilor și a școlilor în proiecte educaționale de redescoperire a valorilor locale.

Proiectele aflate în pregătire sau deja structurate pentru consolidarea, restaurarea și punerea în valoare a acestor obiective – inclusiv digitizarea lor și integrarea în circuite turistice tematice – reprezintă o oportunitate strategică pentru atragerea vizitatorilor și generarea de activități economice complementare, în domenii precum artizanatul local, serviciile Horeca, ghidajul turistic sau organizarea de evenimente culturale și religioase. Astfel, patrimoniul cultural devine un vector de revitalizare economică și socială, creând premise pentru noi locuri de muncă și pentru reconectarea comunității la propria identitate.

d. Impact asupra dezvoltării locale

Prin corelarea investițiilor în patrimoniu cu inițiative antreprenoriale locale și cu infrastructuri turistice adaptate cerințelor actuale (mobilitate verde, accesibilitate, semnalistică, servicii Horeca), comuna Ștefănești poate transforma moștenirea sa culturală într-un avantaj competitiv. Turismul sustenabil, bazat pe respect față de patrimoniu, implicarea comunității și protejarea mediului, poate deveni un pilon strategic al dezvoltării locale și un factor de coeziune socială, contribuind la revitalizarea identității locale și la creșterea atractivității comunei pentru generațiile tinere și pentru potențialii investitori.

Provocări demografice

Din punct de vedere demografic, comuna se confruntă cu o accentuată tendință de îmbătrânire a populației, cauzată de migrarea tinerilor și a familiilor tinere spre mediul urban sau în afara țării. Acest fenomen afectează potențialul de dezvoltare locală și pune presiune pe sistemele de servicii sociale și medicale, solicitate tot mai mult de o populație vârstnică aflată în creștere. Scăderea constantă a numărului de copii ridică semne de întrebare cu privire la viabilitatea rețelei educaționale locale, riscând închiderea unor unități școlare și reducerea atractivității comunei pentru noii locuitori.

Provocări administrative

La nivel administrativ, Primăria Ștefănești este organizată printr-o structură formată din primar, viceprimar și cinci compartimente principale – urbanism, finanțe, stare civilă, investiții și asistență

socială – sprijinite de compartimente auxiliare, precum relații publice, resurse umane, cadastru, registru agricol, achiziții publice și registratură. Deși au fost accesate fonduri europene în cadrul POR 2014–2020 pentru digitalizare, modernizarea iluminatului public și elaborarea documentațiilor urbanistice, administrația întâmpină în continuare dificultăți în gestionarea proiectelor complexe, în special în domenii emergente precum tranziția verde, economia circulară sau adaptarea la schimbările climatice. Totodată, absența unui compartiment specializat în atragerea și gestionarea fondurilor nerambursabile limitează capacitatea instituțională de a valorifica pe deplin oportunitățile disponibile.

Viziune integrată pentru dezvoltarea durabilă

Pentru a răspunde acestor provocări interconectate, comuna Ștefănești își propune implementarea unei strategii coerente și multisectoriale, menite să stimuleze simultan dezvoltarea economică locală, coeziunea socială, adaptarea la schimbările climatice și protecția mediului. Strategia vizează continuarea investițiilor în valorificarea patrimoniului cultural-religios, cu potențial de atragere a turismului și creare a locurilor de muncă, dar și diversificarea activităților economice prin susținerea meșteșugurilor tradiționale, promovarea produselor agroalimentare locale și integrarea comunei în circuite turistice tematice.

De asemenea, toate investițiile viitoare vor adopta principiile economiei circulare, prin utilizarea materialelor durabile, reducerea risipei, gestionarea eficientă a deșeurilor, reciclare și conservarea resurselor naturale. Proiectele vor respecta principiul DNSH („Do No Significant Harm”), asigurând că intervențiile publice nu produc prejudicii semnificative mediului și contribuie activ la protejarea biodiversității și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră.

Investițiile în spații verzi, plantări de arbori, amenajări cu rol climatic și infrastructuri sustenabile – inclusiv clădiri eficiente energetic și soluții smart pentru servicii publice – vor fi, de asemenea, prioritare. Această abordare integrată constituie fundamentul unui model de dezvoltare durabilă pentru Ștefănești, având ca obiectiv transformarea comunei într-o comunitate reziliență, incluzivă și aliniată la standardele europene contemporane.

O viziune integrată pentru o comunitate reziliență și sustenabilă

Administrația publică locală a recunoscut că aceste provocări nu pot fi abordate izolat și a adoptat o strategie integrată, în conformitate cu cerințele art. 48 din Regulamentul FEDR. Pe lângă investițiile în infrastructura culturală cu impact economic și turistic, strategia include măsuri

dedicate adaptării la schimbările climatice și reducerii riscurilor de deșertificare, prin reabilitarea și extinderea spațiilor verzi, implementarea de soluții inovatoare pentru gestionarea resurselor de apă și reducerea pierderilor în agricultură. Principiile economiei circulare și respectarea strictă a principiului DNSH („Do No Significant Harm") constituie piloni centrali ai proiectelor viitoare, garantând că dezvoltarea locală protejează mediul și contribuie la reducerea emisiilor de carbon și conservarea ecosistemelor.

Dimensiunea socială a strategiei vizează reducerea marginalizării prin programe integrate de sprijin pentru copii, tineri și familii vulnerabile, precum și prin măsuri care încurajează incluziunea persoanelor vârstnice și a celor cu dizabilități, inclusiv prin adaptarea infrastructurilor restaurate pentru acces universal. Totodată, creșterea capacității administrative prin digitalizarea serviciilor, perfecționarea continuă a personalului și colaborarea cu experți pentru atragerea fondurilor europene constituie motorul instituțional care asigură implementarea eficientă a abordării integrate.

Astfel, comuna Ștefănești își consolidează traiectoria către o dezvoltare sustenabilă și reziliență, transformând constrângerile actuale în oportunități de regenerare economică, socială și ambientală. Această abordare tratează unitar dimensiunile economice, climatice, demografice, sociale și de mediu, în beneficiul direct al comunității locale și al generațiilor viitoare.

Prin această strategie integrată, comuna nu doar remediează problemele structurale existente, ci construiește un model local de comunitate reziliență, competitivă și incluzivă, care valorifică inteligent resursele economice, culturale și naturale, oferind locuitorilor perspective reale de bunăstare, coeziune socială și calitate a vieții, în armonie cu mediul și în spiritul solidarității între generații.

CAPITOLUL 5: PORTOFOLIUL DE PROIECTE

LISTA PROIECTE IMPLEMENTATE/IN CURS DE IMPLEMENTARE LA NIVEL DE COMUNA ȘTEFĂNEȘTI :

5.1. Lista completă a proiectelor (pe baza politicilor și programelor elaborate)

În vederea implementării viziunii de dezvoltare durabilă a comunei Ștefănești pentru perioada 2025–2030, precum și pentru atingerea obiectivelor strategice definite în cadrul documentului, a fost elaborat un portofoliu integrat de proiecte, structurat pe domenii tematice prioritare. Acest portofoliu reflectă nevoile reale ale comunității, potențialul local identificat, resursele existente și oportunitățile de finanțare disponibile la nivel național și european.

Portofoliul de proiecte include atât intervenții majore de infrastructură publică, cât și proiecte cu impact social, economic, cultural sau de mediu, concepute în logica dezvoltării sustenabile și a tranziției verzi și digitale. Proiectele au fost ierarhizate în funcție de urgența și relevanța lor pentru comunitate, gradul de maturitate tehnico-economică, fezabilitatea implementării, impactul asupra calității vieții și capacitatea de a atrage resurse financiare nerambursabile.

În elaborarea acestui portofoliu s-a urmărit o abordare coerentă și integrată, care să asigure corelarea dintre investițiile planificate și politicile publice la nivel regional, național și european, cu accent pe respectarea principiului DNSH („Do No Significant Harm") și pe alinierea cu obiectivele Agendei 2030 pentru Dezvoltare locală.

Portofoliul are caracter flexibil și va putea fi actualizat periodic, în funcție de evoluția nevoilor comunității, apariția unor noi oportunități de finanțare sau modificările legislative și instituționale. Acest instrument strategic reprezintă baza tehnică și operațională pentru planificarea bugetară, elaborarea de proiecte, atragerea de investiții și monitorizarea progresului înregistrat în implementarea Strategiei.

PROIECTE PROPUSE						
	Proiecte propuse/ Priorități	**Rezultate așteptate**	**Potențiale surse de finanțare**	**Indicatori de evaluare**	**Termen estimativ de imple-mentare**	**Responsabili**
Obiectiv Strategic 1: Creșterea calității vieții și accesului echitabil la servicii publice moderne						
1.	Modernizarea și extinderea infrastructurii de	➢ Creșterea gradului de siguranță în ceea ce privește	- Programul Național de Dezvoltare	Număr de kilometri de drum modernizat (km); - Număr de căi de acces	**2026 – 2029** (etapizat, în funcție de fonduri	- Primăria Comunei Ștefănești (Responsabil

	transport (drumuri comunale, căi de acces către terenuri agricole, legături intersate).	circulația rutieră pe drumurile locale. ➢ Asigurarea conectivității între toate satele comunei prin drumuri modernizate. ➢ Facilitarea accesului la terenurile agricole și valorificarea potențialului agricol. ➢ Reducerea timpului de deplasare și creșterea accesibilității la servicii și instituții. ➢ Îmbunătățirea accesului la rețelele de transport intercomunal și județean.	Locală (PNDL) – Subprogramul „Modernizarea satului românesc” - Programul Operațional Regional (POR) 2025-2030 – Prioritatea 5 – Regiuni accesibile - Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală (FEADR) – măsuri pentru infrastructură rurală - Programul Național de Investiții „Anghel Saligny” - Buget local / județean	modernizate spre terenuri agricole; - Număr de sate conectate prin drumuri modernizate; - Timp mediu de deplasare redus (minute); - Număr de locuitori care beneficiază de îmbunătățirea accesului la transport (persoane).	disponibile și studii de fezabilitate)	principal) - Consiliul Județean Vâlcea - Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației (MDLPA) - Administrația Fondului pentru Mediu (dacă se includ soluții verzi) - ADR Sud-Vest Oltenia (pentru POR) - Unități de consultanță și proiectare, firme de execuție lucrări publice
2.	•Reabilitarea și extinderea rețelelor de apă, canalizare, energie electrică și internet în toate satele componente.	➢ Alinierea la standardele europene în materie de utilități publice. ➢ Creșterea gradului de confort și siguranță în gospodării. ➢ Reducerea pierderilor și a riscurilor de avarii în rețelele vechi. ➢ Creșterea atractivității comunei pentru locuire și investiții. ➢ Asigurarea accesului la internet de mare viteză ca suport pentru educație, economie și administrație digitală	- Programul Național de Investiții „Anghel Saligny” - Programul Operațional Dezvoltare Durabilă (PODD) - Planul Național de Redresare și Reziliență – Componenta 5 - Fondul de Coeziune / FEDR prin POR Sud-Vest Oltenia 2025-2030 - Bugetul local al UAT Ștefănești - Administrația Fondului pentru Mediu (pentru extinderea rețelei electrice verzi și internet verde)	- Lungime rețea apă modernizată/extinsă: min. 20 km - Lungime rețea canalizare nouă/modernizată: min. 15 km - Număr gospodării conectate la rețele moderne: min. 1000 - Număr gospodării cu acces internet de mare viteză: min. 900 - Scăderea pierderilor din rețelele vechi cu min. 30% - Număr de sisteme smart/metereologice integrate: min. 2	2026–2029	Primăria Comunei Ștefănești - Operatorii de utilități regionale (Apavil, CEZ/Distribuție Oltenia, furnizori internet) - ADI-uri de profil, Ministerul Dezvoltării
3.	•Îmbunătățirea accesului la servicii de	Creșterea accesibilității și	- Programul Național de Redresare și	Dispensar medical modernizat și dotat: 1 unitate	2026–2028	- Primăria Comunei Ștefănești - Direcția de

	sănătate, inclusiv dotarea dispensarului și dezvoltarea serviciilor de asistență socială.	calității serviciilor medicale locale. □ Reducerea timpului de intervenție și diagnostic pentru locuitori. □ Creșterea gradului de acoperire a nevoilor de asistență socială în rândul categoriilor vulnerabile. □ Asigurarea unei baze materiale moderne și funcționale pentru serviciile medicale și sociale. □ Creșterea nivelului de informare și prevenție în rândul populației privind sănătatea.	Reziliență (PNRR), Componenta 12 – Sănătate - Programul Național de Dezvoltare Locală (PNDL) / „Anghel Saligny” - Programul Operațional Sănătate 2025-2030 (POS) - Programul Operațional Incluziune și Demnitate Socială (POIDS) - Bugetul local - Granturi SEE și Norvegiene – domeniile sănătate și servicii sociale	- Număr echipamente medicale achiziționate: min. 25 - Număr beneficiari ai serviciilor sociale extinse: min. 200 persoane/an - Număr campanii de informare/prevenție organizate: min. 6/an - Timp mediu de răspuns medical redus cu: min. 30% - Grad de acoperire a serviciilor sociale la nivelul comunei: peste 80% din cazurile eligibile		Asistență Socială - Personal medical din cadrul dispensarului - Direcția de Sănătate Publică Vâlcea - Ministerul Sănătății și Ministerul Muncii (pentru componentele sociale)
4	•Amenajarea spațiilor publice (parcuri, locuri de joacă, zone pietonale, platforme de recreere, Amenajarea de piste pentru bicicliști).	□ Creșterea satisfacției locuitorilor prin asigurarea unor spații de calitate pentru petrecerea timpului liber. □ Promovarea incluziunii sociale și a interacțiunii comunitare. □ Creșterea atractivității comunei pentru familii tinere și turiști □ Asigurarea accesibilității pentru toate categoriile de vârstă, inclusiv persoane cu dizabilități. □ Creșterea nivelului de siguranță în spațiile publice.	ogramul Național de Redresare și Reziliență (PNRR) – Componenta 10 (Fondul Local) - Programele Operaționale Regionale 2025-2030 (POR Sud-Vest Oltenia) - Programul Național de Dezvoltare Locală (PNDL) / Anghel Saligny - Bugetul local - Administrația Fondului pentru Mediu – pentru componente verzi (infrastructură verde, piste bicicliști)	- Număr de parcuri/locuri de joacă amenajate: min. 3 - Suprafață totală spații publice reamenajate: min. 6.000 mp - Număr de metri de pistă pentru bicicliști create: min. 2.000 m - Număr de bănci, coșuri de gunoi și elemente de mobilier urban montate: min. 80 - Număr estimativ de beneficiari: peste 2.000 persoane/an - Număr de zone dotate cu accesibilitate pentru persoane cu dizabilități: min. 5	2026–2028	- Primăria Comunei Ștefănești - Compartimentul Urbanism - Compartimentul Investiții - Consiliul Local Ștefănești
5	•Dezvoltarea infrastructurii educaționale și susținerea programelor extracurriculare.	□ Creșterea calității procesului educațional prin infrastructură modernizată. □ Asigurarea unui mediu educațional sigur, sănătos și stimulativ pentru elevi.	Programul Operațional Educație și Ocupare (POEO) 2025-2030 - Programele Operaționale Regionale (POR Sud-Vest	- Număr de unități de învățământ reabilitate: min. 2 - Număr de săli de clasă modernizate sau construite: min. 6 - Număr de laboratoare/ateliere dotate: min. 3 - Număr de elevi	2026–2029	Primăria Comunei Ștefănești - Conducerea unităților de învățământ - Compartimentul Investiții - Consiliul Local - Inspectoratul

		Creșterea participării școlare și reducerea abandonului Dezvoltarea de competențe complementare prin activități extracurriculare (culturale, sportive, ecologice etc.). Sprijinirea formării continue a cadrelor didactice și implicarea comunității în actul educațional.	Oltenia) – infrastructură școlară - Programul Național de Redresare și Reziliență (PNRR) – Componenta 15: Educație - PNDL / Programul Anghel Saligny – pentru infrastructură - Buget local și sponsorizări comunitare	beneficiari ai programelor extracurriculare: min. 250 - Scăderea ratei de abandon școlar cu min. 30% față de anul de referință 2025 - Număr de cadre didactice implicate în formare continuă: min. 20		Școlar Județean Vâlcea
Obiectiv Strategic 2: Diversificarea economiei locale și susținerea antreprenoriatului rural						
	•Sprijinirea agriculturii durabile și ecologice, cu accent pe produsele locale și lanțuri scurte de aprovizionare.	Creșterea ponderii produselor locale ecologice pe piața regională. Îmbunătățirea calității solului și reducerea impactului negativ asupra mediului. Valorificarea superioară a resurselor naturale locale prin metode agricole prietenoase cu mediul. Stimularea consumului de produse locale și reducerea dependenței de lanțurile lungi de aprovizionare. Dezvoltarea unei imagini identitare a comunei ca promotoare de agricultură sustenabilă.	- Planul Strategic PAC 2023–2027 (Sprijin pentru agricultură ecologică, ecoscheme) - Programul LEADER prin GAL (Grupuri de Acțiune Locală) - Programul Național de Dezvoltare Rurală (PNDR) – viitor program 2027+ - Granturi SEE / Norvegiene – pentru proiecte de economie verde - Programe naționale de sprijinire a fermierilor (AFIR, MADR)	- Număr de producători implicați în practici ecologice: min. 30 - Număr de ferme înregistrate în agricultura durabilă: min. 15 - Număr de forme asociative sprijinite/înființate: min. 3 - Creșterea suprafeței cultivate prin metode ecologice cu min. 20% față de 2025 - Organizarea a min. 2 târguri anuale pentru produse locale - Reducerea cu min. 25% a distanței medii de transport a produselor locale până la piață	2026–2028	- Primăria Comunei Ștefănești - Compartimentul Agricol și Investiții - Consiliul Local - Direcția Agricolă Județeană Vâlcea
	•Încurajarea formării de asociații agricole și cooperare între fermieri.	Creșterea capacității de negociere a fermierilor în raport cu intermediarii și piețele de desfacere. Facilitarea accesului colectiv la utilaje, tehnologii și servicii specializate. Acces mai facil la finanțare nerambursabilă pentru grupuri organizate. Promovarea unei agriculturi colaborative, orientată	- **PNDR / Planul Strategic PAC 2023–2027** – Intervenția DR-28 – Sprijin pentru cooperative și grupuri de producători - **GAL (LEADER)** – Sprijin pentru cooperare - **Programul Tranziție Justă	- Număr de asociații agricole nou înființate: **min. 3 până în 2030** - Număr de membri fermieri implicați: **min. 50** - Suprafață agricolă gestionată în comun: **min. 200 ha** - Valoare fonduri accesate de grupuri: **min. 500.000 euro** - Număr de proiecte comune implementate: **min. 5**	**2026–2029**, cu activități de promovare și sprijin instituțional demarate din 2026	- **Primăria Ștefănești – Compartiment Agricol / Investiții** - **Asociații existente / fermieri locali** - **Consultanți agricoli / GAL local** - **Oficiul Județean pentru Finanțarea Investițiilor Rurale (OJFIR)**

		spre eficiență economică. □ Întărirea coeziunii și solidarității în rândul producătorilor agricoli locali.	(dacă aplicabil) - **Fonduri proprii ale membrilor / microfinanțare rurală** - **Programe Ministerul Agriculturii** pentru constituirea de cooperative			
	•Dezvoltarea unor micro-platforme agroalimentare și puncte de colectare în apropierea zonelor de producție	□ Reducerea pierderilor de produse agricole perisabile. □ Facilitarea procesului de colectare și distribuție a produselor în condiții igienice și eficiente. □ Sprijinirea procesării primare la nivel local, cu valoare adăugată. □ Creșterea veniturilor micilor fermieri prin vânzare directă sau integrată. □ Conectarea mai rapidă a producției locale la piețele urbane și regionale.	- Planul Strategic PAC 2023–2027 (intervenții pentru investiții în exploatații și infrastructuri colective) - Programul LEADER prin GAL (pentru infrastructură agroalimentară) - AFIR – Submăsura 4.2 (procesare) - Fonduri Norvegiene pentru dezvoltare rurală și sustenabilitate - Programe din PNRR (în limita eligibilității) - Buget local / parteneriate public-private	- Număr de micro-platforme funcționale: min. 2 - Număr de puncte de colectare create: min. 4 - Producători locali deserviți de sistem: min. 40 - Reducerea pierderilor post-recoltă estimate: -30% - Creștere cu min. 20% a volumului de produse locale vândute în lanțuri scurte - Timpul mediu de colectare redus cu 40%	2026–2029	- Primăria Comunei Ștefănești - Compartimentul Agricol și Investiții - Direcția Agricolă Județeană Vâlcea - Consiliul Local
	•Promovarea inițiativelor de economie socială și a micilor afaceri în domeniul meșteșugurilor, turismului, comerțului local.	□ Crearea de locuri de muncă locale, în special pentru persoane vulnerabile sau defavorizate. □ Revitalizarea meșteșugurilor tradiționale ca resursă economică și culturală. □ Dezvoltarea unei oferte turistice integrate (turism rural, gastronomic, cultural). □ Creșterea vizibilității produselor și serviciilor locale pe platforme digitale și în târguri regionale. □ Stimularea inițiativei antreprenoriale în rândul tinerilor și al femeilor.	- **Programul Incluziune și Demnitate Socială 2025-2030 (POIDS)** – pentru economie socială - **Programul Tranziție Justă 2025-2030**, dacă zona este eligibilă - **PNRR – Pilonul V: Coeziune economică și socială** - **Granturi SEE & Norvegiene** – linia pentru	- Număr inițiative de economie socială sprijinite: **min. 5** - Număr de locuri de muncă nou create: **min. 20**, dintre care min. 8 persoane vulnerabile - Număr de produse tradiționale promovate online: **min. 10** - Număr de meșteșugari implicați: **min. 15** - Număr de participări la târguri/expouri: **min. 6** pe an - Număr de femei sau tineri antreprenori sprijiniți: **min. 10**	2026–2029	- **Primăria Ștefănești** – coordonare și sprijin - **GAL local** – pentru finanțare LEADER și selecția proiectelor - **ONG-uri / cooperative / asociații de economie socială** - **Consiliul Local și Compartimentul Investiții**

			antreprenoriat social - **Fonduri LEADER (GAL)** pentru antreprenoriat rural - **Start-up Nation Rural** sau alte scheme IMM de la Ministerul Economiei			
	•Creșterea capacității de atragere a investițiilor private și a fondurilor nerambursabile în domeniul economic.	Dezvoltarea unui portofoliu de proiecte pregătite pentru finanțare. Îmbunătățirea imaginii comunei ca destinație favorabilă investițiilor. Întărirea capacității administrative de scriere, depunere și implementare a proiectelor. Sprijinirea antreprenorilor locali în accesarea programelor naționale și europene. Crearea unui cadru predictibil și prietenos pentru investitori prin măsuri de sprijin și facilități locale.	- POCIDIF 2025-2030 – Componenta de digitalizare și investiții teritoriale - PNRR – Reforme și investiții în capacitate administrativă și sprijin IMM-uri - Start-Up Nation și alte programe IMM de la Ministerul Economiei - Programul Tranziție Justă (dacă aplicabil) - Programul LEADER (GAL) pentru proiecte de antreprenoriat - Fonduri proprii și atragerea de capital privat	- Număr proiecte incluse într-un portofoliu complet: **min. 10** - Număr investitori privați atrași în comună: **min. 3 în 3 ani** - Valoare fonduri nerambursabile atrase: **min. 2 milioane euro până în 2030** - Număr de antreprenori locali sprijiniți: **min. 20** - Evenimente/ateliere de informare pentru IMM-uri: **min. 4/an**	**2026–2028** pentru faza inițială de consolidare a capacității administrative și pregătirea de proiecte; atragerea investițiilor continuă pe termen mediu și lung (2026–2030)	- **Primăria Ștefănești – Compartiment Investiții și Dezvoltare** - **Consiliul Local – pentru aprobarea cadrului de sprijin** - **Consultanți în accesarea fondurilor europene** - **GAL local** – pentru sprijinul IMM-urilor
Obiectiv Strategic 3: Dezvoltarea turismului durabil și valorificarea patrimoniului local						
	•Identificarea și promovarea obiectivelor turistice locale (situri arheologice, biserici, peisaje, tradiții).	Crearea unei hărți interactive cu toate obiectivele de interes turistic din comună. Restaurare, reabilitare, consolidare, unități de cult/biserici precum și restaurarea picturii; punerea în valoare a acestora, Creșterea numărului de vizitatori prin promovarea online și offline a patrimoniului local. Valorificarea patrimoniului arheologic, natural și religios prin ghidaj	**PNRR – Pilonul IV – Turism și Cultură** - **Programul Național de Restaurare (PNR) – Institutul Național al Patrimoniului** - **Programul Europa Creativă** (pentru patrimoniu imaterial) - **Fonduri SEE și Norvegiene – Patrimoniu**	- Număr obiective turistice identificate și promovate: **min. 10** - Hărți turistice realizate și distribuite: **min. 1000** - Număr de vizitatori anuali la obiectivele promovate: **creștere cu min. 30% până în 2030** - Număr de panouri informative instalate: **min. 15** - Număr de membri ai comunității implicați în activități turistice: **min. 25**	**2026–2029**, implementare etapizată: identificare și digitalizare (2026), intervenții fizice și promovare (2027–2029)	Primăria Ștefănești – Compartiment Cultură / Investiții / Urbanism - Parohii locale, Direcția Județeană pentru Cultură - ONG-uri culturale locale - GAL, OMD (organizație de management al destinației)

		local, panouri informative și pliante. □ Conectarea istoriei și tradițiilor locale la experiențe turistice autentice. □ Implicarea comunității locale în punerea în valoare a patrimoniului imaterial (povești, obiceiuri, gastronomie).	**cultural** **- AFIR – Submăsura 7.6** pentru patrimoniu religios **- Buget local + sponsorizări**			
	•Amenajarea de trasee ecoturistice tematice (pentru drumeții, biciclete, turism ecvestru)	□ Dezvoltarea infrastructurii verzi pentru activități de recreere și turism activ. □ Crearea de trasee marcate, sigure și atractive, cu puncte de belvedere și zone de popas. □ Diversificare a tipurilor de turism practicate (cicloturism, turism ecvestru, turism de natură). □ Creșterea duratei medii a sejururilor în zonă și a atractivității comunei pentru familii și grupuri. □ Promovarea ecoturismului ca alternativă sustenabilă și integrată în mediul rural.	**PNRR – Pilonul V – Valul Renovării – amenajări verzi și reziliente** **- Programul Național de Redresare și Reziliență (componente culturale și ecoturism)** **- AFIR – Submăsura 7.6** (pentru dezvoltare turistică rurală) **- Programul Operațional Regional (POR) 2025-2030 – OS 5.1: Regenerare teritorială** **- Buget local + sponsorizări / parteneriate ONG**	- Număr trasee ecoturistice amenajate: **min. 3 trasee tematice** - Lungime totală trasee: **min. 20 km** - Număr panouri informative și puncte de belvedere: **min. 15** - Număr vizitatori/an pe trasee: **+5000** - Creștere durată medie a sejurului cu **min. 1 zi până în 2030**	**2026–2028** (cu următoarele etape: cartare și consultare comunitară – 2026; amenajare fizică – 2027; promovare și lansare – 2028)	- Primăria Ștefănești – Compartiment Urbanism / Investiții - GAL - OMD Vâlcea / OMD local (Organizație de Management al Destinației)
	•Crearea de spații de cazare prin agroturism și stimularea inițiativelor private în turism.	□ Creșterea numărului de unități de cazare în gospodării rurale tradiționale. □ Atracția investitorilor locali în amenajarea de pensiuni, căsuțe de vacanță și campinguri. □ Oferirea unei experiențe autentice turiștilor: gastronomie locală, activități agricole, meșteșuguri. □ Crearea de pachete turistice tematice, în colaborare cu actorii economici locali. □ Accesarea de fonduri nerambursabile pentru sprijinirea	- **AFIR – Submăsura 6.4**: sprijin pentru investiții în crearea și dezvoltarea de activități neagricole (pensiuni, agroturism) - **PNRR – Componenta C11 Turism și cultură** **- POR 2025-2030 – OS 5.1 și 5.2 (revitalizare și economie locală)** - Buget local +	- Număr unități noi de cazare sprijinite: **min. 5 până în 2030** - Număr de locuri de cazare create: **min. 30** - Număr de pachete tematice dezvoltate: **min. 3 (gastronomie, agricultură, meșteșuguri)** - Grad de ocupare spații: **>50% anual**	**2026–2029** (etape: informare și consiliere antreprenori – 2026; accesare fonduri și execuție – 2027–2028; promovare și operare – 2029)	**- Primăria Ștefănești – Compartiment Dezvoltare / Investiții** **- GAL-ul local** **- Biroul local de promovare turistică** Antreprenori locali **- Asociația Națională de Turism Rural, Ecologic și Cultural (ANTREC)** - Agenții de turism regionale - ONG-uri de profil (patrimoniu, rural, meșteșuguri)

		agroturismului și turismului de familie.	cofinanțare privată			- OMD Vâlcea / CJ Vâlcea – promovare integrată
	•Realizarea unui brand turistic local și a unei strategii de promovare coerente	Elaborarea unui concept identitar vizual (logo, slogan, poveste de brand) specific comunei. Creșterea vizibilității comunei pe platformele online de turism și în rețelele de promovare județene. Participarea la târguri și evenimente de promovare turistică. Promovarea activă a comunei prin social media, materiale video, broșuri și aplicații mobile. Construirea unei reputații turistice pozitive, asociate cu autenticitate, natură și ospitalitate.	- **PNRR – Componenta C11: Turism și cultură** - **Programul Tranziție Justă (PTJ)** – promovare destinații turistice - **POR 2025-2030 – Obiectiv Specific 5.2: Dezvoltarea turismului sustenabil** - **Buget local** + sponsorizări locale	- Identitate vizuală finalizată și înregistrată (1) - Strategie de promovare turistică aprobată și implementată (1) - Număr materiale promoționale distribuite: **min. 1000 pliante/broșuri** - Număr de evenimente/târguri: **min. 3/an**	**2026–2028** (2026: concept branding și strategie; 2027: materiale, website, aplicație; 2028: participare târguri, evaluare impact)	- **Primăria Ștefănești – Compartiment Turism și Proiecte** - Consilier/consultant branding turistic - OMD Vâlcea (Organizația de Management al Destinației)
	-Integrarea comunei în rețele turistice regionale și parteneriate cu alte localități.	Creșterea fluxului de turiști prin includerea Ștefăneștiului în circuite turistice regionale. Aderarea la asociații de promovare turistică județene sau intercomunale. Dezvoltarea de trasee comune cu localități vecine (ex. trasee cultural-spirituale, gastronomice). Realizarea de proiecte comune transfrontaliere sau cu sprijin european. Promovarea turismului de cooperare ca motor de dezvoltare locală și regională.	Programul Interreg NEXT România-Bulgaria sau România-Serbia - Programul Național de Redresare și Reziliență (PNRR) – Componenta C11 - Programul Regiunea Sud-Vest Oltenia – Obiectiv 5.2 turism sustenabil - Buget local și cofinanțări din parteneriate	- Număr parteneriate turistice încheiate: min. 3 până în 2028 - Număr trasee turistice tematice dezvoltate în parteneriat: min. 2 - Proiecte depuse în parteneriat intercomunal sau transfrontalier: min. 1 - Număr de turiști/participanți la circuite comune: +25% față de 2026	2026–2029 (2026: aderare la rețele, parteneriate; 2027: elaborare trasee comune; 2028–2029: implementare proiecte și evaluare impact)	- Primăria Ștefănești – Compartiment Proiecte și Turism - Compartiment Relații externe și parteneriate - Asociații de dezvoltare intercomunitară (ADI) Parteneri piosibili: **CJ Vâlcea – Direcția Turism și Parteneriate** - Primăriile localităților învecinate (Călimănești, Sălătrucel, Păușești-Măglași etc.) - **Organizații de Management al Destinației (OMD)** - ONG-uri culturale, ghizi locali, structuri turistice
Obiectiv Strategic 4: Protejarea mediului și creșterea rezilienței la schimbările climatice						
	•Implementarea măsurilor de prevenție și adaptare la riscurile climatice (perdele forestiere, retenție de apă, reîmpăduriri).	Reducerea riscurilor de alunecări de teren și eroziune prin perdele forestiere și lucrări de stabilizare. Amenajarea zonelor de retenție a apei pentru prevenirea inundațiilor și combaterea secetei.	**Programul LIFE al Uniunii Europene – componenta Climă și Natură** - **PNRR – Componenta C3 (Păduri și**	Suprafață împădurită/reîmpădurită: **min. 10 ha până în 2029** - Număr km perdele forestiere instalate: **min. 3 km** - Număr zone de retenție a apei amenajate: **min. 2** - Număr documentații urbanistice actualizate cu	**2026–2029** (2026: studii și identificare terenuri; 2027–2028: lucrări efective; 2029: monitorizare și integrare în documente strategice)	- **Primăria Ștefănești – compartiment Mediu și Urbanism** - Compartiment Proiecte Europene - **Ocoalele Silvice, RNP Romsilva**

		Extinderea suprafețelor împădurite în zonele vulnerabile ecologic Îmbunătățirea calității solului și refacerea ecosistemelor locale. Integrarea principiilor de adaptare la schimbări climatice în documentațiile de urbanism și planificare locală.	**protecția biodiversității)** - **PNDR/NSP 2023–2027 – măsuri de mediu și climă** - **Fondul pentru Mediu – proiecte de reîmpădurire și combaterea deșertificării**	măsuri climatice: **toate PUG/PUZ-uri până în 2028**		
	•Dezvoltarea infrastructurii de colectare selectivă și reciclare.	Crearea de puncte de colectare selectivă în toate satele componente. Creșterea ratei de colectare separată a deșeurilor și reducerea cantității de deșeuri depozitate. Îmbunătățirea logisticii de transport și prelucrare a deșeurilor reciclabile. Implementare a de campanii periodice de informare și responsabilizare privind reciclarea. Colaborare cu operatori specializați pentru eficientizarea circuitului deșeurilor.	Fondul pentru Mediu – Programul privind gestionarea deșeurilor - PNRR – Componenta C3 – Economie circulară și managementul deșeurilor - Programul LIFE – Mediu și Climă - Programul Interreg sau parteneriate intercomunitare pentru infrastructuri comune	- Număr puncte colectare selectivă funcționale: min. 8 - Creșterea procentului de colectare selectivă la >50% până în 2029 - Număr de campanii de informare realizate anual: min. 2/an - Tonne deșeuri reciclate/an: creștere cu min. 30% față de 2025	**2026–2028** (2026: achiziții și infrastructură; 2027: implementare; 2028: consolidare și extindere cu parteneri regionali)	- **Primăria Ștefănești – compartiment Mediu și Achiziții** - ADI Salubrizare Vâlcea (dacă este cazul) - Compartiment Proiecte Europene **Operatori de salubritate locali** - ONG-uri de educație ecologică - Inspectoratul Școlar (pentru implicarea elevilor în campanii) - Companii de reciclare (Green Group, Remat etc.)
	•Promovarea utilizării energiilor regenerabile în gospodării și în clădirile publice.	Dotarea clădirilor publice cu panouri fotovoltaice și sisteme de eficiență energetică. Stimularea cetățenilor și antreprenorilor locali să adopte surse verzi de energie (solară, microhidro, biomasă). Accesarea de fonduri nerambursabile pentru tranziția energetică în gospodăriile vulnerabile. Reducerea amprentei de carbon a comunei. Dezvoltarea unui ghid local de bune practici privind energia regenerabilă.	- Programul Casa Verde – Administrația Fondului pentru Mediu (AFM) - PNRR – Componenta C6 – Energie - Programul LIFE (UE) - Fonduri Norvegiene 2021–2024 (Eficiență energetică în clădiri publice și locuințe sociale)	Număr clădiri publice dotate: min. 4 (primărie, dispensar, școală, grădiniță) - Număr gospodării sprijinite: min. 50 până în 2030 - Reducere medie estimată a consumului energetic în clădirile publice: >40% - Tonne CO_2 evitate: min. 150 t/an	2026–2029 (2026: studii, proiectare și aplicații; 2027: execuție în clădiri publice; 2028–2029: scheme pentru gospodării și monitorizare)	- Primăria Ștefănești – compartiment Tehnic și Proiecte Europene - Compartimentul de Mediu și Achiziții - Colaborare cu AFM și ADR Sud-Vest Oltenia
	•Valorificarea potențialului natural al	Reintroducerea în circuitul economic și ecologic a terenurilor	- Programul LIFE (UE) –	- Suprafață reîmpădurită: **min. 10 ha**	**2026–2029** (2026: identificare terenuri și	- **Primăria Ștefănești – compartiment**

	terenurilor degradate prin reconversie ecologică.	neproductive prin reîmpăduriri și refuncționalizări verzi. - Amenajarea de spații verzi, zone umede sau habitate ecologice pe suprafețele degradate. - Creșterea valorii de mediu și recreaționale a acestor terenuri. - Reducerea fenomenelor de deșertificare locală și refacerea biodiversității. - Integrarea acestor spații în rețeaua ecoturistică locală.	Natură și Biodiversitate - AFM – Programul de împăduriri și reconversie ecologică - PNRR – Componenta C3 – Managementul deșeurilor și regenerarea urbană - POIM 2025-2030 / viitorul Program pentru Climă și Mediu (Programul „Mediu și Climă” 2025-2030)	- Număr de zone verzi amenajate: **2–3** - Specii de arbori plantați: **min. 5 specii autohtone** - Timp mediu de regenerare ecologică: **<3 ani** - Creșterea biodiversității locale (monitorizată anual)	proiectare tehnică; 2027–2028: lucrări de reconversie; 2029: monitorizare și integrare turistică/ecologică)	**Mediu și Dezvoltare Durabilă** - Ocolul Silvic Călimănești (pentru suport tehnic și plantare) - Compartimentul Proiecte Europene **ONG-uri de mediu (ex. WWF România, Asociația EcoLogic)** - Instituții educaționale pentru activități de voluntariat - **Companii cu responsabilitate CSR interesate de sponsorizare (ex. „Plantăm fapte bune”)** - Consiliul Județean Vâlcea (pentru sinergii cu proiecte adiacente)
	•Creșterea nivelului de conștientizare ecologică în rândul populației.	- Organizarea de campanii de educație ecologică în școli și în comunitate. - Dezvoltarea de parteneriate cu ONG-uri de mediu și instituții educaționale. - Implicarea cetățenilor în acțiuni de voluntariat ecologic (plantări, ecologizări, concursuri tematice). - Stimularea formării de grupuri comunitare de inițiativă pentru protecția mediului. - Crearea unui program permanent de informare privind riscurile climatice și bunele practici de protejare a naturii.	AFM – Programul Educație ecologică - Programul LIFE – Guvernanță și informare în domeniul mediului - PNRR – Componenta C10 – Educație - Granturi SEE / Norvegiene – programul Mediu / Societate Civilă	- Număr campanii anuale: ≥3/an - Număr elevi și adulți implicați: >500 persoane/an - Număr ONG-uri și instituții partenere: ≥5 - Rată de participare comunitară în activități ecologice: ≥15% din populație - Număr materiale informative distribuite: >1000/an	**2026–2028** (2026: lansarea programului și primele campanii; 2027–2028: extinderea activităților, monitorizare și evaluare)	- **Primăria Ștefănești – compartiment Mediu și Educație** - Unitățile de învățământ din comună -Compartimentul Proiecte și Comunicare **ONG-uri specializate (ex. ViitorPlus, EcoAssist, Asociația MaiMultVerde)** - Inspectoratul Școlar Județean Vâlcea - Agenția pentru Protecția Mediului Vâlcea - Parohia locală și alte entități culturale - Platforme online de promovare și voluntariat civic
Obiectiv Strategic 5: Consolidarea capitalului uman și susținerea educației, culturii și identității locale						
	•Susținerea educației timpurii, școlare și a formării profesionale pentru tineri și adulți.	- Creșterea accesului la educație preșcolară prin modernizarea grădinițelor și sprijinirea familiilor vulnerabile.	- PNRR – C15 Educație - Programul Educație și Ocupare 2025-2030	- Număr grădinițe modernizate: ≥2 - Număr beneficiari „Școală după Școală”: ≥100 elevi/an - Rată de abandon școlar: sub 2%	**2026–2029** (2026–2027: investiții infrastructură și dotări; 2027–2029: extinderea programelor educaționale și formare	- **Primăria Ștefănești – compartiment Educație și Programe sociale** - **Unitățile de învățământ din comună**

		Îmbunătățirea condițiilor materiale și digitale din școlile comunei. Dezvoltarea unor parteneriate cu licee și centre de formare profesională din județ pentru a susține integrarea socio-profesională a tinerilor. Creșterea competențelor tinerilor și adulților prin cursuri de calificare și recalificare. Promovarea educației remediale și programelor de tip „Școală după școală” pentru reducerea abandonului școlar.	- Fondul Social European Plus (FSE+) - Granturi norvegiene – Incluziune socială și educație - Bugetul local / Consiliul Județean	- Număr tineri/adulți formați profesional: ≥50/an - Număr parteneriate încheiate cu licee/centre profesionale: ≥3	profesională continuă)	**- Consiliul Local și partenerii educaționali**
	•Înființarea de centre de învățare permanentă și sprijinirea reconversiei profesionale.	Amenajarea unui centru comunitar de învățare și formare continuă accesibil tuturor categoriilor de vârstă. Colaborarea cu instituții educaționale și organizații non-guvernamentale pentru furnizarea de cursuri de competențe digitale, antreprenoriat, agricultură ecologică etc. Creșterea adaptabilității forței de muncă locale la cerințele pieței prin programe de reconversie profesională. Sprijin pentru integrarea profesională a tinerilor reveniți din străinătate sau a celor în căutare de noi competențe. Crearea unui mecanism de identificare a nevoilor locale de formare.	- Programul Educație și Ocupare 2025-2030 (POEO) - Fondul Social European Plus (FSE+) - PNRR – C15 Educație și reforme digitale - Granturi Norvegiene (inclusiune, formare profesională) - Buget local / parteneriate public-private	- Număr centre înființate: **1 funcțional** - Număr participanți anual la formare: **≥50 persoane/an** - Număr de cursuri livrate: **≥6/an** - Rată de satisfacție a beneficiarilor: **>85%** - Număr de persoane angajate post-reconversie: **≥30 până în 2030**	**2026–2029** (2026: proiectare și amenajare; 2027–2029: operaționalizare și implementare programe de formare continuă și reconversie)	- Primăria Ștefănești – compartiment Dezvoltare locală și socială - Consiliul Local - Parteneri educaționali și furnizori acreditați de formare profesională
	•Conservarea și promovarea patrimoniului cultural imaterial (obiceiuri, meșteșuguri, tradiții).	Documentarea, arhivarea și promovarea tradițiilor, obiceiurilor locale și portului popular specific zonei. Susținerea meșteșugarilor locali	- Administrația Fondului Cultural Național (AFCN) - Programul Europa Creativă	- Număr de tradiții documentate și arhivate: ≥20 - Număr de evenimente culturale organizate anual: ≥2	2026–2028 (2026 – documentare, parteneriate, proiectare activități; 2027–2028 – implementare	- Primăria Ștefănești – compartiment cultură și relații comunitare - Consiliul Local Ștefănești - Școlile locale și cadrele didactice

		prin târguri, ateliere și inițiative de economie creativă. □ Integrarea patrimoniului cultural în curricula școlară și în proiectele educaționale extracurriculare. □ Dezvoltarea de proiecte culturale intergeneraționale care să implice bătrânii satului în transmiterea tradițiilor. □ Colaborarea cu instituții culturale județene pentru sprijin logistic și promovare.	(Subprogramul Cultură) - PNRR – Componenta C11 – Turism și cultură - Granturi SEE și Norvegiene (componenta culturală) - Buget local / parteneriate public-private	- Număr de elevi implicați în proiecte educaționale: ≥100 - Număr de meșteșugari susținuți: ≥10 - Parteneriate culturale stabilite: ≥3	activă, ateliere, promovare)	- Biblioteca locală, Căminul Cultural
	•Dezvoltarea ofertei culturale și implicarea tinerilor în viața comunitară.	□ Organizarea periodică a evenimentelor culturale, festivaluri locale și manifestări tradiționale. □ Crearea de platforme pentru exprimarea creativă a tinerilor (trupe de teatru, ansambluri folclorice, ateliere artistice). □ Implicarea elevilor și tinerilor în proiecte civice, educative și culturale locale. □ Promovarea lecturii și accesului la cultură prin modernizarea bibliotecii comunale. □ Dezvoltarea unui calendar cultural anual care să devină reper identitar pentru comunitate.	- Administrația Fondului Cultural Național (AFCN) - Programul Europa Creativă (Subprogramul Cultură) - Granturi SEE și Norvegiene (componenta copii și tineri în situații de risc, cultură) - PNRR – Componenta C15 – Educație - Buget local / sponsorizări locale	Număr de evenimente culturale organizate/an: ≥4 - Număr de tineri implicați activ: ≥150 - Număr de inițiative artistice susținute (trupe, ateliere, expoziții): ≥5 - Număr de utilizatori activi ai bibliotecii comunale: ≥200/an	2026–2028 (2026 – planificare, formare grupuri, infrastructură; 2027–2028 – derulare de activități, consolidare, promovare)	- Primăria Ștefănești – Compartiment cultură și tineret - Biblioteca comunală și Căminul Cultural - Unitățile de învățământ din comună - Consiliul Local – Comisia de cultură și educație
	•Crearea unor spații multifuncționale pentru activități educative, artistice și sportive.	□ Amenajarea unor centre comunitare moderne care să găzduiască activități culturale, educative și sportive. □ Dotarea cu echipamente necesare pentru desfășurarea activităților de educație non-formală și sport. □ Crearea de parteneriate cu școli, ONG-uri și autorități pentru utilizarea acestor spații în mod constant. □ Asigurarea accesului copiilor și	- Programul Educație și Ocupare 2025-2030 (POEO) - PNRR – Pilonul 6: Politici pentru tineret, educație și cultură - Programul Interreg NEXT România–Bulgaria (dacă sunt parteneriate) - Fondul pentru Mediu – infrastructură	- Număr centre multifuncționale amenajate: ≥2 - Număr de tineri beneficiari/an: ≥300 - Număr de activități educative și sportive desfășurate/an: ≥30 - Număr de parteneriate active în proiect: ≥5	2026–2029 (2026 – identificare spații, proiectare; 2027 – amenajare; 2028–2029 – dotare și operare activități pilot)	- Primăria Ștefănești – Compartiment investiții și tineret - Unitățile de învățământ locale - Biblioteca comunală și Căminul Cultural - Consiliul Local

		tinerilor din toate satele comunei la facilități de timp liber și formare. □ Promovarea acestor spații ca locuri de întâlnire și coeziune socială pentru întreaga comunitate.	verde pentru sport și educație - Buget local			
Obiectiv Strategic 6: Modernizarea administrației locale și promovarea bunei guvernări						
	•Digitalizarea serviciilor publice și a proceselor administrative.	□Implementarea unui sistem digital integrat de gestiune a documentelor și serviciilor publice. □ Crearea unei platforme online funcționale pentru depunerea cererilor, eliberarea de acte și urmărirea solicitărilor. □ Creșterea eficienței și vitezei în procesarea documentelor administrative. □ Asigurarea interoperabilității cu alte sisteme informatice naționale și județene. □ Dezvoltarea competențelor digitale ale personalului din primărie.	- PNRR – Componenta C7 – Transformare digitală - Programul Național de Redresare și Reziliență – Cloud guvernamental - Programul de Cooperare Intercomunitară 2025-2030 - Buget local	- Platformă digitală operațională: 1 - Servicii publice digitalizate: ≥10 - Număr de utilizatori activi lunar: ≥500 cetățeni - Angajați formați în competențe digitale: ≥10	**2026–2028** (2026 – analiză nevoi și proiectare; 2027 – achiziții și implementare; 2028 – training și operare completă)	- Primăria Ștefănești – Compartiment IT și administrație publică - Compartiment Achiziții publice - Operator IT extern (contractat)
	•Creșterea gradului de transparență și implicare cetățenească (consultări publice, bugetare participativă).	□ Publicarea transparentă și accesibilă a tuturor hotărârilor, proiectelor de investiții și cheltuielilor bugetare. □ Organizarea periodică de consultări publice și dezbateri tematice cu cetățenii. □ Implementare a unui sistem de bugetare participativă, prin care cetățenii pot propune și vota proiecte locale. □ Înființarea unui birou de relații cu publicul modernizat, cu program extins și asistență digitală. □ Promovarea implicării tinerilor și a actorilor locali în luarea deciziilor administrative.	- PNRR – Componenta C14 – Buna guvernanță - Programul Operațional Capacitate Administrativă (POCA) - Fonduri de la bugetul local - Programul Interreg Europe	- Număr de consultări publice organizate/an: ≥2 - Număr de proiecte propuse de cetățeni prin bugetare participativă: ≥5/an - Procent hotărâri publicate online în termen legal: 100% - Număr cetățeni implicați activ în consultări/an: ≥100	2026–2028 (2026 – proiectare mecanisme și digitalizare; 2027 – lansare și testare; 2028 – funcționare completă cu buget dedicat participativ)	- Primăria Ștefănești – Cabinet primar / Secretariat / Compartiment IT - Responsabil relații cu publicul și comunicare - Responsabil buget participativ
	•Îmbunătățirea capacității de atragere și gestionare a	□ Înființarea unei unități specializate pentru scrierea, depunerea și	- Programul Operațional Capacitate	- Număr de angajați formați în domeniul fondurilor: ≥5	2026–2028 (2026 – înființarea structurii și inițierea	- Primăria Ștefănești – Compartiment dezvoltare/proiecte

	proiectelor cu finanțare externă.	implementarea proiectelor. □ Dezvoltarea de competențe tehnice în atragerea fondurilor europene și guvernamentale. □ Accesarea programelor relevante pentru digitalizare, infrastructură, turism, educație și mediu. □ Creșterea ratei de absorbție a fondurilor nerambursabile. □ Stabilirea unui mecanism de monitorizare și evaluare a proiectelor în derulare.	Administrativă (POCA) - PNRR – Componenta C14 – Buna guvernanță - Programul Interreg Europe - Buget local și cofinanțări	- Număr de proiecte elaborate/depuși anual: ≥5 - Număr de proiecte cu finanțare obținută: ≥3/an - Gradul de execuție bugetară a proiectelor externe: >90%	formărilor; 2027 – primele proiecte depuse și implementate; 2028 – funcționare consolidată și extindere domenii eligibile)	- Responsabil desemnat pentru atragerea fondurilor - Compartiment resurse umane (pentru formare)
	•Profesionalizarea resursei umane din administrație prin formare continuă.	□ Elaborarea unui plan anual de formare profesională pentru angajații din administrație. □ Participarea la cursuri acreditate, seminarii și conferințe relevante. □ Introducerea unui sistem de evaluare a performanței bazat pe obiective clare și măsurabile. □ Îmbunătățirea comunicării și colaborării interne în cadrul instituției. □ Crearea unui cadru motivațional pentru menținerea personalului calificat.	- POCA 2025-2030 (Programul Operațional Capacitate Administrativă) - PNRR – Componenta 14: Bună guvernanță - Buget local (pentru cofinanțări și cursuri punctuale) - Parteneriate cu INA și instituții de formare acreditate	- Număr de angajați instruiți anual: ≥10 - Număr de cursuri acreditate parcurse: ≥6/an - Grad de satisfacție al angajaților privind activitățile de formare: >80% - Raport anual de evaluare a performanței implementat și validat intern	2026–2028 (lansare plan formare și evaluare în 2026; consolidare în 2027–2028)	- Compartiment Resurse Umane – Primăria Ștefănești - Compartiment Dezvoltare Locală / Proiecte - Conducerea UAT (Primar/Viceprimar)
	•Dezvoltarea de parteneriate intercomunale pentru furnizarea unor servicii integrate și eficiente.	□ Inițierea și extinderea cooperării în cadrul Asociațiilor de Dezvoltare Intercomunitară (ADI). □ Parteneriate pentru furnizarea de servicii precum salubrizare, transport public, infrastructură comună. □ Accesarea în comun a fondurilor europene pentru proiecte regionale. □ Transfer de bune practici între unitățile administrativ-teritoriale vecine. □ Promovarea conceptului de	- PNRR – Componenta 10 (Fondul Local), Componenta 14 (Guvernanță) - Programul Interreg NEXT România–Bulgaria / România–Serbia - Programul Dezvoltare Durabilă 2025-2030 - Bugetele locale + contribuții parteneriale	- Număr ADI-uri active la care comuna participă: ≥2 - Număr de proiecte depuse împreună cu alte UAT-uri: ≥2 până în 2028 - Număr de servicii furnizate prin parteneriate: ≥3 - Grad de satisfacție al cetățenilor privind serviciile: ≥75%	2026–2029 – demarare în 2026, proiecte pilot și extindere în anii următori	- Primăria Comunei Ștefănești – conducerea executivă - Compartiment Dezvoltare Locală / Proiecte - Reprezentanți în consiliile de conducere ale ADI-urilor

		guvernanță colaborativă la nivel local și zonal	- InvestEU – pentru investiții comune			
Obiectiv Strategic 7: Promovarea coeziunii sociale, siguranței și implicării civice						
	•Crearea unor mecanisme locale de sprijin pentru grupurile vulnerabile (persoane în vârstă, familii cu venituri reduse, persoane cu dizabilități), inclusiv prin extinderea serviciilor de îngrijire la domiciliu și facilitarea accesului la informații și sprijin social.	Extinderea serviciilor de îngrijire la domiciliu pentru persoanele vârstnice și dependente. Înființarea unui punct local de informare și asistență socială pentru populația vulnerabilă. Realizarea de campanii locale de informare privind drepturile sociale și accesul la sprijin. Încheierea de parteneriate cu ONG-uri, parohii și voluntari pentru susținerea acestor categorii. Asigurarea accesului egal la servicii sociale în toate satele componente.	- Programul Incluziune și Demnitate Socială 2025-2030 - PNRR – Componenta 13 (Reforme sociale) - Fondul Social European Plus (FSE+) - Bugetul local - Fonduri private și sponsorizări prin parteneriate (ONG, CSR)	- Număr beneficiari servicii de îngrijire la domiciliu: ≥100 până în 2029 - Număr puncte de informare și consiliere funcționale: ≥1 - Număr de parteneriate încheiate (ONG, biserici, voluntari): ≥5 - Număr campanii de informare: ≥2/an	2026–2029 – pilotare în 2026–2027, extindere și operaționalizare completă până în 2029	- Compartimentul de asistență socială din Primărie - Primar și Consiliul Local - Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Vâlcea (DGASPC) - ONG-uri și parteneri de sprijin social
	•Îmbunătățirea nivelului de siguranță publică, prin: -extinderea iluminatului public în zonele periferice, -instalarea de camere de supraveghere în puncte sensibile -colaborarea cu structurile MAI pentru prevenirea delicvenței.	Extinderea iluminatului public în toate zonele cu vizibilitate redusă sau cu risc sporit. Instalarea unui sistem modern de camere de supraveghere în puncte cheie din comună. Crearea unui mecanism de semnalare rapidă a incidentelor (linie verde/locală sau aplicație). Intensificarea colaborării cu Poliția și Jandarmeria pentru patrule regulate și activități preventive. Informarea populației prin campanii de educație privind prevenirea delicvenței și siguranța în comunitate.	- Programul Operațional Dezvoltare Durabilă 2025-2030 (PODD) - PNRR – Componenta 10: Fondul Local - Programul Național de Redresare și Reziliență (PNRR), Componenta 5 – Valul Renovării (pentru iluminat eficient energetic) - Buget local	- Lungime extinsă de rețea iluminat public: +5 km - Număr camere de supraveghere funcționale: ≥20 - Număr sesizări/incident raportate prin noul mecanism: ≥50/an - Număr patrule MAI suplimentare: ≥4/lună - Număr campanii de informare: ≥2/an	2026–2028, cu fază pilot pentru iluminat și supraveghere în primul an, extindere și operaționalizare în 2027–2028	Primăria Ștefănești – compartiment investiții / tehnic - Compartiment IT și achiziții - Inspectoratul de Poliție Județean Vâlcea - Jandarmeria Vâlcea - Consiliul Local
	•Crearea unui sistem local de voluntariat, care să mobilizeze cetățenii în sprijinul celor vulnerabili, în acțiuni ecologice, culturale sau de	Înființarea unei rețele locale de voluntari din rândul tinerilor, profesorilor, pensionarilor activi. Organizarea de activități periodice de ecologizare, sprijin social, reparații minore, etc.	Programul Corpul European de Solidaritate (prin proiecte de voluntariat local) - Programul Erasmus+ – Acțiuni pentru	- Număr voluntari înscriși în platformă: minim 100 până în 2028 - Număr activități derulate/an: ≥6 - Număr parteneriate active cu școli, parohii, ONG-uri: ≥5 - Număr beneficiari direcți sprijiniți: ≥150/an	2026–2028, cu lansare a rețelei în 2026, extindere în 2027 și maturitate operațională până în 2028	- Primăria Ștefănești – compartiment social și educație - Consiliul Local - Școala gimnazială din localitate

	răspuns rapid în caz de urgențe.	Elaborarea unui regulament local al voluntariatului și a unor mecanisme de recunoaștere (diplome, festivități, tabere) Crearea unei baze de date cu voluntari și nevoi identificate în comunitate. Realizarea de parteneriate active cu școala, biserica, medicii de familie și asociațiile locale.	tineret și cetățenie activă - PNRR – C10: Fondul Local (pentru platforme digitale și dotări minime) - Buget local / sponsorizări	- Nivel de satisfacție >85% în rândul participanților		
	•Organizarea periodică de forumuri cetățenești, ateliere de consultare publică și sesiuni de educație civică, în special pentru tineri și elevi, în parteneriat cu școala și biserica.	Organizarea anuală a unor întâlniri cetățenești pe teme de interes comunitar (transport, educație, mediu). Inițierea de ateliere pentru elevi privind implicarea civică, democrația locală și valorile comunitare. Implicarea școlii, preoților și liderilor locali în campanii de mobilizare civică. Promovarea dezbaterilor comunitare deschise și a mecanismelor participative (chestionare, consultări). Realizarea de materiale educative locale despre drepturi, responsabilități și implicare.	PNRR – Componenta 10: Fondul Local (pentru digitalizare, participare și implicare cetățenească) - Programul Erasmus+ – KA1 și KA3 (tineret și educație civică) - Programul Cetățeni, Egalitate, Drepturi și Valori (CEDV) - Buget local / parteneriate	- Număr de forumuri organizate/an: ≥3 - Număr elevi/tineri implicați anual: ≥100 - Număr de consultări publice organizate cu chestionare: ≥2/an - Număr parteneriate active cu școala și biserica: ≥4	2026–2028, cu lansarea campaniilor și a atelierelor în 2026 și consolidare ca program recurent în 2027–2028	Primăria Ștefănești – compartiment relații cu publicul / social / educație - Consiliul Local și reprezentanți ai comunității - Școala gimnazială din Ștefănești - Parohiile ortodoxe locale - ONG-uri de educație civică și tineret - Biblioteca comunală - Consiliul Elevilor
	•Promovarea valorilor comunitare, a respectului reciproc și a responsabilității colective, prin campanii locale, festivaluri, întâlniri comunitare tematice și proiecte intergeneraționale.	Organizarea de festivaluri tradiționale și evenimente tematice care unesc generațiile și satele comunei. Derularea unor campanii de informare privind toleranța, respectul reciproc și solidaritatea. Crearea de programe intergeneraționale (copii – seniori) pentru transmiterea valorilor și sprijin reciproc. Sprijinirea grupurilor de inițiativă civică în promovarea coeziunii și înfrumusețarea spațiului public. Amenajarea unor spații comunitare	- Programul CERV – Cetățeni, Egalitate, Drepturi și Valori (UE) - AFM – Fondul pentru mediu (pentru amenajări verzi spații comunitare) - PNRR – Fondul Local (componenta coeziune și incluziune socială) - Buget local / sponsorizări / ONG-uri culturale	- Număr evenimente anuale organizate: ≥3 - Număr participanți medii/eveniment: ≥150 - Număr de copii și seniori implicați în proiecte comune: ≥50/an - Număr spații comunitare amenajate: ≥1	2026–2028, cu lansarea primelor festivaluri și proiecte de legătură generațională începând cu anul 2026	- Primăria Ștefănești – compartiment cultural, relații cu publicul, social - Consiliul Local - Școala gimnazială Ștefănești - Parohiile locale - Biblioteca comunală - Asociații de seniori și tineret - ONG-uri culturale și sociale - Grupuri civice de inițiativă locală

		pentru întâlniri, activități culturale și sociale accesibile tuturor.				

5.2. Mecanismul de prioritizare

Stabilirea ordinii de prioritate a proiectelor incluse în Strategia de Dezvoltare Durabilă a comunei Ștefănești pentru perioada 2025–2030 s-a realizat pe baza unui set de criterii bine definite, aplicate în mod obiectiv și transparent. Aceste criterii au reflectat atât necesitățile reale ale comunității, cât și gradul de pregătire al proiectelor, potențialul lor de a genera efecte pozitive asupra dezvoltării locale și coerența cu direcțiile strategice stabilite.

Procesul de selecție a fost ghidat de o metodologie de punctaj, care a permis evaluarea comparativă a investițiilor propuse în funcție de relevanță, fezabilitate tehnico-economică și impact așteptat. Această ierarhizare a fost esențială pentru planificarea implementării pe etape, având în vedere resursele financiare și administrative limitate disponibile la nivel local.

Principalele criterii utilizate în procesul de prioritizare a proiectelor au fost:

- **Corelarea cu direcțiile strategice locale** – analiza contribuției fiecărui proiect la atingerea obiectivelor Strategiei de Dezvoltare Durabilă și la susținerea viziunii generale de transformare a comunei.
- **Nivelul de pregătire al proiectului** – evaluarea stadiului documentației tehnice și administrative, inclusiv existența studiilor de fezabilitate, proiectelor tehnice și avizelor necesare, precum și disponibilitatea terenului pentru implementare.
- **Impactul asupra calității vieții în comunitate** – luarea în considerare a efectelor anticipate asupra populației, inclusiv asupra condițiilor de trai, accesului la servicii de bază, incluziunii sociale și echilibrului teritorial între sate.
- **Contribuția la dezvoltarea durabilă** – punctarea favorabilă a proiectelor cu componente ecologice, de protecție a resurselor, eficiență energetică, adaptare la schimbările climatice și valorizare a patrimoniului natural sau construit.
- **Viabilitatea financiară și posibilitățile de cofinanțare** – evaluarea accesului la fonduri proprii, contribuții partenere și eligibilitatea pentru fonduri nerambursabile sau alte surse externe de finanțare.
- **Caracterul transversal și gradul de inovare** – aprecierea proiectelor integrate, care conectează mai multe domenii (de exemplu, educație și tehnologie sau economie și mediu), precum și a celor dezvoltate în colaborare cu alte localități, ONG-uri sau sectorul privat.

- **Numărul de beneficiari direcți** – evaluarea dimensiunii populației deservite, în special a categoriilor vulnerabile, raportată la amploarea investiției propuse.

Această metodologie asigură o prioritizare echilibrată, transparentă și orientată către eficiența investițiilor și impactul real asupra comunității.

Etapele procesului de ierarhizare a investițiilor:

Etapa 1: Colectarea propunerilor de proiecte – a constat în identificarea și listarea tuturor inițiativelor posibile, rezultând din consultările cu comunitatea, analiza nevoilor locale și proiectele deja existente în documentații sau planuri tehnice.

Etapa 2: Evaluarea pe baza unui set de criterii obiective – fiecare proiect a fost analizat folosind o metodologie bazată pe punctaj, reflectând criterii precum relevanța strategică, fezabilitatea și impactul estimat.

Etapa 3: Consolidarea scorurilor și stabilirea ordinii de prioritate – proiectele au fost ordonate într-un clasament, în funcție de scorul total obținut, și împărțite în categorii de urgență: Prioritate 1 (implementare imediată), Prioritate 2 (termen mediu), Prioritate 3 (pe termen lung).

Etapa 4: Aprobarea listei de proiecte prioritare – clasamentul rezultat a fost analizat și validat de către echipa de lucru responsabilă cu elaborarea strategiei și de reprezentanții administrației locale, în urma unui proces de consultare internă și tehnică.

Rezultatul procesului:

Lista proiectelor selectate a fost organizată în raport cu principalele domenii strategice de intervenție – precum infrastructura, educația, sănătatea, dezvoltarea economică, protecția mediului și altele – și a fost ierarhizată în funcție de punctajul total obținut în procesul de evaluare. Pentru fiecare proiect au fost indicate sursele potențiale de finanțare și perioada estimativă de derulare. Această ierarhizare reprezintă fundamentul pentru planificarea etapizată a investițiilor și constituie un instrument esențial în definirea calendarului de implementare a Strategiei de Dezvoltare Durebilă pentru intervalul 2025–2030.

CAPITOLUL 6: IMPLEMENTAREA, MONITORIZAREA ȘI EVALUAREA STRATEGIEI

6.1. Responsabilitățile și planul de acțiune pentru implementarea strategiei

Implementarea Strategiei de Dezvoltare Durabilă a comunei Ștefănești va fi coordonată de administrația publică locală – Primăria Comunei Ștefănești, care va acționa în calitate de promotor, coordonator și garant al realizării direcțiilor strategice asumate.

Responsabilitățile principale în punerea în aplicare a strategiei sunt distribuite astfel:

- Primăria Ștefănești – asigură conducerea procesului, elaborează cererile de finanțare, gestionează implementarea proiectelor și urmărește execuția acestora din punct de vedere tehnic și financiar.
- Consiliul Local – adoptă deciziile strategice, aprobă bugetele și documentațiile proiectelor și sprijină inițiativele de parteneriat între sectorul public și cel privat.
- Partenerii locali (instituții de învățământ, parohii, ONG-uri, agenți economici) – participă activ la implementarea proiectelor cu caracter educativ, cultural, economic sau social.
- Grupul de Lucru pentru Implementare – alcătuit din reprezentanți ai administrației și comunității, monitorizează desfășurarea acțiunilor planificate, evaluează periodic stadiul implementării și propune ajustări dacă este necesar.

Planul de acțiune va fi organizat pe ani și domenii prioritare, incluzând:

- dezvoltarea infrastructurii (transport, utilități publice, digitalizare);
- programe cu impact social și educațional;
- măsuri de sprijin pentru economia locală și ocuparea forței de muncă;
- conservarea patrimoniului și valorificarea turistică a acestuia;
- proiecte pentru protecția mediului, tranziție ecologică și economie circulară.

Fiecare obiectiv strategic va fi detaliat prin:

- acțiuni operaționale specifice;
- rezultate așteptate clar definite;
- indicatori de performanță pentru monitorizare;
- desemnarea responsabilului sau compartimentului de implementare;
- estimarea termenelor de finalizare.

Aplicarea strategiei poate genera transformări semnificative în structura economică și socială a comunei, motiv pentru care se impune reevaluarea periodică a nevoilor comunității și ajustarea continuă a intervențiilor. Strategia va fi implementată prin proiectele prevăzute în portofoliu, respectând cadrul normativ național și european, iar succesul depinde de o colaborare eficientă și deschisă între autorități, parteneri locali și sectorul privat.

Condițiile-cheie pentru aplicarea Planului de Acțiune includ:

- cooperare transparentă și eficientă între administrația publică, instituțiile locale și mediul economic;
- identificarea surselor de finanțare complementare fondurilor structurale;

- respectarea priorităților stabilite de autoritatea locală;
- corelarea inițiativelor existente cu proiectele noi pentru o dezvoltare coerentă și sustenabilă la nivel local și regional.

Strategia de Dezvoltare Durabilă (SDD) reprezintă un document de planificare esențial pentru perioada 2025–2030, reunind proiecte inițiate de autoritatea publică și propuneri venite din partea comunității. Succesul implementării depinde de evaluarea proiectelor anterioare și valorificarea rezultatelor obținute.

Etapele-cheie pentru aplicarea SDD Ștefănești 2025–2030 sunt:

- pregătirea etapelor preliminare pentru demararea strategiei;
- derularea activităților de implementare a proiectelor;
- crearea unui sistem eficient de monitorizare a progresului;
- aplicarea măsurilor corective adaptate contextului local;
- pregătirea viitorului exercițiu de programare.

6.2. Sistemul de monitorizare și evaluare

Pentru a garanta o punere în aplicare coerentă, eficientă și transparentă a Strategiei de Dezvoltare Durabilă (SDL), va fi instituit un **Sistem de Monitorizare și Evaluare (SME)**, având ca scop principal urmărirea constantă a progresului înregistrat în implementarea obiectivelor strategice. Acest sistem va include:

- evaluarea periodică a gradului de realizare a fiecărui obiectiv general și specific, pe baza unor **indicatori de realizare și rezultat** bine definiți;
- întocmirea de **rapoarte semestriale și anuale** privind stadiul implementării strategiei;
- **întâlniri de lucru și consultări periodice** cu actorii locali pentru validarea progresului și ajustarea intervențiilor;
- utilizarea de **instrumente digitale** moderne (fișe de monitorizare, baze de date, tablouri de bord interactive) pentru centralizarea și analiza informațiilor

Obiectivele principale ale SME sunt:

- monitorizarea implementării proiectelor incluse în SDL;
- verificarea gradului de îndeplinire a obiectivelor strategice și a indicatorilor stabiliți;
- furnizarea unei baze factuale pentru luarea deciziilor fundamentate;
- garantarea **transparenței** față de cetățeni și față de toți actorii implicați în dezvoltarea locală.

Componentele sistemului de monitorizare:

- desemnarea unei **echipe tehnice de monitorizare** la nivelul Primăriei Ștefănești;
- elaborarea anuală a unui **plan de monitorizare**, cu obiective, acțiuni și indicatori clari;
- realizarea de **rapoarte de progres** la intervale regulate (semestrial/anual);
- **organizarea de reuniuni de evaluare** cu implicarea Consiliului Local, partenerilor instituționali, societății civile și mediului de afaceri;
- utilizarea unei **platforme digitale locale** pentru înregistrarea și urmărirea proiectelor;
- dezvoltarea unui **mecanism de feedback comunitar**, prin chestionare, consultări publice și platforme online de dialog.

Evaluarea strategiei va fi realizată:

- **intern** – anual, de către echipa de implementare/monitorizare;
- **extern** – la jumătatea și la finalul perioadei de implementare (ex. în 2027 și 2030), prin evaluatori independenți, pentru a ajusta acțiunile și a îmbunătăți politicile publice locale.

Implementarea SDL în comuna Ștefănești implică o colaborare activă între administrația locală, comunitate, mediul de afaceri și societatea civilă. O aplicare eficientă a strategiei asigură progres real în toate domeniile prioritare și consolidează dezvoltarea pe termen lung.

Un sistem de monitorizare bine conceput, bazat pe indicatori calitativi și cantitativi, este esențial pentru succesul acestui proces. **Monitorizarea, evaluarea și pilotarea** sunt activități complementare, interdependente, integrate în ciclul de viață al politicilor publice și al programelor de dezvoltare.

Monitorizarea: rol, metodă și resurse necesare

Monitorizarea este procesul prin care se colectează și se analizează, într-un mod sistematic și periodic, date relevante privind implementarea strategiei, cu scopul de a sprijini luarea deciziilor și de a asigura transparență.

Aceasta presupune:

- **resurse dedicate** (umane, materiale, digitale);
- **sisteme funcționale de colectare și procesare a datelor**;
- o **pregătire specifică** pentru definirea și urmărirea indicatorilor.

Este important ca monitorizarea să funcționeze ca un sistem de **avertizare timpurie**, semnalând eventualele dificultăți sau întârzieri în implementarea măsurilor prevăzute.

Monitorizarea se va realiza prin:

1. **Monitorizare de birou** – centralizarea și analiza informațiilor colectate din rapoarte, ședințe ale echipei de monitorizare, audieri ale persoanelor implicate în proiecte, contribuții ale experților.
2. **Monitorizare pe teren** – vizite de verificare la entitățile responsabile pentru implementare, pentru a observa direct stadiul fizic al proiectelor și impactul lor.
3. **Rapoarte de monitorizare** – vor fi elaborate trimestrial și anual și vor constitui documentele de referință pentru analiza progresului, pe baza informațiilor provenite din:
    - rapoartele instituțiilor responsabile;
    - documentele serviciilor implicate în aplicarea SDL;
    - consultări cu societatea civilă și partenerii locali;
    - cercetări, sondaje și analize realizate de experți;
    - surse media relevante.

Partenerii locali vor fi implicați activ în procesul de monitorizare, prin reprezentanții lor în grupul de lucru, alături de compartimentele de specialitate ale Primăriei Ștefănești, care vor furniza date și vor participa la validarea rapoartelor.

Construirea unui sistem funcțional de monitorizare și evaluare reprezintă o condiție esențială pentru gestionarea performantă a strategiei și pentru adaptarea sa la nevoile în schimbare ale comunității locale.

Evaluarea intermediară

Această etapă are ca scop **analiza pe parcurs a impactului generat de proiectele aflate în implementare**, precum și a modului în care planul strategic evoluează în raport cu calendarul și obiectivele asumate. Obiectivele principale ale evaluării intermediare sunt:

- oferirea unui sprijin real procesului decizional privind activitățile în curs;
- colectarea și analiza informațiilor relevante privind elementele care funcționează eficient și cele care necesită ajustare;
- îmbunătățirea calității intervențiilor implementate;
- identificarea și diseminarea **bunei practici** care pot fi replicate la scară extinsă;
- formularea unor **recomandări concrete** pentru optimizarea Strategiei în perioada de aplicare.

Evaluarea finală

Aceasta vizează analiza aprofundată a **efectelor și rezultatelor generate de strategie** la finalul perioadei de implementare (2025–2030), pe baza indicatorilor de rezultat și impact stabiliți prin planul de acțiune. Scopurile evaluării finale includ:

- formularea concluziilor cu privire la gradul de realizare a obiectivelor și la impactul asupra comunității;
- analiza raportului dintre resursele investite și beneficiile socioeconomice obținute;
- fundamentarea unor decizii privind **revizuirea sau actualizarea strategiei**, în funcție de lecțiile învățate și de noile perspective de dezvoltare;
- **integrarea rezultatelor pozitive** în viitoarele politici și documente strategice;
- realizarea de **recomandări strategice** pentru îmbunătățirea planificării și implementării ulterioare.

Instrumente de evaluare și raportare

Pentru asigurarea unei monitorizări riguroase și coerente, Primăria Ștefănești, prin structurile sale executive, va elabora și prezenta Consiliului Local următoarele documente esențiale:

1. **Rapoarte anuale de progres** – începând cu al doilea an de implementare, aceste rapoarte vor analiza gradul de realizare a măsurilor prevăzute în strategie, pe fiecare domeniu strategic, evidențiind evoluția indicatorilor de output și rezultat.
2. **Rapoarte strategice** – având în vedere durata strategiei (5 ani), se impune o evaluare intermediară la fiecare 3 ani. Aceste rapoarte vor analiza în profunzime:
    - starea și evoluția socioeconomică a comunei;
    - realizările obținute și gradul de atingere a obiectivelor strategice;
    - obstacolele întâmpinate în procesul de implementare;
    - bunele practici identificate pe parcurs;
    - necesitatea ajustării strategiei în funcție de schimbările majore înregistrate la nivel local.

Calendarul rapoartelor strategice

Rapoartele strategice vor fi elaborate **din 3 în 3 ani**, în **2028 și 2030 – in cazul de fată**, și vor fi prezentate în cadrul ședințelor Consiliului Local al Comunei Ștefănești.

În funcție de concluziile evaluărilor și de schimbările legislative apărute la nivel național sau european, **Strategia de Dezvoltare Durabilă a Comunei Ștefănești 2025–2030** va putea fi **revizuită și actualizată ori de câte ori este necesar**, pentru a răspunde noilor realități și priorități locale.

ACȚIUNE termen scurt (2025 – 2026)	RESPONSABILI
Aprobarea strategiei de către Consiliul Local al comunei Ștefănești prin Hotărâre de Consiliu Local	Consiliul Local al Comunei Ștefănești
Înființarea unei „Comisii de monitorizare și actualizare a Strategia Locala de Dezvoltare Durabilă a Comunei Ștefănești, Județul Vâlcea	Primarul comunei Ștefănești
Repartizarea proiectelor pe compartimentele de specialitate din cadrul Primariei Comunei Ștefănești	Comisia de monitorizare si actualizare a SDL
Finalizarea proiectelor aflate in implementare	Comisia de monitorizare si actualizare a SDL
Realizarea/actualizarea documentelor de fundamentare pentru fiecare domeniu prioritar stabilit prin Strategia de dezvoltare , conform nivelelor de prioritate stabilite	Comisia de monitorizare si actualizare a SDL

Indicatori principali de monitorizare și evaluare (conform Anexei 5 + specific SDD)

Tabel 1 – Indicatori de realizare imediată (output)

Cod Ref.	Indicator Output	Unitate măsură	Valoare 2021	Țintă 2024	Țintă 2030
RCO 74	**Populația vizată de proiecte SDL**	**persoane**	**0**	**1.500**	**3,268 (nr. pop. recensământ 2021)**
RCO 75	**Strategii de dezvoltare teritorială integrată sprijinite**	**contribuții**	**0**	**1**	**1**
RCO 76	**Proiecte integrate de**	**proiecte**	**0**	**5**	**20**

	dezvoltare teritorială				
RCO 77	**Număr situri culturale și turistice care beneficiază de sprijin**	**situri**	**0**	**1**	**2**
CULT.1	**Monumente istorice restaurate și puse în valoare**	**obiective**	**0**	**0**	**2**
Cod Ref.	**Indicator Output**	**Unitate măsură**	**Valoare 2021**	**Țintă 2024**	**Țintă 2030**
CULT.2	**Suprafață construită reabilitată în clădiri de patrimoniu**	**mp**	**0**	**1.200**	**3.000**
CULT.3	**Vizitatori anuali la obiective restaurate și promovate**	**persoane/an**	**0**	**0**	**3000**
CULT.4	**Activități culturale organizate în obiective restaurate**	**nr. evenimente**	**0**	**0**	**10**
TOUR.1	**Trasee turistice**	**trasee**	**0**	**1**	**3**

	create sau promovate (fizic/digital)				
TOUR.2	**Puncte de informare turistică modernizate /înființate**	**puncte**	**0**	**0**	**1**

Indicatorii reflectă obiectivele specifice ale Strategiei de Dezvoltare Durabilă și sunt strâns corelați cu:

- valorificarea funcțională a monumentelor istorice;
- punerea în valoare și conservarea patrimoniului cultural;
- stimularea turismului cu tematică culturală și religioasă;
- transformarea digitală și actualizarea serviciilor culturale;
- amplificarea efectelor sociale și economice la nivel local.

Indicatori de monitorizare:

Obiectiv Strategic 1: Creșterea calității vieții și accesului echitabil la servicii publice moderne

1. **Modernizarea și extinderea infrastructurii de transport (drumuri comunale, căi de acces către terenuri agricole, legături intersate).**

Indicator	UM	Nivel de referință (2025)	Țintă intermediară (2027)	Țintă finală (2030)
Număr de kilometri de drum modernizat	km	0	8	15
Număr de căi de acces modernizate spre terenuri agricole	număr	0	3	6
Număr de sate conectate prin drumuri modernizate	număr	0	5	9
Timp mediu de deplasare redus pe rutele modernizate	minute	25	18	12
Număr de locuitori care beneficiază de îmbunătățirea accesului la transport	persoane	0	900	1.800

2. Reabilitarea și extinderea rețelelor de apă, canalizare, energie electrică și internet în toate satele componente

Indicator	UM	Nivel de referință (2025)	Țintă intermediară (2027)	Țintă finală (2030)
Lungime rețea apă modernizată/extinsă	km	0	12	20
Lungime rețea canalizare nouă/modernizată	km	0	10	15
Număr de gospodării conectate la rețele moderne	număr	~500	800	1.000
Număr de gospodării cu acces internet de mare viteză	număr	~300	700	900
Scăderea pierderilor din rețelele vechi	%	0%	20%	30%
Număr de sisteme smart/meteo integrate în rețea	număr	0	1	2

3. Îmbunătățirea accesului la servicii de sănătate, inclusiv dotarea dispensarului și dezvoltarea serviciilor de asistență socială

Indicator	UM	Nivel de referință (2025)	Țintă intermediară (2027)	Țintă finală (2030)
Dispensar medical modernizat și dotat	unități	0	1	1
Număr echipamente medicale achiziționate	bucăți	0	15	25
Număr beneficiari ai serviciilor sociale extinse	persoane/an	~80	150	200
Număr campanii de informare/prevenție organizate	campanii/an	0	4	6
Timp mediu de răspuns medical redus	%	0%	20%	30%
Grad de acoperire a serviciilor sociale în comună	% cazuri eligibile	~50%	70%	80%+

4. Amenajarea spațiilor publice (parcuri, locuri de joacă, zone pietonale, platforme de recreere, Amenajarea de piste pentru bicicliști).

Indicator	UM	Nivel de referință (2025)	Țintă intermediară (2027)	Țintă finală (2030)
Număr de parcuri/locuri de joacă amenajate	unități	1	2	3
Suprafață totală spații publice reamenajate	mp	1.500	4.000	6.000
Număr de metri de pistă pentru bicicliști create	metri	0	1.000	2.000
Număr de bănci, coșuri de gunoi și elemente de mobilier urban montate	bucăți	20	50	80
Număr estimativ de beneficiari	persoane/an	~1.000	1.500	2.000+
Număr de zone dotate cu accesibilitate pentru persoane cu dizabilități	unități	1	3	5

5. Dezvoltarea infrastructurii educaționale și susținerea programelor extracurriculare

Indicator	UM	Nivel de referință (2025)	Țintă intermediară (2027)	Țintă finală (2030)
Număr de unități de învățământ reabilitate	unități	0	1	2
Număr de săli de clasă modernizate sau construite	săli	0	3	6
Număr de laboratoare/ateliere dotate	unități	0	2	3
Număr de elevi beneficiari ai programelor extracurriculare	persoane	0	150	250
Scăderea ratei de abandon școlar față de anul de referință	procent (%)	100% (nivel 2025)	70%	≤ 70% (scădere cu 30%)
Număr de cadre didactice implicate în formare continuă	persoane	5	15	20

Obiectiv Strategic 2: Diversificarea economiei locale și susținerea antreprenoriatului rural

1. Sprijinirea agriculturii durabile și ecologice, cu accent pe produsele locale și lanțuri scurte de aprovizionare

Indicator	UM	Nivel de referință (2025)	Țintă intermediară (2027)	Țintă finală (2030)
Număr de producători implicați în practici ecologice	persoane	10	20	30
Număr de ferme înregistrate în agricultura durabilă	ferme	5	10	15
Număr de forme asociative sprijinite/înființate	organizații	0	2	3
Creșterea suprafeței cultivate prin metode ecologice față de nivelul din 2025	procent (%)	100% (nivel 2025)	115%	120%
Număr de târguri anuale organizate pentru produse locale	târguri	0	1/an	2/an
Reducerea distanței medii de transport a produselor locale până la piață	procent (%)	0%	15%	25%

2. Încurajarea formării de asociații agricole și cooperare între fermieri

Indicator	UM	Nivel de referință 2025	Țintă intermediară 2027	Țintă finală 2030
Număr de asociații agricole nou înființate	număr	0	2	3
Număr de membri fermieri implicați	persoane	0	30	50
Suprafață agricolă gestionată în comun	ha	0	120	200
Valoare fonduri accesate de grupuri de producători/asociații	euro	0	300.000	500.000
Număr de proiecte comune implementate de grupuri/asociații agricole	proiecte	0	3	5

3. Dezvoltarea unor micro-platforme agroalimentare și puncte de colectare în apropierea zonelor de producție

Indicator	UM	Nivel de referință 2025	Țintă intermediară 2027	Țintă finală 2030
Număr de micro-platforme funcționale	număr	0	1	2
Număr de puncte de colectare create	număr	0	2	4
Număr de producători locali deserviți de sistem	persoane	0	25	40

Indicator	UM	Nivel de referință 2025	Țintă intermediară 2027	Țintă finală 2030
Reducerea pierderilor post-recoltă estimate	procent	0%	20%	30%
Creștere a volumului de produse locale vândute în lanțuri scurte	procent	0%	12%	20%
Timpul mediu de colectare redus	procent	0%	25%	40%

4. Promovarea inițiativelor de economie socială și a micilor afaceri în domeniul meșteșugurilor, turismului, comerțului local.

Indicator	UM	Nivel de referință 2025	Țintă intermediară 2027	Țintă finală 2030
Număr de inițiative de economie socială sprijinite	număr	0	3	5
Număr de locuri de muncă nou create	număr	0	12	20
…dintre care ocupate de persoane vulnerabile	număr	0	5	8
Număr de produse tradiționale promovate online	număr	0	6	10
Număr de meșteșugari implicați	număr	0	10	15
Număr de participări la târguri/expoziții	număr/an	0	4	6
Număr de femei sau tineri antreprenori sprijiniți	număr	0	6	10

5. Creșterea capacității de atragere a investițiilor private și a fondurilor nerambursabile în domeniul economic.

Indicator	UM	Nivel de referință 2025	Țintă intermediară 2027	Țintă finală 2030
Număr proiecte incluse într-un portofoliu complet	număr	0	6	10
Număr investitori privați atrași în comună	număr	0	2	3
Valoare fonduri nerambursabile atrase	euro	0	1.200.000	2.000.000
Număr de antreprenori locali sprijiniți	număr	0	12	20
Evenimente/ateliere de informare pentru IMM-uri	număr/an	0	3	4

Obiectiv Strategic 3: Dezvoltarea turismului durabil și valorificarea patrimoniului local

1. **Identificarea și promovarea obiectivelor turistice locale (situri arheologice, biserici, peisaje, tradiții).**

Indicator	UM	Nivel de referință 2025	Țintă intermediară 2027	Țintă finală 2030
Număr obiective turistice identificate și promovate	număr	4	7	10
Hărți turistice realizate și distribuite	număr	0	600	1.000
Număr de vizitatori anuali la obiectivele promovate	% creștere	+0%	+15%	+30%
Număr de panouri informative instalate	număr	0	10	15
Număr de membri ai comunității implicați în activități turistice	număr	5	15	25

2. **Amenajarea de trasee ecoturistice tematice (pentru drumeții, biciclete, turism ecvestru)**

Indicator	UM	Nivel de referință 2025	Țintă intermediară 2027	Țintă finală 2030
Număr trasee ecoturistice amenajate	număr	0	2	3
Lungime totală trasee	km	0	12	20
Număr panouri informative și puncte de belvedere	număr	0	10	15
Număr vizitatori/an pe trasee	număr	0	3.000	5.000
Creștere durată medie a sejurului	zile	2	2,5	3

3. **Crearea de spații de cazare prin agroturism și stimularea inițiativelor private în turism.**

Indicator	UM	Nivel de referință 2025	Țintă intermediară 2027	Țintă finală 2030
Număr unități noi de cazare sprijinite	număr	0	3	5
Număr de locuri de cazare create	locuri	0	20	30
Număr de pachete tematice dezvoltate (gastronomie, etc.)	număr	0	2	3
Grad de ocupare spații	procent	0%	35%	>50%

4. **Realizarea unui brand turistic local și a unei strategii de promovare coerente**

Indicator	UM	Nivel de referință 2025	Țintă intermediară 2027	Țintă finală 2030
Identitate vizuală finalizată și înregistrată	număr	0	1	1
Strategie de promovare turistică aprobată și implementată	număr	0	1	1
Număr materiale promoționale distribuite (pliante/broșuri)	număr	0	600	1000
Număr de evenimente/târguri la care comuna este promovată	număr/an	0	2/an	min. 3/an

5. Integrarea comunei în rețele turistice regionale și parteneriate cu alte localități

Indicator de monitorizare	UM	Nivel de referință (2025)	Țintă intermediară (2027)	Țintă finală (2030)
Număr parteneriate turistice încheiate	parteneriate	0	2	3
Număr trasee turistice tematice dezvoltate în parteneriat	trasee	0	1	2
Proiecte depuse în parteneriat intercomunal sau transfrontalier	proiecte	0	1	1
Număr de turiști/participanți la circuite comune (creștere față de 2026)	% creștere	0%	+15%	+25%

Obiectiv Strategic 4: Protejarea mediului și creșterea rezilienței la schimbările climatice

1. Implementarea măsurilor de prevenție și adaptare la riscurile climatice (perdele forestiere, retenție de apă, reîmpăduriri).

Indicator de monitorizare	UM	Nivel de referință (2025)	Țintă intermediară (2027)	Țintă finală (2030)
Suprafață împădurită/reîmpădurită	ha	0	5	10
Număr km perdele forestiere instalate	km	0	1,5	3
Număr zone de retenție a apei amenajate	zone	0	1	2
Număr documentații urbanistice actualizate cu măsuri climatice (PUG/PUZ)	documentații	0	50%	100%

2. Dezvoltarea infrastructurii de colectare selectivă și reciclare.

Indicator de monitorizare	UM	Nivel de referință (2025)	Țintă intermediară (2027)	Țintă finală (2030)
Număr puncte colectare selectivă funcționale	puncte	2	5	8
Procent colectare selectivă din total deșeuri	%	20%	35%	>50%
Număr campanii de informare realizate anual	campanii/an	0	2	2
Cantitate de deșeuri reciclate	tone/an	100 t/an	130 t/an	160 t/an (↑30%)

3. Promovarea utilizării energiilor regenerabile în gospodării și în clădirile publice

Indicator de monitorizare	UM	Nivel de referință (2025)	Țintă intermediară (2027)	Țintă finală (2030)
Număr clădiri publice dotate cu surse de energie regenerabilă	clădiri	0	2	4
Număr gospodării sprijinite pentru instalarea de sisteme de energie regenerabilă	gospodării	0	20	50
Reducere medie estimată a consumului energetic în clădirile publice	%	0%	25%	>40%
Tonne CO_2 evitate anual ca urmare a implementării surselor regenerabile	tone CO_2/an	0	100	150

4. Valorificarea potențialului natural al terenurilor degradate prin reconversie ecologică

Indicator de monitorizare	UM	Nivel de referință (2025)	Țintă intermediară (2027)	Țintă finală (2030)
Suprafață reîmpădurită	ha	0	5	10
Număr de zone verzi amenajate	zone	0	1	2–3
Număr de specii autohtone de arbori plantați	specii	0	3	min. 5
Timp mediu estimat pentru regenerare ecologică	ani	—	<4	<3
Creșterea biodiversității locale (pe baza monitorizării anuale a faunei și florei)	evaluare calitativă	nivel scăzut	trend pozitiv	trend evident crescut

5. Creșterea nivelului de conștientizare ecologică în rândul populației

Indicator de monitorizare	UM	Nivel de referință (2025)	Țintă intermediară (2027)	Țintă finală (2030)
Număr campanii de conștientizare ecologică organizate anual	campanii/an	0	≥3	≥3/an
Număr total de elevi și adulți implicați anual	persoane/an	0	>300	>500
Număr ONG-uri și instituții partenere în activități ecologice	entități	1	≥3	≥5
Rată de participare comunitară în activități ecologice	% din populație	<5%	≥10%	≥15%
Număr materiale informative ecologice distribuite anual	materiale/an	200	>600	>1000

Obiectiv Strategic 5: Consolidarea capitalului uman și susținerea educației, culturii și identității locale

1. Susținerea educației timpurii, școlare și a formării profesionale pentru tineri și adulți

Indicator de monitorizare	UM	Nivel de referință (2025)	Țintă intermediară (2027)	Țintă finală (2030)
Număr grădinițe modernizate	unități	0	1	≥2
Număr beneficiari ai programului „Școală după Școală”	elevi/an	0	≥60	≥100
Rată de abandon școlar la nivelul comunei	%	~4%	≤3%	<2%
Număr de tineri/adulți formați profesional	persoane/an	0	≥30	≥50
Număr parteneriate cu licee/centre profesionale încheiate	acorduri/parteneriate	0	≥2	≥3

2. Înființarea de centre de învățare permanentă și sprijinirea reconversiei profesionale.

Indicator de monitorizare	UM	Nivel de referință (2025)	Țintă intermediară (2027)	Țintă finală (2030)
Număr centre de învățare înființate și funcționale	unități	0	1	1
Număr participanți anual la programele de formare	persoane/an	0	≥30	≥50
Număr de cursuri livrate anual	cursuri/an	0	≥4	≥6
Rată de satisfacție a beneficiarilor	%	–	>75%	>85%
Număr persoane angajate post-reconversie	persoane	0	≥15	≥30

3. Conservarea și promovarea patrimoniului cultural imaterial (obiceiuri, meșteșuguri, tradiții).

Indicator de monitorizare	UM	Nivel de referință (2025)	Țintă intermediară (2027)	Țintă finală (2030)
Număr de tradiții documentate și arhivate	tradiții	5	≥15	≥20
Număr de evenimente culturale organizate anual	evenimente/an	1	≥2	≥2/an
Număr de elevi implicați în proiecte educaționale despre patrimoniu	elevi/an	0	≥60	≥100
Număr de meșteșugari susținuți	persoane	3	≥7	≥10
Număr de parteneriate culturale stabilite	parteneriate	1	≥2	≥3

4. Dezvoltarea ofertei culturale și implicarea tinerilor în viața comunitară

Indicator de monitorizare	UM	Nivel de referință (2025)	Țintă intermediară (2027)	Țintă finală (2030)
Număr de evenimente culturale organizate/an	evenimente/an	2	≥3	≥4
Număr de tineri implicați activ în activități culturale/comunitare	persoane	50	≥100	≥150
Număr de inițiative artistice susținute (trupe, ateliere, expoziții etc.)	inițiative	2	≥4	≥5

Indicator de monitorizare	UM	Nivel de referință (2025)	Țintă intermediară (2027)	Țintă finală (2030)
Număr de utilizatori activi ai bibliotecii comunale	utilizatori/an	120	≥160	≥200

5. Crearea unor spații multifuncționale pentru activități educative, artistice și sportive.

Indicator de monitorizare	UM	Nivel de referință (2025)	Țintă intermediară (2027)	Țintă finală (2030)
Număr centre multifuncționale amenajate	centre	0	≥1	≥2
Număr de tineri beneficiari/an	persoane/an	100	≥200	≥300
Număr de activități educative și sportive desfășurate/an	activități/an	10	≥20	≥30
Număr de parteneriate active în proiect	parteneriate	2	≥4	≥5

Obiectiv Strategic 6: Modernizarea administrației locale și promovarea bunei guvernări

1. Digitalizarea serviciilor publice și a proceselor administrative.

Indicator de monitorizare	UM	Nivel de referință (2025)	Țintă intermediară (2027)	Țintă finală (2030)
Platformă digitală operațională	platformă	0	1	1
Servicii publice digitalizate	servicii	2	≥6	≥10
Număr de utilizatori activi lunar	persoane/lună	100	≥300	≥500
Angajați formați în competențe digitale	persoane	2	≥6	≥10

2. Creșterea gradului de transparență și implicare cetățenească (consultări publice, bugetare participativă).

Indicator de monitorizare	UM	Nivel de referință (2025)	Țintă intermediară (2027)	Țintă finală (2030)
Număr de consultări publice organizate/an	consultări/an	1	≥2	≥2

Indicator de monitorizare	UM	Nivel de referință (2025)	Țintă intermediară (2027)	Țintă finală (2030)
Număr de proiecte propuse de cetățeni prin bugetare participativă/an	proiecte/an	0	≥3	≥5
Procent hotărâri publicate online în termen legal	%	75%	90%	100%
Număr cetățeni implicați activ în consultări/an	persoane/an	40	≥70	≥100

3. Îmbunătățirea capacității de atragere și gestionare a proiectelor cu finanțare externă

Indicator de monitorizare	UM	Nivel de referință (2025)	Țintă intermediară (2027)	Țintă finală (2030)
Număr de angajați formați în domeniul fondurilor	persoane	2	≥4	≥5
Număr de proiecte elaborate/depuși anual	proiecte/an	2	≥4	≥5
Număr de proiecte cu finanțare obținută	proiecte/an	1	≥2	≥3
Gradul de execuție bugetară a proiectelor externe	%	70%	85%	>90%

4. Profesionalizarea resursei umane din administrație prin formare continuă.

Indicator de monitorizare	UM	Nivel de referință (2025)	Țintă intermediară (2027)	Țintă finală (2030)
Număr de angajați instruiți anual	persoane/an	4	≥8	≥10
Număr de cursuri acreditate parcurse	cursuri/an	2	≥4	≥6
Grad de satisfacție al angajaților privind activitățile de formare	%	60%	>75%	>80%
Raport anual de evaluare a performanței implementat și validat intern	document/an	nu există	elaborat și testat	funcțional și validat

5. Dezvoltarea de parteneriate intercomunale pentru furnizarea unor servicii integrate și eficiente.

Indicator de monitorizare	UM	Nivel de referință (2025)	Țintă intermediară (2027)	Țintă finală (2030)
Număr ADI-uri active la care comuna participă	ADI-uri	1	≥2	≥2
Număr de proiecte depuse împreună cu alte UAT-uri	proiecte	0	≥1	≥2
Număr de servicii furnizate prin parteneriate	servicii	1	≥2	≥3
Grad de satisfacție al cetățenilor privind serviciile intercomunale	%	60%	≥70%	≥75%

Obiectiv Strategic 7: Promovarea coeziunii sociale, siguranței și implicării civice

1. **Crearea unor mecanisme locale de sprijin pentru grupurile vulnerabile (persoane în vârstă, familii cu venituri reduse, persoane cu dizabilități), inclusiv prin extinderea serviciilor de îngrijire la domiciliu și facilitarea accesului la informații și sprijin social.**

Indicator de monitorizare	UM	Nivel de referință (2025)	Țintă intermediară (2027)	Țintă finală (2030)
Număr beneficiari servicii de îngrijire la domiciliu	persoane	30	≥70	≥100
Număr puncte de informare și consiliere funcționale	puncte	0	1	≥1
Număr de parteneriate încheiate (ONG, biserici, voluntari)	parteneriate	2	≥3	≥5
Număr campanii de informare	campanii/an	0	≥2/an	≥2/an

2. **Îmbunătățirea nivelului de siguranță publică, prin:**
   - **extinderea iluminatului public în zonele periferice,**
   - **instalarea de camere de supraveghere în puncte sensibile**
   - **colaborarea cu structurile MAI pentru prevenirea delicvenței.**

Indicator de monitorizare	UM	Nivel de referință (2025)	Țintă intermediară (2027)	Țintă finală (2030)
Lungime extinsă de rețea iluminat public	km	0	+3 km	+5 km
Număr camere de supraveghere funcționale	camere	0	≥10	≥20

Indicator de monitorizare	UM	Nivel de referință (2025)	Țintă intermediară (2027)	Țintă finală (2030)
Număr sesizări/incident raportate prin noul mecanism	sesizări/an	0	≥30/an	≥50/an
Număr patrule MAI suplimentare	patrule/lună	0	≥2/lună	≥4/lună
Număr campanii de informare	campanii/an	0	≥1/an	≥2/an

3. Crearea unui sistem local de voluntariat, care să mobilizeze cetățenii în sprijinul celor vulnerabili, în acțiuni ecologice, culturale sau de răspuns rapid în caz de urgențe

Indicator de monitorizare	UM	Nivel de referință (2025)	Țintă intermediară (2027)	Țintă finală (2030)
Număr voluntari înscriși în platformă	persoane	0	≥70	≥100
Număr activități derulate/an	activități/an	0	≥4/an	≥6/an
Număr parteneriate active cu școli, parohii, ONG-uri	parteneriate	0	≥3	≥5
Număr beneficiari direcți sprijiniți	persoane/an	0	≥100/an	≥150/an
Nivel de satisfacție în rândul participanților	% participanți mulțumiți	—	≥80%	>85%

4. Organizarea periodică de forumuri cetățenești, ateliere de consultare publică și sesiuni de educație civică, în special pentru tineri și elevi, în parteneriat cu școala și biserica.

Indicator de monitorizare	UM	Nivel de referință (2025)	Țintă intermediară (2027)	Țintă finală (2030)
Număr de forumuri organizate/an	forumuri/an	0	≥2/an	≥3/an
Număr elevi/tineri implicați anual	persoane/an	0	≥80/an	≥100/an
Număr de consultări publice organizate cu chestionare	consultări/an	0	≥1/an	≥2/an
Număr parteneriate active cu școala și biserica	parteneriate	0	≥3	≥4

5. **Organizarea periodică de forumuri cetățenești, ateliere de consultare publică și sesiuni de educație civică, în special pentru tineri și elevi, în parteneriat cu școala și biserica.**

Indicator de monitorizare	UM	Nivel de referință (2025)	Țintă intermediară (2027)	Țintă finală (2030)
Număr evenimente anuale organizate	evenimente/an	0	≥2/an	≥3/an
Număr participanți medii/eveniment	persoane/eveniment	0	≥120	≥150
Număr de copii și seniori implicați în proiecte comune	persoane/an	0	≥35	≥50
Număr spații comunitare amenajate	spații	0	≥1	≥1

6.3. O analiză a riscurilor/un plan de diminuare a riscului în implementarea SDT/SDL

Nr.	Risc identificat	Probabilitate	Impact	Măsuri de diminuare
1	Întârzierea obținerii finanțărilor nerambursabile	Mare	Mare	Stabilirea unui portofoliu clar, pregătirea documentației din timp, angajarea de experți în accesare fonduri
2	Lipsa cofinanțării locale pentru proiecte	Medie	Mare	Prioritizarea bugetară, atragerea parteneriatelor public-private, planificare financiară multianuală
3	Întârzieri în procedurile de achiziție publică	Mare	Mediu	Formare pentru personalul UAT, consultanță externă, calendar strict de achiziții
4	Schimbări legislative sau de ghiduri de finanțare	Medie	Mare	Monitorizare legislativă constantă, adaptabilitate a proiectelor, dialog permanent cu autoritățile centrale
5	Lipsa de personal calificat în administrație pentru implementare și monitorizare	Medie	Mare	Recrutare, formare continuă, externalizarea unor servicii de implementare/monitorizare
6	Grad scăzut de implicare a comunității în proiecte participative	Medie	Mediu	Campanii de informare, facilitatori comunitari, consultări regulate și stimulente pentru implicare
7	Neînțelegeri sau conflicte cu partenerii locali	Mică	Mediu	Contracte clare, reguli de colaborare, mediere instituțională dacă e cazul
8	Probleme de absorbție sau execuție a fondurilor	Medie	Mare	Planificare riguroasă, management financiar extern, raportări interne trimestriale

Nr.	Risc identificat	Probabilitate	Impact	Măsuri de diminuare
9	Eșecul în obținerea avizelor/autorizărilor necesare	Medie	Mediu	Consultare timpurie cu autoritățile competente, sprijin tehnic pentru elaborare documentații
10	Reacții negative din partea populației privind anumite investiții (ex: amplasări)	Mică	Mediu	Informare proactivă, consultări publice din faza de proiectare, studii de impact local
11	Creșterea prețurilor materialelor/construcțiilor	Mare	Mare	Introducerea unor rezerve în buget, fazare, renegociere oferte, adaptare bugetară flexibilă
12	Condiții meteorologice nefavorabile ce afectează execuția lucrărilor	Medie	Mediu	Planificare sezonieră realistă, clauze contractuale adaptate
13	Probleme în lanțul de aprovizionare cu materiale	Medie	Mediu	Contracte alternative, furnizori multipli, stocuri de siguranță
14	Fluctuații demografice care reduc numărul beneficiarilor direcți	Mică	Mediu	Proiecte flexibile, adaptabile la nevoi reale, ajustări ale indicatorilor
15	Întârzierea sau eșecul în implementarea digitalizării administrației	Medie	Mediu	Audit IT inițial, formare personal, parteneriat cu firme specializate, mentenanță continuă
16	Coordonare deficitară între compartimentele din primărie	Medie	Mare	Stabilirea unui calendar de lucru integrat, desemnarea unui responsabil de proiect pe fiecare domeniu
17	Lipsa unui mecanism intern de monitorizare continuă	Medie	Mediu	Crearea unui grup de monitorizare, cu raportări lunare și fișe de progres standardizate
18	Decizii întârziate din cauza lipsei de consens între actorii implicați	Medie	Mediu	Clarificarea responsabilităților în regulamentul intern, includerea consultărilor rapide în fluxul decizional
19	Suprapunerea de responsabilități între instituții sau parteneri	Mică	Mediu	Stabilirea unui partaj clar al atribuțiilor în acorduri/parteneriate și urmărirea acestora prin indicatori
20	Lipsa unui plan de management al schimbării	Medie	Mediu	Elaborarea unui plan de schimbare, comunicare internă transparentă, sprijin pentru adaptare
21	Lipsa unui sistem clar de prioritizare a proiectelor în caz de resurse limitate	Medie	Mare	Introducerea unei grile de prioritizare transparente, validată de Consiliul Local
22	Management defectuos al timpului în implementarea proiectelor	Mare	Mare	Planificare realistă cu milestone-uri clare, utilizarea unui instrument digital de urmărire a progresului

Nr.	Risc identificat	Probabilitate	Impact	Măsuri de diminuare
23	Schimbări în structura de conducere locală (alegeri, demisii etc.)	Medie	Mediu	Asigurarea continuității prin documente strategice asumate de Consiliul Local, informarea periodică a noii conduceri
24	Inexistența unui sistem de învățare din greșeli sau proiecte eșuate	Medie	Mediu	Instituirea de sesiuni anuale de analiză a lecțiilor învățate și adaptarea procedurilor interne
25	Lipsa unei culturi organizaționale orientate spre rezultate și inovație	Medie	Mare	Introducerea de obiective de performanță, formare specifică, promovarea inițiativelor interne
26	Lipsa interesului din partea mediului privat pentru implicare în proiecte PPP	Medie	Mare	Organizarea de sesiuni de informare, pachete de sprijin pentru investitori, promovarea proiectelor cu potențial
27	Parteneriate dezechilibrate în favoarea operatorului privat	Mică	Mare	Analiza atentă a contractelor, implicarea juriștilor și consultanților înainte de semnare
28	Întârzieri sau blocaje în implementarea proiectelor PPP	Medie	Mediu	Definirea clară a etapelor și termenelor contractuale, clauze de penalizare și monitorizare continuă
29	Capacitate redusă a administrației locale în negocierea și gestionarea PPP	Medie	Mediu	Formarea personalului, atragerea de consultanți externi specializați, sprijin din partea ADR/OIR/ministere
30	Neîndeplinirea obligațiilor contractuale de către partenerul privat	Mică	Mare	Stabilirea unor clauze de reziliere clar definite, garanții de bună execuție, controale de etapă

6.4. Comunicarea cu beneficiarii proiectelor și promovarea strategiei

1.Importanța componentei de comunicare în implementarea SDL

Comunicarea reprezintă un pilon strategic esențial pentru succesul implementării Strategiei de Dezvoltare Durabilă (SDL) a comunei Ștefănești. Lipsa unui dialog activ, transparent și constant între autoritățile publice și cetățeni poate conduce la scepticism, rezistență și o implicare redusă a comunității în proiecte. Din acest motiv, SDL include o componentă puternică de comunicare și promovare, participativă și adaptată specificului local, menită să asigure informarea corectă, implicarea cetățenilor și asumarea colectivă a obiectivelor strategice.

2. Justificarea unei strategii eficiente de comunicare Comuna Ștefănești se confruntă cu provocări precum:

- informare deficitară a populației;

- participare redusă la procesele decizionale;
- neîncredere în inițiativele autorităților locale.

Pentru a transforma cetățenii în parteneri activi ai dezvoltării locale, este necesar ca:

- Obiectivele SDL să fie clar comunicate și înțelese;
- Fiecare actor local (persoană fizică, antreprenor, ONG, tânăr, agricultor etc.) să fie informat despre oportunitățile și beneficiile proiectelor;
- Să fie menținute relații strânse și transparente între autoritatea publică și comunitate.

3. Mecanisme și canale de comunicare propuse

Mecanism / Canal	**Descriere**	**Obiectiv**	**Frecvență / Format**
Platforma online dedicată SDD	Secțiune specială în site-ul primăriei, cu informații, rapoarte, calendare și formular de contact.	Informare în timp real și colectare de feedback.	Permanent / online
Rețele sociale și buletine informative	Pagini dedicate SDL, buletine tipărite și digitale.	Informare accesibilă și constantă, mai ales pentru tineri.	Lunar / trimestrial
Panouri informative în fiecare sat	Informații privind stadiul proiectelor și beneficiile anticipate.	Vizibilitate locală și transparență.	Actualizări semestriale
Forumuri și întâlniri publice	Prezentare a progresului SDL, colectare de propuneri.	Implicare activă a cetățenilor.	Anual / tematic
Rapoarte de implementare accesibile	Infografice, sinteze, exemple concrete.	Creșterea înțelegerii și sprijinului comunitar.	Anual

4. Măsuri de promovare activă a SDD

Măsură	Scop	Public țintă	Modalitate
Materiale informative atractive	Vizibilitate și înțelegerea beneficiilor SDD.	Populația generală.	Pliante, broșuri, clipuri video.

Participare la târguri și expoziții regionale	Creșterea notorietății și atragerea de parteneri.	Instituții, investitori, comunități învecinate.	Evenimente regionale tematice.
Identitate vizuală proprie pentru SDL	Consolidarea imaginii și recunoașterii strategiei.	Toți actorii locali și regionali.	Logo, paletă cromatică, fonturi și layout standardizat.

5. Obiectivele componentei de comunicare și promovare

1. Creșterea gradului de informare a populației privind proiectele SDD.
2. Asigurarea unui dialog constant între administrație și cetățeni.
3. Creșterea implicării civice și participative în implementarea strategiei.
4. Vizibilitate și credibilitate crescută pentru SDD la nivel regional.
5. Atragerea sprijinului actorilor locali și potențialilor finanțatori.

6. Indicatori de monitorizare a componentei de comunicare

Indicator	Unitate de măsură	Nivel de referință (2025)	Țintă 2027	Țintă finală 2030
Număr accesări platformă SDD	nr. accesări/lună	0	≥ 300	≥ 500
Număr buletine informative publicate	nr./an	0	≥ 4	≥ 6
Număr de forumuri publice organizate	nr./an	1	≥ 2	≥ 3
Rată de participare cetățeni la consultări	%	<5%	≥10%	≥15%
Număr materiale promoționale distribuite	nr.	0	≥ 1000	≥ 3000
Număr de parteneriate/participări la târguri	nr./an	0	≥ 2	≥ 4
Grad de notorietate a SDD în comunitate (sondaj)	%	-	≥50%	≥75%

O strategie de comunicare solidă este esențială pentru o implementare eficientă și sustenabilă a SDD. Aceasta nu doar informează, ci creează o legătură funcțională și de încredere între

administrație și cetățeni, transformând dezvoltarea locală într-un demers comun, transparent și orientat spre rezultate.

Perioada	Activitate	Instrumente de comunicare și promovare	Responsabil	Scop principal
Trim. I 2025	Crearea identității vizuale SDD	Logo, manual vizual, paletă grafică	Primăria + consultant comunicare	Imagine coerentă și recognoscibilă pentru SDD
Trim. I 2025	Crearea secțiunii SDd pe site-ul Primăriei	Platformă online, formulare, actualizări în timp real	Responsabil IT & comunicare	Informare transparentă și accesibilă
Trim. II 2025	Lansarea paginilor SDD pe rețele sociale	Facebook, Instagram, sondaje, postări regulate	Biroul de Comunicare	Implicare crescută a cetățenilor, mai ales a tinerilor
Trim. II 2025	Distribuirea de materiale informative	Broșuri, pliante, materiale digitale și tipărite	Primăria + Școală + Cămin cultural	Informare clară a cetățenilor despre obiectivele SDD
Trim. III 2025	Montarea panourilor informative în satele comunei	Panouri permanente cu actualizări periodice	Serviciul Tehnic al Primăriei	Vizibilitate și transparență în comunitate
Trim. IV 2025	Organizarea primului forum civic de informare	Întâlniri publice, chestionare, sesiuni live	Primărie + ONG local	Feedback comunitar și întărirea încrederii publice
Trimestrial 2026–2029	Publicarea raportului anual de implementare SDD	Raport simplificat cu infografice, distribuit tipărit și online	Primăria + Compartiment Programe	Monitorizare și responsabilizare constantă
Trimestrial 2026–2029	Emiterea buletinului informativ semestrial	Format A4 distribuit fizic și digital	Responsabil comunicare	Actualizare periodică privind stadiul proiectelor
Trimestrial 2026–2029	Organizarea de mese rotunde tematice	Discuții tematice cu actori locali (educație, turism, infrastructură etc.)	Primărie + parteneri locali	Dezbateri constructive pe domenii de interes comunitar
Trimestrial 2026–2029	Campanie de promovare a poveștilor de succes	Video, interviuri, media digitală	Biroul de Comunicare	Promovarea rezultatelor și stimularea implicării comunității
Trim. I–II 2030	Consultări pentru strategia 2031–2037	Chestionare, forumuri publice, platforme online	Primăria + experți dezvoltare locală	Construirea participativă a noii strategii

Perioada	Activitate	Instrumente de comunicare și promovare	Responsabil	Scop principal
Trim. III–IV 2030	Promovarea bilanțului SDD 2025–2030	Raport final, conferință publică, diseminare în presă	Echipa SDD + Consiliul Local	Evaluare publică a impactului și recunoașterea rezultatelor obținute

Corelarea logică a strategiei: de la analiză la implementare

Strategia de Dezvoltare Durabilă a Comunei Ștefănești 2025–2030 se fundamentează pe un proces integrat, coerent și participativ, în care fiecare etapă strategică – analiza situației existente, formularea viziunii, stabilirea obiectivelor și definirea măsurilor – este interconectată și orientată spre impact. Această abordare garantează alinierea între nevoi reale, direcții strategice și acțiuni concrete de dezvoltare locală.

1. Analiza și identificarea nevoilor

Studiul diagnostic a evidențiat provocări semnificative: declin demografic, infrastructură insuficientă, acces redus la servicii publice, economie slab diversificată și subutilizarea resurselor locale. Informațiile au fost colectate din surse statistice, observații de teren și consultări publice.

2. Viziunea strategică

Pornind de la aceste provocări, a fost formulată o viziune realistă, dar ambițioasă:

„Ștefănești – Tradiție și Viitor într-o Comunitate Durabilă. Dezvoltare locală prin investiții responsabile și valorizarea resurselor locale."

Această viziune reflectă dorința de reconectare între valorile tradiționale și progresul modern, într-un cadru incluziv și rezilient.

3. Obiective strategice

Obiectivele au fost definite pe baza nevoilor comunității și acoperă dimensiuni multiple: infrastructură, educație, sănătate, economie locală, turism, digitalizare, incluziune socială, mediu și guvernanță.

Obiective generale:

- Creșterea calității vieții prin investiții în infrastructură și servicii.
- Dezvoltarea economiei locale prin sprijinirea inițiativei private și a agriculturii sustenabile.
- Promovarea identității culturale și a turismului durabil.
- Consolidarea capacității administrative și a participării cetățenești.

Indicatori de monitorizare (exemple):

- Număr de proiecte implementate/an
- Număr de beneficiari direcți ai măsurilor
- Grad de execuție financiară a proiectelor strategice
- Nivel de participare comunitară în consultări publice
- Rată de absorbție a fondurilor nerambursabile

4. Măsuri strategice

Obiectivele sunt transpuse în măsuri clare, structurate în jurul a șapte axe prioritare:

- Servicii publice moderne și accesibile
- Economie locală sustenabilă și inovativă
- Educație și capital uman
- Turism și patrimoniu
- Coeziune socială și incluziune
- Mediu și schimbări climatice
- Guvernanță participativă și digitalizare

Fiecare măsură este sprijinită de o serie de acțiuni concrete și bugete estimate, având un potențial clar de impact pe termen mediu și lung.

Structura de management și implementare a strategiei

Pentru implementarea coerentă a strategiei, comuna Ștefănești a creat o **structură de guvernanță** clară, reglementată prin hotărâri ale Consiliului Local:

Componente instituționale:

- **Primăria Comunei Ștefănești** – actor principal în elaborarea, promovarea și implementarea proiectelor strategice. Coordonează procesul de finanțare, implementare și raportare.
- **Consiliul Local Ștefănești** – organ decizional cu rol în aprobarea bugetelor, a planurilor anuale și în monitorizarea generală.
- **Comisia de Monitorizare și Actualizare a SDD**, compusă din:
    - Primar (Președinte)
    - Administrator Public (coordonare generală)
    - Responsabil Tehnic (achiziții/urbanism)
    - Responsabil Economic (execuție financiară)
    - Reprezentanți ai partenerilor locali (școală, ONG, cult, antreprenori)

Atribuții cheie ale comisiei:

- Monitorizarea implementării strategiei și întocmirea rapoartelor periodice
- Revizuirea anuală a măsurilor și adaptarea lor la schimbările legislative sau contextuale
- Implicarea partenerilor locali în deciziile de prioritizare și planificare
- Evaluarea progresului implementării prin indicatori agreați

Mecanism de raportare:

- Se va elabora **un raport anual de progres**, validat de comisie, care va include: nivelul de implementare al proiectelor, resursele mobilizate, indicatorii atinși, propuneri de ajustare. Raportul va fi public și va sta la baza consultărilor viitoare.

Această structură are misiunea de a transforma obiectivele strategice în rezultate concrete, urmărind calendarul stabilit și adaptând implementarea în funcție de evoluția contextului local.

Structura de guvernanță a Strategiei de Dezvoltare Durabilă a Comunei Ștefănești

Componentă	Roluri și responsabilități principale	Componență
Primăria Comunei Ștefănești	Coordonare generală, elaborare proiecte, atragere fonduri, raportare și comunicare cu cetățenii	Primar, Administrator Public, personal tehnic
Consiliul Local	Aprobare bugete, planuri anuale, proiecte strategice, adoptare decizii strategice	Consilierii locali
Comisia de Monitorizare și Actualizare SDD	Monitorizare, evaluare progres, propuneri de actualizare, validare rapoarte anuale	Primar (președinte), Admin. Public, responsabili tehnic/economic, parteneri locali
Responsabil Tehnic	Supravegherea implementării tehnice, a achizițiilor publice, a execuției lucrărilor	Specialist urbanism/achiziții
Responsabil Economic	Monitorizare bugetară, execuție financiară, relație cu finanțatorii	Personal contabil sau inspector de specialitate
Parteneri locali	Implicare în proiecte locale, consultări, promovare, sprijin în mobilizarea comunității	ONG-uri, școală, biserică, antreprenori

Indicatori de monitorizare a implementării Strategiei SDL Ștefănești

Domeniu strategic	Indicatori propuși	Frecvență raportare
Proiecte implementate	Număr total de proiecte inițiate / finalizate	Anual

Domeniu strategic	Indicatori propuși	Frecvență raportare
Finanțare și resurse	Valoarea fondurilor nerambursabile atrase Grad de execuție bugetară (>85%)	Semestrial
Participare publică	Număr consultări publice organizate Număr propuneri cetățenești colectate Grad implicare comunitară	Trimestrial
Digitalizare și transparență	Număr servicii digitalizate Număr vizitatori pe platforma online SDD % hotărâri publice publicate	Anual
Impact social și economic	Număr locuri de muncă nou create Număr gospodării sprijinite Creștere turism local	Anual
Educație și capital uman	Număr persoane formate profesional Reducere abandon școlar Participare la activități educative	Anual
Mediu și schimbări climatice	Suprafață reîmpădurită Reducerea consumului energetic Tonaj de deșeuri reciclate	Anual
Evaluare generală	Raport anual de progres aprobat de Comisie Număr măsuri implementate conform planificării	Anual

Atribuții specifice privind managementul și implementarea Strategiei de Dezvoltare Durabilă (SDD) a Comunei Ștefănești

Implementarea SDD este susținută de o structură de management coerentă, care asigură guvernanța strategică, coordonarea operațională și implicarea tuturor actorilor locali relevanți. Structura are următoarele atribuții principale:

1. Coordonare strategică și operaționalizare

- Descompunerea obiectivelor strategice în acțiuni concrete și atribuirea acestora compartimentelor de specialitate din cadrul Primăriei;
- Stabilirea responsabililor direcți pentru fiecare acțiune și definirea termenelor de implementare;
- Elaborarea anuală a **Planurilor de acțiune**, cu rezultate estimate și indicatori de performanță.

2. Monitorizare tehnico-financiară

- Urmărirea execuției fizice și financiare a proiectelor (grafic lucrări, achiziții, contracte);
- Monitorizarea periodică a indicatorilor de rezultat și impact;

- Identificarea eventualelor devieri și formularea de soluții corective.

3. Raportare și transparență

- Elaborarea de **rapoarte trimestriale, semestriale și anuale** către Consiliul Local și cetățeni;
- Prezentarea de **rapoarte strategice trienale** (în 2027 și 2030), axate pe evaluarea impactului general al SDD.

4. Consultare și participare publică

- Organizarea de forumuri publice, întâlniri tematice și mese rotunde pentru consultarea comunității și colectarea propunerilor;
- Implicarea activă a partenerilor locali în toate etapele de monitorizare și adaptare a strategiei.

5. Managementul riscurilor și adaptarea strategiei

- Aplicarea măsurilor de diminuare a riscurilor identificate;
- Revizuirea periodică a planurilor de acțiune în funcție de contextul socio-economic.

Procedura de monitorizare și raportare a progresului

Un **Sistem de Monitorizare și Evaluare (SME)** este implementat la nivelul Comunei Ștefănești pentru a urmări aplicarea SDD și pentru a asigura transparența decizională:

Componentă SME	Descriere funcțională
Colectare de date	- Din rapoartele interne ale Primăriei - Prin vizite de teren la obiective
Instrumente utilizate	- Fișe de monitorizare - Tablouri de bord - Baze de date
Tipuri de raportări	- Trimestriale: indicatori tehnici și financiari - Anuale: stadiul implementării - Strategice (la 3 ani): evoluție socio-economică
Validarea progresului	- Ședințe periodice ale Comisiei de Monitorizare și ale Grupului de Lucru
Rolul echipei SDL	- Coordonare implementare - Colectare date - Consultare parteneri locali

Implementarea efectivă a SDD

Etapă	Acțiuni cheie
Planificare anuală	Stabilirea acțiunilor pe obiective, termene clare, responsabili și indicatori
Execuție	Derularea măsurilor de către compartimentele din primărie sau parteneri
Monitorizare	Verificare permanentă a progresului, ajustări în timp real
Raportare și adaptare	Informarea Consiliului Local și comunității, propuneri de corecții strategice

Rolul Strategiei de Dezvoltare Durabilă și al proiectelor prioritizate

Strategia de Dezvoltare Durabilă a Comunei Ștefănești nu reprezintă doar un document strategic, ci constituie instrumentul-cheie pentru orientarea dezvoltării locale într-un mod integrat, participativ și responsabil. Ea asigură coerența și eficiența procesului de transformare a comunității în perioada 2025–2030.

1. Fundamentarea dezvoltării pe nevoile reale ale comunității

Strategia a rezultat dintr-un proces amplu de analiză diagnostic și consultare publică, care a identificat provocările locale – economice, sociale, demografice și de infrastructură – și a permis formularea unor răspunsuri strategice coerente. Fiecare direcție de intervenție reflectă realități validate participativ, asigurând relevanța și sprijinul comunității.

2. Prioritizarea proiectelor pentru maximizarea impactului

Prin stabilirea unui portofoliu de proiecte prioritare, strategia oferă un cadru clar pentru:

- planificarea eficientă a investițiilor publice;
- alocarea resurselor bugetare în funcție de impact și fezabilitate;
- creșterea capacității de atragere a fondurilor externe (europene, guvernamentale, private);
- evitarea fragmentării intervențiilor și a suprapunerii inițiativelor locale.

3. Consolidarea guvernanței locale și a cooperării interinstituționale

Strategia funcționează ca un document de referință pentru toți actorii implicați în dezvoltarea locală – autorități publice, instituții educaționale, ONG-uri, mediul de afaceri, unități de cult și comunitatea civilă. Aceasta:

- încurajează parteneriate locale și intercomunale durabile;
- asigură complementaritatea și coerența acțiunilor;
- favorizează mobilizarea capitalului social local.

4. Creșterea calității vieții prin dezvoltare durabilă și echitabilă

Prin implementarea proiectelor prioritare, strategia urmărește:

- modernizarea infrastructurii de bază (drumuri, rețele edilitare, iluminat public);
- acces echitabil la educație, sănătate și servicii sociale;
- sprijinirea inițiativelor antreprenoriale locale și a economiei verzi;
- valorificarea resurselor turistice, culturale și naturale;
- promovarea incluziunii sociale și a educației permanente.

5. Întărirea capacității administrative și a transparenței

Strategia contribuie la profesionalizarea administrației locale prin:

- instituirea unei structuri de management clar definite;
- stabilirea unor proceduri transparente de monitorizare și evaluare;
- creșterea capacității de coordonare, comunicare și raportare publică;
- consolidarea încrederii cetățenilor în administrație prin implicare activă și informare constantă.

Dezbatere publică – vocea comunității în procesul strategic

Importanța participării cetățenilor în elaborarea Strategiei de Dezvoltare Durabilă a Comunei Ștefănești 2025–2030

În procesul de elaborare a Strategiei de Dezvoltare Durabilă (SDL) a comunei Ștefănești pentru perioada 2025–2030, administrația locală a pus în centrul demersului vocea cetățenilor, considerând că gradul de satisfacție al acestora reprezintă un indicator esențial al calității serviciilor publice și al relevanței intervențiilor strategice.

Satisfacția locuitorilor nu este un simplu indicator administrativ; ea reflectă gradul de acces, utilitate și eficiență a serviciilor edilitare, sociale și economice oferite la nivel local. Cetățenii informați și mulțumiți devin actori activi ai dezvoltării, contribuind direct la progresul comunității prin implicare civică, sprijinirea inițiativelor locale și susținerea proiectelor de interes public.

Procesul de consultare publică s-a desfășurat într-un cadru deschis, participativ și constructiv, vizând implicarea cât mai largă a comunității. Strategia nu a fost concepută unilateral, ci în

colaborare cu locuitorii comunei, ale căror nevoi, aspirații și sugestii au conturat direcțiile strategice pentru următorii ani. Un element central al acestui proces a fost **dezbaterea publică**, care a transformat cetățenii din simpli beneficiari în parteneri activi în definirea viitorului comunei. Prin exprimarea liberă a opiniilor, preocupărilor și propunerilor, comunitatea a contribuit la elaborarea unei viziuni comune care combină progresul economic cu echitatea socială, protecția mediului cu valorificarea resurselor locale și investițiile cu păstrarea identității culturale.

Pentru colectarea opiniilor, a fost utilizat un **chestionar structurat**, conceput astfel încât să permită obținerea unor răspunsuri clare și relevante. Instrumentul a fost adaptat diversității comunității, incluzând întrebări generale și detaliate privind infrastructura, economia locală, administrația publică, serviciile sociale și calitatea mediului. Feedback-ul obținut a oferit o bază solidă de date, evidențiind percepțiile reale ale locuitorilor asupra nivelului de trai, nevoilor neacoperite, priorităților de intervenție și gradului de încredere în instituțiile locale.

Rezultatele consultării au fost integrate în obiectivele și măsurile concrete ale strategiei, asigurând relevanța și adaptarea planului la realitățile comunității. Procesul de consultare a stimulat, de asemenea, transparența și dialogul instituțional, creând un precedent pozitiv pentru implicarea cetățenilor și în etapele ulterioare de implementare.

Implicarea activă a cetățenilor nu doar că a îmbunătățit calitatea documentului strategic, dar a consolidat și sentimentul de apartenență și responsabilitate colectivă față de viitorul comunei. Când oamenii sunt consultați și incluși în procesul decizional, ei devin mai dispuși să sprijine, să promoveze și să participe la proiectele locale, contribuind astfel la succesul implementării și la dezvoltarea unei guvernanțe participative autentice.

Dezbaterea publică a funcționat ca un catalizator al încrederii între administrație și comunitate, deschizând canale de dialog onest și constructiv. Aceasta a creat cadrul pentru identificarea soluțiilor realiste, pentru exprimarea așteptărilor și a preocupărilor și pentru promovarea colaborării între cetățeni, autorități, școli, antreprenori, ONG-uri și alți actori relevanți.

Pe termen lung, consolidarea culturii consultării publice va genera o comunitate mai coezivă, informată și implicată. Ștefănești nu este doar un spațiu geografic, ci o rețea de oameni și inițiative care se armonizează printr-o strategie comună, susținută de dialog permanent, transparență și responsabilitate mutuală. Continuarea acestor practici în etapa de implementare va garanta adaptabilitatea planurilor, durabilitatea investițiilor și creșterea calității vieții la nivel local, consolidând astfel o comunitate rezilientă, activă și sustenabilă.

Anexa 1 la strategie

Chestionar pentru consultarea populației –

Strategia de Dezvoltare Durabilă a Comunei Ștefănești (2025–2030)

1. Date socio-demografice

1.1. Localitatea de domiciliu: _____

1.2. Etnie: ☐ Română ☐ Romă ☐ Altă etnie: _____

1.3. Vârsta: ☐ 18–25 ☐ 26–35 ☐ 36–45 ☐ 46–60 ☐ Peste 60

1.4. Sex: ☐ F ☐ M

1.5. Studii finalizate: ☐ Fără studii ☐ < 8 clase ☐ Studii medii ☐ Studii liceale ☐ Studii superioare

1.6. Venit net lunar al gospodăriei: ☐ Sub 1.000 lei ☐ 1.001–2.000 lei ☐ 2.001–3.000 lei ☐ 3.001–4.000 lei ☐ Peste 4.000 lei

1.7. Statut: ☐ Angajat ☐ Șomer ☐ Pensionar ☐ Elev/Student ☐ Casnic/ă ☐ Altul:

2. Infrastructură, utilități, educație, sănătate

2.1. Cât de mulțumit(ă) sunteți de starea drumurilor din comuna dvs.? ☐ Foarte nemulțumit(ă) ☐ Nemulțumit(ă) ☐ Mulțumit(ă) ☐ Foarte mulțumit(ă)

2.2. Cât de mulțumit(ă) sunteți de iluminatul public? ☐ Foarte nemulțumit(ă) ☐ Nemulțumit(ă) ☐ Mulțumit(ă) ☐ Foarte mulțumit(ă)

2.3. Cât de mulțumit(ă) sunteți de rețelele de telecomunicații? ☐ Foarte nemulțumit(ă) ☐ Nemulțumit(ă) ☐ Mulțumit(ă) ☐ Foarte mulțumit(ă)

2.4. Cât de mulțumit(ă) sunteți de rețeaua de alimentare cu apă? ☐ Foarte nemulțumit(ă) ☐ Nemulțumit(ă) ☐ Mulțumit(ă) ☐ Foarte mulțumit(ă)

2.5. Cât de mulțumit(ă) sunteți de rețeaua de canalizare (acolo unde există)? ☐ Foarte nemulțumit(ă) ☐ Nemulțumit(ă) ☐ Mulțumit(ă) ☐ Foarte mulțumit(ă)

2.6. Cât de mulțumit(ă) sunteți de rețeaua de gaze naturale? ☐ Foarte nemulțumit(ă) ☐ Nemulțumit(ă) ☐ Mulțumit(ă) ☐ Foarte mulțumit(ă)

2.7. Cât de mulțumit(ă) sunteți de accesul la unități de învățământ (școală, grădiniță)? ☐ Foarte nemulțumit(ă) ☐ Nemulțumit(ă) ☐ Mulțumit(ă) ☐ Foarte mulțumit(ă)

2.8. Cât de mulțumit(ă) sunteți de accesul la servicii medicale (cabinet medical, medic de familie)? ☐ Foarte nemulțumit(ă) ☐ Nemulțumit(ă) ☐ Mulțumit(ă) ☐ Foarte mulțumit(ă)

2.9. Cât de mulțumit(ă) sunteți de accesul la serviciile primăriei? ☐ Foarte nemulțumit(ă) ☐ Nemulțumit(ă) ☐ Mulțumit(ă) ☐ Foarte mulțumit(ă)

2.10. Cât de mulțumit(ă) sunteți de curățenia și întreținerea domeniului public? ☐ Foarte nemulțumit(ă) ☐ Nemulțumit(ă) ☐ Mulțumit(ă) ☐ Foarte mulțumit(ă)

3. AGRICULTURĂ ȘI DEZVOLTARE RURALĂ

1. Practicați activități agricole?

☐ Da ☐ Nu

2. Dacă da, ce tip de activitate agricolă desfășurați? (puteți bifa mai multe opțiuni)

☐ Cultivare legume/fructe ☐ Creștere animale ☐ Culturi cerealiere ☐ Alte activități:

3. Faceți parte dintr-o formă de asociere (cooperativă agricolă, grup de producători etc.)?

☐ Da ☐ Nu

4. Considerați necesară amenajarea unei piețe moderne de desfacere a produselor agricole în comună?

☐ Da ☐ Nu

5.Ce alte forme de sprijin considerați utile pentru agricultori în comună?

4. ASISTENȚĂ SOCIALĂ

1. Ați beneficiat vreodată de servicii de asistență socială din partea autorităților locale?

☐ Da ☐ Nu

2. Ce tipuri de servicii considerați necesare pentru persoanele vulnerabile din comună? (bifați)

☐ Cantină socială ☐ Îngrijire la domiciliu ☐ Sprijin pentru persoane cu dizabilități

☐ Consiliere psihologică ☐ Programe pentru copii și tineri

3. Cum apreciați implicarea autorităților în sprijinirea persoanelor vulnerabile?

☐ Foarte bună ☐ Bună ☐ Satisfăcătoare ☐ Nesatisfăcătoare

5. ADMINISTRAȚIE PUBLICĂ LOCALĂ

1. Cât de des interacționați cu administrația publică locală?

☐ Săptămânal ☐ Lunar ☐ Rar ☐ Niciodată

2. Cum apreciați activitatea angajaților din cadrul Primăriei Mihaesti?

☐ Foarte bună ☐ Bună ☐ Satisfăcătoare ☐ Nesatisfăcătoare

3. Ce domenii considerați că ar trebui dezvoltate cu prioritate în comună? (bifați maximum 3 opțiuni)

☐ Infrastructură rutieră ☐ Educație ☐ Sănătate ☐ Agricultură ☐ Turism ☐ Digitalizare

☐ Tineret și sport ☐ Servicii sociale ☐ Mediu și ecologie ☐ Alte domenii:

4. Ce așteptări aveți de la administrația publică locală?

6. TURISM ȘI PATRIMONIU LOCAL

1. Considerați că potențialul turistic al comunei este suficient valorificat?

☐ Da ☐ Nu

2. Ce tipuri de turism considerați că s-ar potrivi comunei Stefanesti (bifați)

☐ Turism rural ☐ Agroturism ☐ Turism religios ☐ Turism sportiv și de aventură

☐ Alte forme: _____

3. Ce monumente sau obiective locale ar trebui promovate mai mult?

7. OPINII GENERALE DESPRE COMUNĂ ȘI STRATEGIE

1. Sunteți informat(ă) despre proiectele pe care Primăria Stefamesti dorește să le implementeze în perioada următoare?

☐ Da ☐ Nu

2. Care considerați că sunt principalele probleme ale comunei? (bifați până la 3)

☐ Drumuri proaste ☐ Lipsă canalizare ☐ Probleme în educație ☐ Lipsă locuri de muncă

☐ Acces slab la servicii medicale ☐ Inactivitate în turism ☐ Alte:

3. Ce soluții propuneți pentru dezvoltarea comunei? _____

4. Sunteți dispus(ă) să vă implicați în acțiuni de voluntariat pentru dezvoltarea locală?

☐ Da ☐ Nu

5. Alte sugestii sau observații: _____